

TNÚHU NÍ CHÍDÓ TNÚNÍ TÉ MÀTEÚ

Nchaa cue téé ní xíndecu ndéé sanaha cǔtnàhá vátá quíxí-gǎ Xítóhó
Jesucrístú
(Lc. 3:23-38)

1 ¹Te ñaní tnáhá Xítóhó Jesucrístú ní cuu ndíi Dàvií ndíhi ndíi Àbrahám, cue téé ní xíndecu ndéé sanaha vǐhi-gǎ ñuyú-a. Te duha ndúu cuendá dava-gǎ cue téé ní cuu ñaní tnáhá-gǎ ní xíndecu ndéé sanaha.

²Ndíi Àbrahám ní xóo ìíⁿ déhe ndíi, te ndíi-áⁿ ñí xínani ndíi Isàác. Te déhe ndíi Isàác-áⁿ ñí cuu ndíi Jàcób, te déhe ndíi Jàcób-áⁿ ñí cuu ndíi Jùdá, te diu-ni ndíi Jàcób-áⁿ ñí cuu tǎtá dava-gǎ cue ñaní ndíi Jùdá-áⁿ. ³Te déhe ndíi Jùdá-áⁿ ndíhi ñadìhí ndíi, ndíi Tàmár ní cuu ndíi Fàrés ndíhi ndíi Zàrá. Te déhe ndíi Fàrés-áⁿ ñí cuu ndíi Èsróm, te déhe ndíi Èsróm-áⁿ ñí cuu ndíi Àrám. ⁴Te déhe ndíi Àrám-áⁿ ñí cuu ndíi Aminàdáb, te déhe ndíi Aminàdáb-áⁿ ñí cuu ndíi Nàsón, te déhe ndíi Nàsón-áⁿ ñí cuu ndíi Sàlmón. ⁵Te ñadìhí ndíi Sàlmón-áⁿ ñí xínani-aⁿ Ràháb, te ní xóo ìíⁿ déhe-yu ní xínani-dě Bòóz. Te ñadìhí ndíi Bòóz-áⁿ ñí xínani-aⁿ Rùt, te ní xóo ìíⁿ déhe-yu ní xínani-dě Òbéd, te déhe ndíi Òbéd-áⁿ ñí cuu ndíi Isàí. ⁶Te déhe ndíi Isàí-áⁿ ñí cuu ndíi Dàvií téé ní xíndaha ñàha xii cue ñáyiu isràél. Te déhe ndíi Dàvií-áⁿ ndíhi ñadìhí ndíi ní cuu ndíi Salòmón. Te díhna-gǎ ndíi Ùriás ní cándeca ndíi ñadìhí-áⁿ te dǎtnùní ní naqueheⁿ ñàha ndíi Dàvií-áⁿ.

⁷Te déhe ndíi Salòmón ní cuu ndíi Ròboám, te déhe ndíi Ròboám-áⁿ ñí cuu ndíi Àbiás, te déhe ndíi Àbiás-áⁿ ñí cuu ndíi Àsá. ⁸Te déhe ndíi Àsá-áⁿ ñí cuu ndíi Josàfát, te déhe ndíi Josàfát-áⁿ ñí cuu ndíi Jòrám, te déhe ndíi Jòrám-áⁿ ñí cuu ndíi Ùziás. ⁹Te déhe ndíi Ùziás-áⁿ ñí cuu ndíi Jòtám, te déhe ndíi Jòtám-áⁿ ñí cuu ndíi Àcáz, te déhe ndíi Àcáz-áⁿ ñí cuu ndíi Ezèquiás. ¹⁰Te déhe ndíi Ezèquiás-áⁿ ñí cuu ndíi Manàsés, te déhe ndíi Manàsés-áⁿ ñí cuu ndíi Àmón, te déhe ndíi Àmón-áⁿ ñí cuu ndíi Jòsiás. ¹¹Te déhe ndíi Jòsiás-áⁿ ñí cuu ndíi Jecòniás. Te diu-ni ndíi Jòsiás-áⁿ ñí cuu tǎtá nchaa dava-gǎ cue ñaní ndíi Jecòniás-áⁿ. Te dàvá-áⁿ ñí quide yica cuè téé ñuú Babiloniá ndécá-güedě ñáyiu isràél cuáháⁿ ñuú-güedé cuendá yàcáⁿ cundecú-yu.

12Te sáta ñí yáha ducaⁿ ñí cuu, te ndíi Jecóniás ní xóo ìíⁿ déhe ndíi ndíhi ñadìhí ndíi, te téé-áⁿ ñí xínani-dě Salàtiél. Te déhe ndíi Salàtiél-áⁿ ñí cuu ndíi Zorobàbél. 13Te déhe ndíi Zorobàbél-áⁿ ñí cuu ndíi Àbiúd, te déhe ndíi Àbiúd-áⁿ ñí cuu ndíi Eliàquím, te déhe ndíi Eliàquím-áⁿ ñí cuu ndíi Àzór. 14Te déhe ndíi Àzór-áⁿ ñí cuu ndíi Sàdóc, te déhe ndíi Sàdóc-áⁿ ñí cuu ndíi Àquím, te déhe ndíi Àquím-áⁿ ñí cuu ndíi Èliúd. 15Te déhe ndíi Èliúd-áⁿ ñí cuu ndíi Eleàzár, te déhe ndíi Eleàzár-áⁿ ñí cuu ndíi Mátán, te déhe ndíi Mátán-áⁿ ñí cuu ndíi Jàcób. 16Te déhe ndíi Jàcób-áⁿ ñí cuu ndíi Chèé téé ní cuu yíi tá Màriá xíchí ñí cuu náná Jèsús Yaá ní tendaha Dütú Ndiöxí ní quixi ñuyú-a.

17Te sa ní cuu úxúú tnàhá cue téé cùu ñaní tnàhá ndíi Àbrahám ndécú dàvá-áⁿ, te dàtnùní ní cacu ndíi Dàvií ñi-ñi ñaní tnàhá ndíi. Te núú tnàhá méé ndíi Àbrahám ndíhi ndíi Dàvií ní cuu úxícúmí tnàhá-güedé. Te ducaⁿ te sa ní xínu úxícúmí-gă tucu-güedé ní cacu, te dàtnùní ní tñi ñaha cue téé ñuú Babiloniá xii ñáyiú isràél ndécá ñàha-güedé xí-yu cuáháⁿ ñuú-güedé cuèndá yàcáⁿ cundecú-yu. Te sáta ñí yáha sá dúcáⁿ ñí cuu, te ní cacu úxúní tucu cue téé ní cuu ñaní tnàhá ndíi Àbrahám ndíhi ndíi Dàvií, te dàtnùní ní cacu Xítohó Jesucrìstú ñuyú-a. Te núú tnàhá méé-gă ní cuu úxícúmí tnàhá-güedé.

Ní cacu Jèsús

(Lc. 2:1-7)

18Te duha ní cuu cútnàhá ní cacu Xítohó Jesucrìstú, chi dàvá-áⁿ ñí xíndecu ìíⁿ xíchí cuéchí ñí xínani Màriá. Te xíchí-ăⁿ sa ní cundáá tnúhu sá tnàndaha-xi ndíhi ìíⁿ téé nàni Cheé. Te cùmání-gă tnàndaha-xi ndíhi téé-áⁿ te Espiritú Yă Ndiöxí ní quide ní ngúhuⁿ déhe-xi. 19Te té Chèé téé cuíní candeca ñaha xii xíchí-ăⁿ ñí cutnùní iní-dé sá ñúhú dèhe-xi. Te cùu-dé ìíⁿ téé quide ndáá, núu xíăⁿ duuⁿ duuⁿ ní sani iní-dé sá vă tnàndaha-gá-dé ndíhi-xi, te dícó-ni sá ñà túú ní cáháⁿ-dé chi ní cuíní-dé sá vă càháⁿ cuèhé càháⁿ duha ñáyiú cuèndá-xi. 20Te sáta dúcáⁿ ñí sani iní-dé te ní ngáva-dé ní xídí-dé, te núú sàní-dé ní sáháⁿ ìíⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí ní xáhaⁿ-xi xii-dé:

—Yòhó té Chèé téé cùu ñaní tnàhá ndíi Dàvií, yúhú càchí tnúhu-í xii-n să ñà túú nă cani iní-n, tnàndaha nahi-ni-n ndíhi tá Màriá cuèi ñuhu déhe-xi, chi mee Espiritú Yă Ndiöxí ní quide-xi ducaⁿ ñí ngúhuⁿ déhe-xi. 21Te na càcu déhe-xi-áⁿ te danàni-n-dé Jèsús. Te ducaⁿ cùnani-dé, chi téé-áⁿ cada-dé cuèndá sá vă cùndècu-gá cue ñaní tnàhá-dě ñáyiú isràél ichi cuèhé ichi duha —duha ní xáhaⁿ espíritú-áⁿ xii té Chèé-áⁿ núú sàní-dé.

22 Te ducaⁿ ñi cuu chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii ñiⁿ téé ní cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha. Te téé-áⁿ ñi chídó tnùní-dé núú tütú-gá nàcuáa ní xáhaⁿ-gă xii-dé, te duha ní xáhaⁿ-gă:

23 Cundecu ñiⁿ xíchí cuéchí ndéé cuèé-gă.

Te òré ndécú íi-xi vátá ñihí-gá yii-xi te ngúhuⁿ déhe-xi.

Te òré ná cacú dēhe-xi te danàni ñahá-yu Emànuél.

Duha ní xáhaⁿ-gă xii téé-áⁿ ñi chídó tnùní-dé núú tütú-gá. Te tnúhu Emànuél-áⁿ quéé-xí: Yă Ndiöxí ndécú ñihí-o. Núú xíăⁿ ducaⁿ ñi cuu vitna.

24 Te òré ní ndiquíú ñiⁿ té Chèé-áⁿ te ní quide-dé nàcuáa ní xáhaⁿ espíritú-áⁿ xii-dé chi ní tnándaha-dé ñihí tá Màriá. 25 Dico ñi dííⁿ ñi xíndecú-yu ndéé ní sáá nduu ñi cacú déhe-xi. Te òré ní cacú déhe-xi-áⁿ te ní dánání ñaha-dé Jèsús.

Cue téé cuángoto ñaha xii Jesús

2 1 Te Jèsús ní cacú-gá ñiⁿ ñuú nání Bèlén, te ñuú-áⁿ yíndèhu-xi distritú Jùdeá. Te dàvá-áⁿ cúnùu té Hèrodés yíndàha-dé ñáyiu. Te ñuú Jerusàlén ní quexìo cue téé véxi ndàa xio nacuáa quène nchíanchii, cue téé túha dàcuaha cuendá nchaa sá ndéé andiu. 2 Te ndùcu tnúhu-güedé núú ñáyiu ñuú-áⁿ, te xăhaⁿ-güedě:

—¿Vá cündèe ñiⁿ-ndó càchí tnúhu-ndo ndéé ndécú tēe quindaha ñaha xii ñáyiu isràél-ăⁿ? Chi ní xini-ndí ní quene chódíní-dě ndàa xio nacuáa quène nchíanchii, núú xíăⁿ véxi-ndí chi cùníní-ndí quiní-ndí-dé te chiñuhu-ndí-dé —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-yu.

3 Te òré ní níhí tēe cùnùu nani Herodés tnúhu sá ndúcú tnúhu cue téé-áⁿ ndéé ndécú tēe quindaha ñaha xii ñáyiu isràél, te ñá túú tnàhí ni cùu váha ñiⁿ-dé, te diu-ni ducaⁿ ñà túú ní cùu váha ñiⁿ tnàhá nchaa ñáyiu ñuú-áⁿ.

4 Te ní cana-dé cue téé cùu dútú cúnùu, ñihí cue téé dàcuaha ñaha xii ñáyiu nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, te ní xí cáⁿ tnúhú-dě núú-güedě ñuú xíní-güedé ndéé cacú Crístú téé tendaha Yă Ndiöxí quixi ñuyíú-a. 5 Te ní xáhaⁿ-güedě xii-dé:

—Ñiⁿ ñuú yíndèhu distritú Jùdeá cacú-dé, te ñuú-áⁿ nání-xí Bèlén, chi quee ndáá-xi nàcuáa ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii ñiⁿ téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha. Te duha ndùu tnúhu ní chídó tnùní-dé núú tütú-gá:

6 Ñuú Bèlén cúú-xí ñiⁿ ñuú líhli yíndèhu distritú Jùdeá, te ío-gá cúnùu-xi dacúxí dàva-gá ñuú cúnùu yíndèhu distritú-áⁿ, chi diu ñuú-áⁿ quee ñiⁿ téé ío cùnùu.

Te téé cùnùu-ăⁿ quindaha-dě ñáyiu cùu cuendá-í ñáyiu isràél.

Duha ní xáhaⁿ-gă xii téé ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá, te ducaⁿ ñi chídó tnùní-dé núú tütú-gá —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii té Hèrodés.

⁷Te sátá dúcáⁿ te té Hèrodés dayuhu nǐ cana-dé cue téé ndùcu tnúhu núu ndèé ní cacu téé quindaha ñaha xii ñáyiú isràél, te ní xicáⁿ tnúhú-dě núú-güedě ná nduu cùu-xi nduu díhna nuu nǐ xiní-güedé chódíní. ⁸Te sátá dúcáⁿ te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé:

—Chí cuáháⁿ ñúú Bèlén te nducu tnúhu váha-ndo ñuu ndèé ní cacu téé ducaⁿ quindaha ñaha xii ñáyiú isràél. Te òré ná nàníhí-ndó-dě te quixi-ndo cächí tnúhu-ndo cuèndá quíhíⁿ-í tnàhá-í chiñuhu-í-dé —cächí-dé xáhaⁿ-dě xii-güedé.

⁹Te sátá dúcáⁿ nǐ xáhaⁿ tǎ Hèrodés-áⁿ te ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé. Te chódíní nǐ xiní-güedé ní quene ndàa xio nacuáa quène nchíanchii-áⁿ yòdo nuu-dí núú-güedě cuáháⁿ. Te ní ngüíñí chódíní-ǎⁿ, te núú nǐ ngüíñí-dí-áⁿ yíndǎá núú ndécú Jèsús. ¹⁰Te òré ní xiní cue téé-áⁿ nǐ ngüíñí chódíní-ǎⁿ núú yíndǎá ndécú-gǎ, te ní cudíí víhí ìní-güedé. ¹¹Te ducaⁿ te ní quexìo-güedé ndéé núú cáá vèhe ndecu Jesús. Te òré cuánguihu-güedé xití vèhe te ní xiní-güedé Jèsús ndécú-gǎ ndihí nǎná-gǎ Màriá. Te ní ngüíñí xítí-güedě, te ní ngüíta-güedé ní cachí-güedé sá ìo cǎhnu cuu Jesús. Te dǎtnùní ní nacaáⁿ-güedé cǎjá xínehe-güedé, te ní tava-güedé díhúⁿ cuááⁿ, ndihí dúsa sá ìo váha sàháⁿ tnámí nàni insiensú, ndihí yúcu sǎ nání mǐrrá ní taxi ndecu-güedé núú Jèsús cuèndá cuu-xi ìíⁿ táhú sǎ cúú-xí-gǎ. ¹²Te Yá Ndiöxí ní cáháⁿ-gá núú sàní-güedé, te xáhaⁿ-gǎ xii-güedé sá vǎ náyáha-gá-güedé cáháⁿ ndihí-güedé té Hèrodés. Núu xǎⁿ cue téé-áⁿ cuánuhú-güedé ìngá ichi, te ñá túú-gǎ ní náyáha-güedé núú ndécú tǎ Hèrodés.

Cuáháⁿ-yu ndihí Jèsús nàcióⁿ Ègiptú

¹³Te sátá nǐ yáha cuánuhú cue téé ní sángoto ñaha xii Jesús, te ní quexìo ìíⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yá Ndiöxí núú sàní té Chèé, te xáhaⁿ-xi xii-dé:

—Véxi-í cächí tnúhu-í xii-n sǎ ndácóo-n, te ndee-n ñúú-a ndihí Jèsús, ndihí nǎná-gǎ cunu-ndo quíhíⁿ-ndó nàcióⁿ Ègiptú, chí té Hèrodés tendaha-dě cue téé quixi nanducu ñaha xii Jesús cuèndá cahni ñaha-güedě. Te yàcáⁿ cundecu-ndo ndéé cachí tnúhu-í xii-n ndùu ndixi-ndo —cachí espíritú-áⁿ xáhaⁿ-xi xii té Chèé núú sàní-dé.

¹⁴Te té Chèé-áⁿ nǐ ndácóo-dé, te niú ní xica-dé ndihí tá Màriá ndécǎ-yu Jèsús cuáháⁿ nàcióⁿ Ègiptú. ¹⁵Te nàcióⁿ Ègiptú-áⁿ ndécü-yu ní xíhí té Hèrodés. Te ducaⁿ nǐ cuu chí ní quee ndáá-xi nàcuáa ní cachí ìíⁿ téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha nǐ quide-dé núú-gǎ ní cáháⁿ-dé yuhu-gá, te duha ní xáhaⁿ-gǎ ní cáháⁿ-dé: “Nàcióⁿ Ègiptú ndécú Dèhe-í ní cùu, te ní xáhaⁿ-í xii-dé sá ndéé-dě ñúú-áⁿ vǎ cúndècu-gá-dé”, duha ní xáhaⁿ-gǎ xii téé ní cáháⁿ tnúhu-gá ní quide-dé núú-gǎ.

Té Hèrodés ní táuchíúⁿ-dě cahni-güedé cue landú

16Te cue téé ní sángoto ñaha xii Jesús ní dándàhú-güedé té Hèrodés, chi ñá túú ní nàyáha-güedé cúñaha-güedě sá ñí naníhí-güedě Jèsús. Te sátá ñí cutnùnì iní té Hèrodés sá ñí dándàhú ñáhá-güedě xii-dé te ní cudééⁿ víhí-dě, te ní tendaha-dě cue téé cuáháⁿ ñuú Bèlén, ndihi nchaa dava-gá ñuú cáá yàtni xíáⁿ cuèndá cahni-güedé mee-ni cuè landú téé. Te ndéé cue landú íchí ñí cacu, ndihi ndéé cue landú sa ní nútnahá úú cuíá-xi nchaa-güexi cahni-güedé ní xáhaⁿ-dě. Te ducaⁿ ñí quide-dé chi ní quide cuèndá-dé nàcuáa ndùu tnúhu ní xáhaⁿ cuè téé ní sángoto ñaha xii Jesús nduu ñí xiní-güedé chódíní, núu xíáⁿ ducaⁿ ñí táuchíúⁿ-dě ní quide cue téé-áⁿ. **17**Te ducaⁿ ñí cuu chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní cachí ndíi Jeremiás téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha, te duha ní cachí ndíi:

18Ní tecú ndàhí víhí ñáyiu ñuú Ràmá sá ndìhú iní-yu,
te ñáyiu xíndáhyú-áⁿ cúŷ-yu ñaní tnáhá tã Ràquél, te ndàhyú-yu
cuèndá sá ñí xíhí déhe-yu.

Te ñáyiu-áⁿ ñà túú ní cuíní-yu dàñá-yu sá ndìhú iní-yu cuèndá sá ñí xíhí déhe-yu.

Duha ní cachí ndíi Jeremiás.

19Te sátá ñí xíhí té Hèrodés te ní sáháⁿ tucu espíritú xínú cuèchi núú Yá Ndiöxí núú sàní té Chèè òré ndécú-dě nàcióⁿ Ègiptú, te ní xáhaⁿ-xi xii-dé:

20—Véxi tucu-í càchí tnúhu-í xii-n sã ndácöo-n, te núhú-n ndìhi Jesús ndihi náná-gã ñuú cue ñaní tnáhá-n ñáyiu isràél cundecu-ndo, chi sa ní xíhí cue téé cuíní cahni ñaha xii Jesús ní cùu —cachí espíritú-áⁿ xáhaⁿ-xi xii té Chèè núú sàní-dé.

21Te té Chèè-áⁿ ñí ndacóo-dé, te ní ndee-dé ndihi Jèsús ndihi náná-gã cuánuhú-yu ñuú cue ñáyiu isràél ñáyiu cùu ñaní tnáhã-yu. **22**Te té Chèè ní níhí-dě tnúhu sá tẽ Arquelaú ní nucúnutnî-dé núú tãtã-dě té Hèrodés distritú Jùdeá yíndàha-dé ñáyiu. Te ní yùhú té Chèè-áⁿ, te ñá túú ní cuíní-dé quíhíⁿ-dé cundecu-dé distritú-áⁿ. Te Yá Ndiöxí ní cáháⁿ-gá núú sàní-dé, te ní xáhaⁿ-gã xii-dé sá quíhíⁿ-dé distritú Galileá, núu xíáⁿ yàcáⁿ cuáháⁿ-yu. **23**Te òré ní quexió-yu distritú Galileá, te ní sáháⁿ-yu ìⁿ ñuú nání Nàzarét ní xíndecú-yu. Te ducaⁿ ñí cuu chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní cachí cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha sá Jèsús cuu-gá téé ñuú Nazàrét.

Té Juáá téé dàcuandute ñaha xii ñáyiu càháⁿ-dé tnúhu Yá Ndiöxí xití yucu

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

3¹Te ní xica nduu sá dúcáⁿ ñí cuu, te téé nàni Juaá téé dacuàndute ñaha xii ñáyiu ní quexió-dé yucu distritú Jùdeá càháⁿ-dé tnúhu Yá Ndiöxí núú ñáyiu xití yucu-áⁿ. **2**Te xáhaⁿ-dě xii-yu:

—Chí dándixi túu iní sá ñà túú quide váha-ndo ndècu-ndo, te dañ-ndo nchàa ichi cuehé ichi duha, chi sa ní cuyatni nduu ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiöxí xii-ndo —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-yu.

³Te diu cuendá té Juàá-áⁿ ñí chídó tnùní ndíi Chàíá tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha, te duha ndùu tnúhu ní chídó tnùní ndíi cuendá-dé:

Tècú cáháⁿ níhi ìⁿ tée yìhi xití yucu, te càchí-dé:

“Chí dáñá nchàa ichi cuehé ichi duha ndècu-ndo, te tni-ndo ìchi váha,

Te ducaⁿ càda-ndo cuendá cundecu túha-ndo chi véxi Yaá ío cùnùu”, duha quesaha tēe-áⁿ.

Duha ndùu tnúhu ní chídó tnùní ndíi Chàíá-áⁿ cuendá té Juàá.

⁴Te té Juàá-áⁿ ñí xóo cuihnu-dé dóó idi càméyu, te ìⁿ ñíi ní cuu pāñú xití-dé, te ní xóo caxi-dé tíca làngóstá ndíhi ndudí ñúñú cuéchi. ⁵Te ñáyiú ñúú Jerusàlén, ndíhi ñáyiú nchaa ñúú yíndèhu distritú Jùdeá, ndíhi ñáyiú nchaa ñúú cáá yàtni yúte Jòrdán ní sáháⁿ-yu ní xíndedóho-yu nàcuáa ní cáháⁿ té Juàá. ⁶Te ní ngúíta-yu ní náhmá-yu nchaa cuéchi-yu núú Yá Ndiöxí. Te òré ducaⁿ ñí náhmá-yu te ní dácúándute ñaha té Juàá xii-yu yúte Jòrdán.

⁷Te vai cue tée cùu fariséú ndíhi cue tée cùu saducéú cuáháⁿ-güedé núú ndécú tē Juàá cuíní-güedé dacuàndute ñaha-dé xii-güedé. Te òré ní quexìo-güedé núú ndécú-dē, te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé:

—iNchaa nchòhó cúú-ndó dàtná ìⁿ cóó dēéⁿ chi ío cuihna ìní-ndó! ¿Te nása ní cuu núu tnàhá nchòhó ndúcú-ndó nàcuáa cada-ndo cǎcu nihnu-ndo nùú tnündòho cahnu vihi ta cuyatni ñaha xii-ndo véxi-i? ⁸Te chí cádá vǎha vitna cundecu-ndo cuendá ducaⁿ cùnùní sá ñí dáñá-ndó nchàa ichi cuehé ichi duha ndècu-ndo. ⁹Te vá càchí-ndó sǎ ìo cǎhnu cuu-ndo cuendá sá cúú-ndó ñàní tnàhá ndíi Àbrahám. Chi cuéi ndéé yúú te ndacu Yá Ndiöxí ndada-gá ñáyiú te cuú-yu ñaní tnàhá ndíi Àbrahám. ¹⁰Te caá chi ndècu túha-xi sá quèhndé-xi nchaa yutnu sá dúcáⁿ ñà túú cǎváha sávidí-xi-áⁿ, chi nchaa yutnu-áⁿ tēhndé-xi te cuángēe-xi núú ñùhú cǎyú-xi. Te duha sǎtnàhá-xi ndoho nchaa ñáyiú ñá túú quide váha-áⁿ chi nchaa ñáyiú ñá túú quide váha cùú-yu dàtná nchaa yutnu sá ñà túú cǎváha sávidí-xi. ¹¹Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ yǎhú dácúándute-í mee-ni ñáyiú ní dáñá nchàa ichi cuehé ichi duha. Dico nchícúⁿ tucu ingá tée véxi, te tēe-áⁿ taxi-dé Espiritú Yá Ndiöxí cundecu ndíhi-ndo. Te cùu-xi datná ìⁿ ñuhú, chi ndada ndoo ndada nine-xi ìní-ndó. Te tēe-áⁿ ìo-gá cùnùu-dé dácúúxí yǎhú, chi yúhú cúú-í ìⁿ tēe duuⁿ duuⁿ ñá túú tàú cuita nehe ni chàú-dé dico quide-í chiuⁿ-dé. ¹²Te tēe-áⁿ sa véxi túha-dé sá cádá dèiⁿ ñaha-dé xii-o dàtná quidé ñáyiú ndàda ndoo triú, chi ñáyiú-áⁿ sa nèhe túha-ná-yu

yaxíⁿ-yu òré nãñani cuendá ndada ndoó-yu. Te òré ndádá ndòó-yu tríú-áⁿ te dàquee dííⁿ-yu mihi-xi, te tàxúha-yu mee-nă tríú-áⁿ te sàhmí-yu mihi-xi-áⁿ. Te dàtná quídě-yu mihi tríú-áⁿ ducaⁿ sãtnahá-xi cada ñaha téé-áⁿ xii nchaa ñáyiu ñá túú quíde váha, chi daquìhíⁿ ñáhá-dě xii-yu núú ñùhú núú càyú, te ñuhú-áⁿ ñà túú tnàhí ndàhvá —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-güedé.

Sàndute Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13Te Jèsús ní quee-gá distrítú Galileá cuáháⁿ-gá yúte Jòrdán núú ndécú tẽ Juàá cuendá dacuàndute ñaha-dé xii-gá. **14**Te òré ní quexìo Jesús núú ndécú tẽ Juàá, te ñá cuíní-dé dacuàndute ñaha-dé xii-gá ní cùu, te ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—Yúhú tàú-í sá dacuàndute ñaha-n xii-í, te ñá díú dà yúhú dacuàndute ñaha-í xii-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

15Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Queheⁿ daña, chi dacuítí xini ñuhu-xi ducaⁿ cada-o nacuáa cundáá-ó núú Yă Ndiöxí —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

Te té Juàá-áⁿ ñí sáháⁿ uuⁿ-dé tnúhu ní xáhaⁿ Jèsús xii-dé. **16**Te ní dacuándute-dé Jèsús. Te òré ní nene-gá xití ndute te ní xiní-gá nchì andiu, te ní quee Espíritú Yă Ndiöxí véxi cuuⁿ-xi ngúndecu ndíhi ñaha-xi xii-gá, te dàtná cáá ìⁿ lómá cáá Espíritú-áⁿ véxi cuuⁿ-xi. **17**Te òré-áⁿ ñí tecú ní cáháⁿ Yă Ndiöxí ndéé andiu, te xăhaⁿ-gă xii Jèsús:

—Yòhó cúú-n Dêhe-í téé ío cùu iní-í te ío cùdíí ìní ñáhà-í xii-n —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii Jèsús.

Sácuíhná quídé yìca-xi cada Jesús sá ñà túú tàú-gá cada-gá ní cùu

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4¹Te Espíritú Yă Ndiöxí ndécá-xí Jèsús cuáháⁿ ìⁿ xití yucu cuendá yàcáⁿ cundecu tnaa-gá, te yàcáⁿ quexìo sácuíhná coto ndeé ñáhá-xí xii-gá te núu ndisa sá vă cádá-gă ìⁿ sá ñà túú tàú-gá cada-gá.

2Te Jèsús ñá ní xèxi-gá údico nduu údico niú, te ducaⁿ te dàtnùnì ní xicáⁿ iní-gá caxi-gá. **3**Te sátá dúcáⁿ te ní quexìo sácuíhná quídé yìca-xi cada Jesús ìⁿ sá ñà túú tàú-gá cada-gá, te xăhaⁿ-xi xii-gá:

—Te núu ndisa sá cúú-n Dêhe Yă Ndiöxí te cúñaha xii yúú-a na ndùu-xi paá —càchí-xi xăhaⁿ-xi xii-gá.

4Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-xi:

—Núú tùtú Yă Ndiöxí càchí-xi: “Ñá díú mèe-ni paá candeca-xi iní ñáyiu ñuyú, chi tnàhá nchaa tnúhu càháⁿ Yă Ndiöxí candeca-xi iní-yu”, duha càchí-xi núú tùtú-gá —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-xi.

⁵Te dătnùní sácuíhná-ăⁿ ndécá ñàha-xi xii-gá cuáháⁿ ñuú Jerusàlén, te yàcáⁿ ní xáhaⁿ-xi xii-gá cuásaá-gá díquí véñùhu càhnu sá ïo cùnuu núú ñăyiu isràél, ⁶te dătnùní ní xáhaⁿ tùcu-xi xii-gá:

—Te núu ndisa cùu-n Déhe Yá Ndiöxí te cuandèe ndava núú ñúhú cuendá quee ndáá-xi nàcuáa càháⁿ-xi núú tùtú-gá núú càchí-xi: “Yá Ndiöxí tendaha-gă cue espíritú xínú cuèchi núú-gă quixi-xi cuendá coto ñaha-xi xii-n, te núú ndáhá-xí càundodo-n cuendá sá vă dánícuèhé yúú sǎhá-n”, duha càchí-xi núú tùtú-gá —càchí sácuíhná-ăⁿ xǎhaⁿ-xi xii Jesús.

⁷Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-xi:

—Te càchí tucu-xi núú tùtú Yă Ndiöxí: “Vá cání ìní-n còto ndeé-n Dǔtú Ndiöxí Yaá cúú Ndiöxí-n cuendá-ni sá cuíní-n sǎ dácăcu nihnu ñaha-gă xii-n ìⁿ sá sání ìní-n càda-n”, duha càchí-xi núú tùtú-gá —càchí-gă xǎhaⁿ-gă xii-xi.

⁸Te sácuíhná ndécá tùcu-xi Jesús cuáháⁿ ìⁿ núú tìndúú dùcúⁿ, te uuⁿni ní dánèhé núú ñáhá-xí xii-gá nchaandi túhú nacióⁿ cáá ñùyíú, ndihi nchaa sá vǎha ìo ìⁿ ìⁿ nacióⁿ-áⁿ. ⁹Te ní xáhaⁿ-xi xii-gá:

—Te núu yòhó ngüíñí xítí-n nǔù-í chiñuhu ñaha-n xii-í ñá, te taxi cuendá-í nchaa sá ñǎ dánèhé ñáhà-í-a cuu cuendá-n —càchí-xi xǎhaⁿ-xi xii-gá.

¹⁰Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-xi:

—Xocuíñí yòhó sácuíhná nǔú ndécù-í-a, chi vá cúú càda-í nàcuáa càchí-n, chi núú tùtú Yă Ndiöxí càchí-xi: “Chiñuhu-ndo Dǔtú Ndiöxí Yaá cúú Ndiöxí-ndó, te ñiu-ni-gá cada-ndo nchàa nacuáa càháⁿ-gá”, duha càchí-xi núú tùtú-gá —càchí-gă xǎhaⁿ-gă xii-xi.

¹¹Te dătnùní sácuíhná ñǎ dǎñá-xí Jèsús ní xica-xi cuáháⁿ-xi. Te sátá dúcáⁿ te ní quexio cue espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí ní xinu cuechi-xi nǔú Jèsús.

Distrítú Galileá ní chisaha Jèsús chiúⁿ ní táhú Tǎtá-gă Dútú Ndiöxí cada-gă (Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹²Te òré ní níhí Jèsús tnúhu sá ñǎ ngava té Juáá tée dàcuandute ñaha xii ñáyiu vecaá, te ní xica-gá cuáháⁿ-gă distrítú Galileá. ¹³Te ni ñà túú ní xǎndecu-gă ñuú Nazàrét, chi ní yáha-gă cuáháⁿ-gă ndeé ñuú Capèrnaúm yàcáⁿ ní xǎndecu-gă, te ñuú-áⁿ cáá yàtni yuhu lagúná, te yatni xíaⁿ cáá ñùhu nani Zabulón, ndihi ñuhu nani Neftalí. ¹⁴Te ducaⁿ ñǎ cuu chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní chídó tnùní ndíi Chàíá tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndeé sanaha nǔú tùtú-gá núú càchí-xi:

¹⁵Ñuhu nani Zabulón, ndihi ñuhu nani Neftalí, ñuhu-áⁿ yíndèhu-xi
distrítú Galileá,

te xíaⁿ xǎndecu cue ñáyiu ñá túú cùu ñáyiu isràél,

te càa-xi yatni yuhu lagúná te ndàa ingá xio yúte Jòrdán cúú-xí.

16 Te cue ñáyiú-áⁿ ndécũ-yu ìⁿ núú néé chi ndécú-yu ichi cuèhé ichi duha,

te sáá nduu te cada iní-ndó sǎ ñǎyiú-áⁿ queé-yu núú òtò chi vá cúndècu-gá-yu ichi cuèhé ichi duha.

Te òu-ni ñáyiú-áⁿ cúú-yu ñáyiú ta xíta nihnu duuⁿ cuáháⁿ, dico sáá nduu te vá cuíta nihnu-gá-yu.

Duha ní chídó tñùnì ndíi núú tütú-gá.

17 Te dàvá-áⁿ ñí ngúíta Jèsús ní dánèhé-gá ñáyiú, te ní xáhaⁿ-gǎ xíí-yu:

—Chí dándìxi túu iní sá ñà túú quide váha-ndo ndècu-ndo te dañá-ndo nchàa ichi cuèhé ichi duha, chi sa ní cuyatni nduu ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xii-ndo —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xíí-yu.

Jèsús càháⁿ-gá cúmí tñàhá cue téé tñì chácá

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Te Jèsús ñúhú-gǎ ichi cuáháⁿ-gá tá yǎha-gá yuhu làgúná Galileá, te ní xiní-gá úú tñàhá cue téé xídáquèe-güedé ñunu-güedé xití ndute tñì-güedé chácá, chi quitì tñàhí-áⁿ cúú chiuⁿ-güedé tñíí-güedě-di. Te ìⁿ-dé nání-dě Xímú, àdi Pelú chi úú òu-dé, te ñaní-dé cúú ìngá téé ndíhi-dé te téé-áⁿ nání-dě Ndríxí. 19 Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Chí dáñá chiuⁿ quide-ndo-áⁿ te quixi-ndo chìtnahá ñáhá-ndó xii-í, te taxi-í ìngá núú chiuⁿ cada-ndo chi quíhíⁿ-ndó dàcaháⁿ-ndó ñáyiú cuendá tuha ñàhá-yu xii-í —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

20 Te òré-ni-áⁿ ñí dáñá cuè téé-áⁿ ñunu-güedé, te ní tuha-güedé Jèsús.

21 Te ní xica tucu Jèsús cuáháⁿ-gá luha-gá, te ní xiní tucu-gá úú-gá tñàhá cue téé tñì chácá. Te ìⁿ téé-áⁿ nání-dě Jàcobó, te ñaní-dé cúú ìngá téé ndíhi-dé te téé-áⁿ nání-dě Juàá, te ndì ndùú-güedé cúú-güedě déhe té Zebèdeú. Te xíxínucóo-güedé ndíhi tǎtá-güedě xití bàrcú xínatícu-güedé ñunu-güedé, te Jèsús ní cana ñaha-gǎ xii-güedé.

22 Te òré-ni-áⁿ ñí dándöo-güedé bàrcú-güedé, ndíhi tǎtá-güedě, te ní tuha ñaha-güedě xii-gá.

Jèsús dánèhé-gá cuèhé víhí ñáyiú

(Lc. 6:17-19)

23 Te Jèsús tá xica ndodo-gá nihíi distritú Galileá cuáháⁿ tá dānehé-gá ñáyiú tñúhu váha tñúhu sá sánú ichi ñaha xíí-yu nàcuáa ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xíí-yu. Te ndì tnahá ìⁿ ìⁿ ñuú sàá-gá te ducaⁿ cuǎnguihu-gá xití veñúhu dānehé-gá ñáyiú tñúhu-áⁿ. Te ndì dííⁿ ndì dííⁿ núú cuèhé tñàhá ìⁿ ìⁿ ñáyiú dico nchaa-ní-yu ta quide tátna-gá cuáháⁿ. 24 Te ndéé nchaa ñáyiú yìndehu distritú Sìriá ní níhí-yu tñúhu nchaa nàcuáa quide Jesús. Te ní

queé-yu ñuú-yu te ndécá-yu nchaa ñáyiú tnàhá ndi dííⁿ nùú cuèhé cuáháⁿ núú ndécú Jèsús. Te cuèi ñáyiú xiyíhí, ndihi ñáyiú ñá túú-gă cándá nihnu, ndihi ñáyiú yíhi ñaha espíritú cündìhi yucu ñávãha ndécá-yu cuáháⁿ núú-gă, te nchaá-yu ní quide tátna ñaha-gă xií-yu. ²⁵Te ío vãi ñáyiú ní chinchícúⁿ ñáhá xii Jèsús, chi ní chinchícúⁿ ñáhá ñáyiú distritú Galileá, ndihi ñáyiú nchaa ñuú xíndáa Dècápolis, ndihi ñáyiú ñuú Jerusálén, ndihi cue ñáyiú nchaa ñuú yíndèhu distritú Jùdeá, ndihi ñáyiú xíndecu yatni yúte Jòrdán ndàa xio quene nchícanhii.

Jèsús núcõo-gá ìíⁿ núú tìndúú dánèhé-gá ñáyiú

5 ¹Te sátá nǐ xini Jèsús sá cuèhé víhí ñáyiú nchícúⁿ ñáhá xii-gá, te ní xica-gá cuásaá-gá ìíⁿ núú tìndúú te xíaⁿ nǐ ngóo-gá, te cue téé xica cuu ndihi-gá ní nadúcúⁿ ndèè ñáhá-güedě xii-gá. ²Te ní ngúíta-gá dánèhé ñáhá-gă xii-güedé ndihi cue ñáyiú-áⁿ, te xãhaⁿ-gă:

Cuèndá ñáyiú ío váha táhú-xi

(Lc. 6:20-23)

³—Váha táhú nchaa ñáyiú cùtnuní iní-xi sá ìo-gá cúmǎnǐ-yu cudìú-yu núú Yă Ndiõxí, chi ñáyiú-áⁿ nduu táhũ-yu ndíhu ndaha ñàha-gá xií-yu.

⁴Váha táhú nchaa ñáyiú ndàhyú sá ndíhu iní-yu, chi Yá Ndiõxí cuãñaha-gă tnúhu ndee ìní cundecu ndihí-yu.

⁵Váha táhú nchaa ñáyiú ndàhú iní-xi, chi ñáyiú-áⁿ nduu táhũ-yu cundecú-yu ìíⁿ xichi núú cuãñaha Yă Ndiõxí xií-yu.

⁶Váha táhú nchaa ñáyiú ío cuení cada nchaa nàcuáa càháⁿ Yă Ndiõxí, chi ñáyiú-áⁿ ìo nduu vétú iní-yu.

⁷Váha táhú nchaa ñáyiú cùndahú iní tnàha ñáyiú-xi, chi ñáyiú-áⁿ diu-ni ducaⁿ càda ñaha Yá Ndiõxí xií-yu cundàhú iní ñáhá-gă.

⁸Váha táhú nchaa ñáyiú ní nduu ndoo ní nduu nine iní-xi, chi cue ñáyiú-áⁿ nduu táhũ-yu cundecú-yu ndihi Yá Ndiõxí.

⁹Váha táhú nchaa ñáyiú càháⁿ dóho tnàha ñáyiú-xi nàcuáa cundecu ndihi váha tnàhá-yu, chi cùtnuní sá ñáyiú-áⁿ cuú-yu déhe Yá Ndiõxí.

¹⁰Váha táhú nchaa ñáyiú ío ndòho ndecu ñuyíú-a sá cuèndá sá quidě-yu nàcuáa càháⁿ Yă Ndiõxí, chi ñáyiú-áⁿ nduu táhũ-yu ndíhu ndaha ñàha-gá xií-yu.

¹¹Te cùu-ndo ñáyiú ío váha táhú-xi te núu na cǔcuèhé ñáhá ñáyiú, àdi cada úhú ñáhã-yu xii-ndo, àdi daciaa díquí ñáhã-yu nándi cuéchi neñùú xii-ndo sã cuèndá-í. ¹²Te òré ducaⁿ na càda ñáhã-yu xii-ndo te cudíí víhí-ní ìní-ndó cundecu-ndo, chi ío váha càa sá ndécú àndíu nduu táhú-ndó cundecu ndihi-ndo nduu na saá-ndó yacáⁿ cundecu-ndo, chi diu-ni ducaⁿ ní xóo cada ñaha cuè ñaní tnáhã-yu xii cue téé ní xóo càháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ní xíndecu ndéé sanaha.

Cuendá ñíí ndihi cuendá ñuhú*(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)*

13^oTe nchòhó cada iní-ndó sǎ cúú-ndó dàtná ñíí cuendá ñuyíú-a. Te ñíí chi nándíhi-xi dico núu na ndùu víxiⁿ-xi, te ñá túú-gǎ nándíhi-xi chi dǎngoyo-ná-ó, te yǎha ñáyíu xěnihnú-yu. Te ducaⁿ sǎtnahá-xi cùu nchohó chi cùu-ndo datná ñíí vǎha te núu na càda váha-ndo, te núu vá cádá vǎha-ndo te quee tǐhú-ndó.

14^oTe nchòhó cada iní-ndó sǎ cúú-ndó dàtná ìíⁿ sǎ dáyèhé ndécú ñuyíú-a, chi sànu ichi-ndo ñáyíu ichi váha. Te nchòhó xìní-ndó sǎ ñúu ìíⁿ ñúú cáá ìíⁿ núú tìndúú te vá cúú càchí-ó sǎ nguǐvǎha-xi. 15^oTe ñá túú xìní-ó ìíⁿ ñáyíu teñuhú-yu ìíⁿ lintérná te chiváha-yu xití ìíⁿ cǎjá, chi tàxi ndecú-yu núú ñínu cuendá cutnùní núú nchàa ñáyíu ndècu vehe. 16^oTe ducaⁿ càda nchohó cada váha-ndo dàtná quídé ìíⁿ ñuhú dayèhe-xi núú ñáyíu, te ducaⁿ quíní ñáyíu nàcuáa quide-ndo ndecu-ndo, te tǎhá-yu cachí-yu sǎ ìo càhnu cuu Dútú Ndiòxí Yáa cúú Tǎtá-ndó ndècu andíu chi quíní-yu sǎ quídé vǎha-ndo ndècu-ndo.

Cuendá tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés

17^oTe vá cání ìní-ndó sǎ yǐhú véxi-í xocàni-í tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, te ní vǎ cání ìní-ndó sǎ vǐxi-í xocàni-í tnúhu ní chídó tnùní cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiòxí ndéé sanaha, chi yúhú véxi-í sǎ cáda-í nàcuáa càháⁿ nchaa tnúhu-áⁿ. 18^oTe na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés ío ndáá càháⁿ-xi, chi dacuití cùu nchaa nacuáa càháⁿ-xi. Te yáchí-gǎ naa andíu ndíhi ñuyíú dàcúúxí sǎ quèe cáva ìíⁿ tnúhu-áⁿ. 19^oNúu xǐǎⁿ nchaa ñáyíu na càchí sǎ dává tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés ñá túú xìni ñuhú-xi chi ñá túú cùnūu-xi, te ñáyíu-áⁿ ñíu-ni ducaⁿ dànehé-yu nchaa dava-gǎ tǎha ñáyíú-yu, te sǎ dúcáⁿ quídé-yu te vá cùnūu vihí-yu núú ndécú Yǎ Ndiòxí táxí tnùní-gǎ, chi cuú-yu dàtná ìíⁿ ñáyíu nchìcúⁿ cuíi-nǎ. Dico nchaa ñáyíu nchìcúⁿ nihnu quide nchaa nacuáa càháⁿ nchaa tnúhu-áⁿ, te ñíu-ni ducaⁿ dànehé-yu nchaa dava-gǎ tǎha ñáyíú-yu, te ñáyíu-áⁿ ìo cùnūú-yu núú ndécú Yǎ Ndiòxí táxí tnùní-gǎ. 20^oTe na càchí tnúhu-í xii-ndo sǎ ìo xìni ñuhú-xi cada-ndo nchaa nacuáa càháⁿ Yǎ Ndiòxí, te vá cádá-ndó dàtná xǐquide cue téé dànehé ñáhá xii ñáyíu nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, ndíhi dàtná xǐquide cue téé cùu fariséú, chi núu na càda-ndo datná xǐquide cue téé-áⁿ ñá, te vá ndúú tǎhú-ndó ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiòxí xii-ndo.

Jèsús càháⁿ-gǎ cuendá ñáyíu cùdéeⁿ*(Lc. 12:57-59)*

21^oTe nchòhó sa xìní-ndó sǎ ncháá ñáyíu ní cuu ñaní tǎhá-ndó ñí xíndecu ndéé sanaha ñí ñíhí-yu tnúhu sǎ vǎ cúú càhní-yu tǎha ñáyíú-yu,

chi núu ducaⁿ na càdá-yu te nacháhu-yu cuéchi-yu. ²²Dico vitna na càchí tnúhu-í xii-ndo sã nõu ndëdani càa-ndo na cudééⁿ-ndó nõú tnàha ñáiyu-ndo, te nacháhu-ndo sã dúcáⁿ quide-ndo, àdi núu na cücüèhé-ndõ-yu te núú chítú nõú tàcá cundáá cuéchi-ndo te núu ducaⁿ na càda-ndo, àdi núu nà cúu-ndo tnàha ñáiyu-ndo ìⁿ tnúhu vée vîhi, te cucuéchi vîhi xii-ndo chi quíhíⁿ-ndó nõú ùhú núú ndàhú.

²³Te xíãⁿ nõu nchòhó òré ndécú ndìhi-ndo ìⁿ sá cuiní-ndó cuãha-ndo Yã Ndiõxí nduu táhú-gã, te òré cuáháⁿ-ndó cuãñaha-ndo xii-gá, te òré ní quexìo-ndo núú dúcáⁿ cuãñaha-ndo xii-gá sá ndúú tãhú-gã, te ní ndacu iní-ndó sã ndécú ñáiyu ñá túú cùu váha iní ñáhá xii-ndo cuendá ìⁿ sá ñí cumání nõú tnáhá-ndó. ²⁴Te dándoo-ndo sã dúcáⁿ nèhe-ndo cuáháⁿ nduu táhú Yã Ndiõxí, te díhna-gá quíhíⁿ-ndó nàcaháⁿ cáhnú ìní tnáhá-ndó ndìhi ñáiyu ñá túú cùu váha iní ñáhá xii-ndo-áⁿ, te dãtnùní ducaⁿ te quíhíⁿ-ndó cuãha-ndo Yã Ndiõxí sá ndúú tãhú-gã.

²⁵Te núu ìó ìⁿ-ndo ñí sáháⁿ ñáiyu núú tõe cùchiuⁿ ní sacáⁿ cuéchi-yu cuendá-ndó cuendá ìⁿ sá ñí quide-ndo, te òré ní naníhí tnáhá-ndó ndìhí-yu cuáháⁿ-ndó nõú tõe cùchiuⁿ-áⁿ, te nacáháⁿ cáhnú ìní tnáhá-ndó ndìhí-yu cuendá sá vã cuãha cuendá ñáhá-gã-yu xii-ndo nõú tõe cùchiuⁿ, chi núu ducaⁿ na càdá-yu te tõe cùchiuⁿ-áⁿ cuãha cuendá ñáhá-dě xii-ndo nõú cuè tõe cùu poleciá, te cue tõe-áⁿ chihi ñaha-güedě vecaá xii-ndo. ²⁶Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã vã cãcu-ndo te núu na ngáva-ndo vecaá ndéé nacháhu-ndo nchàa sá tàú-ndó.

Cuendá cue ñáiyu ñá túú quide váha

²⁷Te nchòhó sa xìní-ndó nàcuáa ndùu tnúhu ní cáháⁿ cue tõe ní xíndecu ndéé sanaha, te duha ní cachí-güedé: “Nchaa cue tõe vá cúú cãháⁿ ndìhi-güedé ñadìhí te núu ñá díú ñadìhí-güedé cúú-yu, te ñiu-ni ducaⁿ tucu nchaa cue ñáiyu dìhí vá cúú cãháⁿ ndìhí-yu tõe te núu ñá díú yíhí-yu cùu-güedé”, duha ní cachi-güedé. ²⁸Dico yúhú càchí tnúhu-í xii-ndo sã ndëda-ni càa cue tõe na cùndehe ìⁿ ñadìhí te núu na càni iní-güedé cundecu díí ìní-güedé ndìhí-yu te cada iní-ndó sã dãtná sá sã ní cáháⁿ ndìhi ñaha-güedě xii-yu sá dúcáⁿ ñí sani iní-güedé.

²⁹Te núu ìⁿ xio tinùu-ndo quide-xi quide-ndo nándi sá cuèhé sá dúhá te tava-ndo, chi váha-gá sá ná cuíta te ñá díú ñìhí ní ndúú yìqui cuñú-ndó quíhíⁿ-xi núú ùhú núú ndàhú. ³⁰Te núu ìⁿ xio ndaha-ndo quide-xi quide-ndo nándi sá cuèhé sá dúhá te quehndé-ndó, chi váha-gá sá ná cuíta ìⁿ xio ndaha-ndo te ñá díú sã ñìhí ní ndúú yìqui cuñú-ndó quíhíⁿ-xi núú ùhú núú ndàhú.

Jèsús càháⁿ-gá cuèndá cue ñáyiú dàña tnaha*(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)*

31 Te nchòhó sa nàha tucu-ndo nacuáa ní cáháⁿ tucu cue téé ní xíndecu ndéé sanaha, te duha ní cachí-güedé: “Te núu ìiⁿ téé na dàña tnaha-dé ndìhi ñadìhí-dé, te xìni ñuhu-xi cadúha-dé ìiⁿ tutú cuáñaha-dě núu càháⁿ-xi sá ñí dáñá ñàha-dé”, duha ní cachí-güedé. 32 Dico yúhú càchí tnúhu-í xii-ndo sã cúú dàña ìiⁿ téé ñadìhí-dé, te núu cùtnuní ndáá iní-dé sá càháⁿ ndìhi-aⁿ ingá téé. Dico núu ñá túú dùcaⁿ quide-aⁿ te ñá túú ndùu váha-xi dañá ñàha-dé. Te núu ñá túú dùcaⁿ quide ñadìhí-dé, te cada iní-ó sã méé-dě ní sanu ichi ñaha-dě xii-aⁿ cáháⁿ ndìhi-aⁿ ingá téé te núu na dàña ñaha-dé. Te téé na nàqueheⁿ ñaha xii ñaha ní dáñá ñàha yìi-xi-áⁿ, te diu-ni ñá túú ní quide váha-dé sá dúcáⁿ ñí naqueheⁿ-dé ñaha-áⁿ.

Ñáyiú càcunehe ñaha xii Yá Ndiöxí cuèndá cutnùnì iní tnàha ñáyiú-yu sá ndàá cada-yu ìiⁿ sá sání iní-yu cada-yu

33 Te sa nàha tucu-ndo nacuáa ní cáháⁿ tucu cue téé ní xíndecu ndéé sanaha, chi cue téé-áⁿ ñí cachí-güedé: “Te núu càcunehe-ndo Yá Ndiöxí núu tnàha ñáyiú-ndo nàcuáa cutnùnì iní-yu sá ndàá cada-ndo ìiⁿ sá sání iní-ndó càda-ndo, te cada-ndo”, duha ní cáháⁿ dóho tnàha-güedé. 34 Dico yúhú càchí tnúhu-í xii-ndo sã ñà túú ñà cacunehe-ndo sã ndàá cada-ndo ìiⁿ sá sání iní-ndó càda-ndo. Te ni vã cáci nèhe-ndo andiú chi yàcáⁿ cúú-xí nùú núcõ Yá Ndiöxí táxí tnùnì-gá. 35 Te ni vã cáci nèhe-ndo ñuyíú-a, chi tnàhá ñuyíú-a ndècu-gá, te ni vã cáci nèhe-ndo ñuú Jerusalén chi ñuú-áⁿ cúú cuèndá-gá, te diu-gá cúú-gã Yaá ío cùnuu. 36 Te ni vã cáci nèhe-ndo díquí-ndó chi nàha-ndo sá ñí ìiⁿ idi díquí-ndó ñã ndácú-ndó ndàda cuixíⁿ-ndó àdi ndada tnuu-ndo. 37 Te váha-gá sá ñuú ìiⁿ sá sání iní-ndó càda-ndo, te cachí-ni-ndo: “Cuu cada-ndí, àdi vá cúú càda-ndí”, cachí-ni-ndo. Chi nchaa dava-gá sá chídó-ndó càháⁿ-ndó òré ducaⁿ sání iní-ndó càda-ndo ìiⁿ sá cádá-ndó cùu-xi sá dácàhu iní ñáhá yùcu ñávàha.

Cuèndá ñáyiú nàchinaa sá quidé ñàha tnaha ñáyiú-xi*(Lc. 6:29-30)*

38 Te sa nàha tucu-ndo nacuáa ní cáháⁿ tucu cue téé ní xíndecu ndéé sanaha, chi cue téé-áⁿ ñí cachí-güedé: “Ñáyiú na càda ñaha tnaha ñáyiú-xi ìiⁿ sá ñà túú vãha, te nanchòcáva-yu nachinaa-yu sá ñí quide ñaha tnàha ñáyiú-yu”, duha ní cachí-güedé. 39 Dico yúhú càchí tnúhu-í xii-ndo sã ñà túú ñà cada-ndo nchàa cue ñáyiú cuihna iní-xi te núu quide ñahá-yu ìiⁿ sá ñà túú vãha xii-ndo. Te núu ní canihá-yu ìiⁿ xito te cuìní tucú-yu canihá-yu ingá xito te dañá-ndo na canihá-yu. 40 Àdi ní sacáⁿ cuéchi-yu núú cuè téé

cùchiuⁿ cuendá-ndó, te cuíní-yu quendeé-yu dúhnú-ndó te dañá-ndo na cànehé-yu quíhíⁿ, te tñahá-ni dóó ndíxí ndòdo-ndo dañá-ndo na canehé-yu quíhíⁿ. ⁴¹Te núu quide yicá-yu caca-ndo dàtná úú kilómetrú cuido-ndo ndàchiúⁿ-yu ña, te chido-ndo úú-gá tucu kilómetrú cuido-ndo ndàchiúⁿ-yu. ⁴²Te núu ió ñíⁿ sá xicáⁿ-yu núú-ndó te cuáñaha-ndo, àdi ió ñíⁿ sá sánúú-yu núú-ndó te cuáñaha nùu-ndo.

Cuu iní-ó nchaa ñáiyu cùu úhú iní ñáhá xii-o

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³Te sa nàha tucu-ndo nacuaa ní cachí tucu cue téé ní xíndecu ndéé sanaha, chi cue téé-áⁿ ñí cachí-güedé: “Cuu iní-ndó cuè ñáiyu ndècu ndíhi váha-ndo, te cuu úhú iní-ndó cuè ñáiyu cùu úhú iní ñáhá xii-ndo”, duha ní cachí-güedé. ⁴⁴Dico yúhú càchí tñúhu-í xii-ndo sã cúú ñí-ndó cuè ñáiyu cùu úhú iní ñáhá xii-ndo, te cáháⁿ váha-ndo cuendá cue ñáiyu càháⁿ úhú ñáhá xii-ndo, te cada-ndo sã vãha sá cúú-xí cuè ñáiyu cùu úhú iní ñáhá xii-ndo, te cáháⁿ ndíhi-ndo Yã Ndiöxí cuendá cue ñáiyu xícuèhé ñáhá xii-ndo, ndíhi cuendá cue ñáiyu quide úhú ñáhá xii-ndo. ⁴⁵Te núu na càda-ndo nchaa nacuaa càháⁿ-í-a, te ducaⁿ te cutnùní sá cúú-ndó dèhe Tãtã-ndó Dütú Ndiöxí Yaá ndécú àndíu. Te diu-gá cúú-gã Yaá quidé quène nchíanchii, te diu-ni-gá cúú-gã Yaá dácúuⁿ dáú ñuyíú-a, te ducaⁿ quide-gá cuendá cuu-xi sã vãha sá cúú-xí cuè ñáiyu quide váha, ndíhi sá cúú-xí cuè ñáiyu ñá túú quide váha. ⁴⁶Te núu nchòhó ná cúú ñí-ndó mèe-ni ñáiyu na cùu iní ñáhá xii-ndo, te vá càchí-ndó sã Yã Ndiöxí taxi-gá sá ndúú tãhú-ndó sã dúcáⁿ quide-ndo, chi cuèi cue téé cuihna ñí-xi quide cobrá ñáhá xii cue ñáiyu cuendá impuèstú ducaⁿ xíquide-güedé. ⁴⁷Te núu mee-ni ñáiyu ndècu ndíhi váha-ndo ño váha cáháⁿ ndíhi-ndó-yu, te vá càchí-ndó sã ño váha quide-ndo sá dúcáⁿ quide-ndo, chi cuèi ndéé nchaa ñáiyu ñá túú xini dana cuendá Yã Ndiöxí ducaⁿ xíquidé-yu. ⁴⁸Te duha ndùu tñúhu càháⁿ-í cuendá sá nchòhó cada ndáá-ndó cùndecu-ndo datná quidé ndáá méé Tãtã-ndó Dütú Ndiöxí Yaá ndécú àndíu —duha ní dánèhé ñáhá Jèsús xii cue téé xica cuu ndíhi-gá ndíhi nchaa ñáiyu.

Jèsús dánèhé-gá ñáiyu nacuáa cadá-yu sá vãha

6 ¹Te Jèsús ndécú-ní-gã dánèhé-gá cue téé xica cuu ndíhi-gá ndíhi nchaa ñáiyu, te xãháⁿ-gã:

—Te òré quidé-ndó sã vãha te vá cadá-ndó nùú ñáiyu cuendá-ni sá cuíní-ndó cáháⁿ váha-yu cuendá-ndó, chi núu núú ñáiyu ducaⁿ na càda-ndo te Dütú Ndiöxí Yaá cúú Tãtã-ndó vã táxi-gã sá ndúú tãhú-ndó. ²Te xiãⁿ nùu nchòhó òré chindèe-ndo ñáiyu ndàhú, te vá cũñaha-ndo xii cue ñáiyu sá chindèe-ndo cue ñáiyu ndàhú-áⁿ dàtná xíquide cue ñáiyu dándahú méé-xí

să quidé ndăá te ñá ndàá sá quidé ndăá-yu, chi ñáyiú-áⁿ ducaⁿ xíquidé-yu òré sàháⁿ-yu veñúhu, chi dàtecú tnúhu-yu nchaa ñáyiú òré ducaⁿ chindeé-yu ñáyiú ndàhú. Te diu-ni ducaⁿ quidé-yu xăhăⁿ-yu xii cue ñáyiú sá chindèé-yu cue ñáyiú ndàhú-áⁿ nchaa núú xícá cùú-yu, te ducaⁿ xíquidé-yu cuendá cuiní-yu cáháⁿ váha ñáyiú cuendá-yu. Te yúhú na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo să ñà túú nă nduu táhú ñăyiú-áⁿ núú Yă Ndiöxí sá dúcáⁿ quidé-yu chi mee-ni núú tnàha ñáyiú-yu cùdiú-yu. ³Te nchòhó òré chindèe-ndo ñáyiú ndàhú, te cuéi ñáyiú ío-gá váha ndècu ndihi-ndo dico vá cũñaha-ndo să dúcáⁿ chindee-ndo cue ñáyiú ndàhú-áⁿ, te ni cuè dava-gá ñáyiú vá cũñaha-ndo. ⁴Chi váha-gá sá ìní méé-ní-ndó ná cùhuⁿ sá dúcáⁿ chindee-ndo cue ñáyiú ndàhú-áⁿ. Te núú ducaⁿ na càda-ndo ña, te Dútú Ndiöxí Yaá cúú Tătá-ndó tàxi-gá sá ndúú tãhú-ndó chi diu-ni mee-gă ndéhé-gă nàcuáa quide-ndo ndecu-ndo.

Jèsús dánèhé-gá ñáyiú nàcuáa cáháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí

(Lc. 11:2-4)

⁵Te nchòhó òré càháⁿ ndihi-ndo Yă Ndiöxí, te vá cáda-ndó dàtná xíquide cue ñáyiú dándahú méé-xí càchí sá quidé ndăá te ñá ndàá sá quidé ndăá-yu, chi ñáyiú-áⁿ tnàhá ìní-yu cunutnîi-yu càháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí òré yîhî-yu veñúhu. Te diu-ni ducaⁿ xíquidé-yu nchaa núú xícá cùú-yu, te ducaⁿ quidé-yu cuendá sá cuiní-yu quini ñáyiú nàcuáa xíquidé-yu. Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo să ñà túú nă nduu táhú ñăyiú-áⁿ núú Yă Ndiöxí sá dúcáⁿ quidé-yu chi mee-ni núú tnàha ñáyiú-yu cùdiú-yu. ⁶Te nchòhó òré cuiní-ndó càháⁿ ndihi-ndo Yă Ndiöxí, te ndíhu ndedí nihnu-ndo xìtí vehe-ndo, chi diu-gá cúú Tătá-ndó te ndècu ndihi ñaha-gá xii-ndo, te diu-ni mee-gă ndéhé ñaha-gá xii-ndo nàcuáa quide-ndo, te núú ducaⁿ na càda-ndo te taxi-gá sá ndúú tãhú-ndó.

⁷Te òré càháⁿ ndihi-ndo Yă Ndiöxí te vá sũúni cuendá-ni dacàá-ndó tnúhu cáháⁿ ndihi-ndo-gă dàtná xíquide cue ñáyiú ñá túú xíní tnúhu-gá, chi ñáyiú-áⁿ sání ìní-yu sá tédòho ñaha vîhi-gá Yă Ndiöxí xíi-yu sá dúcáⁿ sũúni dàcaá-yu tnúhu càháⁿ ndihi ñàhá-yu xii-gá dico ñáhá. ⁸Dico nchòhó, vá cáda-ndó dàtná xíquide cue ñáyiú-áⁿ, chi mee Tătá-ndó Dútú Ndiöxí sa nàha-gá ná cúú nchaa sá xíní ñùhu-ndo cuéi òré vátá càcáⁿ-gá-ndó núú-gă. ⁹Te duha cáháⁿ-ndó òré càháⁿ ndihi-ndo Yă Ndiöxí:

Yòhó Tătá-ndí Dútú Ndiöxí Yaá ndécú àndiú,
nchaa ñáyiú na càháⁿ-yu sá cúú-n Yàá ío yîñùhu.

¹⁰Te xícáⁿ táhú-ndí núú-n să ná sàá nduu ndíhu ndàhá-n-yu.

Te cada-n dàtná càchí ìní-n ñùyíú-a dàtná quidé-n àndiú.

¹¹Te xícáⁿ táhú-ndí núú-n să táxí-n să cóhó-ndí sá cáxí-ndí ìiⁿ nduu ìiⁿ nduu.

12 Te cada càhnu iní-n nchàa yíca cuëchi-ndí, chi tnàhá nchúhú quidé càhnu iní-ndí nchaa sá quidé ñàha tnaha ñáyi-ndí.

13 Te vá dáñá-n dàcaháⁿ ñáhá yùcu ñávàha xii-ndí cada-ndí sá ñà túú vàha, chi coto ñaha-n xii-ndí cuèndá sá vǎ dúcáⁿ càda ñaha-xi. Te diu-n cùu-n Yaá ío cùnuu nchaa nduu nchaa quíú, te ío càhnu cuu-n, te diu-ni-n quèndaha ñaha-n xii-ndí ni caa ni quíhíⁿ. Te ducaⁿ na cùnduu.

Duha dànehé ñàhá-í xii-ndo cǎháⁿ ndihi-ndo Yǎ Ndiöxí.

14 Te núu nchòhó quidé càhnu iní-ndó nchàa sá quidé ñàha tnaha ñáyi-ndo, te ducaⁿ te Tǎtá-ndó Dütú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu cada cahnu iní-gá nchaa sá ñà túú vàha quide-ndo tucu. 15 Dico núu nchòhó vá cáda càhnu iní-ndó nchàa sá quidé ñàha tnaha ñáyi-ndo ña, te ni Dütú Ndiöxí Yaá cúú Tǎtá-ndó vǎ cáda càhnu iní-gá nchaa sá quidé-ndó tucu.

Cuèndá ñáyi- ñà túú tnàhí ná xéxí ãma càháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí

16 Te nchòhó, nduu ñà túú tnàhí ná xéxí-ndó càháⁿ ndihi-ndo Yǎ Ndiöxí, te vá cùndíyí-ndó dàtná xíquide nchaa ñáyi- dándahú méé-xí cǎchí sá quidé ndǎá te ñà ndǎá sá quidé ndǎá-yu, chi ñáyi-áⁿ ducaⁿ xíquide-yu cuèndá sá cuíní-yu cutnùní iní ñáyi- sá ñà túú tnàhí ná xéxí-yu càháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí. Te yúhú cǎchí tnúhu-í xii-ndo sǎ sǎ dúcáⁿ quide-yu te ñà túú ñǎ chindee ñàha-xi xí-yu cuèndá níhí-yu ìⁿ sá ndúú tǎhú-yu núú Yǎ Ndiöxí. 17 Dico nchòhó, nduu dùcaⁿ quide-ndo ñà túú tnàhí ná xéxí-ndó càháⁿ ndihi-ndo Yǎ Ndiöxí, te váha váha naquete-ndo nǔú-ndó, te váha váha chihi-ndo cǔcǎ 18 cuèndá sá vǎ cùtnùní iní ñáyi- sá ñà túú ñǎ xéxí-ndó ndùu ducaⁿ caháⁿ ndihi-ndo Yǎ Ndiöxí. Te Dütú Ndiöxí Yaá cúú Tǎtá-ndó ndècu ndihi-ndo diu-ni mee-gǎ ndéhé-gǎ nàcuáa quide-ndo ndecu-ndo, te diu-gǎ taxi-gǎ sá ndúú tǎhú-ndó.

Cuèndá nchaa sá vǎha nduu táhú-ó

(Lc. 12:33-34)

19 Te vá cání iní-ndó cùu-ndo ñáyi- cuica nǎndí sá cùndècu ndihi-ndo ñuyíú-a chi vá cùdí-xi, chi dava quee tíquidi, te dava caxi cudi ñùhu, àdi quíhu ñadúhú vehe-ndo te duhu-güedě. 20 Te váha-gǎ chí ndúcú nàcuáa cada-ndo cuèndá ducaⁿ ngúndecu sá ndúú tǎhú-ndó àndiu, te xǎⁿ cudí-xi cundecu ndihi-ndo ni caa ni quíhíⁿ, chi yàcáⁿ vá quéé-gǎ tíquidi, te ni vǎ cǎxí-gǎ cudi ñùhu, te ni vǎ quíní-gǎ-ndó ñadúhú duhu-güedě ndachíuⁿ-ndo. 21 Te núu cùu-ndo ñáyi- cuica ndècu ñuyíú-a, te diu-ni nchaa sá ndécú ndihi-ndo ñuyíú-a ñùhu iní-ndó. Àdi cuu-ndo ñáyi- quide nàcuáa ngúndecu sá ndúú tǎhú-ndó àndiu, te diu-ni sá ndúú tǎhú-ndó ndècu àndiu-áⁿ ñúhú iní-ndó.

Núú-ó cùu-xi datná ìíⁿ ñuhú*(Lc. 11:34-36)*

22^oTe cada iní-ndó sã nũú-ndó cùu-xi datná ìíⁿ ñuhú. Te núu núú-ndó cãváha te cùtnuní iní-ndó nã cúú sã ndécú nũú-ndó. 23^oDico núu cùhú núú-ndó ñà túú cùtnuní cundehe-ndo ña, te ñã túú cùtnuní iní-ndó nã cúú sã ndécú nũú-ndó. Te sá dúcáⁿ cùhú núú-ndó te cada iní-ndó sã ndécú-ndó dàtná ìíⁿ núú néé. Te duha ndùu tnúhu càháⁿ-í chi núu sàni váha iní-ndó cuendá Yã Ndiõxí ñá, te cùu vii cuu váha iní-ndó ndècu-ndo. Áⁿ te núu ñã túú sàni váha iní-ndó cuendá-gá ñá, te ñá túú tnàhí cùu váha iní-ndó ndècu-ndo. Te sá dúcáⁿ ñà túú sàni váha iní-ndó cuendá-gá te cada iní-ndó sã ndécú-ndó dàtná ìíⁿ núú néé.

Vá ndácú ìíⁿ téé cunu cuechi-dě núú ùú pàtróóⁿ*(Lc. 16:13)*

24^oTe ni ìíⁿ téé xìnu cuechi vá ndácú-dě cunu cuechi-dě núú ùú pàtróóⁿ, chi téé-áⁿ cuu váha iní-dé núú ìíⁿ pàtróóⁿ-dě te tni-dé nchaa tnúhu càháⁿ pàtróóⁿ téé cùu váha iní-dé núú-xi-áⁿ. Te núú ìngá tucu pàtróóⁿ-dě vá cúú vãha iní-dé, te ni vã tníí-dě tnúhu càháⁿ ìngá téé-áⁿ. Te ducaⁿ sãtnahá-xi cùu nchohó chi vá ndácú-ndó cunu cuechi-ndo núú Yã Ndiõxí te cuhuⁿ iní-ndó nchàa sá ìó ñuyúú-a.

Yá Ndiõxí xító-gã nchaa ñáyiú cùu déhe-gá*(Lc. 12:22-31)*

25^oTe na càchí tnúhu-í xii-ndo sã vã ìo cani iní-ndó nũu nása níhí-ndó sã cóhó sã cáxí-ndó, te ni vã ìo cani iní-ndó nũu nása níhí-ndó dõó cuihnu-ndo, chi cunu-gá méé-ndó dàcúúxí sã nchító-ndó, te ducaⁿ cunu-gá yiqui cùñú-ndó dàcúúxí dõó sácuihnu-ndo. 26^oTe chí cádá cuendá sá ncháá quiti ndava ñã túú tnàhí ná xítú-güedi, te ni ñà túú ndèé cuáháⁿ-güedi nàtahu-güedi, te ni ñà túú nã nátaxúha-güedi, te ni ñà túú ndèé cáá yacá-güedi, chi mee Tãtá-ó Dütú Ndiõxí Yaá ndécú àndiu xito ñaha-gá xii-güedi nihí-güedi sá xéxi-güedi. Te núu cue quiti-áⁿ ducaⁿ xito ñaha-gá xii-güedi, ite uuⁿ-gá xító ñaha-gá xii nchòhó, chi nchòhó ío-gá cùnùu-ndo dacúúxí cuè quiti-áⁿ! 27^oTe cuèi nándi sá sání vèhi iní-ndó ndècu-ndo, dico ñã ndácú-ndó càda-ndo nacuaa cuehnu-ndo cuèdicó ìíⁿ yiqui-gã.

28^oTe vá ìo cani iní-ndó nũu nása níhí-ndó dõó cuihnu-ndo. Te chí cádá cuendá nàcuáa sàhnu nchaa itá ìo yucu, chi nchaa itá-áⁿ ñà túú quide chiuⁿ-xi, te ni ñà túú quèheⁿ-xi idi. 29^oTe na càchí tnúhu-í xii-ndo sã ndíi Salòmón cuèi ío vii ní xínduu dóó ñi xóo cuihnu ndíi, dico ñã túú

nũtnahá-xi nàcuáa càa nchaa itá, chi ío-gá vii càa nchaa itá. ³⁰Te nchaa itá ío yucu tnaa-ni cùdii-xi, te yìchí-xi te sàhmi ñáyi. Te cuèi ducaⁿ dico mee Yá Ndiöxí quidé-gã ío vii sàcúnduu-xi. Te núu nchaa itá-áⁿ ducaⁿ quide-gá xító-gã sàcúnduu vii-xi, te xíáⁿ cútnùní sá ío-gá coto ñaha-gã xii-ndo, òcò-ni sá ñà túú sàndáá váha iní-ndó-gã. ³¹Te xíáⁿ nũ ñá túú xini ñuhu vihi-xi cani iní-ndó nũ nása níhí-ndó sã cóhó sã cáxí-ndó, àdi nása níhí-ndó dõó cuihnu-ndo. ³²Chi nchaa ñáyi ñá túú xini nàcuáa càháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí mee-ni nchaa xíáⁿ ñúhú iní-yu. Dico nchòhó chi mee Tátá-ndó Dütú Ndiöxí sa ñaha-gá ná cúú sã xini ñuhu-ndo. ³³Te xíáⁿ nũ ío xini ñuhu-xi sá cúhúⁿ iní-ndó sã Yá Ndiöxí yíndàha ñaha-gá xii-ndo, te ducaⁿ càda-ndo nchaa nacuáa cuení-gá, te ducaⁿ te taxi-gá nchaa sá xini ñuhu-ndo. ³⁴Núu xíáⁿ vá ío cani iní-ndó nása cundecu-ndo nduu tneé, chi cani iní-ndó nàcuáa cada-ndo cundecu-ndo vitna, chi nduu tnéé-áⁿ te òré-ñà te cutnùní nũ nása cada-ndo cundecu-ndo. Chi nchòhó sa ñaha-ndo sá ío titní núú sã quidé-xí ìⁿ nduu ìⁿ nduu —duha ní dánèhé ñáhá Jèsús xii cue téé xica cuu ndihi-gá ndihi nchaa ñáyi.

Vá càháⁿ cuèhé-ó cuèndá tnàha ñáyi-o

(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 ¹Te Jèsús ndècuu-ni-gá dánèhé-gá cue téé xica cuu ndihi-gá ndihi nchaa ñáyi, te xàhaⁿ-gã:
 —Vá càháⁿ cuèhé-ndó cuèndá tnàha ñáyi-ndo, te ducaⁿ te Yá Ndiöxí ñá túú ñà tnúhu cúñaha-gã xii-ndo. ²Chi núu na càháⁿ cuèhé-ndó cuèndá tnàha ñáyi-ndo, te Yá Ndiöxí ío ìⁿ sá cádá ñaha-gá xii-ndo. Te núu nchòhó ná càháⁿ cuèhé víhí-ndó cuèndá tnàha ñáyi-ndo te Yá Ndiöxí ío-gá dandòho ñaha-gá xii-ndo. ³¿Te ná cuèndá ndéhé-ndó ìⁿ sá ñà túú váha quide tnaha ñáyi-ndo te mee-ndo vihi-gá quidé-ndó-í? Te sá dúcáⁿ quide-ndo te cada iní-ndó sã ndéhé-ndó dàtná ìⁿ mihi líhli ñuhu núú tnàha ñáyi-ndo te mee-ndo ñuhu ìⁿ mihi cahnu-gá núú-ndó te ñá túú quide cuèndá-ndó. ⁴Te núu na nàcanu ichi-ndo tnaha ñáyi-ndo cuèndá sá ñà túú quide váha-yu ndècú-yu, te mee-ndo vihi-gá quidé-ndó ñá, te cada iní-ndó sã xàhaⁿ-ndo xii tnaha ñáyi-ndo sã nátàva-ndo mihi líhli ñuhu núú-yu sá dúcáⁿ quide-ndo, te mihi càhnu ñuhu núú méé-ndó ñà túú quide cuèndá-ndó. ⁵Te sá dúcáⁿ quide-ndo te ío dándahú-ndó mèe-ndo sá quidé ndáá-ndó te ñá ndàá sá quidé ndáá-ndó, te xini ñuhu-xi díhna-gá dañ-ndo nchaa sá ñà túú váha quide-ndo, te dàtnùní ducaⁿ te cuu nacanu ichi-ndo tnàha ñáyi-ndo cuèndá nchaa sá ñà túú váha quidé-yu.

⁶Te nchaa ñáyi ío sàá iní-xi, te vá cádá yica-ndó-yu cundedóho-yu tnúhu Yá Ndiöxí, chi núu na càda yica-ndó-yu te ngóo-yu cuu úhú iní ñáhã-yu xii-ndo. Te ñáyi-áⁿ cúú-yu dàtná iná chi quiti-áⁿ nũ na

cuãñaha-o ìíⁿ sá cuãñaha-o, te núu ñá túú cùtnuní iní-dí ná cúú xǐǎⁿ te tñí ñaha-dí xìi-o. Te cùu tucú-yu dàtná cùchí chi quiti-áⁿ núu na chùcu-o núú-dí yúú vǎha sá ìo vii càa nani pérlá, te dìcò-ni cùnu sáhá-dí chi ñá túú cùtnuní iní-dí sá cúú-xí yúú vǎha.

Cácáⁿ-ó núú Yǎ Ndiǒxí núu ná cuìní-ó

(Lc. 11:9-13; 6:31)

7^oTe na càchí tnúhu-í xii-ndo sǎ cǎcáⁿ-ndó núú Yǎ Ndiǒxí te núu ná cuìní-ndó te taxi-gá, te vá dáñá ndèé-ndó cǎcáⁿ-ndó núú-gǎ núu ná cuìní-ndó te ducaⁿ te níhí-ndó. Te cada iní-ndó sǎ ñí quexìo-ndo vehe ìíⁿ tñaha ñáyíu-ndo te ní cǎháⁿ-ndó, te ñáyíu-áⁿ ñí tedóho ñàhá-yu xii-ndo te ní nacaáⁿ-yu yuyèhe. Te ducaⁿ càda iní-ndó chi Yá Ndiǒxí tedóho ñaha-gǎ xii-ndo, te taxi-gá sá ná cǎcáⁿ-ndó núú-gǎ. 8^oChi nchaa ñáyíu ducaⁿ xǐquide, te Yá Ndiǒxí tedóho ñaha-gǎ xií-yu te ñíhí-yu sá cuìní-yu. Te ñíu-ni ducaⁿ tùcu nchaa ñáyíu na càcáⁿ núú-gǎ ìíⁿ sá cuìní-yu, chi sǎñaha-gǎ sá xìcáⁿ-yu núú-gǎ. Te ñíu-ni ducaⁿ tùcu nchaa ñáyíu ñá túú dàña ndeé xìcáⁿ núú Yǎ Ndiǒxí sá cuìní-yu chi ñíhí-yu.

9^oTe nchòhó cue téé cùu tátá, ñá túú cùndee iní-ndó cuãñaha-ndo xìi cue déhe-ndo ìíⁿ yúú caxi-güexi òré xìcáⁿ-güexi ìíⁿ pàá núú-ndó càxi-güexi.

10^oTe ni ñá túú cùndee iní-ndó cuãñaha-ndo ìíⁿ cóo caxi-güexi òré xìcáⁿ-güexi ìíⁿ chácá núú-ndó càxi-güexi. 11^oTe nchòhó cuèi ndèé dau-na sàá iní-ndó dico sǎha-ndo cuè déhe-ndo sǎ vǎha xèxi-güexi oré ná cúú sǎ xìcáⁿ-güexi núú-ndó càxi-güexi. Te núu nchòhó ducaⁿ quide-ndo, ite uuⁿ-gá ducaⁿ quide Tátá-ndó Dǔtú Ndiǒxí Yaá ndécú àndíu, chi taxi-gá sá vǎha sá cúú-xí-ndó te núu na càcáⁿ-ndó núú-gǎ!

12^oTe nchaa sá vǎha cuìní-ndó càda tñaha ñáyíu-ndo, te cada-ndo tñàhá-ndó ndíhí-yu, chi ducaⁿ sànu ichi ñaha tnúhu ní chídó tnùní ndí Moisés, te ñíu-ni ducaⁿ sànu ichi ñaha tucu nchaa tnúhu ní chídó tnùní cue téé ní xóo cǎháⁿ tnúhu Yá Ndiǒxí ndéé sanaha.

Yuyèhe cuiñí

(Lc. 13:24)

13-14^oTe xìni ñíhu-xi nducu-ndo nacuaá cada-ndo tñí-ndo ichi Yá Ndiǒxí. Te ichi-gá-áⁿ cúú-xí dàtná ìíⁿ ichi cuiñí, àdi datná ìíⁿ yuyèhe cuiñí. Te duha càháⁿ-í chi ío úhú xínu iní-ndó tñí-ndo ichi Yá Ndiǒxí, te sacú-ni nchòhó cue ñáyíu ndècu ñuyú-a tñí-ndo ìchi-gá. Te nchaa ñáyíu ndècu ichi cuehé ichi duha ta xǐta ñíhnú-yu cuáháⁿ. Te ichi ndécú-yu-áⁿ cada iní-ndó sǎ cúú-xí ìíⁿ ichi cahnu ichi quehéⁿ, àdi ìíⁿ yuyèhe quehéⁿ. Te duha càháⁿ-í chi ío vǎi ñáyíu ndécú-yu ichi-áⁿ.

Ndi dííⁿ nǔú yutnu xìní-ó nǎ yutnu cùu-xi cuendá sá sǎvidí-xi*(Lc. 6:43-44)*

15^oTe cǎchí tnúhu-í xii-ndo sǎ ïo quihi iní-ndó cùndecu-ndo cuendá sá vǎ dándàhú ñáhá cuè téé cǎchí sá cǎháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí te ñá ndàá sá cǎháⁿ-güedé tnúhu-gá. Chi cue téé-áⁿ sànuu sá quidé-güedě dàtná quidé mběé quiti ío váha iní-xi, dico ñá ndàá chi ñá túú ñùhu váha iní-güedé, chi quide-güedé dàtná quidé quiti dééⁿ quiti nàni yíhí. 16^oTe òré quexìo-güedé núú ndécú-ndó te cada cuendá-ndó nàcuáa quide-güedé cuendá ducaⁿ cùtnuní iní-ndó nǎ ñáyiú cùu-güedé. Te nchòhó xìní-ndó sǎ ñà túú cùuⁿ ndéhé yoho yàha stilé tnu ìñu, te ni ñà túú xìní-ndó cùuⁿ ngúxí ìⁿ tnu ìñu. 17-18^oTe xìní tucu-ndo sǎ ncháá yùtnu váha cùuⁿ sávidí váha, te nchaa yutnu váha-áⁿ ñà túú cùuⁿ sávidí sá ñà túú vǎha. Te nchaa yutnu sá ñà túú vǎha ñá túú cùuⁿ sávidí váha, chi mee-ni sávidí sá ñà túú vǎha cùuⁿ. 19^oTe nchaa yutnu sá ñà túú cùuⁿ sávidí váha xèhndé-güedé, te cuánguee-xi núú ñùhú càyú-xi. Te ducaⁿ sǎtnahá-xi yáha nchaa cue téé dándahú ñáhá cǎchí sá cǎháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí te ñá ndàá sá cǎháⁿ-güedé tnúhu-gá, chi quíhíⁿ-güedé núú ñùhú núú càyú. 20^oTe nchòhó cutnùní iní-ndó nǎ ñáyiú cùu cue téé-áⁿ cuendá nchaa sá quidé-güedě.

Ñá ncháá ñáyiú ngúndecú-yu núú ndécú Yǎ Ndiöxí táxí tnùní-gá*(Lc. 13:25-27)*

21^oTe na cǎchí tnúhu-í xii-ndo sǎ ïo vai ñáyiú cachí-yu sá yǎhú cúu-í Xítóhó-yu, dico ñá ncháá-yu nduu táhǔ-yu cundecú-yu núú ndécú Tǎtà-í Dútú Ndiöxí táxí tnùní-gá, chi mee-ni nchàa ñáyiú na càda nchaa nacuáa cǎháⁿ-gá ñáyiú-áⁿ nduu táhǔ-yu cundecú-yu núú ndécú-gǎ táxí tnùní-gá. 22^oTe na sàá nduu càda ndáá Yǎ Ndiöxí cuéchi nchaa ñáyiú, te vai-yu cúñàhá-yu xii-í: “Yòhó Xítóhó Jesucrìstú nchúhú cúú-ndě ñáyiú ní cǎháⁿ tnúhu-n nàcuáa ní cachí-n, te ñu-ni-n ñí cacunehe-ndí te ní sándáá iní ñáhá nchàa espíritú cùndìhi yucu ñávǎha xii-ndí ní quee-xi yiqui cùñú ñáyiú, te ñu-ni yòhó ní chindee ñàha-n xii-ndí ní ndacu-ndí ní quide-ndí titní núú sǎ vǎ yòo tnàhí ndàcu cada”, duha cúñàhá-yu xii-í dàvá-áⁿ. 23^oDico yúhú cúñaha-í xii-yu: “Ñá túú tnàhí xìní ñáhà-í xii nchòhó nǔú ndèé ñáyiú cùu-ndo, te chí xócuñí nchaa nchòhó ñáyiú quide nchaa sá cuèhé sá dúhá nǔú ndécú-í-a”, duha cúñaha-í xii-yu.

Ìⁿ vehe ndècu cimientú-xi ndìhi ìⁿ vehe ñá túú cìmientú-xi*(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)*

24^oTe nchaa ñáyiú sàcúndedóho tnúhu cǎháⁿ-í te núu na tnèí-yu, te ñáyiú-áⁿ cúu-yu dàtná ìⁿ téé ío váha cùtnuní iní-xi. Chi téé-áⁿ ñí dácáá-dě

iiⁿ vehe, dico díhna-gá ní xete-dé ndéé ní tnahá-dé yúú cáxíⁿ te dātnùní ní tava-dé cimientú-xi. ²⁵Te òré ní cuuⁿ dáú te ní ndee ndute ñuhu, te ní dándáá-xí ndéé núú cáá vèhe-áⁿ, dico ñá túú ní ndàcu-xi cuido-xi. Te ní quene tucu táchí ñhi dico ñá túú ní ndàcu-xi cuido-xi vehe-áⁿ, te ducaⁿ chi téé ní dácáá vèhe-áⁿ ñí tava-dé cimientú-xi núú yúú cáxíⁿ. Duha sātnahá-xi cùu nchaa ñáyiú tñi tñúhu càháⁿ-í. ²⁶Dico nchaa ñáyiú sàcúndedóho tñúhu càháⁿ-í te ñá túú cuìní-yu tñí-yu, ñáyiú-áⁿ cúú-yu dàtná iiⁿ téé ñá túú tñàhí cùtnuní iní-xi. Chi téé-áⁿ ñí dácáá-dě iiⁿ vehe núú yúú mē-ni ñuhu cúchí. ²⁷Te òré ní cuuⁿ dáú te ní ndee ndute ñuhu, te ní dándáá-xí ndéé núú cáá vèhe-áⁿ, te ní quene táchí ñhi te íí-ni ní xido-xi vehe-áⁿ cuendá sá núú ñuhu cúchí ñí sáá. Duha sātnahá-xi cùu nchaa ñáyiú sàcúndedóho tñúhu càháⁿ-í te ñá túú cuìní-yu tñí-yu —duha ní dánèhé ñáhá Jèsús xii cue téé xica cuu ndihí-gá ndihí nchaa ñáyiú.

²⁸Te òré ní ndihí Jèsús sá dúcáⁿ ñí càháⁿ-gá, te nchaa ñáyiú ní xíndedóho nchaa tñúhu ní càháⁿ-gá ío ní cuñúhu-yu nàcuáa ní dánèhé ñáhá-gă xií-yu. ²⁹Chi ní càháⁿ-gá dàtná càháⁿ cue téé cùnuu, te cùnuu ndisa-gá, te ñá túú ní càháⁿ-gá dàtná càháⁿ nchaa cue téé dàcuaha ñaha xii ñáyiú nchaa tñúhu ní chídó tñuní ndíi Moisés.

**Jèsús quidé tātna-gá iiⁿ téé tñàhá cuéhé sã
dátèhyú nihnu-xi yiqui cùñú-ó**

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8 ¹Te Jèsús ní xica-gá cuánuu-gá dñi tindúú núú dúcáⁿ ñí xíndecu-gá ní dánèhé-gá ñáyiú-áⁿ, te cuéhé víhí ñáyiú nchìcúⁿ ñáhá xii-gá cuánuu.

²Te ní quexìo iiⁿ téé tñàhá cuéhé sã dátèhyú nihnu-xi yiqui cùñú-ó núú Jèsús, te ní ngüñí xítí-dě núú-gă, te xăhaⁿ-dě xii-gá:

—Mèstrú, véxi-í càháⁿ ndàhú-í núú-n núú vá cùndèe iní-n càda tátna ñaha-n xii-í, chi cùtnuní iní-í sá ndácú-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

³Te Jèsús ní dácáá-gá ndaha-gá ní tendaha ñaha-gá xii-dé, te xăhaⁿ-gă:

—Cuu cada tátna ñaha-í xii-n, te vitna ndúha-n —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

Te òré-ni-áⁿ ñí xócuñí cuéhé tñàhá-dé. ⁴Te Jèsús ní xăhaⁿ tùcu-gá xii-dé:

—Te vitna cuanùhú te vá yōo iiⁿ cúñaha-n sã yùhú ní quide tátna ñaha-í xii-n, núú dütú-ni cuàháⁿ cuendá sá ná quèní ñáhá-dě xii-n sã ñí ndúha-n, te cuñaha-n sã ndúú tãhú Yă Ndiöxí dàtná ní cachí ndíi Moisés. Te ducaⁿ càda-n cuendá cutnùní iní ñáyiú sá ñí ndúha-n —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii téé ní quide tátna-gá-áⁿ.

Jèsús quidé tătna-gá ìíⁿ tée xìnu cuechi núú ìíⁿ tée cùu capitáⁿ*(Lc. 7:1-10)*

⁵Te Jèsús ní xica-gá cuáháⁿ-gá ñuú Capèrnaúm. Te òré cuánguìhu-gá ñuú-áⁿ te ní quexìo ìíⁿ tée cùu capitáⁿ càháⁿ ndàhú-dé núú-gă, ⁶te xăhaⁿ-dë xii-gá:

—Mèstrú, véxi-í càháⁿ ndàhú-í núú-n ñuu vá cùndèe iní-n càda tătna-n ìíⁿ tée xìnu cuechi núú-í, chi cùhú-dé te càhú víhí tnàhá-dé, te ío ndòho-dé te ni ñă cùndèe-gá-dé candá nihnu-dé —càchí-dé xăhaⁿ-dë xii-gá.

⁷Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii-dé:

—Te na quíhíⁿ-ó càda tătna-í-dé —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

⁸Te tée cùu capitáⁿ-áⁿ ñí xăhaⁿ-dë xii-gá:

—Mèstrú, ñă túú tàú-í sá quíhu-n ndèe xití vehe-í, chi cùu-í ìíⁿ tée cùtexínu sá cúú-xí-n, te cáháⁿ-ni sá ndúha tée xìnu cuechi núú-í te ndúha-dé. ⁹Chi yúhú ndècu cue tée tàxi tnuní ñáhá xii-í, te ducaⁿ yúhu tucu ndècu cue sandadú táxi tnùn-í. Te òré xăhaⁿ-í xii ìíⁿ-dé quíhíⁿ-dé ìíⁿ chiuⁿ te cuáháⁿ-dé, te òré xăhaⁿ-í xii ingá-dé quixi-dé te véxi-dé, te òré xăhaⁿ-í xii ìíⁿ tée xìnu cuechi núú-í cada-dé ìíⁿ chiuⁿ te quide-dé. Núu xíáⁿ yòhó cáháⁿ-ni sá ndúha tée xìnu cuechi núú-í te ndúha-dé —càchí-dé xăhaⁿ-dë xii Jèsús.

¹⁰Te Jèsús ío ní cuñúhu-gá sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ tée cùu capitáⁿ-áⁿ, te ní xăhaⁿ-gă xii nchaa ñáyiu nchícúⁿ ñáhá xii-gá:

—Na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo să vătá quíní-gá-í ni ìíⁿ ñáyiu isràél, ñáyiu súúní ïo váha sàndáá iní ñáhá xii Yá Ndiöxí dàtná sàndáá iní ñáhá tée-a xii-gá. ¹¹Te na càchí tnúhu ndáá tucu-í xii-ndo să ïo cuéhé ñáyiu quixi ndàa xio nacuáa quène nchíanchii, te ñiu-ni ducaⁿ ïo cuéhé tucú-yu quixi ndàa xio nacuáa quée tucu nchíanchii. Te nchaa ñáyiu-áⁿ naníhí tnáhă-yu ndíhi té Àbrahám, ndíhi té Isàác, ndíhi té Jàcób núú ndécú Yă Ndiöxí táxi tnùn-í-gá te yàcáⁿ cundecu ndíhi ñáhá-yu xii-güedé. ¹²Te nchaa ñáyiu tàú nduu táhú cundecu núú ndécú Yă Ndiöxí táxi tnùn-í-gá ní cùu, ñáyiu-áⁿ quee tíhü-yu, chi quíhíⁿ-yu ìíⁿ xichi núú néé ñúú ïo ndohó-yu cundecú-yu, te yàcáⁿ ío ndáhí-yu, te dìcò rúhñú-ñă cuu núhu-yu sá sàtú iní-yu cuèndá sá ndóhó-yu —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-yu.

¹³Te Jèsús ní xăhaⁿ tùcu-gá xii tée cùu capitáⁿ-áⁿ:

—Yòhó tée ndècu ndíhi tée cùhú cuanùhú vehe-n vitna chi ndúha-dé chi ní sàndáá iní-n Yă Ndiöxí —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

Te ñiu-ni òré ducaⁿ ñí xăhaⁿ Jèsús xii tée cùu capitáⁿ-áⁿ ñí ndúha tée xìnu cuechi núú-dë.

Jèsús quidé tātna-gá nāná ñadìhí té Pèlú*(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)*

14Te Jèsús ní xica-gá cuáháⁿ-gá vehe té Pèlú, te òré ní quexìo-gá vehe-dé te ní xiní-gá cáá nāná ñadìhí-dé cùhú-aⁿ ñùhu vihi-aⁿ cahni. 15Te Jèsús ní tñii-gá ndaha ñaha cùhú-áⁿ, te òré-ni-áⁿ ñí nchíco-aⁿ cahni te ní ndacóo-aⁿ ní xinu cuechi-aⁿ nùú-güedě ndìhi-gá.

Jèsús quidé tātna-gá vài ñáyiu cùhú*(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)*

16Te òré ní dáhu nchícanhii te ní quexìo ñáyiu núú ndécú Jèsús, te ndècá-yu vài ñáyiu yèhi ñaha espíritú cùndìhi yucu ñávàha ní sáá núú-gă te ndèca tucú-yu vài ñáyiu tñàhá dava-gá núú cuéhé. Te ìⁿ-ni tñúhu ní cáháⁿ Jèsús ní tenáá-gá nchaa espíritú cùndìhi yucu ñávàha yèhi ñaha xii nchaa ñáyiu-áⁿ, te ní quee-xi yiqui cùñú-yu cuáháⁿ-xi. Te tñàhá nchaa dava-gá ñáyiu cùhú-áⁿ ñí quide tātna-gá. 17Te ducaⁿ ñí cuu chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní cáháⁿ ndíi Chàíá tée ní xóo cáháⁿ tñúhu Yá Ndiòxí ndéé sanaha, te duha ní cachí ndíi: “Mee-gă cada tātna ñaha-gă xii-o, chi diu-gá xocàni-gá nchaa sá quidé ùhú yiqui cùñú-ó”, duha ní cachí ndíi.

Ñáyiu cuiní tuha ñaha xii Jesús*(Lc. 9:57-62)*

18Te òré ní xiní Jèsús sá ìo cuéhé ñáyiu xixúcu núú ndécú-gă, te ní xáhaⁿ-gă xii cue tée xica cuu ndìhi-gá sá quèe-gá ndìhi-güedé bàrcú cuèndá téhndé-gá ndìhi-güedé ndàa ingá xio yuhu làgúná. 19Te mei òré-áⁿ ñí quexìo ìⁿ tée dàcuaha ñaha xii cue ñáyiu nchaa tñúhu ní chídó tñuní ndíi Moisés, te xáhaⁿ-dě xii-gá:

—Mèstrú, cuiní-í canchicúⁿ ñáhà-í xii-n ndèni ní cuu na quèhíⁿ-n —càchí-dé xáhaⁿ-dě xii-gá.

20Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Nchaa ñúcuii chi ndècu yaú cúú vèhe-güedi saquíhi-güedi, te nchaa cue quitì ndàva caa tacá-güedi diquí yutnu. Dico yúhú Tée cùu ñaní tñàhá-ndó nchàa-ndo chi ñá túú ndèè cáá vèhe-í ñuyíú-a ndetatú-í —càchí-gá xáhaⁿ-gă xii-dé.

21Te ìⁿ tée ní chitnahá ñáhá xii Jesús ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—Jèsús, dañà na nùhú-í cundetú-í cuú tātà-í te chindúxi-í-dé dātnùnì quixi-í chitnahá ñáhá dùcaⁿ-ná-í xii-n —càchí-dé xáhaⁿ-dě xii-gá.

22Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Daña ñăyiu ñá túú sàndáá iní ñáhá xii-í ná chindúxi tnàha meé-yu, chi ñăyiu-áⁿ cúũ-yu dàtná ñăyiu ní xíhí cuèi ndècu-ní-yu núú ñuyíú-a, te yòhó canchicúⁿ ñáhá-ní xii-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

Jèsús ngání-gă táchí ndihi ndute làgúná

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23Te sátá dúcáⁿ te Jèsús cuánguee-gá bàrcú ndihi cue téé xica cuu ndihi-gá, te ní xica bàrcú-áⁿ cuáháⁿ-xi. 24Te ñini ñùhu barcú-áⁿ ichi cuáháⁿ-xi núú ndute ní xídí Jèsús, te ní ngúíta-xi níhi vìhi quene táchí, te ta nàdachitú-xi ndute xítí bàrcú cuáháⁿ. 25Te cue téé xica cuu ndihi-gá cuáháⁿ-güedé núú cáá-gă xídí-gá, te xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—iMèstrú, ndiquúú ìní chi dàcácu ñaha-n xii-o chi quée naa-o cuèní-xi!
—càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

26Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—¿Ná cuèndá ndéé ducaⁿ ìo yùhú-ndó? ¿Náa ñá túú sàndáá iní ñáhá ndisa-ndo xii-í-ăⁿ? —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Te Jèsús ní ndacóo-gá te ní tenàá-gá táchí-ăⁿ ndihi ndute-áⁿ, te ní ngúíñí táchí-ăⁿ te ní nucúndecu nahi-nă ndute làgúná-áⁿ. 27Te nchaa cue téé ñùhu xítí bàrcú-áⁿ ñí cuñúhu-güedé sá dúcáⁿ ñí quide-gá ní xiní-güedé, te ní xítñàha-güedé:

—¿Te ná téé cùu téé-a núu duha ní cáháⁿ-ni-dé te ní ngúíñí táchí te ní nucúndecu nahi-ni ndùte làgúná-a-i? —càchí-güedé xítñàha-güedé.

Cue téé ñúú Gàdará cue téé yìhi ñaha espíritú cùndìhi yucu ñávàha

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28Te òré ní quèxio Jesús ndàa ingá xio yuhu làgúná yucu cue téé ñúú Gàdará, te úú tnàhá cue téé quide vehe núú yíndüxi ndíyi ní quee-güedé cuáháⁿ-güedé núú ndécú Jèsús, te ndí ndùú-güedé yíhí ñàha espíritú cùndìhi yucu ñávàha xii-güedé, te ío màñá-güedé chi vá yòo tnàhí dàña-güedé yáha yatni núú ndécú-güedě. 29Te cue espíritú yíhí ñàha xii-güedé-áⁿ ñí quide-xi níhi ní cáháⁿ-güedé, te xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—¿Ná cuèndá véxi-ò Jèsús Déhe Dútú Ndiöxí chidácá ñáhá-n xii-ndí?
¿Áⁿ sàma véxi-n dàndoho ñaha-n xii-ndí? Te vátá sàá-gá nduu dùcaⁿ cada-n
—cachí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

30Te yatni xíaⁿ xíxica cuu vâi cuchí xíxexi-güedi. 31Te cue espíritú cùndìhi yucu ñávàha yìhi ñaha xii cue téé-áⁿ ñí cáháⁿ ndàhú-xi núú Jèsús, te xăhaⁿ-xi:

—Te núu vá dáñá-gă-n quèhi-ndí yiqui cùnú cue téé-a, te càháⁿ ndàhú-ndí núú-n sã dàña-n na quíhíⁿ-ndí quíhu-ndí yiqui cùnú nchaa cùchí-ăⁿ —càchí cue espíritú-áⁿ xăhaⁿ-xi xii-gá.

32Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii cue espíritú cúndìhi yucu ñávãha-áⁿ:
—Chí táquèe yiqui cuñú cue téé-áⁿ te quíhíⁿ-ndó nõu ndèè ichi
quíhíⁿ-ndó —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii nchaa espíritú-áⁿ.

Te cue espíritú cúndìhi yucu ñávãha-áⁿ ñí quee-xi yiqui cuñú cue téé-áⁿ,
te cuáháⁿ-xi cuánguìhu-xi nchaa cùchí-áⁿ. Te cue quití-áⁿ ñí xinu-güedi
duha ní quée-güedi ndàa núú dèhvá yuhu làgúná-áⁿ, te ní ngaunihnu-güedi
xití ndute, te ní ndìhi-güedi ní cáhá.

33Te cue téé xító ñaha xii nchaa cuchí-áⁿ ñí yùhú-güedé te ní
xinu-güedé, te ní sáháⁿ-güedé ní cani-güedé cuèndú núú cuè ñáyiu ndècu
xití ñuú nchaa nàcuáa ní cuu cuèndá cue téé ní xíhi ñaha nchàa espíritú
cúndìhi yucu ñávãha-áⁿ. **34**Te nchaa ñáyiu ñuú-áⁿ ñí queé-yu cuáháⁿ-yu
núú ndécú Jèsús. Te òré ní quexìó-yu núú ndécú-gǎ te ní cáháⁿ ndàhú-yu
núú-gǎ sá ná quèe-gá yucu ñuú-yu núhú-gá.

Jèsús quidé tǎtna-gá ìíⁿ téé cùhú ñá cúú-gǎ candá nihnu

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

9¹Te sátá dúcáⁿ ñí cuu te Jèsús cuánde-gá bàrcú cuáháⁿ-gá ní
natehdé-gá ndàa ingá xio yuhu làgúná. Te xíáⁿ ñí ndexìó-gá ñuú núú
quidé ñuú-gá. ²Te xíáⁿ ndécú-gǎ ní quexìó cue téé nchìdo-güedé ìíⁿ téé
cùhú ñá cúú-gǎ candá nihnu ñùhu-dé xító, te Jèsús ní cutnùní iní-gá sá
sàndáá ndisa iní ñáhá-güedě xii-gá nõu ní xáhaⁿ-gǎ xii téé cùhú-áⁿ:

—Yòhó téé cùhú vá ndìhú-gá iní-n, chí sa ní quide càhnu iní-í nchaa
cuéchi-n —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-dé.

³Te sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ-gá nõu xíáⁿ cue téé dàcuaha ñaha xii ñáyiu nchaa
tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés ní sani iní-güedé: “Téé-a càháⁿ cuèhé-dé
cuèndá Yǎ Ndiöxí”, duha ní sani iní-güedé. ⁴Te Jèsús ní cutnùní iní-gá
nàcuáa sàni iní-güedé nõu ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—¿Ná cuèndá ducaⁿ sàni cuehé sání dùha iní-ndó? ⁵Te sá dúhá ñí
xáhaⁿ-í xii téé cùhú-a sá ñí quide càhnu iní-í nchaa yíca cuéchi-dé, te xíáⁿ
nchòhó ñá túú cùtnuní iní-ndó nõu ndáá càháⁿ-í àdi ñá ndàá. Dico núu
cúu-í-dé sá ndácõo-dé te caca-dé, te cutnùní ndáá iní-ndó nõu ndáá càháⁿ-í
àdi ñá ndàá, chí cundehe nõú-ndó nàcuáa cada-í. ⁶Te vitna na càda-í
nàcuáa cutnùní iní-ndó nchàa-ndo sá yùhú Téé cùu ñaní tnáhá-ndó
nchàa-ndo ndecu ndìhi-í tnúhu ndee ìní ñuyíú-a sá cádá càhnu iní-í nchaa
cuéchi ñáyiu —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Te sátá dúcáⁿ te ní xáhaⁿ-gǎ xii téé cùhú-áⁿ:

—Ndacóo, te ndocani-n xító ñùhu-n véxi-áⁿ te núhú-n vèhe-n —cachí-gá
xǎhaⁿ-gǎ xii-dé.

⁷Te òré-ni-áⁿ ñí ndúha téé cùhú-áⁿ te ní ndacóo-dé te ní ndocani-dé xító
ñùhu-dé ní quexìó-áⁿ te ní xica-dé cuánuhú-dé vehe-dé. ⁸Te nchaa ñáyiu

xĩndecu-áⁿ ïo ní cuñúhu-yu sá dúcáⁿ nĩ quide Jèsús ní xiní-yu, te ní cachí-yu sá ïo càhnu cuu Yá Ndiöxí cuendá sá nĩ sãñaha-gã xii Jèsús tnúhu ndee ìní cada-gá nchaa sá vã yõo tnàhí ndàcu cada.

Jèsús càháⁿ-gá ìⁿ tée nàni Mateú chitnahá ñáhá-dě xii-gá

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹Te Jèsús ní nucúhuⁿ tucu-gá ichi cuáháⁿ-gá, te ichi ñùhu-gá ní xiní-gá núcõo ìⁿ tée nàni Mateú quidé còbrá-dé ñáyiu chi cobràdór impuèstú cúú-dě, te ní xáhaⁿ-gã xii-dé:

—Màteú, néhé chitnahá ñáhá-n xii-í —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-dé.

Te té Màteú-áⁿ nĩ ndacuñí-dé ní chitnahá ñáhá-dě xii-gá.

¹⁰Te ìⁿ xito ndècu Jesús ìⁿ vehe, te yìhi-gá mèsá ndìhi cue tée xica cuu ndìhi-gá xéxí ndìhi ñaha-gá xii-güedé. Te tnàhá cue tée cuihna ìní-xi quide cobrá ñáhá xii ñáyiu cuendá impuèstú yíhí ndìhi-gá mèsá, te tnàhá tucu dava-gá cue tée ndècu ichi cuehé ichi duha yìhi ndìhi-gá mèsá. ¹¹Te sá nĩ xiní cue tée cùu fariséú xéxí Jèsús ndìhi nchaa cue tée-áⁿ, te ní xicáⁿ tnúhú-güedě núú cuè tée xica cuu ndìhi-gá, te xãhaⁿ-güedě:

—¿Ná cuendá ducaⁿ quide tée cùu mestrú-ndó xèxi-dé ndìhi cue tée cuihna ìní-xi quide cobrá ñáhá xii ñáyiu cuendá impuèstú, ndìhi nchaa dava-gá cue tée ndècu ichi cuehé ichi duha-i? —càchí-güedé xãhaⁿ-güedě.

¹²⁻¹³Te Jèsús ní tecú dóho-gá nàcuáa ndùu tnúhu ní xáhaⁿ-güedě xii cue tée xica cuu ndìhi-gá, núú ní xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Nchaa ñáyiu ñá túú cùhú chi ñá túú xini ñuhú-yu ñátátná, dico nchaa ñáyiu cùhú chi xini ñuhú-yu ñátátná. Te yúhú véxi-í cáháⁿ-í ñáyiu cùtnuní ìní-xi sá ndécú cuèchi-xi cuendá dàñá-yu nchaa sá cuèhé sá dúhá quidé-yu, te ñá túú véxi-í cáháⁿ-í ñáyiu càchí sá ñà túú ndècu cuèchi-xi. Te chí cádá cuendá váha nàcuáa càháⁿ Yá Ndiöxí núú tütú-gá núú càchí-xi: “Yúhú cuìní-í sá cúndàhú ìní-ndó cuè tnaha ñáyiu-ndo, te ñá díú mèe-ni sá cáhni-ndó quiti nduu táhù-í”, duha càchí-gá núú tütú-gá —càchí Jèsús xãhaⁿ-gã xii-güedé.

Cue tée ndècu tnúhu núú Jèsús cuendá ñáyiu ñá túú tnàhí ná xéxí ãma càháⁿ ndihí-yu Yá Ndiöxí

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴Te cue tée xica cuu ndìhi té Juáa tée dàcuandute ñaha xii ñáyiu ní sáháⁿ-güedé núú ndécú Jèsús, te xicáⁿ tnúhú-güedě núú-gã, te xãhaⁿ-güedě:

—Cuìní-ndí cachí tnúhu-n ñã cuendá nchúhú, ndìhi cue tée cùu fariséú ñá túú tnàhí ná xéxí-ndí ãma càháⁿ ndìhi-ndí Yá Ndiöxí, te cue tée xica cuu ndìhi-n ñá túú dùcaⁿ quide-güedé —càchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

¹⁵Te Jèsús ní xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Nchòhó xìní-ndó sǎ vǎ cúú cǔñaha-o xì ñáyiú ñùhu vico tnándaha sá vǎ cúú càxí-yu nini ndècu ndìhi ñaha téé tnándaha xií-yu, dico sáá nduu vǎ cúndècu ndìhi ñaha-gá téé tnándaha-áⁿ xií-yu, te dàvá-áⁿ te cahni iní-yu vǎ càxí-yu cuèndá sá ndìhú iní-yu.

16^oTe ni vǎ yǒo dàndée luha dóó sáá ìⁿ dóó sa ní cuu tùhú víhí, chi dóó sáá-ǎⁿ nàndiyi-xi te uuⁿ-gá ndata-xi dǒó sǎ ñí cuu tùhú-áⁿ. 17^oTe ni vǎ yǒo chìhi ndidí sáá xítí ìⁿ lamba sa ní cuu tùhú víhí, chi núu yoo ducaⁿ na càda te ndava lamba sa ní cuu tùhú-áⁿ chi ío níhi yóco ndidí-áⁿ, te cuíta-ni ndidí-áⁿ te cuíta-ni lamba-áⁿ te núu ducaⁿ na càdá-yu, núu xǎáⁿ xíní ñùhu-xi quée ndidí sáá-ǎⁿ xítí ìⁿ lamba saa cuèndá ducaⁿ ñà túú ñǎ cuu cováha-xi —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Cuèndá déhe yoco té Jàirú ndìhi cuèndá ìⁿ

ñaha ní tnándeé dóó Jèsús

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18^oTe càháⁿ dúcáⁿ-ní Jèsús ní quexìo ìⁿ téé cùnuu núú ndécú-gǎ, ìⁿ téé tàxi tnuní veñúhu, te ní ngüñí xítí-dě núú-gǎ càháⁿ ndàhú-dé, te xǎhaⁿ-dě xii-gá:

—Véxi-í càháⁿ ndàhú-í núú-n ñùu vǎ cúndèe iní-n quíhíⁿ-ó vèhe-í dandòto-n déhe yoco-í chi ní xíhí-xi tnáví, te yúhú cútnuní iní-í sá ñùu quíhíⁿ-n tëndaha-n yiqui cuñú-xi te ndoto-xi —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii-gá.

19^oTe Jèsús ní xica-gá cuáháⁿ-gá ndìhi-dé ndìhi cue téé xica cuu ndìhi-gá. 20^oTe ichi ñùhu-gá cuáháⁿ-gá ní sáháⁿ ìⁿ ñadìhí ní tnándeé-aⁿ yuhu dǒó-gǎ ndàa sátá-gǎ, te ñaha-áⁿ sa ní cuu úxúú cuía sǎ cùhú-aⁿ ngòyo ñaha níñí xii-aⁿ. 21^oTe ducaⁿ ñí quide-aⁿ chi ní sani iní-aⁿ sá ñùu ndacu-aⁿ tnándeé-aⁿ cuèdicó luha yuhu dóó Jèsús te ndúha-aⁿ ní sani iní-aⁿ. 22^oTe Jèsús ní nchócótó-gǎ ndàa sátá-gǎ te ní xíní-gá ñadìhí-áⁿ, te ní xáhaⁿ-gǎ:

—Yòhó ñaha cùhú, vǎ ndìhú-gá iní-n vītina chi sa ní ndúha-n, chi ní sándáá iní ñáhá-n xì-í —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-aⁿ.

Te òré-ni-áⁿ ñí ndúha ñaha cùhú-ǎⁿ.

23^oTe òré ní quexìo Jesús vehe téé cùnuu taxi tnuní veñúhu-áⁿ, te ní xíní-gá xǐndáhí víhí ñáyiú, te xǐndecu müsicú. 24^oTe ní xáhaⁿ-gǎ xií-yu:

—Chí táquèe xítí vehe-a, chi xíchí-a ñà túú ní xíhí-xi chi dícó xídí-xi —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xií-yu.

Te ní sácú ndeé ñáhǎ-yu xii-gá sá dúcáⁿ ñí càháⁿ-gá, chi sá cúú-xí mèe-yu te ní xíhí ndisa xíchí-ǎⁿ. 25^oTe ñáyiú-áⁿ ñí queé-yu te cuánguihu Jèsús núú cándòdo xíchí ñí xíhí-áⁿ, te ní tñii-gá ndaha-xi te òré-ni-áⁿ ñí ndacóo-xi. 26^oTe nchaa ñúú cáá yàtni xíaⁿ ñí níhí ñáyiú tnúhu nàcuáa ní quide Jèsús.

**Jèsús quidé tātna-gá núú ũú tnàhá cue tée
cuàá**

27 Te sáta dúcáⁿ nĩ cuu te ní xica Jèsús cuánuhú-gá, te ichi ñùhu-gá ní chinchícúⁿ ñáhá ũú tnàhá cue tée cuàá xii-gá, te níhi càháⁿ-güedé, te xähaⁿ-güedě xii-gá:

—Yòhó Jèsús, tée cùu ñaní tnáhá ndĩ Dàvií, cundàhú iní ñáhá xii-ndí —càchí-güedé xähaⁿ-güedě xii-gá.

28 Te òré ní nasáá Jèsús núú quidé vèhe-gá, te cue tée cuàá-áⁿ nĩ quexìo-güedé ndéé núú-gă, te ní xícáⁿ tnúhú-gă núú-güedě, te xähaⁿ-gă:

—¿Sàndáá iní-ndó sã yùhú ndacu-í cada tātna-í núú-ndó-ăⁿ? —càchí-gá xähaⁿ-gă xii-güedé.

Te ní xáhaⁿ-güedě xii-gá:

—Sàndáá iní-ndí sá díú yòhó Jèsús ndacu-n càda tātna-n nũú-ndĩ —càchí-güedé xähaⁿ-güedě xii-gá.

29 Te Jèsús ní dácàá-gá ndaha-gá ní tendaha-gă núú-güedě, te ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Te vitna, ndúha núú-ndó chi ní sàndáá iní-ndó sã díú yùhú ndacu-í cada tātna-í núú-ndó —càchí-gá xähaⁿ-gă xii-güedé.

30 Te òré-ni-áⁿ nĩ ndúha núú-güedě, te Jèsús ní càháⁿ víhí-gă dóho-güedé cuèndá sá vã càháⁿ-güedé nàcuáa ní cuu ní ndúha núú-güedě.

31 Te cue tée-áⁿ òré ní ndee-güedé núú ndécú Jèsús, te ní ngüíta-ni-güedé ní cani-güedé cuèndú núú ñäyiu nàcuáa ní quide ñaha-gă xii-güedé. Te nchaa dava-gá ñuú cáá yàtni xíaⁿ nĩ sáháⁿ-güedé ní cani-güedé cuèndú núú ñäyiu nàcuáa ní quide ñaha Jèsús xii-güedé.

Jèsús quidé tātna-gá ììⁿ tée ñìhí

32 Te íchí nĩ ndee cue tée ní ndúha núú-xi-áⁿ nũú ndécú Jèsús, te ní quexìo ììⁿ úú ñäyiu ndècá-yu ììⁿ tée ñìhí yíhí ñàha espíritú cùndìhi yucu ñávãha. 33 Te Jèsús ní queñuhu-gá espíritú cùndìhi yucu ñávãha yèhi ñaha xii tée-áⁿ, te òré-ni-áⁿ nĩ cuu ní nacáháⁿ-dé. Te nchaa ñäyiu xĩndecu-áⁿ ìo ní cuñúhu-yu, te ní xítñahá-yu:

—Ñá túú tnàhí xìní-ó ììⁿ tée duha cada ñuú nchoo cuè ñäyiu isràél ní cùu —cachí-yu xítñahá-yu.

34 Te cue tée cùu fariséú ní ngüíta-güedé xítñaha-güedé:

—Tée-a chi sácuíhná chíndèè ñaha-xi xii-dé queñùhu-dé nchaa espíritú yíhí ñàha xii ñäyiu te díu-ni sácuíhná-ăⁿ táxí tnùn-í-xi nchaa espíritú-áⁿ —càchí-güedé xítñaha-güedé.

Jèsús cùndàhú iní-gá ñáyi

35Te Jèsús cuáháⁿ-gá nchaa ñúú náhnú ndìhi nchaa ñúú lĩhli, te ndi tnahá ìⁿ ìⁿ ñúú sàá-gá te ducaⁿ cuãnguihu-gá ìⁿ ìⁿ veñúhu càa nchaa ñúú-áⁿ dánèhé-gá ñáyi tnúhu váha, tnúhu sá sánú ìchi ñaha xií-yu nàcuáa ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiöxí xií-yu. Te ducaⁿ-ni ta quide tátna-gá nchaa ñáyi cùhú cuáháⁿ cuèi ndi dííⁿ ndi dííⁿ nùú cuèhé tnahá-yu ìⁿ ìⁿ-yu. **36**Te sá ní xiní Jèsús sá ìo vèi ñáyi nchìcúⁿ ñáhá xii-gá, te ní cundàhú iní ñáhá-gá xií-yu chi ío ndìhú iní-yu, te vá yòo nèhe cuendá ñáhá xii-yu, te cùú-yu dàtná cue mbéé cue quitì ñá túú tòli-xi. **37**Te Jèsús ní xáhaⁿ-gá xii cue téé xica cuu ndìhi-gá:

—Nchòhó xini-ndó sã òré ná sàa nduu cùu nchaa sá xítú ñáyi te ío vèi cuu. Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã dàtná ío vèi sá xítú ñáyi cùu, ducaⁿ ìo vèi ñáyi cùmání cundedóho tnúhu-í, te ío sacú ñáyi dàcuaha ñaha xií-yu. **38**Núú xiáⁿ xini ñùhu-xi cácaⁿ-ndó nùú Yá Ndiöxí Yaá cúú Xìtohó-ndó ndìhí-yu cuendá sá ná dàcaháⁿ-gá iní-yu cáháⁿ-yu tnúhu-gá núú nchàa dava-gá tnahá ñáyi-yu cùmání cundedóho tnúhu-gá —càchí-gá xáhaⁿ-gá xii-güedé.

Jèsús sãñaha-gá tnúhu ndee iní xii ndi ùxúú

cue téé xica cuu ndìhi-gá

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10¹Te Jèsús ní cana-gá ndi ùxúú cue téé xica cuu ndìhi-gá, te ní sãñaha-gá xii-güedé tnúhu ndee iní cundecu ndìhi-güedé cuendá queñuhu-güedé nchaa espíritú cùndìhi yucu ñávãha yìhi ñaha xii ñáyi, ndìhi cuendá sá cádá tátna-güedé nchaa dava-gá ñáyi cùhú cuèi nándi núú cuèhé tnahá-yu.

²Te duha xĩnani ndi ùxúú cue téé-áⁿ: téé cùnuu-gá nání-dě Xímú, àdi Pelú chi úú òu-dé, te ñaní-dé cúú tẽ Ndríxí, te tnahá téé-áⁿ cúú-dě téé xica cuu ndìhi Jesús, ndìhi té Jàcobó ndìhi ñaní té Jàcobó-áⁿ tẽe nani Juaá, te ndi ndùú cue téé-áⁿ cúú-güedé déhe té Zebèdeú. ³Te tnahá té Lìpé xicá cùu ndìhi-gá, ndìhi té Bartolómé, ndìhi té Măxí, ndìhi té Mâteú té cùu cobradór impuèstú ní cùu, ndìhi té Jàcobó déhe té Àlféú, ndìhi té Lèbeú téé dãnani-güedé Tàdeú, ⁴ndìhi té Xímú téé ní cundìhi cue téé canànistá, ndìhi té Jùdás Iscarioté téé ní sáa nduu ní sáha cuendá ñáhá xii Jesús núú cuè téé cùu úhú iní ñáhá xii-gá.

Jèsús téndàha-gá ndi ùxúú cue tée xìca cuu ndihi-gá quíhíⁿ-güedé cáháⁿ-güedé tnúhu-gá núú ñáyiú

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5-6 Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii ndi ùxúú cue tée xìca cuu ndihi-gá sá quíhíⁿ-güedé cáháⁿ-güedé tnúhu-gá núú ñáyiú, te cùmání-gă caca-güedé quíhíⁿ-güedé, te ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Na càchí tnúhu-í xii-ndo sã méé-ní ñúú núú xíndecu cue ñáyiú isràél quíhíⁿ-ndó cáháⁿ-ndó tnúhu-í, te vá quíhíⁿ-ndó ñi ñiⁿ ñúú yíndèhu distritú Sàmariá, te ni vã quíhíⁿ-ndó dàva-gă ñúú núú xíndecu ñáyiú ñá túú cùu ñáyiú isràél. Te cue ñáyiú isràél-áⁿ cúú-yu dàtná cue mbéé cue quiti ní xíta chi ta xíta nihnú-yu cuáháⁿ. 7 Te cúñaha-ndo xii-yu sá sà ní cuyatni nduu ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xii-yu. 8 Te cada tátna-ndo nchàa ñáyiú cùhú cuéi ñáyiú tnahá cuéhé sã dátèhyú nihnu-xi yiqui cùnú-yu, te queñuhu-ndo nchàa espíritú cündìhi yucu ñávàha yèhi ñaha xii ñáyiú, te dandòto-ndo cue ñáyiú sa ní xíhí, te vá càcáⁿ-ndó yãhu-ndo ñúú ñáyiú òré cada-ndo nchàa chiuⁿ-áⁿ, chi sa naha-ndo sá dìcò ducaⁿ ñi taxi-í tnúhu ndee ñi ndécú ndìhi-ndo.

9 Te vá cànéhe-ndo díhúⁿ cuu ichi-ndo, 10 te ni vã cànéhe-ndo ñunu cuhuⁿ ndachiuⁿ-ndo, te ni vã cànéhe-ndo ñngá ichi dóó-ndó nàdáma-ndo, te ni vã cànéhe-ndo úú-gă chàú-ndó chi diu-ni chàú yíhí-ndó-ãⁿ xíãⁿ-ni quíhi-ndo, te ni vã cànéhe-ndo tatnu, te ducaⁿ càda-ndo chi nchòhó sa naha-ndo sá ncháá ñáyiú quide chiuⁿ te diu-ni cuèndá chiuⁿ quidé-yu ñihí-yu sá xéxí-yu.

11 Te ndi tnahá ñúú ná quèxio-ndo te nducu-ndo ñáyiú cùtnuní ñi-ndó sã cúú-yu ñáyiú váha, te vehe ñáyiú-áⁿ cundecu-ndo ndèé sáá nduu ndèe-ndo ñúú-áⁿ. 12 Te òré quexìo-ndo vehé-yu te cúñaha-ndo xii-yu: “Yá Ndiöxí chíndèe chitúu ñaha-gă xii-ndo ndècu-ndo”, duha cúñaha-ndo xii-yu. 13 Te núú ní cáháⁿ váha ndihi ñàhá-yu xii-ndo, te cuu-xi sá vãha sá cúú-xí-yu cuèndá tnúhu ní xáhaⁿ-ndo-ãⁿ, dico núú ñá túú ní càháⁿ váha ndihi ñàhá-yu xii-ndo, te cúñaha-ndo xii-yu sá vã cúú-xí sã vãha xii-yu tnúhu ní xáhaⁿ-ndo-ãⁿ. 14 Te núú ní sáá-ndó ñiⁿ ñúú àdi ñiⁿ vehe, te núú ñá túú ní cáháⁿ ndihi ñaha vãha-yu xii-ndo te ni ñà túú ní cuìní-yu cundedóho-yu tnúhu càháⁿ-ndó te ndee-ndo ñúú-áⁿ àdi vehe-áⁿ, te naquidi-ndo tšcá chúhmá ñi tñi sáhá-ndó cuèndá ná cùtnuní ñi-yu sá ñà túú quide váha-yu. 15 Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã sáá nduu te ío-gă dandòho ñaha Yá Ndiöxí xii ñáyiú ducaⁿ na càda ñaha xii-ndo-áⁿ dàcúxí ñáyiú ní xíndecu ñúú Sòdomá ndihi ñúú Gòmorrá.

Ndoho tnahá-ó cùndecu-o ichi Xítóhó Jesucrìstú

16 Te cada ñi-ndó sã cúú-ndó dàtná cue mbéé cue quiti cuáháⁿ núú ío yíhí. Te ducaⁿ sãtnahá-xi cùu-ndo chi yúhú tendaha ñaha-í xii-ndo

quǐhíⁿ-ndó nǔú xǐndecu cue ñáyiui cuihna ìní-xi, te ío váha cuáha-ndo cuendá nàcuáa cada-ndo dàtná quídé cǒo, dico cunduu váha iní-ndó ñà túú ñà cada-ndo dàtná quídé lõmá. **17**Te quíhi iní-ndó chi cue ñáyiui na cùu úhú iní ñáhá xii-ndo, te cuáha cuendá ñáhă-yu xii-ndo nǔú cuè téé cùchiuⁿ, te caniha-güedě xii-ndo xití veñúhu-güedé. **18**Te dava tucu ñáyiui cuu úhú iní ñáhá xii-ndo candeca ñahá-yu xii-ndo quǐhíⁿ núú cuè téé cùnuu yindaha nacióⁿ, àdi núú dâva-gá cue téé cùnuu sá cuendá-í. Te nchòhó níhí-ndó nàcuáa cada-ndo cǎháⁿ váha-ndo cuendá-í núú-güedě ndíhi núú cuè ñáyiui ñá túú cùu ñáyiui isràél. **19-20**Dico òré cuáha cuendá ñáhă-yu xii-ndo nǔú nchàa cue téé-áⁿ, te vá cání ìní-ndó nǔú nása cunduu tnúhu cǎháⁿ-ndó nǔú-güedě, chi òré-ñà te níhí-ndó tnúhu cǎháⁿ-ndó. Te ñá díú mèe-ndo cahu iní-ndó tnúhu cǎháⁿ-ndó, chi mee Espíritú Yă Ndiǒxí Yáa cúú Tătá-ndó dàcahú iní ñáhá-xí xii-ndo nacuáa cunduu tnúhu cǎháⁿ-ndó.

21'Te dava cue téé cuáha cuendá-güedé ñaní-güedé núú cuè téé cùchiuⁿ cuendá cahni ñaha-güedě, te dava cue téé cùu tátá ñu-ni ducaⁿ càda-güedé déhe-güedé, te ñu-ni ducaⁿ càda ñaha dava cue ñáyiui cùu déhe xii tătă-yu ndíhi ñănă-yu, chi cuáha cuendá ñáhă-yu núú cuè téé cùchiuⁿ cuendá cahni ñaha-güedě xii-yu. **22**Te nchòhó chi nchaa ñáyiui ngúíta-yu cuu úhú iní ñáhă-yu xii-ndo sǎ cuendá-í. Te núú na càda ndee-ni iní-ndó cànchicúⁿ nihnu-ni-ndo ìchi-í cuèi nándi sá ná càda ñahá-yu xii-ndo ndèé ná sàa nduu vǎ cùndècu-gá-ndó ñùiyú-a ña, te nduu táhú-ndó cùndecu-ndo ni caa ni quǐhíⁿ ndíhi Yá Ndiǒxí. **23**Te núú ñúú cùiní-güedé tñi ñaha-güedě xii-ndo càda úhú ñáhá-güedě sá cuendá-í, te cunu-ndo nǔú-güedě quǐhíⁿ-ndó ìngá ñuú. Te na cǎchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ cùmání-gǎ quǐhíⁿ-ndó nchàa dava-gá ñuú núú xǐndecu ñáyiui isràél cǎháⁿ-ndó tnúhu-í, te sa quixi tucu yúhú, Téé cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo ñuyú-a.

24-25'Te nchòhó xini-ndó sǎ ñi ñiⁿ téé dàcuaha ñá túú cùnuu-dé dàcúxí mèstrú-dé, te núú mèstrú téé-áⁿ nándi yăha-dé ndécú-dě te tàú-dé nduu vétú iní-dé te núú tnáhá-dé yăha-dé dàtná yăha mèstrú-dé-áⁿ. Te ñu-ni ducaⁿ sǎtnahá tucu-xi cùu ñiⁿ téé xinu cuechi, chi ñá túú cùnuu-dé dàcúxí pàtróoⁿ-dě, te nchaa sá yăha pàtróoⁿ-dě-áⁿ te tàú-dé nduu vétú iní-dé te núú tnáhá-dé yăha-dé dàtná yăha pàtróoⁿ-dě-áⁿ. Te núú yúhú Yáa táxí tnùní ñáhá xii-ndo cachí-yu sá cúu-í sácuíhná, te uuⁿ-gá ducaⁿ cǔñáhă-yu xii nchòhó cue téé cùndíhi-í.

Vá yùhú-ó cuendá nchaa sá cáda ñaha ñáyiui xii-o

(Lc. 12:2-7)

26'Te nchòhó vá yùhú-ndó nǔú ñáyiui. Chi nchaa tnúhu sá cúú yùhu ni cuu vá cúú yùhu-gá, chi nchaa dacuití sǎ quée túu-xi núú ñáyiui. **27**Te nchaa tnúhu sá cǎchí tnúhu-í xii-ndo nǔú méé nǔú ííⁿ-ó, cùu-xi tnúhu sá

ndúú yùhu ni cuu datúu-ndo nǔú cuè ñáyiú cuèi núú chítú nǔú tàcá. **28**Te xini ñuhu-xi sá vǎ yùhú-ndó cuè ñáyiú cuèi na càhni ñahá-yu xii-ndo, chi diu-ni yiqui cùñú-ndó ndàcú-yu cahní-yu, dico ñá túú nǎgá ndacú-yu cada ñahá-yu xii-ndo. Te tàú-ndó sǎ Yǎ Ndiöxí yùhú-ndó chi Yaá-áⁿ ndacu-gá danàa-gá yiqui cùñú-ndó, te ndacu-gá daquìhíⁿ ñahá-gǎ xii-ndo nǔú ùhú núú ndàhú.

29Te nchòhó xini-ndó sǎ ndéé úú tnàhá tǐlaá cùyǎhu-di núú ííⁿ-ní dǐhúⁿ, te ni ìíⁿ-di ñá túú xihí cùtexínu-di chi ndéé nǔu mee Yǎ Ndiöxí Yaá cúú Tǎtá-ndó ná càchí-gá te xihí-di. **30**Dico nchòhó chi ío-gá néhé cuendá ñahá Yǎ Ndiöxí xii-ndo chi ndéé idi díquí-ndó yìndehu. **31**Núú xiǎⁿ càchí-í sá vǎ yùhú-ndó chi cùnuu-gá-ndó dàcúúxí tǐlaá cuèi vǎi vihi-güedi.

Nchaa ñáyiú datúu núú tnàha ñáyiú-xi sá ndécú ndìhí-yu Xítóhó Jesucrístú
(Lc. 12:8-9)

32Te na càchí tnúhu-í xii-ndo sǎ ncháá ñáyiú na datúu núú tnàha ñáyiú-xi sá ndécú ndìhi ñahá-yu xii-í, te ducaⁿ te tnàhá yùhú datúu-í núú Tǎtá-í Dútú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu sá ndécú ndìhi-í-yu. **33**Dico nchaa ñáyiú na cǔñaha xii tnaha ñáyiú-xi sá ñà túú ndècu ndìhi ñahá-yu xii-í, te diu-ni ducaⁿ càda yùhú tucu chi cǔñaha-í xii Tǎtá-í Dútú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu sá ñà túú ndècu ndìhi-í-yu.

Ñá túú cùu ìíⁿnuu ñáyiú

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

34Te na càchí tnúhu-í xii-ndo sǎ vǎ cáni ínì-ndó sǎ yùhú véxi-í ñuyúú-a te cuu ìíⁿnuu-gǎ ñáyiú cundecú-yu, chi da ngüíta-yu vǎ cúú ìíⁿnuu-gá-yu cundecú-yu, te ducaⁿ chi nchaa ñáyiú vǎ quìndáá ínì ñahá xii-í ñáyiú-áⁿ ngõo-yu cuu úhú ínì-yu nchaa ñáyiú quìndáá ínì ñahá xii-í. **35**Te dava cue téé xìndecu tǎtá-xi te ngóo-güedé cuu úhú ínì-güedé tǎtá-güedé, te diu-ni ducaⁿ càda cue ñáyiú dǐhí xìndecu nǎná-xi, chi ngóo-yu cuu úhú ínì-yu nǎná-yu, te diu-ni ducaⁿ càda tucu cue ñáyiú cùu sǎnu, chi ngóo-yu cuu úhú ínì-yu nǎná yíí-yu. **36**Te ndi mèé-yu vehé-yu ngóo-yu vǎ cúú ìíⁿnuu-gá-yu cundecú-yu.

37Te na càchí tnúhu tucu-í xii-ndo sǎ ncháá ñáyiú ío-gá ná cùu ínì tǎtá-xi àdi nǎná-xi dàcúúxí yùhú, te ñáyiú-áⁿ ñà túú tàú-yu cundecu ndìhi ñahá-yu xii-í, te nchaa ñáyiú ío-gá ná cùu ínì déhe ducuⁿ-xi, àdi déhe yoco-xi dàcúúxí yùhú, te diu-ni ducaⁿ ñà túú tàú-yu cundecu ndìhi ñahá-yu xii-í. **38**Te nchaa ñáyiú vǎ cáncǐcúⁿ nihnu ñaha xii-í cuendá sá yùhú-yu ndohó-yu dàtná ndoho-í ñáyiú-áⁿ ñà túú tàú-yu cundecu ndìhi ñahá-yu xii-í. **39**Te cue ñáyiú na yùhú cuú sá cuendá-í te ñáyiú-áⁿ cuíta nihnú-yu, dico nchaa ñáyiú vǎ yùhú cuú sá cuendá-í, te ñáyiú-áⁿ nduu táhǔ-yu cundecú-yu ni caa ni quíhíⁿ ndìhi Yá Ndiöxí.

Cuendá sá ndúú tǎhú-ó*(Mr. 9:41)*

40^oTe nchaá ñáyiú na quèheⁿ cuendá ñáhá xii-ndo te cada iní-yu sá tnàhá yúhú ní queheⁿ cuendá-yu. Te nchaá ñáyiú na quèheⁿ cuendá ñáhá xii-í, te cada iní-yu sá tnàhá Tǎtà-í Dútú Ndiöxí Yaá ní tendaha ñàha xii-í véxi-í ñuyíú-a ní queheⁿ cuendá-yu. 41^oTe nchaá ñáyiú na quèheⁿ cuendá ñáhá xii-í tée càháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí cuendá sá quidé-dě chiuⁿ-gá, te dàtná-ni càa táhú cuǎñaha-gǎ nduu táhú tée ducaⁿ càháⁿ tnúhu-gá-áⁿ, diu-ni ducaⁿ cùnduu táhú cuǎñaha-gǎ nduu táhú ñáyiú ducaⁿ na quèheⁿ cuendá ñáhá xii-dé. Te nchaá ñáyiú na quèheⁿ cuendá ñáhá xii-í tée quide váha cuendá sá dúcáⁿ quide váha-dé, te dàtná-ni càa táhú nduu táhú tée-áⁿ diu-ni ducaⁿ cùnduu táhú nduu táhú ñáyiú na quèheⁿ cuendá ñáhá xii-dé. 42^oTe nchaá ñáyiú na cuǎñaha ñáhá xii-í yaxiⁿ ndute coho ñáhá xii-í cuendá-í cuendá sá ní tuha ñàhá-yu xii-í cuèi ñá túú cùnuu vihi-yu, te ñáyiú ducaⁿ na cuǎñaha ndüte-áⁿ ñihí-yu sá ndúú tǎhú-yu núú Yǎ Ndiöxí —càchí Jèsús xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Jèsús càháⁿ ndihi-gá cue tée xica cuu ndihi té Juàá*(Lc. 7:18-35)*

11 ¹Te sátá ñí yáha ducaⁿ ñí xáhaⁿ Jèsús xii ndi ùxúú cue tée xica cuu ndihi-gá, te ní xica-gá cuáháⁿ-gá nchaá ñuú cáá yàtni xíaⁿ dánèhé-gá ñáyiú tnúhu-gá.

²Te té Juàá yèhi-dé vecaá te ní níhí-dě tnúhu nchaá nàcuáa quide Xítóhó Jesucristú. Te sátá dúcáⁿ te ní tendaha-dě ñáhá xii-í cue tée xica cuu ndihi-dé cuáháⁿ-güedé núú ndécú Jèsús. ³Te òré ní quexìo-güedé núú ndécú-gǎ, te xicáⁿ tnúhú-güedé núú-gǎ nàcuáa ní xáhaⁿ tǎ Juàá xii-güedé, te xǎhaⁿ-güedé xii-gá:

—Véxi-ndí xicáⁿ tnúhú-ndí núú-n ñúú sá díú-n cùu-n Cristú Yaá ní tendaha Yǎ Ndiöxí véxi ñuyíú-a, àdi sá cùndètu nahi-ni-ndí mei Yàá-áⁿ —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedé xii-gá.

⁴Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Chí cuánùhú te cani-ndo cuèndú núú tǎ Juàá nchaá sá ñí xiní-ndó quide-í, ndihi nchaá nàcuáa ndúú tnúhu ní cáháⁿ-í ní xíndedóho-ndo. ⁵Te cúñaha-ndo xii-dé sá quidé tǎtna-í núú cuè ñáyiú cuáa, te quide tǎtna-í cue ñáyiú yacua, ndihi cue ñáyiú tnàhá cuéhé sǎ dátèhyú nihnu-xi yiqui cùñú-yu, ndihi cue ñáyiú doho, nchaá ñáyiú-áⁿ quidé tǎtna-í, te ndüha-yu, te ndéé tnàhá cue ñáyiú sa ní xíhí dándòto-í cúñaha-ndo. Te cúñaha tùcu-ndo xii-dé sá ndécuu-í dánèhé-í nchaá ñáyiú ndàhú, tnúhu sá sánú ìchi ñàha xii-yu nàcuáa naníhí tǎhú-yu. ⁶Te cúñaha tùcu-ndo xii-dé sá ñó

váha táhú nchaa ñáyiú ñá túú quide sáá iní-xi nchaa tnúhu càháⁿ-í, duha cúñaha-ndo xii-dé —càchí-gá xáhaⁿ-gã xii-güedé.

7Te sátá ñí yáha-güedé cuánuhú-güedé te ní ngüíta Jèsús ní cáháⁿ-gá núú ñáyiú cuendá té Juàá, te xáhaⁿ-gã xií-yu:

—Nchòhó ní sáháⁿ ndéhé-ndó ìⁿ té ndècu xití yucu, te téé-áⁿ ñà túú sàni ìⁿ sani úú iní-dé, chi ñá túú quide-dé dàtná quidé nchaa ité náhnú cuáháⁿ-xi duha cuáháⁿ-xi dàcáⁿ òré quéné tächí. 8Te ni ñà túú ní sáháⁿ ndéhé-ndó ìⁿ té nihnu dóó vâha dóó vii càa. Te nchòhó xìní-ndó sã ncháá ñáyiú nihnu dóó vâha dóó vii càa xíndecú-yu vehe cue téé cùnuu yíndaha ñáyiú. 9Dico nchòhó chi ní sándéhé-ndó ìⁿ téé càháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí, te ndáá sá díú ìⁿ téé càháⁿ tnúhu-gá cúú-dě, te cùnuu-gá-dé dàcúúxí dâva-gá cue téé càháⁿ tnúhu-gá. 10Te diu cuendá té Juàá-áⁿ càháⁿ-xi núú tütú Yã Ndiöxí nàcuáa ní xáhaⁿ-gã xii Crístú, te duha ní xáhaⁿ-gã:

Tendaha-í ìⁿ téé cáháⁿ-dé tnúhu-í codonùu-dé núú-n,

cuendá dàtúha-dé ñáyiú cuendá quíndáá iní-yu tnúhu-n.

Duha ní xáhaⁿ-gã, te ducaⁿ ñí ngódó tnùní núú tütú-gá. 11Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã ñí ìⁿ cue téé ñuyíú-a ñá túú cùnuu-güedé dàtná cùnùu té Juàá tée dàcuandute ñaha xii ñáyiú. Te nchaa ñáyiú sa ta ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí vitna cuáháⁿ cùnùu-gá-ni tucú-yu dàcúúxí tẽ Juàá cuẽi cúú-yu ñáyiú ñá túú cùnuu dacúúxí dâva-gá ñáyiú yíndaha-gá.

12Te ndéé cútnàhá ní ngüíta té Juàá tée dàcuandute ñaha xii ñáyiú càháⁿ-dé tnúhu Yá Ndiöxí ñuyíú-a, ndéé dàvá-áⁿ ñí ngüíta ñáyiú cuíní-yu sá ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xií-yu te ndècu ndeé-yu quidé-yu nàcuáa ndíhu ndaha ñàha-gá xií-yu. 13Te nchaa cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha ñí cáháⁿ-güedé sá díú-gã ndíhu ndaha-gã cue ñáyiú, te diu-ni ducaⁿ ñí cáháⁿ tucu ndíi Moisés ní ngódó tnùní núú tütú ndíi. Te diu-ni ducaⁿ cùnuu nchaa tnúhu-áⁿ càháⁿ-xi nàcuáa ndíhu ndaha Yã Ndiöxí ñáyiú ndéé ní sáá nduu ñí ngüíta té Juàá càháⁿ-dé tnúhu-gá ñuyíú-a. 14Te na càchí tnúhu-í xii-ndo sã cádá cuendá-ndó, chi núú tütú Yã Ndiöxí càchí-xi sá ndíxí tẽ Èliás, te diu núú tẽ Èliás-áⁿ ñí quide té Juàá. 15Te nchaa nchòhó ñáyiú ndèdóho nchaa tnúhu càháⁿ-í-a te ío váha chí cuãha cuendá.

16Te na càchí tnúhu tucu-í xii-ndo nàcuáa sãtnahá-xi cùu ñáyiú ndècu vitna. Chi ñáyiú-áⁿ cúú-yu dàtná cue landú sácõo núú yáhu dàdiquí-güexi te níhi càháⁿ-güexi, te xítnàha-güexi ndi mee landú-güexi: 17“Ní tiú-ndí yaá ndihi vîlu te ñá túú ní cuíní-ndó càta-ndo. Te ío yica ìní ní xita yuhu-ndí te ñá túú ní ndáhyú-ndó”, càchí-güexi xítnàha-güexi. Te ducaⁿ sãtnahá-xi cùu ñáyiú ndècu vitna, 18chi té Juàá ío ndàhú ní xóo caxi-dé, te ni ñà túú ní xõo coho-dé ndudí ndéhé yoho yàha stilé sá sà ní nduu-xi ndidí, te sá dúcáⁿ ñí xóo cada-dé te ní cachí-yu sá ñí xíndecu ndíhi-dé

espíritú cündìhi yucu ñávàha. **19**Te sátá ñi quexìo yúhú Tée cùu ñanì tnahá-ndó nchàa-ndo, te xèxi-í xìhi-í quidè-í, te càchí-yu sá yúhú cúu-í ììⁿ tée xèxi vihi te xìhi vihi, te càchí tucú-yu sá cúu-í tée xìca cuu ndìhi cue tée cuihna ìní-xi quide cobrá ñáhá xìi-yu cuèndá impuèstú ndìhi nchaa dava-gá cue tée ndècu ichi cuehé ichi duha, duha càchí-yu. Te ñáyiú ní tnahá tnúhu ndìhi Yá Ndiöxí, ñáyiú-áⁿ quidè-yu sá vâha nàcuáa cutnùnì sá mée-gă ío ndècu ndìhi-gá sá xìnì tnùnì-gá —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-yu.

Cuèndá ñáyiú dava ñuú ñá túú sàndáá iní tnúhu Xítohó Jesucristú

(Lc. 10:13-15)

20Te Jèsús ní nguíta-gá càháⁿ-gá dóho nchaa ñáyiú ñuú núú ïo-gá vai núú sã vă yôo tnàhí ndàcu cada ní quide-gá, chi nchaa ñáyiú ñuú-áⁿ ñà túú cuìnì-yu ndixi túú iní-yu sá ñà túú quide váha-yu ndècú-yu, te xăhaⁿ-gă xii-yu:

21—iNdàhú nchòhó cue ñáyiú ñuú Coràzín! iTe ndàhú nchòhó cue ñáyiú ñuú Bètsaidá! Chi núú dícó ñuú Tìrú ndìhi ñuú Sìdón ní quide-í nchaa sá vă yôo tnàhí ndàcu cada datná ní quide-í ñuú-ndó-á ñi xìnì-ndó ñá, te sá ndéé ama-gá cuihnú-yu dóo ndàhú te cunu cóo-yu núú yàa cuèndá sá ndíxí cuèchi iní-yu sá ñà túú quide váha-yu ni cùu. **22**Dico sáa nduu te ío-gá dandòho ñaha Yá Ndiöxí xii-ndo dàcúxí ñáyiú ñuú Tìrú ndìhi ñáyiú ñuú Sìdón. **23**Te nchòhó cue ñáyiú ñuú Capèrnaúm ío quide cahnu-ndo mee-ndo, te quide iní-ndó sã sà cuándaa-ná-ndó àndiú, dico ñáhá chi núú ùhú núú ndàhú nduu táhú-ndó cùndecu-ndo. Te núú dícó ñuú Sòdomá ní quide-í nchaa sá vă yôo tnàhí ndàcu cada datná ní quide-í ñuú-ndó ñi xìnì-ndó ñá, te ñáyiú-áⁿ vă náă-yu chi cundecu-ní-yu ndéé vitna ni cùu. **24**Te na càchí tnúhu-í xii-ndo sã sàa nduu te ío-gá dandòho ñaha Yá Ndiöxí xii-ndo dàcúxí ñáyiú ñuú Sòdomá —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii nchaa ñáyiú ñuú-áⁿ.

Jèsús cuìnì-gá sá túhá ñaha ñáyiú xii-gá

(Lc. 10:21-22)

25Te sátá xăⁿ te Jèsús ní nguíta-gá càháⁿ ndìhi-gá Tătá-gă Dútú Ndiöxí, te xăhaⁿ-gă:

—Yòhó Tătà-í Dútú Ndiöxí, ío chìnihu ñaha-í xii-n chi ñiú-n tàxi tnunì-n àndiú ndìhi ñuyíú-a, te dànehé-n cuè ñáyiú nchaa tnúhu váha, te ñiú-ni ñáyiú-áⁿ cúu-yu ñáyiú ñá túú cùtnunì iní-xi nchaa tnúhu càháⁿ cue tée càchí sá ïo túha, te nchaa tnúhu váha-áⁿ ñà túú dàtúu-n núú ñáyiú càchí sá ïo túha te ío váha sàa díquí-xi. **26**Chi ducaⁿ cuìnì-n cùnduu —cachí-gá xăhaⁿ-gă xii Tătá-gă.

27Te xăhaⁿ-gă xii nchaa ñáyiú xñdecu-áⁿ:

—Mee Tătà-í Dútú Ndiöxí ní cachí-gá sá cúnùu-í núú nchàandi túhú sá ío. Te vá yõo ìíⁿ-gá xìní nàcuáa sàni iní yúhú Déhe Dútú Ndiöxí, chi ìíⁿdii díí-ni mee-gă xìní-gá nàcuáa sàni iní-í, te mee-í xìní-í nàcuáa sàni iní mée-gă. Te nchaa ñáyiu cächí iní-í sá quíní-yu nàcuáa sàni iní Tătà-í Dútú Ndiöxí te xitnũhu-í-yu, te vá yõo ìíⁿ-gá xìní chi diu-ni ñáyiu ducaⁿ xitnũhu-í-áⁿ xìní-yu. ²⁸Te nchaa nchòhó ñáyiu ñá túú ndècu váha, ñáyiu ñá túú ñihí nàcuáa cada cundecu váha iní-xi quixi-ndo tũha ñaha-ndo xii-í nàcuáa ducaⁿ cundecu váha iní-ndó. ²⁹Te cuu vii cuu váha iní-ndó tñi-ndo nchaa tñúhu cãháⁿ-í, te ío dacuàha-ndo, te ducaⁿ càda-ndo chi yúhú ío cãhnu iní-í, te ío ndàhú iní-í. Te núu ducaⁿ na càda-ndo te ío váha cuu iní-ndó cundecu-ndo. ³⁰Te tñi-ndo nchaa tñúhu cãháⁿ-í chi ñá túú cùu-xi ìíⁿ sá vëe, chi cada iní-ndó sã cúú-xí dàtná ìíⁿ chiùⁿ ñamá —cächí-gá xãhaⁿ-gă xii-yu.

Cue tée xica cuu ndihi Jesús sàhnú-güedé yoco triú nduu ndètatú ñáyiu

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 ¹Te ìíⁿ nduu cùu-xi nduu ndetatú ñáyiu ñũhu Jesús ichi ndihi cue tée xica cuu ndihi-gá, te ta yãha-gá ndihi-güedé ìíⁿ xichi núú cáá triú te xixíhí-güedé docó nõu xĩaⁿ ní ngüíta-güedé sàhnú-güedé yoco triú-áⁿ, te ndihi ndaha-güedé quííⁿ-güedě quée triú-áⁿ tá xèxi-güedé cuáháⁿ. ²Te cue tée cùu fariséú ní xini-güedé nàcuáa quide cue tée xica cuu ndihi Jesús, núu ní xãhaⁿ-güedě xii-gá:

—¿Ná cuendá ducaⁿ quide cue tée xica cuu ndihi-n sàhnú-güedé yoco triú, te vitna cùu-xi nduu ndetatú-i? Te ñá túú tàú-güedé ducaⁿ càda-güedé —cächí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

³Te Jèsús ní xãhaⁿ-gă xii-güedé:

—¿Náa ñá túú dàcuaha-ndo núú tütú Yã Ndiöxí núú cãháⁿ-xi nàcuáa ní quide ndíi Dàvií cútnàhá ní xihí ndíi docó ndihi cue tée ní xica cuu ndihi ndíi-ãⁿ? ⁴Chi ndíi-áⁿ ñĩ quíhu ndíi vehe Yá Ndiöxí ní queheⁿ ndíi pàá ní cuu íi ndécú-ãⁿ ñĩ xexi ndíi ndihi cue tée ní xica cuu ndihi ndíi, te ñá túú tàú ndíi sá dúcáⁿ càda ndíi ndihi cue tée-áⁿ ní cùu, chi mee-ni cuè dútú tàú-güedé caxi-güedé pàá-áⁿ ní cùu. ⁵¿Te náa ñá túú xìní-ndó nàcuáa cãháⁿ-xi núú tütú ndíi Moisés sá ncháá cuè dútú vã ndètátú-güedé nduu cùu-xi nduu ndetatú-ãⁿ? Te ñá díú ìíⁿ cuéchi cùu-xi sá dúcáⁿ ñà túú ndètátú-güedé nduu cùu-xi nduu ndetatú. ⁶Te na cächí tñúhu-í xii-ndo sã yúhú cúu-í tée ío-gá cúnùu ndecu ndihi-ndo dacúxí vëñúhu sá ïo cùnùu. ⁷Dico nchòhó chi ñá tècú tñùní-ndó nàcuáa cãháⁿ Yã Ndiöxí núú tütú-gá núú cächí-xi: “Yúhú cuíní-í sá cundàhú iní-ndó cuè tñaha ñáyiu-ndo te ñá díú mèe-ni sá cáhni-ndó quèti nduu táhù-í”, duha cächí-gá núú tütú-gá. Te núu dìcò nchòhó tècú tñùní-ndó ñá, te vá cãháⁿ cuèhé-ndó cuendá nchaa

ñáyiú ñá túú ndècu cuéchi-xi. ⁸Te yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo, tnáhá-í ndécú ndìhi-í tnúhu ndee ìní sá cùu-í nchaa ñáyiú nàcuáa cadá-yu nduu ndètátú-ó-á —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Ìíⁿ tée ní yíchí ìíⁿ xio ndaha-xi

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹Te Jèsús ní xica-gá cuáháⁿ-gá, te cuánguihu-gá xití ìíⁿ veñúhu. ¹⁰Te xíaⁿ ndécú ìíⁿ tée ní yíchí ìíⁿ xio ndaha-dé. Te dava cue tée xíndecu-áⁿ ndúcú-güedě nàcuáa cada-güedé cacáⁿ cuéchi-güedé cuendá-gá núú cuè tée cùnuu, te ní xícáⁿ tnúhú-güedě núú-gǎ, te xǎhaⁿ-güedě:

—Cachí tnúhu xii-ndí nùu cuu cada tátna-o ìíⁿ tée cùhú nduu cùu-xi nduu ndetátú-ó ǎⁿ ñǎhá —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

¹¹Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Te nchòhó òré ná ngàunihnu ìíⁿ mbéé-ndó ìíⁿ déhvá cùnú te nàtava-ndo-di cuéi cùu-xi nduu ndetátú-ó. ¹²Te ìíⁿ ñáyiú ío-gá cúnúú-yu dàcúxí ìíⁿ mbéé, núú xǎⁿ tàú-ó sǎ cadá-ó sǎ vǎha sá cúú-xí-yu cuéi cùu-xi nduu ndetátú-ó —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

¹³Te dǎtnùní ní xáhaⁿ-gǎ xii tée cùhú ndaha-xi-áⁿ:

—Ndacani ndaha-n —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-dé.

Te tée-áⁿ ñí ndacani-dé ndaha-dé, te òré-ni ní ndúha ní nduu-xi dàtná cáá ìngá xio ndaha-dé. ¹⁴Te cue tée cùu fariséú ní ndee-güedé xití veñúhu, te ní ngüíta-güedé ndátnùhu-güedé nùu nása cada-güedé cahni-güedé Jèsús.

Nàcuáa sa ndèè tnuní cuendá Jèsús

¹⁵Te sátá ñí cutnùní ìní Jèsús nàcuáa cuìní-güedé cada ñaha-güedě xii-gá te ní xica-gá cuáháⁿ-gá, te ío vai ñáyiú nchìcúⁿ ñǎhá xii-gá cuáháⁿ, te tnáhá cue ñáyiú cùhú nchìcúⁿ ñǎhá xii-gá cuáháⁿ, te ní quide tátna-gá cue ñáyiú-áⁿ. ¹⁶Te ní xáhaⁿ-gǎ xii-yu sá vǎ càháⁿ-yu yoo cùu-gá. ¹⁷Te ducaⁿ ñí cuu chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní xáhaⁿ Yǎ Ndiöxí xii ndíi Chàíá tée ní xóo cáháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha ñí chídó tnùní ndíi núú tütú-gá, te duha ndùu tnúhu ní xáhaⁿ-gǎ:

¹⁸Tée-a cùu-dé tée ní sani ìní-í sá cúnú cuèchi-dé núú-í, te ío cùu ìní-í-dé, te cùdí ìní-í-dé.

Te yúhú cuáñaha-í Espiritú-í cundecu ndìhi-dé, te ñíu-dé cúñaha-dě xii nchaa ñáyiú ñuyíú sǎ yúhú ío ndáá quídè-í.

¹⁹Te vá dácàá-dé tnúhu cáháⁿ-dé ndìhi ñáyiú, te ni vǎ cáná sàa-dé òré cáháⁿ-dé,

te ni vǎ yóo níhí tnùhu nása cáháⁿ-dé cuhuⁿ-dé ichi.

²⁰Te ni ñà túú ñǎ cada-dé cue ñáyiú cùu datná ìíⁿ tnu ndóó sá cuìní-xi tnáhnú, te ñíu-ni ñáyiú-áⁿ cúú tucú-yu dàtná ìíⁿ mèchá càndíl sá ño quène ñúhmá te cuìní-xi ndahvá.

Te ducaⁿ sãtnahá-xi cùu ñáyiu-áⁿ chi ñá túú nihí ndéë-yu cundecú-yu sá cúu-xì-í, te mee-ni sã vãha cada ñaha-dě xií-yu, te diu-ni ducaⁿ càda-dé ndéé sáá nduu cùtnuní iní nchaa ñáyiu sá ïo ndáá quídé-dě.

21 Te nchaa ñáyiu nihí ñuyúú ïo cundee cùu cahnu iní ñáhã-yu xii-dé. Duha ní xáhaⁿ-gã xii ndíi Chàíá ní chídó tnùní ndíi núú tütú-gá.

Càchí-güedé sá ndécú ndìhi Jesús espíritú cündìhi yucu ñávãha

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Te ní quexìo ìⁿ úú cue tée núú ndécú Jèsús, te ndèca-güedé ìⁿ tée ñìhí te cuáá-dé, te yìhi ñaha espíritú cündìhi yucu ñávãha xii-dé, te Jèsús ní queñuhu-gá espíritú cündìhi yucu ñávãha yìhi ñaha xii-dé, te òré-ni-áⁿ ñí cuu ní nacáháⁿ-dé te ní ndúha núú-dě. **23** Te nchaa ñáyiu xĩndecu-áⁿ ïo ní cuñúhu-yu sá dúcáⁿ ñí quide-gá, te ní xítñahá-yu:

—Váa tée-a cùu-dé ñaní tnáhá ndíi Dàvií tée tendaha Yã Ndiöxí quixi ñuyúú-a —càchí-yu xítñahá-yu.

24 Te cue tée cùu fariséú ní tecú dóho-güedé nàcuáa ndùu tnúhu xítñahá-yu, núu xiãⁿ ní xítñaha-güedé:

—Tée-a ndèñuhu-dé nchaa espíritú cündìhi sácuíhná yíhí ñaha xii ñáyiu, chi diu-ni sácuíhná-ãⁿ chíndèe ñaha-xi xii-dé te diu-ni-xi tàxi tnuní-xi nchaa espíritú-áⁿ —duha ní xítñaha-güedé.

25 Te Jèsús ní cutnùní iní-gá nàcuáa ndùu tnúhu ní xítñaha-güedé, núu ní xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Te nchòhó xìní-ndó sã ñuu ìⁿ tée yìndaha ìⁿ nacióⁿ vá cúú ìⁿnuu-dé ndìhi cue tée cündìhi-dé, te vá cúdíi-dé cunuu-dě. Te diu-ni ducaⁿ sãtnahá tucu-xi cùu tucu cue tée cùchiuⁿ ìⁿ ñuú, chi núu vá cúú ìⁿnuu-güedé cundecu-güedé, te vá cúdíi-güedé cundecu-güedé taxi tnùní-güedé. Te diu-ni ducaⁿ sãtnahá tucu-xi cùu cue ñáyiu xĩndecu ìⁿ-ni vèhe, chi núu vá cúú ìⁿnuú-yu cundecú-yu te vá cúdíi-yu cundecu càhnú-yu. **26** Te núu sácuíhná ducaⁿ quide-xi queñuhu-xi cue espíritú cündìhi-xi yìhi ñaha xii ñáyiu ña, te ñá túú cùu ìⁿnuu-xi ndecu-xi te núu ducaⁿ, te vá cúdíi sácuíhná-ãⁿ cundecu-xi taxi tnùní-xi te núu ducaⁿ quide-xi. **27** Te duha càháⁿ-í chi nchòhó càchí-ndó sã chíndèe ñaha sácuíhná xii-í queñùhu-í nchaa espíritú cündìhi-xi yìhi ñaha xii ñáyiu. Te núu yúhú quídé cuendá-ndó sã sácuíhná chíndèe ñaha-xi xii-í, te xìní ñuhu-xi cada cuendá-ndó yòo chindee ñaha xii cue tée xìca cuu ndìhi-ndo queñuhu-güedé nchaa espíritú cündìhi yucu ñávãha yìhi ñaha xii ñáyiu. Te mee-güedé càchí-güedé sá nchòhó ñá túú càháⁿ ndáá-ndó sã dúcáⁿ càháⁿ-ndó. **28** Dico yúhú chi Espíritú Yã Ndiöxí chíndèe ñaha-xi xii-í queñùhu-í nchaa espíritú cündìhi sácuíhná yíhí ñaha xii ñáyiu, te sá dúcáⁿ chindee ñaha Espíritú-gá xii-í, xiãⁿ cùtnùní sá sà ní sáá nduu cuíní-gá ndíhu ndaha ñaha-gá xii-ndo.

29^oTe nchòhó xìní-ndó sá cuè ñadúhú chi vá ndácú-güedě cuendá-ni quíhu-güedé duhu-güedě vehe ìⁿ tée ío ndee, chi díhna-gá xíní ñùhu-xi tñii-güedé tée-áⁿ dacùtu ñaha-güedé xii-dé dătnùnì ducaⁿ te ndacu-güedé duhu-güedě nchaa sá ndécú ndìhi-dé.

30^oTe nchaa ñáyiú ñá túú cùndìhi ñaha xii-í, te cùu úhú iní ñáhă-yu. Te nchaa ñáyiú ñá túú chindee ñaha xii-í, te dàquee tíhŭ-yu chiuⁿ quide-í.

31^oTe na càchí tnúhu-í xii-ndo sá ncháá ñáyiú quide nchaa sá cuèhé sá dúhá cuu cada càhnu iní ñáhá Yă Ndiöxí xií-yu, te diu-ni ducaⁿ cùu cada cahnu iní-gá nchaa tnúhu cuèhé tnúhu duha càháⁿ-yu. Dico cue ñáyiú na càháⁿ úhú cuendá Espiritú-gá, te ñáyiú-áⁿ vă cádá càhnu iní ñáhá tnàhí-gá xií-yu. 32^oTe nchaa ñáyiú na càháⁿ úhú cuendá yúhú Tée cùu ñanì tnáhă-yu ncháá-yu, te cuu cada càhnu iní ñáhá Yă Ndiöxí xií-yu. Dico cue ñáyiú na càháⁿ úhú cuendá Espiritú-gá te vá cádá càhnu iní ñáhá tnàhí-gá xií-yu cuèi vitna ndècu vívŭ-yu, te cuèi na cùú-yu.

Ndi dííⁿ nŭú yutnu xìní-ó nă yutnu cùu-xi cuendá sá săvidí-xi

(Lc. 6:43-45)

33^oTe nchòhó xìní-ndó sá ndì dííⁿ nŭú yutnu xìní-ó nă yutnu cùu-xi cuendá sá săvidí-xi, te xìní-ó sá ncháá yùtnu váha cùuⁿ mee-ni săvidí váha, dico nchaa yutnu sá ñà túú váha te cùuⁿ mee-ni săvidí sá ñà túú váha. Te duha càháⁿ-í cuendá cada cuendá váha-ndo nàcuáa ndùu chiuⁿ quide-ndo ìⁿ ìⁿ-ndo cuendá ducaⁿ cùtnunì ná ñáyiú cùu-ndo. 34^oDico nchòhó cúú-ndó dàtná ìⁿ cóó dĕéⁿ chi ío cuihna ìnì-ndó, te vá cánì ìnì-ndó sá ndácú-ndó căháⁿ-ndó ìⁿ tnúhu váha, chi ío cuihna ìnì-ndó. Te nchòhó xìní-ndó sá ncháá ñáyiú càháⁿ-yu nani véxi iní-yu. 35^oTe nchaa ñáyiú váha iní-xi càháⁿ-yu tnúhu váha, chi diu-ni tnúhu váha-áⁿ ñúhú ìnì-yu. Te nchaa ñáyiú cuihna ìnì-xi càháⁿ-yu tnúhu cuèhé tnúhu duha, chi diu-ni tnúhu cuèhé tnúhu duha-áⁿ ñúhú ìnì-yu. 36^oTe na càchí tnúhu-í xii-ndo sá ná sàá nduu càda ndáá Yă Ndiöxí cuéchi nchaa nchòhó ñáyiú ndècu ñuyíú-a, te nchaa tnúhu cuèhé tnúhu duha càháⁿ-ndó căháⁿ-gá sá ñà túú ní quide váha-ndo sá dúcáⁿ nĭ căháⁿ-ndó tñŭhu-áⁿ. 37^oTe nàcuáa ndùu tnúhu ní căháⁿ-ndó ìⁿ ìⁿ-ndo, te ducaⁿ căháⁿ Yă Ndiöxí te núu ndècu cuéchi-ndo àdi ñá túú ndècu cuéchi-ndo. Te núu ñá túú cuéchi-ndo te cácu-ndo, dico núu ndècu cuéchi-ndo te vá căcu-ndo —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii cue tée cùu fariséú-áⁿ.

Cue tée cuinì sá cádá Jèsús ìⁿ sá vă yŏo tnàhí ndàcu cada

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38^oTe cue tée cùu fariséú, ndìhi cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyiú nchaa tnúhu ní chídó tñùnì ndíi Moisés xăhaⁿ-güedě xii Jèsús:

—Mèstrú, cuiní-ndí cada-n ìíⁿ sá vǎ yǒo tnàhí ndàcu cada cuendá ducaⁿ cùtnuní iní-ndí sá Yǎ Ndiǒxí chíndèe ñaha-gá xii-n —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

39Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Ñáyiú ndècu ichi cuehé ichi duha ñá túú cuiní-yu tnií-yu tnúhu càháⁿ Yǎ Ndiǒxí, te ñáyiú-áⁿ cuiní-yu cada-í ìíⁿ sá vǎ yǒo tnàhí ndàcu cada nacuaá cutnùní iní-yu núu ndáá sá Yǎ Ndiǒxí chíndèe ñaha-gá xii-í. Dico yúhú chi ñá túú nǎgá cada-í quiní-yu, chi sa nihí-yu tnúhu nàcuáa ní yáha ndíi Jònás téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiǒxí ndéé sanaha, te diu-ni ducaⁿ yǎha yúhú tucu. **40**Chi ndíi Jònás-áⁿ ñí xúhuⁿ ndíi úní nduu úní niú xití ìíⁿ chácá cáhnú vîhi nani ballená. Te diu-ni ducaⁿ yǎha yúhú Téé cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo, chi úní nduu úní niú cuhuⁿ-í xití ñuhu. **41**Te na sàà nduu càda ndáá Yǎ Ndiǒxí cuéchi nchaa ñáyiú ndècu ñuyíú-a, te dàvá-áⁿ cachí nchaa ñáyiú ñuú Nínivé sá ñà túú ní quide ndáá nchaa ñáyiú ndècu vitna, te ducaⁿ cǎháⁿ-yu chi mèé-yu ní dǎñǎ-yu ichi cuèhé ichi duha cútnàhá ní sáháⁿ ndíi Jònás ñuú-yu ní cáháⁿ ndíi tnúhu Yá Ndiǒxí núú-yu. Dico vitna iha ndècu ndíhi ñaha-ndo xii yúhú, te diu-í ío-gá cúnùu-í dàcúxí ndíi Jònás. **42**Te nduu càda ndáá Yǎ Ndiǒxí cuéchi nchaa ñáyiú, te dàvá-áⁿ quiní-ndó ìíⁿ ñadihí ñaha ní xíndaha ìíⁿ nacióⁿ cáá ndàa xio datni núú quéné nchícanhii, te ñaha-áⁿ ìo xica ñí xíndecu-aⁿ te ní sáháⁿ-aⁿ ní xíndedóho-aⁿ nchaa tnúhu ní cáháⁿ ndíi Salòmón, chi ndíi-áⁿ ìo ní sáá sá xìní tnùní ndíi. Te tnàhá ñaha-áⁿ cǎháⁿ-aⁿ sá ñà túú ní quide ndáá nchaa ñáyiú ndècu vitna. Dico vitna iha ndècu ndíhi ñaha-ndo xii yúhú, te diu-í ío-gá cúnùu-í dàcúxí ndíi Salòmón.

Espiritú cúndìhi yucu ñávǎha sá nánchòcáva

xito cùu uú

(Lc. 11:24-26)

43Te òré ná queé ñàha ìíⁿ espíritú cúndìhi yucu ñávǎha xii ìíⁿ ñáyiú, te cuáháⁿ-xi ndùcu-xi ìíⁿ xichi núú cúndècu-xi te ñá nihí-xi te ní sani iní-xi: **44**“Váha-gá núhú tucu-í núú ñí xíndecu-í”, duha ní sani iní-xi. Te cuánuhú-xi, te òré ní nasáá-xi, te ní xiní-xi sá cáá iní ñáyiú-áⁿ dàtná cáá-ñǎ ìíⁿ vehe ní natíhú ní nduu vií-ná te vǎ yǒo-gá ndécú. **45**Te sátá dúcáⁿ te ní xica-xi cuáháⁿ-xi cuándúcú-xí ùsá tnàhá espíritú cúndìhi-xi sá nèhé víhí-gǎ xíquide. Te òré ní nihí-xi cue espíritú-áⁿ te ndèca ñaha-xi cuáháⁿ cuendá ngúndecu ndíhi-xi ñáyiú-áⁿ. Te ñáyiú-áⁿ uuⁿ-gá nándi yáha-yu dàcúxí ndéé díhna. Te diu-ni ducaⁿ sǎtnahá-xi yáha nchaa ñáyiú cuihna ìní-xi ndècu ñuyíú-a vitna —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Cue ñaní Jèsús ndihi náná-gă

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46Te cãháⁿ dúcãⁿ-ní Jèsús ní quexìo náná-gă ndihi cue ñaní-gă cuiní-yu cãháⁿ ndihi ñàhá-yu xii-gă, te ní ngúnu tníi-yu ndàa quehé vehe núú ndécú-gă. 47Te ìiⁿ cue ñáyiu xĩndecu-áⁿ ñĩ xáhăⁿ-yu xii-gă:

—Ní quexìo náná-n ndìhi cue ñaní-n xĩnutnĩi-yu quehé, te cuiní-yu cãháⁿ ndihi ñàhá-yu xii-n —càchí ñáyiu-áⁿ xáhăⁿ-yu xii-gă.

48Te ní xáhaⁿ-gă xii ñáyiu ducaⁿ xăhaⁿ xii-gă-áⁿ:

—Te cachí tnúhu yóndi-gă ñáyiu cùu datná nănà-í ndihi dàtná cue ñaní-í —càchí-gă xăhaⁿ-gă xii ñáyiu-áⁿ.

49Te ní dánèhé ñàhá-gă nchaa cue tée xica cuu ndihi-gă, te ní xáhaⁿ-gă xii ñáyiu-áⁿ:

—Cue tée-a cùu-güedé dàtná nănà-í, ndihi dàtná cue ñaní-í. 50Te nchaa ñáyiu na càda nchaa nacuaá cãháⁿ Tătà-í Dútú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu, te ñáyiu-áⁿ cúũ-yu dàtná nănà-í, ndihi dàtná cue ñaní-í, ndihi dàtná cue cúha-í —càchí-gă xăhaⁿ-gă xii ñáyiu ducaⁿ ñĩ dáyăha tnúhu núú-gă-áⁿ.

Nàcuáa quède tée cuángacáⁿ triú

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

13 1Te diu-ni nduu-ăⁿ ní quee Jèsús vehe núú ndécú-gă, te ní xica-gă cuáhãⁿ-gă ní ngóo-gă yuhu làgúná. 2Te ío cuéhé ñáyiu ní tacá núú ndécú-gă. Te sá dúcãⁿ ìo cuéhé ñáyiu núu ní quee-gă xití ìiⁿ bàrcú nútnĩ xití ndute làgúná-áⁿ, te núú xăⁿ ní ngóo-gă, te nchaa ñáyiu-áⁿ xixúcu-yu yuhu làgúná-áⁿ. 3Te Jèsús ní ngüíta-gă ní cani-gă titní cuèndú núũ-yu nàcuáa tecú tnùnı-yu nchaa nàcuáa ndùu tnúhu-gă, te xăhaⁿ-gă xiı-yu:

—İⁿ tée cuángacáⁿ-dé triú, 4te òré ní ngüíta-dé dăngoyo-dé triú-áⁿ, te dava ní quene ndava ní ngava ndéé ichi, te ní xinı cue tılaá te ní nadatácã-güedi. 5Te dava ní ngava ñuhu yadi núú yıhı vıhi yúú, te ndıhi-ni ní xınu-xi chi ñã túú cãvihi ñuhu. 6Dico òré ní nayehé te ñã túú ní cùndee inı-xi chi ní yıchı-xi, chi ñã túú ní ñıhı quıhıⁿ cùnú yóho-xi. 7Te dava ní ngava núú yúcu ndıquıⁿ tnu ìñu, te ìiⁿnuu-ni ñĩ xınu-xi ndihi tnu ìñu. Te tnu ìñu-áⁿ ñĩ sahnı-xi te ní dánáá-xı nchãa triú sã ñĩ xınu-áⁿ. 8Dico dava-gă triú ní ngava núú ndécú ñuhu cocoⁿ te xăⁿ ío váha ní cuu, chi núú ìiⁿ-ní triú-áⁿ te dava yoco-xi ní nguıhi ócú úxı triú-xi, te dava yoco-xi ní nguıhi únıdico triú-xi, te dava yoco-xi ní nguıhi ìiⁿ cièndú triú-xi. 9Te vitna nchaa nchòhó ñáyiu ní xındedóho tnúhu ní cãháⁿ-ı-a, te ío váha chí cuăha cuèndã —càchı-gă xăhaⁿ-gă xiı-yu.

**Cue tée xìca cuu ndìhi Jesús ndúcú tn̄hu-güedé núú-gă ná cuendá cání-gă
cuendú núú ñáyiu**

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10Te cue tée xìca cuu ndìhi Jesús ní sáháⁿ-güedé ndéé núú-gă, te xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Ndùcu tn̄hu-ndí núú-n n̄u ná cuendá ducaⁿ mēe-ni cuendú cání-n n̄ú ñáyiu —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

11Te ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Nchòhó chi sa càchí tn̄hu Yá Ndiöxí xii-ndo ìⁿ sá vătá quìní-gá-ndó, chi càchí tn̄hu-gá nàcuáa quide-gá nd̄hu ndaha-gă ñáyiu, dico dava-gă ñáyiu chi ñá túú nă xăhaⁿ-gă xii-yu. **12**Te nchaa ñáyiu sa tècú tnùní te uuⁿ-gá cuita tecú tnùní-yu quíhíⁿ, te nchaa ñáyiu ñá túú tècú tnùní te uuⁿ-gá vá tècú tnùní-yu. **13**Te xǎⁿ n̄u duha càni-í mee-ni cuendú núú-yu, chi cuěi na quìní-yu nchaa nàcuáa cuu dico ni vă cútnùní iní-yu ná cuendá ducaⁿ cùu, te cuěi na cùndedóho-yu dico ni vă tècú tnùní-yu. **14**Te ñi cuendá ñáyiu-áⁿ n̄i xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii ndíi Chàia tée ní xóo cáháⁿ tn̄hu-gá ndéé sanaha n̄i chídó tnùní ndíi núú tütú-gá núú càchí-xi:

Nchaa nchòhó cùndedóho-ndo tn̄hu càháⁿ-í, dico ni vă tècú tnùní-ndó,

te cuěi na quìní-ndó nchàa nacuáa cada-xi, dico ni vă cútnùní iní-ndó nă cuendá ducaⁿ quide-xi.

15Te ducaⁿ chi cùu-ndo ñáyiu ío sàá iní-xi,

te cùu-ndo ñáyiu ñá túú tècú tnùní tn̄hu càháⁿ-í,

te cùu tucu-ndo datná cue ñáyiu cuáá chi ñá túú cuìní-ndó càda cuendá-ndó tn̄hu-í,

te ni ñà túú cuìní-ndó cùndedóho-ndo,

te ni ñà túú cuìní-ndó tècú tnùní-ndó,

te ni ñà túú cuìní-ndó nàtuha ñaha-ndo xii-í cuendá cada càhnu

iní-í nchaa yíca cuěchi-ndo nàcuáa ío váha cuu iní-ndó

cùndecu-ndo.

Duha ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii ndíi Chàia ní chídó tnùní ndíi núú tütú-gá.

16Dico nchòhó chi ío váha táhú-ndó chi cùtnuní iní-ndó nchàa nacuáa quide-í, te cùtnuní tucu iní-ndó nchàa nacuáa nd̄u tn̄hu càháⁿ-í. **17**Te na càchí tn̄hu ndáá-í xii-ndo sǎ ïo vài cue tée ní xóo cáháⁿ tn̄hu Yá Ndiöxí ndéé sanaha nd̄hi nchaa dava-gă ñáyiu váha iní-xi ní cuìní-yu cùndehé-yu nchaa sá ndéhé-ndó v̄itna quide-í dico ñá túú ní xìní-yu, te ní cuìní tucú-yu cùndedóho-yu nchaa tn̄hu ndèdóho-ndo v̄itna cáháⁿ-í te ñá túú ní x̄indedóho-yu.

Jèsús càháⁿ-gá nàcuáa quèe-xi cuendá tée cuángacáⁿ triú*(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)*

18^oTe vitna cundedóho váha-ndo na càchí tnúhu-í xii-ndo nàcuáa quèe-xi cuendú tée cuángacáⁿ triú ní cani-í núú-ndó. 19^oTe triú sá ñi quene ndava ní ngava ndéé ichi, xíãⁿ cúú-xí dàtná ñáyiú ní xíndedóho tnúhu sá càháⁿ nàcuáa ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiõxí xíi-yu, dico ñá túú ní cuení-yu tñíi-yu, chi sácúíhná cuáháⁿ-xi nàdatuhú-xi iní-yu cuendá sá vã cáncchícúⁿ nihnú-yu nàcuáa càháⁿ tnúhu-áⁿ. 20^oTe triú sá ñi ngava ñuhu yadi núú yíhí vîhi yúú-ãⁿ, xíãⁿ cúú-xí dàtná ñáyiú ní xíndedóho tnúhu Yá Ndiõxí te díí iní ní tñíi-yu tnúhu-gá, 21^odico òré ná nguíta ñáyiú cúcuèhé ñáhã-yu xíi-yu àdi nándi-gá sá yãha-yu sá cuendá tnúhu-gá, te ñá cúndèe iní-yu chi dàñá-yu tnúhu-gá cuendá sá ñà túú ñíhí ndéë-yu. 22^oTe triú sá ñi ngava núú yúcu ndíquíⁿ tnu ñnu-áⁿ, xíãⁿ cúú-xí dàtná ñáyiú ní tecú dóho-xi tnúhu Yá Ndiõxí dico cuèé cuèé ní nacuanaá-yu tnúhu-gá, chi cuendá mee-ni sã ìó ñuyíú-a ñuhu iní-yu, ndíhi cuendá sá ìo sàni iní-yu cuu cuicá-yu, te mee-ni nchàa xíãⁿ ñúhú iní-yu te ñá túú ñuhu iní-yu tnúhu sá ñi xíndedóho-yu-áⁿ nàcuáa cada váha-yu cundecú-yu. 23^oDico triú sá ñi ngava núú ndécú ñuhu cocoⁿ-áⁿ, xíãⁿ cúú-xí dàtná ñáyiú ní xíndedóho tnúhu Yá Ndiõxí te quidé-yu nàcuáa càháⁿ tnúhu-gá. Te cada iní-ndó sã ñáyiú-áⁿ cúú-yu dàtná triú sá ñi nguíhi yoco-xi ócú úxí triú-xi, ndíhi triú sá ñi nguíhi yoco-xi únídico triú-xi, ndíhi triú sá ñi nguíhi yoco-xi ñiⁿ ciendú triú-xi. Ducaⁿ sãtnahá-xi cúú-yu chi ìo váha quidé-yu —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

Cuendá nchaa cúhú sã ñà túú vãha xínu xití triú

24^oTe Jèsús ní cani-gá ñiⁿ cuendú núú ñáyiú nàcuáa tecú tnúni-yu tnúhu-gá, te xãhaⁿ-gã xíi-yu:

—Te vitna na càni-í ñiⁿ cuendú núú-ndó nàcuáa tecú tnúni-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiõxí xii ñáyiú. ñiⁿ tée ìo váha triú ní sacáⁿ-dé núú ñúhú-dě. 25^oDico xití niú ní sáháⁿ ñiⁿ tée cùu úhú iní ñáhá xii-dé, te ní dăngoyo-dé ndíquíⁿ yúcu sã ñà túú vãha núú ñi sacáⁿ-dé triú-áⁿ. 26^oTe òré vitna váha váha ní nguíta-xi quene yoco nchaa triú-áⁿ, te ní xínu coyo nchaa yúcu sã ñà túú vãha-áⁿ. 27^oTe cue tée xínu cuechi núú tée ní sacáⁿ triú-áⁿ ñi xítñúhu ñàha-güedě xii-dé sá dúcáⁿ ñi xínu cúhú sã ñà túú vãha-áⁿ núú triú-dé, te xãhaⁿ-güedě: “Pàtróóⁿ, ñnása ní cuu núu ní xínu cúhú sã ñà túú vãha núú triú-n, te ìo váha càa triú ní sacáⁿ-n ní cùu?”, cachí-güedé xãhaⁿ-güedě. 28^oTe tée cùu patróóⁿ-güedě-áⁿ ñi xãhaⁿ-dě xii-güedé: “Ñiⁿ tée cùu úhú iní ñáhá ñàhi xii-í ducaⁿ ñi quide-dé ní sáháⁿ-dé ní dăngoyo-dé ndíquíⁿ cùhú sã ñà túú vãha-áⁿ núú triú-í ñu ducaⁿ ñi xínu coyo-xi”, càchí-dé xãhaⁿ-dě xii-güedé. Te cue tée xínu cuechi núú-dě ní

xáhaⁿ-güedě xii-dé: “Te núu cuení-n te quíhíⁿ-ndí tnuhu-ndí nchaa cúhú sã ñà túú vãha ní xínu núu triú-n”, cãchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-dé. ²⁹Te tée cùu xítóhó triú-áⁿ ñí xáhaⁿ-dě xii cue tée xínu cuechi núu-dě-áⁿ: “Ñáhá, vá quíhíⁿ-ndó tnuhu-ndo, chi òré tnuhu-ndo te tnahá-ni triú quene chi càa vihi cúhú-ãⁿ. ³⁰Váha-gá chí dáñá ná cuíhnu nahi ndéé ná cùu triú, te dãtnùní nducu-í cue tée quíhíⁿ-güedé tnuhu-güedé nchaa cúhú sã ñà túú vãha-áⁿ, te dacùtu nuhní-güedé te cahmi-güedé, te dãtnùní nãquehdé-güedé triú nacani-güedé te nataxúha-güedé xití yacá-í”, cãchí-dé xãhaⁿ-dě xii-güedé —duha ní cani Jèsús cuèndú núú-yu.

Cuèndá ndíquíⁿ yutnu nàni mostázá

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹Te Jèsús ní cani tucu-gá ìngá cuèndú núú ñãyiu nàcuáa tecú tnùní-yu tnúhu-gá, te xãhaⁿ-gã xií-yu:

—Na cãni-í ìíⁿ cuèndú núu-ndó nàcuáa tecú tnùní-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiõxí xii ñãyiu. ìíⁿ tée ní queheⁿ-dé ndíquíⁿ yutnu nàni mostázá te nèhe-dé cuáháⁿ ní sacáⁿ-dé núú ñúhú-dě. ³²Te ndíquíⁿ yutnu-áⁿ ìo chàhu, dico òré ná xínu-xi te sãhnu-gá-xi dàcúxí nchàa cúhú, te cue quití ndàva núú tàchí cãdũha-güedi tacá-güedi núú díté-xi —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xií-yu.

Nàcuáa quide levadurá

(Lc. 13:20-21)

³³Te Jèsús ní xáhaⁿ tucu-gá xii ñãyiu:

—Te na cãchí tnúhu tucu-í xii-ndo nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiõxí xii ñãyiu. ìíⁿ ñadìhí ní chihi-aⁿ levadurá úní arròbá yuchi triú, te levadurá-áⁿ ñí quide-xi ní ndaa ñihí yusaⁿ-áⁿ —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xií-yu.

Mee-ni cuèndú ní cani Jèsús núú ñãyiu

(Mr. 4:33-34)

³⁴Te mee-ni cuèndú ní cani Jèsús núú ñãyiu ndi tnahá òré ní dánèhé ñáhá-gã xií-yu tnúhu-gá. ³⁵Te ducaⁿ ñí quide-gá chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní chídó tnùní ìíⁿ tée ní xóo cãháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ndéé sanaha núú tütú-gá núú cãchí-xi:

Mee-ni cuèndú cani-í núú ñãyiu òré danèhé-í-yu tnúhu-í cuèndá tecú tnùní-yu,

te nchaa tnúhu sá vãtá yõo-gá cundedóho danèhé-í-yu, te nchaa tnúhu-áⁿ ndúú yùhu-xi ndéé cùtnàhá ní ngáva ñuyíú.

Duha ní chídó tnùní tée-áⁿ núú tütú-gá.

Jèsús càháⁿ-gá nàcuáa quèe-xi cuendá cùhú sǎ ñà túú vǎha càa xití triú

36Te Jèsús ní dándácá-gǎ ñáyiu te cuánuhú-gá vehe, te cue tée xica cuu ndihi-gá ní xáhaⁿ-güedě xii-gá:

—Cachí tnúhu xii-ndí nása quèe-xi cuendá cùhú sǎ ñà túú vǎha càa xití triú —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

37Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Tée càchí-í ní sacáⁿ triú cǎvǎha-áⁿ cúú yǎhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo. 38Te nchaa núú ñí sacáⁿ tée-áⁿ triú cúú-xí ñùyú. Te tatá vǎha-áⁿ cúú-xí cuè ñáyiu yìndaha ñaha Yá Ndiöxí. Te nchaa cùhú sǎ ñà túú vǎha-áⁿ cúú-xí ñáyiu yìndaha ñaha sácúíhná. 39Te tée ní dǎngoyo ndíquíⁿ cùhú sǎ ñà túú vǎha núú triú-áⁿ cúú-dě mee sàcúíhná. Te nduu nàtehndé-nǎ triú-áⁿ cúú-xí ndùu ndihi nihnu-ná nchaa sá ío ñuyú-a. Te nchaa ñáyiu nàquehndé triú-áⁿ cúú-yu mee-ni cuè espíritú xínú cuèchi núú Yá Ndiöxí. 40Te dàtná cada cue tée quíhíⁿ tnuhu nchaa cùhú sǎ ñà túú vǎha-áⁿ dacùtu nuhní-güedé te cahmi-güedé, ducaⁿ sǎtnahá-xi yáha nchaa ñáyiu cùndihi yucu ñávǎha na sàá nduu. 41Te yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo tendaha-í nchaa espíritú xínú cuèchi núú-í quíhíⁿ-xi nadatácá-xi nchaa ñáyiu sànu ichi cue tnahá ñáyiu-xi ichi cuèhé ichi duha, ndihi nchaa dava-gá ñáyiu ñà túú quide váha, te nchaa ñáyiu-áⁿ xíndecú-yu nchaa núú ndécú cuè ñáyiu yìndaha-í. 42Te cue espíritú-áⁿ daquíhíⁿ-xi cue ñáyiu-áⁿ núú ñùhú núú càyú, te yàcáⁿ ío ndáhyú-yu te dìcò rúhñú-nǎ cuu núhu-yu sá sàtú iní-yu sá ndóhó-yu. 43Te nchaa ñáyiu quide nchaa nacuáa cuení Tǎtǎ-yu Dútú Ndiöxí, ñáyiu-áⁿ ío cunúú-yu cundecú-yu núú ndécú-gǎ táxí tnùní-gá, chi cuú-yu dàtná nchícanhii dayèhé-yu cundecú-yu núú ndécú-gǎ. Te nchaa nchòhó ñáyiu ndèdóho nchaa tnúhu càháⁿ-í-a, te ío váha chí cuǎha cuèndá —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Cuèndá ìíⁿ sá ío ndèyáhu

44Te Jèsús xǎhaⁿ tucu-gá xii-güedé:

—Na càni tucu-í íngá cuèndú núú-ndó nàcuáa tecú tnùní-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiöxí xii ñáyiu. ìíⁿ tée ní naníhí-dě ìíⁿ sá ío ndèyáhu yìndúxi ìíⁿ xichi, te ní nachindúxi tucu-dé ñiu-ni núú ñí naníhí-dě-áⁿ, te ío ní cudíí iní-dé sá dúcáⁿ ñí naníhí-dě xǎⁿ. Te ní xica-dé cuánuhú-dé te ní nadico-dě nchaa sá ndécú ndíhi-dé, te ní nacuaaⁿ-dé ñuhu núú dúcáⁿ ñí naníhí-dě xǎⁿ.

Cuèndá ìíⁿ sá ío ndèyáhu nàni pérlá

45Te na càni tucu-í íngá cuèndú núú-ndó nàcuáa tecú tnùní-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiöxí xii ñáyiu. ìíⁿ tée quide ndáhú

ndúcú-dě sá nání përlá sá ïo ndèyáhu. 46Te ní naníhí-dě ñáyíu ndècu ndíhi ìíⁿ përlá sá ïo-gá ndèyáhu, te ní xica-dé cuánuhú-dé te ní nadico-dě nchaa sá ndécú ndíhi-dé, te ní sáháⁿ-dé ní saaⁿ-dé përlá sá ïo-gá ndèyáhu-áⁿ.

Cuèndá ñunu tñi-güedé chácá

47Te na cànì tucu-í ingá cuèndú núú-ndó nàcuáa tecú tñuní-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xii ñáyíu. Cue téé tñi chácá ñí dáquëe-güedé ñunu-güedé xití ndute làmár tñi-güedé chácá, te dàcá nuu dàcá nihnu chácá cuànguee-güedi xití ñunu-áⁿ. 48Te òré ní cutnùnì iní-güedé sá ñí chítú ñunu-güedé, te ní natava-güedé ní nene yuhu làmár, te ní nguíta-güedé nácäxi-güedé nchaa chácá-áⁿ. Te nchaa chácá vâha dàquëe-güedé-di xití tídihi, te nchaa chácá nèhé dängoyo-güedé-di. 49Te dàtná ní quide cue téé-áⁿ ducaⁿ càda cue espíritú xínú cuèchi núú Yá Ndiöxí ná sàà nduu vâ cùndècu-gá nchaa sá ïo ñuyíú-a, chi cue espíritú-áⁿ daquèè diíⁿ-xi nchaa ñáyíu ní quide váha tnuú nchaa ñáyíu ñá túú ní quide váha. 50Te nchaa ñáyíu ñá túú ní quide váha-áⁿ daquihíⁿ ñáhá-xí xii-yu núú ñùhú núú càyú, te yàcáⁿ ïo ndáhyú-yu, te dícó rúhñú-nă cuu núhu-yu sá sàtú iní-yu cuèndá sá ndóhō-yu —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii cue téé xica cuu ndíhi-gá.

Cuèndá cue téé ndècu ndíhi sá ñí quee túu díhna ndíhi sá ñí quee túu saa

51Te Jèsús ní xícáⁿ tñuhú-gă núú-güedé, te xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—¿Ní tecú tñuní-ndó nàcuáa ndùu nchaa tñuhu ní cáháⁿ-í-ăⁿ? —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Te ní xăhaⁿ-güedé xii-gá:

—Ní tecú tñuní-ndí —càchí-güedé xăhaⁿ-güedé xii-gá.

52Te ní xăhaⁿ tùcu Jesús xii-güedé:

—Te núu ìíⁿ téé dàcuaha ñaha xii ñáyíu nchaa tñuhu ní chídó tñuní ndíi Moisés ná cùtnuní iní-dé nàcuáa quide Yá Ndiöxí ndíhu ndaha-gă ñáyíu, te téé-áⁿ cúú-dě dàtná ìíⁿ téé cùu xítóhó vehe. Te téé cùu xítóhó vehe-áⁿ ñí queñuhu-dé nchaa sá ñí quee túu díhna ndècu ndíhi-dé, ndíhi nchaa sá ñí quee túu saa. Te ducaⁿ sãtnahá-xi cùu téé-áⁿ te núu na cùtnuní iní-dé nàcuáa quide Yá Ndiöxí ndíhu ndaha-gă ñáyíu —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Jèsús ndécú-gă ñuú núú ñí sahnu-gá

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53Te sátá ñí yáha ducaⁿ ñí canì Jèsús cuèndú núú-güedé, te ní xica-gá cuánuhú-gá. 54Te ní ndexìo-gá ñuú núú cúú ñùú-gá, te cuànguìhu-gá xití veñúhu càa ñuú-áⁿ te ní nguíta-gá dánèhé-gá ñáyíu. Te nchaa ñáyíu ndèdóho nchaa tñuhu càháⁿ-gá xícunúhu-yu, te xitnàhá-yu:

—¿Nása ní cuu núu ío váha cùtnuní iní tée-a nàcuáa cunduu tnúhu cáháⁿ-dé, te quide-dé nchaa sá vǎ yõo tnàhí ndàcu cada-i? ⁵⁵Te dicó déhe tée cùu carpinterú ndihi tá Màriá cúu-dě, te ñaní-dé cúu tǎ Jàcobó, ndihi té Chèé, ndihi té Xímú, ndihi té Jùdás. ⁵⁶Te cue cúha-dé ndécú ndìhi ñahá-yu xii-o ñùú-a. ¿Te nása ní quide-dé nũu ndéé dácáⁿ ío váha cùtnuní iní-dé nàcuáa cunduu tnúhu cáháⁿ-dé-i? —càchí-yu xǐtnàhá-yu.

⁵⁷Te ñá túú ní cuiní-yu cáháⁿ ndihi váha-yu Jèsús, dico mee-gǎ ní xáhaⁿ-gǎ xií-yu:

—Te núu ìíⁿ tée càháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ná nàsáá-dé ñuú-dé, te nchaa ñáyiu ñuú-dé-áⁿ ndihi nchaa ñáyiu cùu ndimee-dé ñá túú nèhé-yu sá yíñùhu núu-dě, dico cue ñáyiu nchaa dava-gá ñuú chi nèhé-yu sá yíñùhu núu-dě —càchí-gá xáhaⁿ-gǎ xií-yu.

⁵⁸Te ñá túú ní quide Jesús títí ní núu sǎ vǎ yõo tnàhí ndàcu cada ñuú-áⁿ, chi ñá túú ní cuiní-yu quindáá iní ñáhǎ-yu xii-gá.

Nàcuáa ní cuu ní xíhí té Juàá tée dàcuandute ñaha xii ñáyiu

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 ¹Te diu-ni dává-áⁿ ñí níhí tǎ Hèrodés tnúhu nchaa nàcuáa quide Jesús, te té Hèrodés-áⁿ cúu-dě tée tàxi tnuní distritú Galileá. ²Te ní xáhaⁿ-dě xii nchaa cue tée ndècu ndihi-dé:

—Tée dii cuèndú-xi ñihí-ó-áⁿ cùu-dé té Juàá tée dàcuandute ñaha xii ñáyiu, tée ní xíhí ní cùu te ní ndoto-dé nũu dácáⁿ ndácú-dě quidé-dě nchaa sá vǎ yõo tnàhí ndàcu cada —cachí-dé xáhaⁿ-dě xii-güedé.

³Te ducaⁿ ñí cáháⁿ té Hèrodés chi mee-dě ní táuchíúⁿ-dě ní tñii ñaha-güedé xii té Juàá, te ní dácútú ñaha-güedé xii-dé, te ní chihi ñaha-güedé vecaá. Te ducaⁿ ñí quide té Hèrodés-áⁿ sǎ cuèndá ñaha nàni Herodiás, ñaha ní cándeca ñaní-dé té Lìpé, te ní naqueheⁿ ñaha-dě xii-aⁿ ndèca ñaha-dé. ⁴Te té Juàá ní xáhaⁿ-dě xii té Hèrodés:

—Ñá túú ní quide váha-n dùha ní naqueheⁿ-n ñaha ní cándeca ñaní-n —duha ní xáhaⁿ tǎ Juàá xii té Hèrodés.

⁵Te sá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ tǎ Juàá-áⁿ xii té Hèrodés, te ní cuiní té Hèrodés-áⁿ cahni-dé té Juàá-áⁿ, dico ñá túú ní cùyii-dé chi ní yùhú-dé núu cuè ñáyiu, chi ncháa-yu ní cutnùní iní-yu sá tǎ Juàá cúu-dě ìíⁿ tée càháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí. ⁶Te ìíⁿ nduu ní quide té Hèrodés vico vehe-dé ní quide càhnu-dé nduu ñí cacu-dé. Te ndècu ìíⁿ déhe yoco ñaha nani Herodiás-áⁿ, te xíchí-ǎⁿ ñí quíhu-xi xití vehe núu cúu vico-áⁿ ñí xita saha-xi. Te núcóo té Hèrodés ndihi cue tée ní cáháⁿ-dé ndéhé-güedé, te ío ní cudíí iní-dé nàcuáa ní xita xíchí-ǎⁿ. ⁷Te té Hèrodés-áⁿ ñí cacunehe-dé ndéé Yá Ndiõxí nàcuáa cutnùní iní xíchí-ǎⁿ sǎ ndàá cuañaha-dě nũu ná cúu sǎ ná càcáⁿ-xi núu-dě. ⁸Te

xíchí-ǎⁿ nǐ dácáhú ìní ñáhá nǎná-xi xii-xi ná cúú sǎ càcáⁿ-xi núú tǎ Hèrodés, núú xiǎⁿ ní xáhaⁿ-xi xii-dé:

—Cuíní-í quehdé-n dǐquí tǎ Juàá té dàcuandute ñaha xii ñáyiú te taxi-n, dico na cùhuⁿ ìⁿ xití cóhó taxi-n —càchí-xi xǎhaⁿ-xi xii-dé.

⁹Te sá dúcáⁿ nǐ xáhaⁿ-xi, te ní cundìyí té Hèrodés, dico ñá túú ní ñíhí-dě nása cada-dé, chi ndèdóho ñáyiú òré ní cacunehe-dé Yǎ Ndiǒxí sá ndàá cuañaha-dě ìⁿ sá ná càcáⁿ-xi núú-dě. Te ní quide-dé nàcuáa ní xáhaⁿ-xi.

¹⁰Chi ní táuchíúⁿ-dě ní sáháⁿ cue téé ní xehndé-güedé dǐquí tǎ Juàá òré yíhí-dě vecaá. ¹¹Te ní chihi-güedé dǐquí-dě ìⁿ xití cóhó te nèhe-güedé cuánuhú ní sáñaha-güedě xii xíchí-ǎⁿ, te xíchí-ǎⁿ nǐ nacuañaha-xi xii náná-xi.

¹²Te cue téé xìca cuu ndihi té Juàá-áⁿ nǐ sáháⁿ-güedé ní naqueheⁿ-güedé yìquí cùñú-dé ní chindúxi-güedé, te dǎtnùní ní sáháⁿ-güedé ní xáhaⁿ-güedě xii Jèsús nàcuáa ní cuu.

Jèsús dácàxi-gá úhúⁿ mǐl cue téé te dǐⁿ ñáyiú dǐhí ndihi landú

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6 :1-14)

¹³Te Jèsús ní ñíhí-gǎ tnúhu nàcuáa ní cuu ní xíhí té Juàá. Te sátá xiǎⁿ te cuánguee-gá ìⁿ bàrcú cuáháⁿ-gá ìⁿ xichi núú ñà túú ñáyiú ndècu, dico nchaa ñáyiú xǐndecu nchaa ñuú cáá yàtni xiǎⁿ nǐ ñíhí-yu tnúhu sá cuàháⁿ-gá, te ní queé-yu ñuú-yu xìca sahá-yu cuáháⁿ núú quídě-yu cuendá quexìo Jesús. ¹⁴Te òré ní quexìo Jesús núú cuàháⁿ-gá, te ní quene-gá bàrcú, te ní xiní-gá cuéhé víhí ñáyiú xǐxúcu-yu xiǎⁿ, te ní cundàhú ìní ñáhá-gǎ xií-yu, te ní quide tátna-gá nchaa ñáyiú cùhú ndíhí-yu. ¹⁵Te sátá nǐ cuaa te ní sáháⁿ cue téé xìca cuu ndihi Jesús núú-gǎ, te xǎhaⁿ-güedě xii-gá:

—Sa ní cuu dandàca-n nchaa ñáyiú-a chi sa ní cuaa, te na quíhíⁿ-yu nchaa ñuú cáá yàtni iha cuaáⁿ-yu sá cáxí-yu, chi núú ndécú-ó ìha ñá túú tnàhí ná ìó —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

¹⁶Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Ñáhá, vá dándàca-í-yu, váha-gá mee-ndo chǐ cuañaha sǎ ná càxí-yu —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

¹⁷Te ní xáhaⁿ-güedě xii-gá:

—Ñá túú nǎgá ndécú ndíhí-ndí, chi úhúⁿ duha-ná pàá ndíhí úú-nǎ chácá ndécú ndíhí-ndí —càchi-güedé xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

¹⁸Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Chí cánèhe paá-áⁿ ndíhí chácá-ǎⁿ táquìxi iha —cachí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

¹⁹Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii nchaa ñáyiú sá ná ngòo-yu nchaá-yu núú ìté cuíí càa xiǎⁿ, te ní queheⁿ-gá ndí ùhúⁿ pàá-áⁿ ndíhí ndí ndùú chácá-ǎⁿ te ní

ndacoto-gá andiu, te ní ndacáⁿ táhú-gă núú Yă Ndiöxí, te dătnùní ní táhú cuèchi-gá pàa-áⁿ te ní sãñaha-gă xii cue tée xica cuu ndihi-gá ní dácãhñu-güedé cue ñáyiú ní xexí-yu. **20**Te nchaá-yu ní xexí-yu ní ndahá xití-yu. Te sátá ñí túhú cóhõ-yu te ní nadatàcá-güedé nchaa sá ñí quendóo, te ní chítú ùxúú tnàhá tídihi mee-ni sã ñí quendóo. **21**Te nchaa ñáyiú ní xexi-áⁿ ñí xínu úhúⁿ mĩl mee-ni cuè tée chi mee-ni cuè tée-áⁿ ñí quíúndehu, te dîiⁿ cue ñáyiú dîhí ndihi cue landú.

Jèsús xicá-gă núú ndute

(Mr. 6:45-52; Jn. 6 :16-21)

22Te òré-ni-áⁿ ñí xáhaⁿ Jèsús xii cue tée xica cuu ndihi-gá sá quëe-güedé bàrcú téhndé-güedé ndàa ingá xio yuhu làgúná, te mee-gă quendóo-gá cada ndee ìní tnàhá-gă ndihi cue ñáyiú. **23**Te sátá ñí yáha ní quide ndee ìní tnàhá-gă ndihi cue ñáyiú, te medii-gá ní xica-gá cuásaá-gá ìiⁿ tindúú cáa yàtni xíáⁿ cuèndá cáháⁿ ndihi-gá Yă Ndiöxí, te diu-ni medii-gá ndécú xǎⁿ ñí cundiquíⁿ. **24**Te bàrcú sá ñúhú cuè tée xica cuu ndihi-gá-áⁿ sa cuáháⁿ-xi ndéé cuádava xití làgúná-áⁿ, te níhi vìhi quene táchí ndàa ichi cuáháⁿ-xi, te dácandau ndeé-xi ndute nchaa dîñi-xi. **25**Te tàcuíhndá váhi-gá tá xica Jèsús núú ndute cuáháⁿ tá cùyatni-gá bàrcú-áⁿ. **26**Te cue tée xica cuu ndihi-gá ní xiní ñáhá-güedě xii-gá tá xica-gá núú ndute cuáháⁿ, te ní yùhú-güedé te níhi ní cáháⁿ-güedé te xítnàha-güedé:

—iíiⁿ àlmá! —càchí-güedé xítnàha-güedé.

27Te Jèsús ní cáháⁿ-gá, te xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Ñíí cunduu-ndo vă yùhú-ndó, chi yùhú cúù-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

28Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—Mèstrú, te núú diu-n te tauchìuⁿ sá tnàhá-í ná càca-í núú ndute quixi tnahá ñáhà-í xii-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

29Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Taqùixi —cachí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

Te té Pèlú ní nuu-dé núú bàrcú, te ní ngüíta-dé tá xica-dé núú ndute cuáháⁿ cuátnahá ñáhá-dě xii-gá. **30**Te ní cutnùní iní-dé sá ìo níhi xìco táchí, te ní ngüíta-dé yùhú-dé. Te òré-ni-áⁿ tá quëe naa-dé xití ndute cuáháⁿ ní cùu, te níhi ní cáháⁿ-dé xăhaⁿ-dě xii Jèsús:

—iMèstrú, vá dáñá-n quëe naa-í xití ndute! —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

31Te òré-ni-áⁿ ñí tñi Jèsús ndaha-dé, te ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—¿Ná cuèndá ñá túú sàndáá ndisa iní ñáhá-n xii-í sàni ìiⁿ sani úú iní-n-i? —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

32Te òré cuánguee Jèsús ndihi té Pèlú xití bàrcú, te òré-ni-áⁿ nǐ ngüíñí táchí. **33**Te cue té nùhu xití bàrcú-áⁿ nǐ ngüíñí xití-güedě núú-gǎ, te xǎhaⁿ-güedě xii-gá:

—Sá ndàá sá cuítí sǎ díú yòhó cúú-n Dèhe Dútú Ndiöxí —càchí-güedě xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

Jèsús quidé tǎtna-gá ñáyiu cùhú ìⁿ xichi núú nání Gènesarét

(Mr. 6:53-56)

34Te ní quexìo Jesús ndihi cue té xìca cuu ndihi-gá ndàa ingá xio yuhu làgúná, te núú nǐ quexìo-gá ndihi-güedě-áⁿ nání-xí Gènesarét. **35**Te nchaa ñáyiu xǐndecu xíaⁿ nǐ cutnùnì iní-yu sá díú-gǎ ní quexìo, te ní dátécú tnúhu-yu nchaa dava-gá ñáyiu xǐndecu yatni xíaⁿ sǎ nǐ quexìo-gá. Te ndècá-yu nchaa ñáyiu cùhú ndécú ndihí-yu cuáháⁿ núú ndécú Jèsús. **36**Te nchaa ñáyiu cùhú-áⁿ nǐ ngüíta-yu càháⁿ ndàhú-yu núú Jèsús sá ná dàña-gá tnándeé-yu cuèdicó luha yuhu dǒó-gǎ cuèndá ndúha-yu, te cue ñáyiu cùhú, ñáyiu ní tnándeé yuhu dǒó-gǎ ní ndúha-yu.

Cuèndá nchaa sá quidé-xí ngündecu cuéchi ñáyiu

(Mr. 7:1-23)

15¹Te sátá dúcáⁿ te ìⁿ ũú cue té cùu fariséú ní quee-güedě ñuú Jerusàlén, ndihi cue té dàcuaha ñaha xii ñáyiu nchaa tnúhu ní chídó tnùnì ndíi Moisés ní quexìo-güedě núú ndécú Jèsús, te xǎhaⁿ-güedě xii-gá:

²—¿Ná cuèndá cue té xìca cuu ndihi-n ñá túú nàquete-güedě ndaha-güedě òré caxi-güedě nàcuáa ní cachí cue ñanì tnáhá-ó nǐ xǐndecu ndéé sanaha-i? —càchí-güedě xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

³Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedě:

—Te nchòhó tucu, ¿ná cuèndá ñá túú quide-ndo nacuéa ní cachí Yǎ Ndiöxí cada-ndo, núú da nàcuáa ta quide cue té ñuyíú-a quide-ndo-i? ⁴Te Yǎ Ndiöxí càchí-gá núú tütú-gá: “Canehe-ndo sǎ yíñùhu núú tǎtá-ndó ndihí núú nǎná-ndó”, càchí-gá. Te càchí tucu-gá ingá xichi núú tütú-gá: “Nchaa ñáyiu na càháⁿ úhú tǎtá-xi àdi náná-xi te cahni ñaha-güedě xii-yu”, duha càchí-gá núú tütú-gá. ⁵Dico nchòhó càchí-ndó sǎ cuè ñáyiu chi cuu cúñahá-yu xii tǎtá-yu àdi náná-yu: “Vá cúú chindee ñaha-ndí xii-n, chi sá táxí-ndí xii-n ni cùu, xíaⁿ ní nduu cuèndá Yǎ Ndiöxí”, cuu duha cúñaha ñáyiu xii tǎtá-yu àdi náná-yu càchí-ndó. ⁶Te càchí-ndó sǎ cuè ñáyiu ducaⁿ na cǔñaha xii tǎtá-xi àdi náná-xi te ñá túú-gǎ tàú-yu chindèé-yu ni tǎtá-yu ni nǎná-yu. Te ducaⁿ quide-ndo chi ní dáquéé tǐhú-ndó nàcuáa ní cachí Yǎ Ndiöxí cada-ndo, te mee-ni nàcuáa ta quide cue té ñuyíú-a véxi nchìcúⁿ nihnu-ndo quide-ndo. ⁷iTe nchòhó cúú-ndó ñáyiu ío dàndahú méé-xí, chi

càchí-ndó sǎ quidé ndǎá-ndó te ñá ndàá sá quidé ndǎá-ndó! Te ní quee ndáá-xi nàcuáa ní chídó tnùní ndíi Chàíá téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha nǔú tütú-gá núú càháⁿ-xi nàcuáa ní cáháⁿ-gá cuèndá-ndó, te duha ní cachí-gá:

⁸Ñáyi-u-a càchí-yu sá ïo càhnu cuu-í dico dìcò-ni yuhu càháⁿ-yu, chi duuⁿ duuⁿ ñá túú ñùhu iní ñáhǎ-yu xii-í.

⁹Te àúⁿ nǎ cuu chihnuhu ñahá-yu xii-í chi ñá túú vèdana ndéé nándíhi-xi,

chi cue ñáyi-u-a dàcuahá-yu cue tnàha ñáyiú-yu nàcuáa cundecú-yu, dico mee-ni tnùhu sá ñí cahu iní cue ñáyi-u ñuyíú-a càháⁿ-yu.

Duha ní chídó tnùní ndíi Chàíá núú tütú Yá Ndiöxí nàcuáa ní cáháⁿ-gá cuèndá-ndó —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

¹⁰Te ní xáhaⁿ-gǎ xii cue ñáyi-u:

—Chí táquixi ndehe iha, te cundedóho váha-ndo tnùhu na càháⁿ-í, te ío váha cuáha-ndo cuèndá. ¹¹Nchaa sá xéxí-ndó chi ñá túú nǎ quidé-xí ìní-ndó, dico nchaa sá cuèhé sá dúhá sàni iní-ndó càháⁿ-ndó nchàa xǎⁿ quidé-xí ndècu cuéchi-ndo —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-yu.

¹²Te cue téé xica cuu ndihí-gá ní sáháⁿ-güedé ndéé núú-gǎ, te xǎhaⁿ-güedé xii-gá:

—Véxi-ndí càchí tnúhu-ndí xii-n sǎ cuè téé cùu fariséú ñá túú cùu váha iní-güedé cuèndá tnúhu ní cáháⁿ-n —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedé xii-gá.

¹³Te ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Nchaa ñáyi-u ñá túú cùu cuèndá Tǎtà-í Dútú Ndiöxí cuíta nihnú-yu, chi ñáyi-u-áⁿ cúü-yu dàtná nchaa cúhú sǎ ñà túú nándíhi te tnùhu ñáyi-u. ¹⁴Te vá cádá cuèndá-ndó nàcuáa càháⁿ cue téé-áⁿ, chi cùu-güedé dàtná cue ñáyi-u cuàá sácuíta nehe tnàha. Te nchòhó xìní-ndó sǎ nùu ìiⁿ ñáyi-u cuàá ná cuítá nèhe tucú-yu ingá ñáyi-u cuàá, te ndí ndùú-yu quée-yu déhvá —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

¹⁵Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dè xii-gá:

—Cachí tnúhu xii-ndí nàcuáa quèe-xi tnúhu ní cáháⁿ-n-ǎⁿ —càchí-dé xǎhaⁿ-dè xii-gá.

¹⁶Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ:

—¿Náa tnàhá nchòhó ñá túú ní tècú tnùní-ndó nàcuáa ndùu tnúhu ní cáháⁿ-í núú ñáyi-u-ǎⁿ ñǎ? ¹⁷Nchaa sá xéxí-yu cuánguee-xi xití-yu, te dàtnùní náyáha ñaha-xi xii-yu. ¹⁸Dico nchaa tnúhu cuèhé tnúhu duha càháⁿ-yu xǎⁿ véxi quene-xi iní-yu, te diu nchaa xǎⁿ quidé-xí ndècu cuéchi-yu. ¹⁹Te iní-yu-áⁿ cǎcú ñihnu nchaa sá cuèhé sá dúhá, chi sàni cuèhé sání dùha iní-yu, te sàhní-yu tnàha ñáyiú-yu, te cue téé càháⁿ ndihí-güedé ñáyi-u dǐhí te ñá díú ñàdihí-güedé cúü-yu. Te diu-ni ducaⁿ quide cue ñáyi-u dǐhí càháⁿ ndihí-yu cue téé te ñá díú yǐi-yu cùu-güedé, te

cuëi tée te cuëi ñadìhí mee-ni ìchi díí ìní cúdìí ìní-yu cundecú-yu, te dùhu ndachiuⁿ tnahá-yu, te dàcuandehndé-yu, te càháⁿ cuèhé-yu cuendá tñaha ñáyíu-yu. **20**Te nchaa xíǎⁿ quídé-xí ndècu cuéchi-yu, dico ñá díú sǎ ñà túú ndàhá-yu dàtná ní cachí cue tée ndéé sanaha, chi xíǎⁿ ñá túú quède-xi cuendá ngúndecu cuéchi-yu —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

**Ìíⁿ ñadìhí ñaha cùu ñaní tñahá ñáyíu
canàneá ní sándáá iní-aⁿ Jèsús**

(Mr. 7:24-30)

21Te Jèsús ní xica-gá cuáháⁿ-gá ní sáá-gá yucu cue tée ñuú Tìrú, ndìhi yucu cue tée ñuú Sidón. **22**Te ìíⁿ ñadìhí ñaha cùu ñaní tñahá ñáyíu canàneá ndécú yàtni-aⁿ xíáⁿ, te níhi ta càháⁿ-aⁿ ní quexìo núú ndécú Jèsús, te xǎhaⁿ-aⁿ xii-gá:

—ìMèstrú, ñaní tñahá ndíi Dàvíí, cundàhú iní ñáhá xii-í cada tátna-n dèhe yoco-í! Chi yèhi ñaha espíritú cùndìhi yucu ñávǎha xii-xi te ío dándoho ñaha-xi —cachí-aⁿ xǎhaⁿ xii-gá.

23Dico Jèsús ñá túú tñahí ni cǎháⁿ-gá, te cue tée xica cuu ndìhi-gá ní sáháⁿ-güedé núú-gǎ, te xǎhaⁿ-güedě xii-gá:

—Cúñaha xii ñaha-áⁿ ná nùhú-aⁿ, chi ío níhi càháⁿ-aⁿ nchìcúⁿ ñáhá-áⁿ xii-o —cachí-güedé xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

24Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Yá Ndiöxí ní tendaha ñàha-gá xii-í véxi-í mee-ni ñuú núú xíndecu cue ñáyíu isràél, chi ñáyíu-áⁿ cúü-yu dàtná cue mbéé cue quitì ní xíta, chi ta xíta nihnú-yu cuáháⁿ —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

25Te ñadìhí-áⁿ ñí sáháⁿ-aⁿ ndéé núú Jèsús ní ngüíñí xítí-áⁿ, te xǎhaⁿ-aⁿ xii-gá:

—ìMèstrú, chindee ñàha xii-í! —càchí-aⁿ xǎhaⁿ-aⁿ xii-gá.

26Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-aⁿ:

—Vá cúú chindee-í cue ñáyíu ñá túú cùu ñáyíu isràél, chi ìíⁿ-ni cùu-xi núu na quèheⁿ-o paá cúú cuendá cue landú te cuáha-o ìná caxi-dì —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-aⁿ.

27Dico ñaha-áⁿ ñí xáhaⁿ-aⁿ xii-gá:

—Ndáá càháⁿ-n, dico cue iná chi nàdatacá-güedi sá ngóyó yùhu cóhó xítóhó-güedi —càchí-aⁿ xǎhaⁿ-aⁿ xii-gá.

28Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-aⁿ:

—ìYòhó ñaha cùhú déhe-xi, ío váha sándáá iní ñáhá-n xii-í! Te na càda-í nàcuáa cuìní-n —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-aⁿ.

Te òré-ni-áⁿ ñí ndúha déhe-aⁿ.

Jèsús quidé tātna-gá vai ñáyi cùhú

29Te sátá dúcáⁿ ñi cuu te Jèsús ní xica-gá cuáháⁿ-gá ní yáha-gá yuhu làgúná distrítú Galileá, te cuásaá-gá ñi tindúú te xíaⁿ ñi ngóo-gá. **30**Te xíaⁿ núcõo-gá ní quexìo cuéhé víhí ñáyi, te ndécá-yu ñáyi yacua, ndihi ñáyi ní yíchí ñi xio ndaha-xi, ndihi ñáyi cuàá, ndihi ñáyi ñìhí, te vai dava-gá cue ñáyi cùhú tnàhá dava-gá núú cuéhé ndécã-yu ní quexìo núú ndécú-gã. Te ní taxi ndecu ñàhá-yu núú Jèsús te ní quide tātna ñaha-gã xií-yu te ní ndúha-yu. **31**Te nchaa ñáyi xñdecu-áⁿ ño ní cuñúhu-yu sá dúcáⁿ ñi xiní-yu ní cuu ní nacáháⁿ nchaa ñáyi ñìhí, ndihi cuèndá sá ñi ndúha nchaa cue ñáyi yacua, ndihi cuèndá sá ñi ndúha cue ñáyi ní yíchí ñi xio ndaha-xi, ndihi cuèndá sá ñi ndúha núú cuè ñáyi cuàá. Te nchaá-yu ní cachí-yu sá ño càhnu cuu Yá Ndiõxí Yaá cúú Ndiõxí cue ñáyi isràél.

**Jèsús dácàxi-gá cúmí mĩl cue tée te ñiⁿ
ñáyi ñìhí ndihi landú***(Mr. 8:1-10)*

32Te Jèsús ní cana-gá cue tée xica cuu ndihi-gá, te ní xáhaⁿ-gã xii-güedé: —Yúhú cùndàhú iní-í nchaa ñáyi-a, chi sa ní cuu úní nduu ndecu ndihi ñàhá-yu xii-o ñha, te ñá túú tnàhí-gá sá caxí-yu, te ñá túú cuiní-í natendaha-í-yu núhú tnámã-yu vehé-yu, chi ná ndèè cuáháⁿ cuneé-yu docó ichi —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

33Te ní xáhaⁿ-güedé xii-gá:

—¿Te ndèè níhí-ó sã cuãñaha-o càxi nchaa ñáyi-a, te ío cuéhè-yu te ñá túú nã ño ñha chi cùu-xi xití yucu-i? —càchí-güedé xãhaⁿ-güedé xii-gá.

34Te Jèsús ní xícáⁿ tnúhú-gã núú-güedé, te xãhaⁿ-gã:

—¿Ná daha-gá pàá ndécú ndihi-ndo-i? —cachí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

Te ní xáhaⁿ-güedé xii-gá:

—Ndecu ndihi-ndí úsá-gá tnàhá pàá ndihi ñi ùú-gá chácá —càchí-güedé xãhaⁿ-güedé xii-gá.

35Te Jèsús ní xáhaⁿ-gã xii nchaa ñáyi sá ná ngõo-yu nchaá-yu, te ní ngóo-yu. **36**Te ní queheⁿ-gá ndi úsá pàá-áⁿ ndi ñi ùú-gá chácá-ãⁿ, te ní ndacáⁿ táhú-gã núú Yá Ndiõxí, te dātnùní ní táhú cuèchi-gá pàá-áⁿ ndihi chácá-ãⁿ te ní sãñaha-gã xii cue tée xica cuu ndihi-gá ní dácãhñu-güedé nchaa ñáyi-áⁿ. **37**Te nchaá-yu ní xexí-yu ní ndahá xití-yu. Te sátá ñi túhú cóhõ-yu te ní nadatàcá-güedé nchaa sá ñi quendóo, te ní chítú úsá tnàhá tídihi mee-ni sã ñi quendóo-áⁿ. **38**Te núú ncháá ñáyi ní xexi te ní xínu cúmí mĩl mee-ni cuè tée chi ñi-ni cue tée-áⁿ ñi quíundehu, te ñi cue ñáyi ñìhí ndihi cue landú. **39**Te sátá dúcáⁿ te Jèsús ní dándácá ñàha-gá xií-yu, te cuánguee-gá bàrcú cuáháⁿ-gá yucu cue tée ñuú Màgdalá.

**Cue tée cùu fariséu ndihi cue tée cùu saducéu xăhaⁿ-güedě xii Jèsús
cada-gá ìⁿ sá vă yõo tnàhí ndàcu cada**

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

16 ¹Te cue tée cùu fariséu ndihi cue tée cùu saducéu ní sáa-güedé núú ndécú Jèsús xító ndèè ñáhá-güedě xii-gá, te xăhaⁿ-güedě sá ná cáda-gă ìⁿ sá vă yõo tnàhí ndàcu cada cundehe-güedé nàcuáa cutnùní iní-güedé nũ ndáá sá Yă Ndiõxí ní tendaha ñaha-gá xii-gá véxi-gá ñuyíú-a. ²Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Nchòhó chi òré tá cuàa cuáháⁿ te ndàcoto-ndo andiu, te càchí-ndó: “Ío váha cada-xi tneé chi càa vícò tícuèhé andiu”, duha càchí-ndó. ³Te òré dátneé ndácòto tucu-ndo andiu, te càchí-ndó: “Vá cáda văha-xi nduu vitna chi tícuèhé andiu, te càa vícò”, duha càchí-ndó. ¡Dico nchòhó cúú-ndó ñăyiu ío dândahú méé-xí să quidé ndáá te ñá ndáá sá quidé ndáá-ndó! Te cùtnuní iní-ndó nàcuáa quide-xi andiu, dico ñá túú cùtnuní iní-ndó nàcuáa quèe-xi nchaa sá quidé Yă Ndiõxí vitna. ⁴Dico nchaa nchòhó ñăyiu ndècu ñuyíú vitna ío cuihna iní-ndó, te ñá túú cuíní-ndó càda ndáá-ndó nũú Yă Ndiõxí, te cuíní-ndó càda-í ìⁿ sá vă yõo tnàhí ndàcu cada dico ñá túú năgá cada-í, chi diu-ni nàcuáa ní quide Yá Ndiõxí ndíi Jònás diu-ni ducaⁿ càda tucu-gá vitna —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Te ducaⁿ te ní xica-gá cuáháⁿ-gá ndihi cue tée xica cuu ndihi-gá.

Cuèndá cue tée cùu fariséu ndihi cuèndá cue tée cùu saducéu

(Mr. 8:14-21)

⁵Te òré ní quexìo ndihi ñaha-gá xii-güedé ndàa ingá xio yuhu làgúná, te ní ndacu iní-güedé sá ñí cunaa-güedé canehe-güedé pàá quíhíⁿ caxi-güedé.

⁶Te Jèsús ní cáháⁿ-gá dóho-güedé, te xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Na càchí tnúhu-í xii-ndo să ïo quíhi iní-ndó cùndecu-ndo, te vá cáda cuèndá tnàhí-ndo lèvadurá cue tée cùu fariséu ndihi cue tée cùu saducéu —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

⁷Te ní ngüíta-güedé xítnàha-güedé:

—Cuèndá sá ñà túú ní cãnehe-o pàá quixi xíăⁿ duha càháⁿ-gá —càchí-güedé xítnàha-güedé.

⁸Te Jèsús ní cutnùní iní-gá nàcuáa ndùu tnúhu xítnàha-güedé, núu ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Nchòhó chi ñá túú sàndáá iní ñáhá văha-ndo xii-í nũu xíăⁿ da sá ñà túú ní cãnehe-ndo pàá quixi càháⁿ-ndó. ⁹¿Te náa ñá ndácú iní-ndó să nũú ùhúⁿ-ni pàá, te ní taxi-í ní dácăhñu-ndo ñí xexi úhúⁿ mĩl cue tée, chi diu-ni cue tée-áⁿ ñí quíundehu, te sátá ñí túhú cóhó-güedě te ní chítú tìtní tídihi mee-ni să ñí quendóo-ăⁿ? Te ñá tècú tnùní-ndó nàcuáa quèe-xi nàcuáa ní

quide-í. ¹⁰¿Te náa ñá ndácú tucu iní-ndó sã nũú ùsá-ni pàá te ní taxi-í ní dácãhñu tucu-ndo ñi xexi cúmí mĩl cue tée, chi ñiu-ni cue tée-áⁿ ñi quíúndehu, te sátá ñi túhú cóhó-güedě te ní nadatácá-ndó nchàa sá ñi quendóo, te ní chítú tìtní tídihi mee-ni sã ñi quendóo-ãⁿ? ¹¹Dico nchòhó chi ñá túú ní quide cuendá-ndó nàcuáa nduu tnúhu càháⁿ-í òré ní cachí-í sá vã quéhéⁿ cuendá-ndó lèvadurá cue tée cùu fariséú ndihi cue tée cùu saducéú, chi ñá díú cuendá pàá ní cãháⁿ-í —càchí-gá xãháⁿ-gã xii-güedé.

¹²Te sátá dúcáⁿ ñi xãháⁿ Jèsús xii cue tée xica cuu ndihi-gá, te ní tecú tnùnì-güedé sá xãháⁿ-gã xii-güedé sá vã tníí-güedě tnúhu càháⁿ cue tée cùu fariséú ndihi cue tée cùu saducéú, te ñá díú cuendá levadurá sá quñhu yuchi cuãha pàá ní cãháⁿ-gá.

Té Pèlú xãháⁿ-dě xii Jèsús sá díú-gã cúú-gã Crìstú

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³Te Jèsús ní quexìo-gá yucu cue tée ñuú Cèsareá Fìlipú, te ní xícáⁿ tnúhú-gã núú cuè tée xica cuu ndihi-gá, te xãháⁿ-gã xii-güedé:

—¿Yoo cùu yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo cachí cue ñáyiu-va? —càchí-gá xãháⁿ-gã xii-güedé.

¹⁴Te ní xãháⁿ-güedě xii-gá:

—Davá-yu càchí-yu sá cúú-n ndíi Juáá tée ní xóo dacuàndute ñaha xii ñáyiu, te davá-yu càchí-yu sá cúú-n tẽ Èlías, te davá-yu càchí-yu sá cúú-n ndíi Jeremiás tée ní xóo cãháⁿ tnúhu Yá Ndiõxí ndéé sanaha, àdi cuu-n ingá tée ní xóo cãháⁿ tnúhu-gá ndéé sanaha, duha càchí-yu —càchí-güedé xãháⁿ-güedě xii-gá.

¹⁵Te Jèsús ní xícáⁿ tnúhú tucu-gá núú-güedě, te xãháⁿ-gã xii-güedé:

—Te nchòhó, ¿yoo sàni iní-ndó cùu-í-i? —càchí-gá xãháⁿ-gã xii-güedé.

¹⁶Te té Xímú, àdi Pelú chi úú ñiu-dé, ní xãháⁿ-dě xii-gá:

—Yòhó cúú-n Crìstú Yaá ní tendaha Yã Ndiõxí véxi ñuyíú-a, te ñiu Yá Ndiõxí cúú-gã Yaá ndécú nchàa nduu nchaa quíú, te yòhó cúú-n Dèhe-gá —càchí-dé xãháⁿ-dě xii-gá.

¹⁷Te Jèsús ní xãháⁿ-gã xii-dé:

—Yòhó té Xímú déhe té Jònás, ío váha táhú-n chi mee Tãtà-í Dútú Ndiõxí ní dácáhu ìní ñáhá-gã xii-n nàcuáa cunduu tnúhu cãháⁿ-n, te ñá díú ñiⁿ ñáyiu ñuyíú-a ducaⁿ ni dàcahu iní ñáhã-yu xii-n tnũhu-áⁿ. ¹⁸Te yúhú xãháⁿ-í Pèlú xii-n, te tnúhu-áⁿ quée-xí yúú, chi quèe ndáá-xi nàcuáa nani-n, chi cuu-n ñiⁿ tée vá cání ñiⁿ cani úú iní-xi canu ichi-n cuè ñáyiu nàcuáa cundecu ndihi ñáhã-yu xii-í. Te nchaa ñáyiu cùu cuendá-í vá ndácú yùcu ñávãha dacuíta nihnu ñaha-xi xii-yu. ¹⁹Te yúhú taxi-í tnúhu ndee ìní cundecu ndihi-n cuendá cunuu-n nũú cuè ñáyiu yèndaha ñaha Yá Ndiõxí, te nchaa sá ná càháⁿ-n sã cúú-xí sã vãha, te ñiu-ni ducaⁿ cãháⁿ Yã Ndiõxí,

te nchaa sá ná cãháⁿ-n sã ñà túú cùu-xi sá vãha, te ñiu-ni ducaⁿ cãháⁿ tucu-gá, chi quide-n nacuaa cuení-gá —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-dé.

20Te sátá dúcáⁿ te ní xãhaⁿ Jèsús xii cue tée xica cuu ndihi-gá sá vã yõo cúñaha-güedë sá díú-gã cúú-gã Crìstú Yaá ní tendaha Yã Ndiõxí véxi ñuyíú-a.

Jèsús cãháⁿ-gá sá cáhni ñaha-güedé xii-gá

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21Te ndéé dàvá-áⁿ ñí ngúíta Jèsús xãhaⁿ-gã xii cue tée xica cuu ndihi-gá:

—Dacuití sã quihíⁿ-í ñúú Jerusàlén, te yàcáⁿ cue tée cùu sacuéhé ñúú ñãyiú isràél, ndihi cue dútú cúnùu, ndihi cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyiú nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, nchaa cue tée-áⁿ ño dandòho ñaha-güedé xii-í, te cahni ñaha-güedë, dico nduu úní sá cùú-í te ndoto-í —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

22Te té Pèlú ní cana-dé Jèsús ñíⁿ xio, te ní ngúíta-dé ténàá ñáhá-dë xii-gá, te xãhaⁿ-dë:

—iSá vã cãchí Ndiõxí sá dúcáⁿ ndòho-n chi ñá túú tàú-n sã dúcáⁿ ndòho-n! —cachí-dé xãhaⁿ-dë xii-gá.

23Te ndàa sátá Jèsús nútníi té Pèlú òré ducaⁿ xãhaⁿ-dë xii-gá ñúu ní nchócuíhnu-gá, te xãhaⁿ-gã xii-dé:

—iXocuñí yòhó yucu ñãvãha núú-í-a chi dìcò quidé tnèñu-n! Chi ñá túú sàni iní-õ dàtná sání iní Yã Ndiõxí chi ñíⁿ-ni sàni iní-õ ndihi dava-gá cue ñáyiú ndècu ñuyíú-a —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-dé.

24Te sátá dúcáⁿ te ní xãhaⁿ-gã xii nchaa cue tée xica cuu ndihi-gá:

—Nchaa ñáyiú cuení chitnahá ñáhá xì-í, te xìni ñuhu-xi dañá-yu vá cádá-gã-yu sá sání iní méë-yu, te ío cada ndee iní-yu cundecu túha-yu ndohó-yu cuendá-í, te cuëi na ndòhó-yu dàtná ndoho-í. **25**Te nchaa ñáyiú cuení sá ñà túú tnàhí ná yãha cundecu ñuyíú-a cuíta nihnú-yu, dico nchaa ñáyiú ñá túú tnàhí yùhú cuëi nándi sá ná yãha-yu cundecú-yu ñuyíú-a sá cuendá-í, te ñáyiú-áⁿ naníhí tàhú-yu. **26**Te cuëi nchaandi túhú sá ño ñuyíú-a na ñihí ñáyiú cundecu ndihí-yu, dico núu ñiu nchaa xíãⁿ ná càda cuíta nihnú-yu te ñá túú vëdana nàndíhi-xi sá dúcáⁿ ndècu ndihí-yu nchaa xíãⁿ. Te ni ñíⁿ sá ño ñuyíú-a vá chíndèe ñaha-xi xí-yu cuendá naníhí tàhú-yu. **27**Te ndáá quée-xí tnúhu cãháⁿ-í, chi na quixi tucu yùhú Tée cùu ñani tnáhã-yu nchaá-yu, te dàvá-áⁿ quiní-yu sá ño cãhnu cuu-í dàtná cãhnu cuu Tátà-í Dútú Ndiõxí, te quixi-í ndihi cue espíritú xínú cuèchi núú-gã, te dàvá-áⁿ cuãha-í nchaa ñáyiú sá ndúú tãhü-yu nàcuáa ndùu sá ñí quidé-yu ñíⁿ ñíⁿ-yu. **28**Te na cãchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã ño dava nchòhó ñáyiú ndècu iha vitna vá cùú-ni-ndo, chi cundecu-ni-ndo ndèé quiní-ndó quixi

tucu yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo taxi tnuní-í nchaa ñáyi
—càchí-gá xáhaⁿ-gã xii-güedé.

Ní nadáma dóo Jèsús ndihi núú-gã

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

17 ¹Te núú ìnú nduu sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ Jèsús, te ní xica-gá cuásaá-gã ìíⁿ yucu dùcúⁿ, te ndèca-gá té Pèlú, ndihi té Jàcobó, ndihi té Juàá ñaní té Jàcobó-áⁿ cuásaá. Te úní tnàhí-ni cue tée-áⁿ ndécá-gã cuásaá. ²Te yucu-áⁿ ndécú-gã ní nadáma núú-gã ndihi dóó-gã, te núú-gã súúní dàtásaⁿ-xi dàtná quídé-xí núú nchícanhii, te dóó-gã súúní ñí nduu cuìxíⁿ dàtná cáá ñùhú cuìxíⁿ. ³Te òré-ni-áⁿ ñí xiní-güedé ndíi Moisés ndihi té Èliás nútní-güedé ndihi-gã ndátnùhu ndihi ñaha-güedë xii-gá. ⁴Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dë xii Jèsús:

—Mèstrú, iváha ní cuu sá ndécú-ó ìha vitna! Te núú cuíní-n, te na dàcaa-ndí úní tnàhá vehe tnuvixiⁿ, te ìíⁿ cuu cuèndá-n, te ìíⁿ cuu cuèndá té Moisés, te ìíⁿ cuu cuèndá té Èliás —càchí-dé xáhaⁿ-dë xii-gá.

⁵Te nini dùcaⁿ caháⁿ té Pèlú ní quexìo ìíⁿ vícò núú ndécú-güedë ní dádàhu ñaha-xi xii-güedé te súúní chàhnchí. Te xití vícò-áⁿ ñí tecú ní cáháⁿ Yã Ndiöxí, te xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Tée-a cùu-dé Déhe-í tée ío cùu iní-í, te ío cùdíí iní-í-dé, te cundedóho-ndo nchàa tnúhu càháⁿ-dé —duha ní xáhaⁿ-gã xii-güedé.

⁶Te sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ Yã Ndiöxí ní tecú dóho cue tée xica cuu ndihi Jesús te ío ní yùhú-güedé, te ní ngüíñí xití-güedë te ní nuu núú-güedë ndàa núú ñùhú. ⁷Te Jèsús cuáháⁿ-gã núú xíndecu cue tée xica cuu ndihi-gã, te ní tendaha ñàha-gá, te xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Chí ndácuñí, vá yùhú-ndó —càchí-gá xáhaⁿ-gã xii-güedé.

⁸Te òré ní ndanehe núú-güedë, te ñá túú-gã ní xiní-güedé cue tée úú-áⁿ chi mee-ñá Jèsús. ⁹Te òré cuánuu ndihi ñaha Jèsús xii-güedé tìndúú-áⁿ, te ní xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Vá yòo cúñaha-ndo ñí ìíⁿ sá ñí xiní-ndó núú ñí sáá-ó-á, te cuu cáháⁿ-ndó dico ndéé ná yáha ndoto yùhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo sá cùú-í —càchí-gá xáhaⁿ-gã xii-güedé.

¹⁰Te cue tée xica cuu ndihi-gã ní xáhaⁿ-güedë xii-gá:

—Cuíní-ndí cachí tnúhu-n ñá cuèndá cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyi nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés càchí-güedé sá dñhna-gá té Èliás quixi, te dàtnùní quixi Yáá tendaha Yã Ndiöxí quixi ñuyíú-a —càchí-güedé xáhaⁿ-güedë xii-gá.

¹¹Te Jèsús ní xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Ndáá sá códó nùu ìíⁿ tée quixi-dé te cada-dé dàtná ní quide té Èliás te tée-áⁿ cada ndáá-dé nchaa nàcuáa cùu. ¹²Te na càchí tnúhu-í xii-ndo vitna

sá sà ní quixi téé ní quide dàtná ní xóo cada té Èliás, te cue ñáyiú ñá túú ní cùtnuní iní-yu sá dífú-dě, te ní quide ñàhá-yu xii-dé nchaa nàcuáa ní quixi iní méě-yu, te diu-ni ducaⁿ càda ñaha tucú-yu xii yúhú Téé cùu ñaní tnáhă-yu ncháá-yu, chi dandòho ñàhá-yu xii-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

13Te cue téé xica cuu ndihi-gá ní cutnùní iní-güedé sá cuèndá ndíi Juàá téé ní xóo dacuàndute ñaha xii ñáyiú ní cáháⁿ-gá.

Jèsús quídé tătna-gá ìⁿ téé cuechi tnàhá cuéhé xÿyìhí

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14Te Jèsús ní nasáá-gá ndihi cue téé ní sáá ndihi-gá tindúú-ăⁿ núú xĩndecu vâi ñáyiú, te ní quexìo ìⁿ téé núú-gă ní ngüñí xítí-dě, te xăhaⁿ-dě xii-gá:

15—Mèstrú, cundàhú iní déhe-í chi tnàhá-dé cuéhé xÿyìhí, te ío dândoho ñaha-xi xii-dé, te ní cuu vâi xito daquéé ñaha-xi nŭú ñùhú xii-dé, te ní cuu vâi tucu xito dangaunihnu ñaha-xi ndute xii-dé. **16**Te sa ndèca-í-dé ní quixi núú cuè téé xica cuu ndihi-n dico ñá túú ní ndàcu-güedé cada tătna ñaha-güedě xii-dé —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

17Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii nchaa ñáyiú xĩndecu-áⁿ:

—Nchaa nchòhó ñáyiú ndècu ñuyíú-a, ío sàá iní-ndó chi ñá túú cuìní-ndó quìndáá iní-ndó Yă Ndiöxí, te ní cuu vâi nduu quide ndee iní-í nchaa sá quídé-ndó. ¿Te ná ndéé ama vá dúcáⁿ-gă cada-ndo-i? Te chí cándèca téé cùhú-áⁿ táquixi iha —cachí-gá xăhaⁿ-gă xii-yu.

18Te Jèsús ní tenáá-gá espíritú cùndìhi yucu ñávăha yìhi ñaha xii téé-áⁿ, te ní quee ñaha-xi xii-dé, te òré-ni-áⁿ nŷ ndúha-dé.

19Te sátá dúcáⁿ te òré ndécú mèe Jesús ndihi cue téé xica cuu ndihi-gá, te ní xícáⁿ tnúhú-güedě núú-gă, te xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Cachí tnúhu xii-ndí ná cuèndá ñá túú ní ndàcu-ndí queñuhu-ndí espíritú cùndìhi yucu ñávăha yìhi ñaha xii téé-ăⁿ —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

20Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Te ñá túú ní ndàcu-ndo, chi ñá túú sàndáá ndisa iní-ndó Yă Ndiöxí. Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo să nŷu nchòhó quìndáá ndisa iní-ndó Yă Ndiöxí cuèdìcò luha líí dàtná líhli ndíquíⁿ yutnu nàni mostázá, te ducaⁿ te cuu cúñaha-ndo xii ìⁿ tindúú xocuñí-xi núú ndécú-xí te xocuñí-xi. Te nchaa núú să văha ndacu-ndo càda-ndo te núú na quìndáá iní ndisa-ndo Yă Ndiöxí. **21**Te xini ñuhu-xi sá ìo cáháⁿ ndihi-ndo-gă te ñá túú tnàhí ná caxi-ndo cáháⁿ ndihi-ndo-gă, te ducaⁿ te ndacu-ndo queñuhu-ndo espíritú cùndìhi yucu ñávăha yìhi ñaha xii ñáyiú, dàtná cúú espíritú sá yíhí ñaha xii téé-ăⁿ ní cùu —cachí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Jèsús càháⁿ tucu-gá sá cáhni ñàha-güedé xii-gá

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22Te nini xica cuu Jesús ndihi cue téé xica cuu ndihi-gá distritú Galileá, te ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo sáá ìⁿ nduu te cuáha cuèndá ñáhá-güedě xii-í núú cuè téé cùu úhú iní ñáhá, **23**te cahni ñaha-güedě xii-í dico nduu úní sá cùú-í te ndoto-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Te sá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ-gă xii-güedé, te ío ní ndíhú iní-güedé.

Díhúⁿ cuèndá veñúhu

24Te òré ní quexìo Jesús ndihi cue téé xica cuu ndihi-gá ñúú Capèrnaúm, te cue téé quide cobrá díhúⁿ cuèndá veñúhu ní sáháⁿ-güedé ní cáháⁿ ndihi-güedé té Pèlú, te xăhaⁿ-güedě:

—¿Chăhu mèstrú-ndó úú díhúⁿ să nání drăcmá cuèndá veñúhu ăⁿ ñăhá? —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-dé.

25Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dě:

—Chăhu-dé —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-güedé.

Te té Pèlú cuánguihu-dé xití vehe núú ndécú Jèsús, te díhna-gá ní cáháⁿ-gá, te xăhaⁿ-gă xii-dé:

—Xímú, ìnása sàni iní-n, ná cúú ñăyiu quide cobrá ñáhá cuè téé yìndaha ñáyiu ndècu ñuyíú-a cuèndá nchaa sá ndúú yăhu ñúú-güedé ndihi cuèndá nchaa díhúⁿ să ngàútnàha, cue ñáyiu ñúú-güedé ăⁿ cuè ñáyiu véxi xica quide cobrá-güedé? —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

26Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—Cue ñáyiu véxi xica quide cobrá-güedé —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Te núú ducaⁿ te cue ñáyiu ñúú-güedé ñá túú ñă chăhu-yu te núú ducaⁿ. **27**Dico cuèndá sá vă yôo dasátú-ó ìní-xi, te cuáháⁿ làgúná te dàquée-n să tníí-n chăcá xití ndute, te chácá díhnanuu na tàva-n te cundehe-n yùhu-di, chi yèhi ìⁿ díhúⁿ cuìxíⁿ. Te díhúⁿ-ăⁿ canehe-n quíhíⁿ chăhu-n cuèndá-í ndihi cuèndá-n, chi díhúⁿ-ăⁿ sa tnahá quéyăhu cuèndá-ó ndì ndúú-ó —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

Cue téé ndùcu tnúhu núú Jèsús yoo ío-gá cúnùu

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

18¹Te sátá dúcáⁿ te cue téé xica cuu ndihi Jesús ní sáháⁿ-güedé núú-gă, te xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Cachí tnúhu xii-ndí, yoo ío-gá cúnùu núú cuè ñáyiu yìndaha ñaha Yá Ndiöxí —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

²Te Jèsús ní cana-gá ìíⁿ té lǐhli te ní sanutnǐ ñaha-gǎ xii-dé cuádava tnuú-güedé. ³Te xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Na cǎchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ nõu vá dáñá-ndó nchàa sá ñà túú vǎha quède-ndo, te nduu ndàhú iní-ndó dàtná ndàhú iní té lǐhli-a, te vá ndúú tǎhú-ndó ndǐhu ndaha ñaha Yá Ndiõxí xii-ndo. ⁴Te ñáyiu quide datná quidé tǎ lǐhli-a ndàhú iní-yu, te ñá túú quide cahnú-yu mée-yu, ñáyiu-áⁿ ïo cunúú-yu núú ndécú Yǎ Ndiõxí táxí tnùnǐ-gá. ⁵Te nchaa ñáyiu na queheⁿ cuendá ìíⁿ landú dàtná té lǐhli-a cuendá sá cúú iní ñáhǎ-yu xii-í ñá, te cada iní-yu sá yǐhú ní queheⁿ cuendá-yu —cǎchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Quihi iní-ó vǎ cúndècu-o ichi cuehé ichi duha

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶Te Jèsús xǎhaⁿ tùcu-gá xii-güedé:

—Te núú ìíⁿ tée na dàcaháⁿ-dé cue ñáyiu sàndáá iní ñáhǎ xì-í cadá-yu nándi sá cuèhé sá dúhá, te váha-gá sá ná dàcutu ndeé-güedé ìíⁿ yúú yödó dǔcúⁿ-dǎ, te dàquée ñaha-güedé xii-dé xití ndute làmár, te ñá díú sǎ cúndècu-dé ducaⁿ càda-dé. ⁷Te ndàhú ní cuu nchaa ñáyiu xǐndecu ñuyúú-a, chi coo cue tée dacàháⁿ ñáhǎ xì-yu cadá-yu nándi sá cuèhé sá dúhá te dacuití sǎ dúcáⁿ càda-xi! ¡Dico ndàhú ní cuu cue tée ducaⁿ na dàcaháⁿ ñáhǎ xì-yu cadá-yu nándi sá cuèhé sá dúhá!

⁸Te núú ìíⁿ xio ndaha-ndo àdi ìíⁿ xio sáhǎ-ndó quide-xi quide-ndo nándi sá cuèhé sá dúhá, te quehdé-ndó ná cuíta, chi váha-gá sá nánihí tǎhú-ndó cuèi na cuíta ìíⁿ xio ndaha-ndo àdi ìíⁿ xio sáhǎ-ndó, te ñá díú sǎ quǐhǐⁿ-ndó nǐhí ní ndúú-ndó nõú ñùhú núú càyú. ⁹Te núú ìíⁿ xio tinùu-ndo quide-xi quide-ndo nándi sá cuèhé sá dúhá, te tava-ndo na cuíta-xi, chi váha-gá sá nánihí tǎhú-ndó cuèi na cuíta ìíⁿ xio tinùu-ndo, te ñá díú sǎ ndì ndúú xio núú-ndó quǐhǐⁿ-ndó nõú ñùhú núú càyú.

Cuendá ìíⁿ mbéé quiti ní xíta

(Lc. 15:3-7)

¹⁰Te vá dáquèe tihú-ndó cuè ñáyiu cùu cuendá-í cuèi cùú-yu ñáyiu ío ndàhú iní-xi. Te na cǎchí tnúhu-í xii-ndo sǎ cuè espíritú xínú cuèchi núú Yǎ Ndiõxí, cue espíritú néhé cuendá ñáhǎ xì-yu ñuyúú-a, nchaa-ni nduu nchaa-ni òré ndécú-xí nõú Tǎtà-í Dútú Ndiõxí Yaá ndécú àndiu. ¹¹Te ducaⁿ chi yúhú Tée cùu ñanǐ tnáhǎ-ndó nchàa-ndo véxi-í ñuyúú-a dàcácu nihnu-í ñáyiu núú ùhú núú ndàhú, ñáyiu ta xíta nihnu cuáhǎⁿ.

¹²¿Te nása sàni iní-ndó cuendá ìíⁿ tée ndècu ìíⁿ ciendú mbéé-xi?, chi núú na cuíta ìíⁿ-di te dàndóo-dé cúmídícó sǎhúⁿ cúmí-di cundecu-di ìíⁿ yucu te quǐhǐⁿ-dé cúnúndúcú-dǎ quiti ní xíta-áⁿ. ¹³Te núú na nánihí-dǎ-di,

te nchòhó sa cùtnuní iní-ndó sǎ ïo-gá cudíí iní-dé cuendá quiti ní xíta-áⁿ òré naníhí-dě-di dàcúúxí cùmídícó sǎhúⁿ cùmí quiti ñá túú ní xíta-áⁿ. **14**Te ducaⁿ sǎtnahá-xi quide Tátá-ó Dútú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu, chi cuiní-gá sá vǎ cuíta ni ìⁿ cue ñáyiú cùu cuendá-gá.

Cada càhnu iní-ó sǎ quidé ñàha tnaha ñáyiú-o

(Lc. 17:3)

15Te núu ìⁿ ñáyiú ndècu ndìhi-ndo ní quidé-yu ìⁿ sá ñà túú tàú-yu cadá-yu sá cúú-xí-ndó, te cǎháⁿ-ndó dǒho-yu núu méé nǔú íⁿ-ndó ndìhí-yu cuendá sá ná ndixi cuéchi iní-yu sá ñà túú quide váha-yu. Te núu ní tñí-yu tnúhu ní xáhaⁿ-ndo xì-yu, te ní ndacu-ndo ñí nacanu ichi-ndǒ-yu. **16**Te núu ñá túú ní cuiní-yu tñí-yu tnúhu xǎhaⁿ-ndo xì-yu, te nducu-ndo ìⁿ àdi úú tnàhá cue téé canehe núú-güedě cuendá cundedóho-güedé nàcuáa ndùu tnúhu ndàtnúhu-ndo ndìhí-yu. **17**Te tnàhá cue téé-áⁿ cǎháⁿ-güedé dóho-yu, dico núu ni tnúhu cǎháⁿ cue téé-áⁿ ñà túú ní cuiní-yu tñí-yu, te dàtúu-ndo nǔú dǎva-gá ñáyiú ndècu ndìhi-ndo ichi Xítóhó Jesucrístú cuendá cutnùní iní-yu nàcuáa quide ñáyiú-áⁿ. Te núu ñáyiú ndècuéchi-áⁿ ñà túú ní cuiní-yu tñí-yu tnúhu sá ñí xáhaⁿ dǎva-gá cue ñáyiú ndècu ichi-gá, te cada-ná iní-ndó sǎ cúú-yu ñáyiú ñà túú ndècu ichi Yá Ndiöxí dàtná cue téé cuihna ìní-xi quide cobrá ñáhá xì ñáyiú cuendá impuèstú.

18Te na cǎchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ nǔu nchòhó ná cǎchí-ndó sǎ ndécú cuéchi ñáyiú, te diu-ni ducaⁿ cǎháⁿ Yǎ Ndiöxí, àdi cachí-ndó sǎ ñà túú cuéchi-yu te diu-ni ducaⁿ cǎháⁿ tucu-gá, te ducaⁿ chi nchòhó quidé-ndó nàcuáa cǎháⁿ-gá.

19Te na cǎchí tnúhu-í xii-ndo sǎ nǔu úú tnàhá-ndó cùu ìⁿnuu-ndo cǎháⁿ ndìhi-ndo Tǎtà-í Dútú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu xicáⁿ-ndó nǔú-gǎ nǔu ná cúú sǎ cuiní-ndó, te taxi-gá nǔu ná cúú sǎ xicáⁿ-ndó nǔú-gǎ. **20**Te núu úú tnàhá-ndó àdi úní tnàhá-ndó ñí natacá-ndó ìⁿ xichi cuendá sá ñúhú ìní ñáhá-ndó xì-í, te xíaⁿ ndécú ndìhi ñaha-í xii-ndo —cǎchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

21Te té Pèlú ní sáháⁿ ndehe yatni-dé núu Jèsús, te xǎhaⁿ-dě xii-gá:

—Mèstrú, cachí tnúhu xii-í ná daha xito cada càhnu iní-í tnàha ñáyiú-í te núu ìⁿ sá ná càda ñahá-yu xii-í. ¿Cuèdícó úsá xito-ǎⁿ? —cǎchí-dé xǎhaⁿ-dě xii-gá.

22Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-dé:

—Yúhú cǎchí-í sá ñà díú-ní úsá xito cada càhnu iní-n-yu, chi únídico úxí xito ndìhi úsá ndìhi úsá xito cada càhnu iní-n-yu —cǎchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-dé.

Cuèndá tée ñá túú quide cahnu iní tnàha ñáyi-xi

23Te xăhaⁿ tùcu-gá xii-güedé:

—Na cànî-í ìⁿ cuèndú núú-ndó nàcuáa tecú tnùnî-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xii ñáyi. ìⁿ tée yìndaha ñaha xii ñáyi ní sani iní-dé sá cádá ndăá-dé ndihî cue tée xînu cuechi núú-dě cuèndá nchaa sá tàú-güedé núú-dě. **24**Te òré sa ní ngúndecu túha-dé te ní quexìo ìⁿ tée xînu cuechi núú-dě. Te tée-áⁿ tàú-dé cuéhé víhí dîhúⁿ nűú-dě, chi tàú-dé úxí mîl dîhúⁿ să nánî tàlentú. **25**Te tée xînu cuechi-áⁿ ñà túú dîhúⁿ ndécú ndihî-dé nacháhu-dé sá tàú-dé núú pàtróoⁿ-dě-áⁿ, núu xîăⁿ ní táúchíúⁿ tée cùu patróoⁿ-dě-áⁿ dico ñàha-güedé xii-dé ndihî ñadîhî-dé ndihî cue déhe-dé ndihî nchaa sá ndécú ndihî-dé cuèndá nchaá-yu cuú-yu ñáyi ñá túú tnàhî dàñá quee núú chíúⁿ pàtróoⁿ-xi, te ducaⁿ te ndéyăhu sá tàú-dé núú pàtróoⁿ-dě. **26**Te tée xînu cuechi-áⁿ nî ngüîñî xítî-dě núú pàtróoⁿ-dě, te xăhaⁿ-dě: “Pàtróoⁿ, càháⁿ ndàhú-í núú-n să ïo ndee ïo cànhu cada inî-n să dúhá tàú-í núú-n, te ñá túú ñă canî inî-n chi nacháhu-í nchaa sá tàú-í núú-n”, càchî-dé xăhaⁿ-dě xii pàtróoⁿ-dě. **27**Te tée cùu patróoⁿ-dě-áⁿ nî cundàhú iní ñáhá-dě xii-dé, te ní quide cànhu iní ñáhá-dě, te ní dáñá ñàha-dé cuánuhú-dé. **28**Te tée xînu cuechi-áⁿ nî nanîhî-dě ìⁿ tée xînu cuechi ndihî-dé ichi cuánuhú-dé, te tée ní nanîhî-dě-áⁿ tàú-dé sacú-nî dîhúⁿ nűú-dě chi ìⁿ cièndú-nî dîhúⁿ denàriú tàú-dé. Te ní tniî-dé tée tàú núú-dě-áⁿ dâcuèhné ñáhá-dě xii-dé, te xăhaⁿ-dě: “Nacháhu sá tàú-n nűú-í”, càchî-dé xăhaⁿ-dě. **29**Te tée tàú-áⁿ nî ngüîñî xítî-dě núú tée diî nűú-xi tàú-dé-áⁿ, te xăhaⁿ-dě: “Càháⁿ ndàhú-í núú-n să cádá cànhu iní ñáhá-n xî-í sá tàú-í núú-n, te nacháhu cuèé-í nchaa sá tàú-í núú-n”, càchî-dé xăhaⁿ-dě. **30**Dico tée diî nűú-xi tàú-dé-áⁿ ñà túú ní cuîní-dé cada ndee ìní-dé cundetú-dé nacháhu cuèé tée-áⁿ să tàú-dé, chi ní chihi ñaha-dě vecáa cuèndá yàcáⁿ quihi-dé ndéé nacháhu-dé nchaa sá tàú-dé. **31**Te dava-gá cue tée xînu cuechi ní xinî-güedé nàcuáa ní quide tée-áⁿ, te ní cudééⁿ-güedé núú-dě, te ní sáháⁿ-güedé ní xítñuhu-güedé tée cùu patróoⁿ-güedé sá dúcáⁿ nî quide-dé. **32**Te tée cùu patróoⁿ-güedé-áⁿ nî cana-dé tée ducaⁿ nî quide-áⁿ, te ní xăhaⁿ-dě: “Yòhó cúú-n ìⁿ tée ío cuihna ìní-xi xînu cuechi núú-í, chi yúhú ní quide cànhu iní ñàhà-í xii-n cuèndá nchaa sá tàú-n nűú-í òré ní cáháⁿ ndàhú-n. **33**Te tnàhá yòhó tàú-n dùcaⁿ cada-n cada cahnu inî-n tée xînu cuechi ndihî-n núú-í cuèndá nchaa sá tàú-dé núú-n dàtná ní quide ñaha-í xii-n nî quide cànhu inî-í cuèndá nchaa sá tàú-n”, càchî tée cùu patróoⁿ-áⁿ xăhaⁿ-dě xii tée ducaⁿ nî quide-áⁿ. **34**Te tée cùu patróoⁿ-áⁿ nî cudééⁿ víhî-dě sá dúcáⁿ nî quide tée-áⁿ, te ní táúchíúⁿ-dě dandòho ñaha-güedé xii-dé ndéé nacháhu-dé nchaa sá tàú-dé —duha ní canî Jèsús cuèndú núú-güedé.

35Te xăhaⁿ tùcu-gá xii-güedé:

—Dàtná ní quide tée cùu patróon-ăⁿ nǐ dándóhó-dě tée tàú núú-dě-áⁿ ducaⁿ càda ñaha Tátà-í Dútú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu xii-ndo, te núu vá ní yùhu nǐ iní-ndó càda cahnu iní-ndó sǎ quidé ñàha tnaha ñáyiu-ndo xii-ndo —cachí-gá xăhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Jèsús càháⁿ-gá cuendá cue ñáyiu dàña tnaha

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

19 ¹Te sátá nǐ yáha ducaⁿ nǐ cáháⁿ Jèsús, te ní ndee-gá distritú Galileá cuáháⁿ-gá ndàa ingá xio yúte Jòrdán yucu distritú Jùdeá. ²Te ío cuéhé ñáyiu nchìcúⁿ ñáhá xii-gá cuáháⁿ, te yàcáⁿ ní quide tátna-gá nchaa ñáyiu cùhú.

³Te ní quexìo ìⁿ úú cue tée cùu fariséú núú ndécú Jèsús xító ndèé ñáhá-güedě xii-gá nǔu nása cunduu tnúhu cáháⁿ-gá, te xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Véxi-ndí xìcáⁿ tnúhú-ndǐ núú-n, ¿cuu daña ìⁿ tée ñadìhí-dé nǔu ndědani càa ìⁿ sá ñà túú cùndáá-yu-ăⁿ? —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

⁴Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Te nchòhó, ¿náa ñá túú dàcuaha-ndo núú tùtú Yă Ndiöxí, te diu núú tùtú-gá càháⁿ-xi sá cǔtnàhá ní cadúha-gá ñáyiu, te tée ñadìhí ní cadúha-gá-ăⁿ? ⁵Te duha càchí tucu-xi núú tùtú Yă Ndiöxí nàcuáa ní cáháⁿ-gá: “Cue tée na nìhí ñadìhí-xi te dèiⁿ-ná cada-güedé tătá-güedě ndìhi nǎná-güedě, chi ñadìhí-nă-güedé cuu cuu ndìhi-güedé, te cada iní-ndó sǎ ìⁿ-nă yìqui cùnú cuú-yu cundecú-yu”, duha càchí Yă Ndiöxí núú tùtú-gá.

⁶Te xǎⁿ nǔu cada iní-ndó sǎ cuè ñáyiu úú-áⁿ ìⁿ-nă yìqui cùnú cúú-yu, te ñá túú-gǎ ndì dǐⁿ ndì dǐⁿ yìqui cuúú cúú-yu. Núu xǎⁿ ñá túú ndùu váha-xi daña cuè tée ñadìhí-güedé, chi mee Yă Ndiöxí ní cachí-gá sá cúú úú-yu cundecú-yu —càchí Jèsús xăhaⁿ-gǎ xii-güedé.

⁷Te ní xáhaⁿ-güedě xii Jèsús:

—Te núu ducaⁿ, ¿te ná cuendá ndíi Moisés ní cachí ndíi sá nǔu ìⁿ tée cuìní-dé daña-dě ñadìhí-dé, te cuu cadúha-dé ìⁿ tutú núú càháⁿ-xi sá nǐ dáñá-dě ñadìhí-dé, te ducaⁿ te cuu daña ñàha-dé ní cachí ndíi vǎⁿ? —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

⁸Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Te ducaⁿ nǐ cachí ndíi Moisés sá cúú dàña-ndo ñadìhí-ndó, chi nchòhó ío sàa iní-ndó, dico ndéé dǐhna chi ní tecú tnúhu nchaa cue tée sá vǎ dáñá-güedě ñadìhí-güedé. ⁹Dico yúhú càchí tnúhu-í xii-ndo sǎ nǔu ìⁿ tée na dàña-dé ñadìhí-dé te naqueheⁿ-dé ingá ñadìhí te ío nèhé quidé-dě, te núu ñá díú cuendá sá càháⁿ ndìhi-aⁿ ingá tée ducaⁿ na dàña ñaha-dé. Te sá dúcáⁿ cuendá-ni na dàña ìⁿ tée ñadìhí-dé, te ìⁿ-ni cuèchi cùu-xi ndìhi

cuéchi quide tée ndèca ñadihí te cãháⁿ ndihi-dé ingá ñadihí —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

10Te cue tée xica cuu ndihi-gá ní xãhaⁿ-güedě xii-gá:

—Te núu ducaⁿ cùu cuendá cue tée ndihi ñadihí-güedé, te váha-gá sá vã cándèca cue tée ñadihí —cãchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

11Te Jèsús ní xãhaⁿ-gã xii-güedé:

—Ñá ncháá ñãyiu ducaⁿ ndùu táhũ-yu cundecú-yu, chi mee-ni ñãyiu ní cachí Yã Ndiöxí sá dúcáⁿ tnàhí nduu táhú cundecu mee. **12**Te ió cue tée ducaⁿ tnàhí ní nduu táhú-güedě ndéé òré ní cacu-güedé sá vã cándèca-güedé ñadihí. Te ió cue tée ñá ndácú-güedě candeca-güedé ñadihí cuendá sá ñi quide ñaha dàva-gá cue tnàha tée-güedé xii-güedé. Te dava-güedé ñá túú cãndeca-güedé ñadihí chi cuení-güedé sá vã dáñá ndèé-güedé cunu cuechi-güedě núú Yã Ndiöxí. Te ncha cue tée ducaⁿ ñi nduu táhú núú Yã Ndiöxí cundecu mee, te váha-ni te núu na cùndecu mee-güedé —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

Jèsús xicáⁿ táhú-gã núú Yã Ndiöxí cuendá landú

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13Te ñiⁿ úú ñãyiu ndècá-yu landú lĩhli cuáháⁿ núú Jèsús, chi cuení-yu sá téndaha ñaha-gá xii-güexi, te cacáⁿ táhú-gã núú Yã Ndiöxí cuendá-güexi. Te cue tée xica cuu ndihi-gá ní ngüíta-güedé ténàá ñáhá-güedě xí-yu, te xãhaⁿ-güedě sá vã dúcáⁿ càdá-yu. **14**Te Jèsús ní xãhaⁿ-gã xii-güedé:

—Chí dáñá ná quixi nahi cue landú lĩhli-áⁿ nũù-í-a, te vá càdí-ndó ìchi-güexi, chi dàtná cúú vãha iní cue landú lĩhli-áⁿ ducaⁿ cùu váha iní cue ñãyiu yìndaha ñaha Yã Ndiöxí —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

15Te ní tendaha ñaha-gá xii-güexi, te ní xicáⁿ táhú-gã núú Yã Ndiöxí cuendá-güexi, te sátá dúcáⁿ ñi quide-gá te ní xica-gá cuáháⁿ-gá.

Ñiⁿ tée cuica cãháⁿ ndihi-dé Jèsús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16Te ñiⁿ tée cuechi ñi quexìo-dé núú ndécú Jèsús, te xicáⁿ tnúhú-dě núú-gã, te xãhaⁿ-dě xii-gá:

—Yòhó Mèstrú, cùu-n tée ío váha iní-xi, te cuení-í nũu vá cúndèe iní-n cãchí tnúhu-n ñã cúú sã vãha cada-í cuendá nduu táhù-í cundecu-í ndihi Yã Ndiöxí ñi caa ñi quíhíⁿ —cãchí-dé xãhaⁿ-dě xii-gá.

17Te Jèsús ní xãhaⁿ-gã xii-dé:

—¿Te cùtnuní iní-n nàcuáa ndùu tnúhu cãháⁿ-n sã yũhú váha iní-ãⁿ?, chi ñiⁿ dìi díi-ni Yã Ndiöxí ío váha iní-gá. Te núu cuení-n nàníhí táhú-n te tñi-n nchàa tnúhu cãháⁿ Yã Ndiöxí, tnúhu sá sánú ìchi ñaha xii ñãyiu nàcuáa càdá-yu cundecú-yu —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-dé.

18 Te tée cuechi-ǎⁿ ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—¿Te ndëndida càa tnúhu càháⁿ Yă Ndiöxí cada-í-i? —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Te duha ní cachí Yă Ndiöxí cada ñáyi: “Vá cáhni-ndó tnàha ñáyi-ndo, vá càháⁿ ndihi-ndo ñàdihí te núu ñá díú ñàdihí-ndó cùú-yu, te ducaⁿ-ni nchòhó cue ñáyi dîhí tucu vá càháⁿ ndihi-ndo tée te núu ñá díú yî-ndo cuu-güedé, te vá dúhú-ndó sã ndécú ndîhi tnaha ñáyi-ndo, vá dácacu-ndo cuéchi neñùú sá cúú-xí tnàha ñáyi-ndo. 19 Te canehe-ndo sã yîñùhu núú tãtá-ndó ndîhi núú nãná-ndó, te cundàhú iní-ndó tnàha ñáyi-ndo dàtná cundàhú iní-ndó mèe-ndo”, duha ní cachí Yă Ndiöxí cada ñáyi —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

20 Te tée cuechi-ǎⁿ ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—Nchaa xíǎⁿ ní ngüíta-í quídè-í ndéé cútnàhá cúú làndú-í, ¿te vitna nágá cúmăní cada-í-i? —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

21 Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Te núu cuíní-n cùu-n ìⁿ tée ío váha cada ndáá, te cuàháⁿ dico-n nchàa sá ndécú ndîhi-n, te díhúⁿ-n cuăha táhú-n cuè ñáyi ndàhú, te ducaⁿ te nduu táhú-n ngündecu váha-n nŭú ndécú Yă Ndiöxí táxí tnùní-gá. Te sátá ná yăha ducaⁿ càda-n te quixi-n chìtnahá ñáhá-n xii-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

22 Te sá dúcáⁿ ñí xáhaⁿ Jèsús xii-dé te ío ní cundìyí-dé, chi ío cuica-dě, te ní xica-dé cuáháⁿ-dé.

23 Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii cue tée xica cuu ndihi-gá:

—Na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã ïo úhú quíndáá iní ñaha cuè ñáyi cuica xii Yă Ndiöxí cuendá ndîhu ndaha ñàha-gá xií-yu. 24 Te na càchí tnúhu tucu-í xii-ndo sã yăchí-gá yăha ìⁿ càméyu yaú ìⁿ yiqui tìcú dácúxí sã quíndáá iní ìⁿ ñáyi cuica Yă Ndiöxí cuendá ndîhu ndaha ñàha-gá xií-yu —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

25 Te sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ Jèsús, xíǎⁿ ío ní cuñúhu cue tée xica cuu ndihi-gá, te ní ngüíta-güedé xîtnàha-güedé:

—¿Yoo naníhí tǎhú te núu ducaⁿ vâíⁿ? —càchí-güedé xîtnàha-güedé.

26 Te Jèsús ní ndacoto-gá núú-güedě, te xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Nchaa ñáyi ñuyíú-a chi vá ndácŭ-yu ná cadá-yu năcuáa ndîhu ndaha ñàha Yă Ndiöxí xií-yu, dico mee-gă chi ndacu-gá ndîhu ndaha ñàha-gá xií-yu chi nchaandi túhú sá văha ndàcu-gá quídé-gă —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

27 Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—Nchúhú ní dándöo-ndí nchaa sá ndécú ndîhi-ndí, te ní tuha ñaha-ndí xii-n, ¿te ná cúú sã ñihí-ndí nduu táhú-ndí sá dúcáⁿ ñí quide-ndí-i? —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

28Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã ná sàá nduu, ndùu saa nchaa sá ìò andiu ndìhi ñuyíú-a, te dàvá-áⁿ cunucóo yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo ìíⁿ núú xilé váha, te nchaa ñáyíu quiní-yu sá ìo càhnu cuu-í, te nchòhó cue tée ní tuha ñaha xii-í tnáhá-ndó cùnucóo-ndo núú ìíⁿ caa xilé váha ndi ùxúú tnáhá-ndó, te xíáⁿ cunucóo-ndo càda ndáá-ndó cuèchi ndi ùxúú xichi cue ñáyíu isràél. **29**Te nchaa ñáyíu na dándóo vehe-xi, àdi ñaní-xi, àdi cúha-xi, àdi tátá-xi, àdi náná-xi, àdi ñadihí-xi, àdi déhe-xi, àdi ñuhu-xi, te núu ducaⁿ na càdá-yu sá cuèndá-í te ío-gá cuéhé sã cuãhaha Yã Ndiõxí cundecu ndihí-yu, te ñá dífú-ní xǎⁿ chi tnáhá nduu táhǔ-yu cundecú-yu ndihí-gá ni caa ni quíhíⁿ. **30**Te dava ñáyíu cùnuu ndecu ichi Yá Ndiõxí vitna, ñáyíu-áⁿ sãá nduu te vá ìo-gá cunúú-yu dàtná cùnúú-yu vitna, te dava ñáyíu nchìcúⁿ ñá túú cùnuu vitna, ñáyíu-áⁿ sãá nduu te ío cunúú-yu —càchí-gá xáhaⁿ-gă xii-güedé.

Cuèndá cue tée quide chiuⁿ

20¹Te xáhaⁿ tucu Jesús xii cue tée xica cuu ndihí-gá:

—Na càni-í ìíⁿ cuèndú núú-ndó cuèndá tecú tnùní-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiõxí xii ñáyíu. ìíⁿ tée ní xitu-dé yoho yàha stilé, te ìíⁿ nduu ní quee-dé nehé-ni cuándúcú-dě cue tée cada chiuⁿ núú dúcáⁿ ñí xitu-dé yoho yàha stilé-áⁿ. **2**Te òré ní níhí-dě cue tée cada chiuⁿ-áⁿ, te ní quide ndáá-dé ndihí-güedé sá chǎhu ñaha-dě xii-güedé ìíⁿ dífúⁿ denàriú ìíⁿ nduu. Te sátá dúcáⁿ te ní tendaha ñàha-dé xii-güedé cuáháⁿ-güedé cada chiuⁿ-güedé núú dúcáⁿ ñí xitu-dé yoho yàha stilé-áⁿ. **3**Te dàtnùní ní xica tucu-dé cuáháⁿ-dé dàtná òré caá ííⁿ dátneé cuándúcú-gă-dé cue tée cada chiuⁿ núú ñí xitu-dé yoho yàha stilé-áⁿ, te ní xiní-dé xĩnutnǎí ìíⁿ úú cue tée núú yǎhu te ñá túú nǎ chiuⁿ xíquide-güedé. **4**Te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé: “Ñá túú cùdana cuyáchí-ndó càda-ndo chiuⁿ-í te chǎhu ñaha-í xii-ndo nàcuáa tàú-xi cunduu-ǎⁿ”, càchí-dé xáhaⁿ-dě xii-güedé. Te cue tée-áⁿ ñí sáha-güedé tnúhu cada chiuⁿ-güedé te ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé. **5**Te tée ní xitu yoho yàha stilé-áⁿ ñí xica tucu-dé dàtná òré cauxúú nduu cuándúcú-gă-dé cue tée cada chiuⁿ-dé, te ní níhí tucu-dé cue tée cada chiuⁿ. Te ní quee tucu-dé dàtná òré caá úní sacuaa, te diu-ni ducaⁿ ñí quide tucu-dé. **6**Te ní quee tucu-dé dàtná òré caá úhúⁿ sacuaa cuándúcú-gă-dé cue tée cada chiuⁿ-dé, te ní xiní-dé xĩnutnǎí ìíⁿ úú cue tée diu-ni núú yǎhu-áⁿ te ñá túú nǎ chiuⁿ quide-güedé, te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé: “Sànuu sá nchòhó ní cuu nchàca vitna ñá túú nihí-ndó chiuⁿ cada-ndo”, cachí-dé xáhaⁿ-dě xii-güedé. **7**Te cue tée-áⁿ ñí xáhaⁿ-güedé xii-dé: “Ñá túú nihí-ndí chiuⁿ cada-ndí chi vá yõo ndùcu ñaha xii-ndí”, càchí-güedé xáhaⁿ-güedé xii-dé. Te ní xáhaⁿ-dě xii-güedé: “Yúhú taxi-í

chìuⁿ cada-ndo, te quíhíⁿ-ndó nǔú nǐ xitu-í yoho yàha stilé yàcáⁿ cada chìuⁿ-ndo, te cháhu ñaha-í xii-ndo nàcuáa tàú-xi cunduu”, cächí-dé xǎhaⁿ-dě xii-güedé. ⁸Te sátá nǐ dáhu nchíanchii, te tée dii chìuⁿ-xi-áⁿ nǐ xáhaⁿ-dě xii tée tàxi tnuní ñáhá xii cue tée quide chiuⁿ-áⁿ: “Cúñaha xii nchaa cue tée quide chiuⁿ-áⁿ ná quíxí-güedě te cháhu-n-güedě, te díhna-gá cue tée nchícúⁿ cuíi-nǎ cuánguihu núú chíúⁿ ngüíta-n chǎhu-n, te ndéé núú nǐ ndíhi-ná cháhu-n cuè tée cuánguihu díhna nuu-gǎ núú chíúⁿ”, cächí-dé xǎhaⁿ-dě xii tée tàxi tnuní ñáhá xii cue tée quide chiuⁿ-áⁿ. ⁹Te díhna-gá cue tée cuánguihu caá úhúⁿ sacuaa ní quexìo-güedé cuendá cháhu ñaha-dě, te ní cháhu ñaha-dě ìⁿ caa díhúⁿ denàriú xii ìⁿ ìⁿ-güedé. ¹⁰Te sátá nǐ cháhu-dé dava-gá cue tée ní quide chìuⁿ. Te ndéé núú nǐ ndíhi-ná ní cháhu-dé cue tée cuánguihu díhna nuu-gǎ núú chíúⁿ. Te cue tée-áⁿ nǐ sani iní-güedé sá vái-gǎ cháhu ñaha-dě xii-güedé, dico ñáhá chi ìⁿ caa-ni díhúⁿ denàriú ní cháhu ñaha-dě xii ìⁿ ìⁿ-güedé. ¹¹Te cue tée-áⁿ nǐ queheⁿ cuendá-güedé díhúⁿ-güedě dico ñá túú ní quide váha-xi iní-güedé. ¹²Te ní xáhaⁿ-güedě xii tée dii chìuⁿ-xi ní quide-güedé: “¿Ná cuendá cue tée nchícúⁿ cuíi-nǎ cuánguihu núú chíúⁿ ìⁿ-ni nǐ cháhu ñaha-n xii-ndí ndíhi-güedé, te ìⁿdií oré duha ní quide chìuⁿ-güedé? Te nchúhú nchàca nchaa ní sahani iní-ndí ní quide chìuⁿ-ndí, te ní ndoho-ndí cahni, te ìⁿ-ni nǐ cháhu ñaha-n xii-ndí ndíhi-güedé”, cächí-güedé xǎhaⁿ-güedě xii tée dii chìuⁿ-xi ní quide-güedé. ¹³Te tée dii chìuⁿ-xi ní quide-güedé-áⁿ nǐ xáhaⁿ-dě xii ìⁿ tée-áⁿ: “Yòhó, ñá túú quide-í ìⁿ sá ñà túú tàú-í cada-í sá cúú-xí-n, chi ní quide ndáá-ó sǎ díú-ní ìⁿ díhúⁿ denàriú cháhu ñaha-í xii-n ìⁿ nduu. ¹⁴Te vitna queheⁿ díhúⁿ cuendá nduu-n te núhú-n, chi yúhú cuení-í sá ííⁿ-ní chǎhu ñaha-í xii-n ndíhi cue tée nchícúⁿ cuíi-nǎ cuánguihu núú chíúⁿ. ¹⁵Chi yúhú cuu-ni cada-í nání cuení-í ndíhi díhúⁿ-í, ¿adi dico ñá túú quide váha-xi iní-n sǎ dúhá cundahú iní-í cue tée-áⁿ ducaⁿ chǎhu-í-güedé?”, cächí tée cùu patrón-áⁿ xǎhaⁿ-dě xii tée-áⁿ. Duha ndùu cuendú cánì-í núú-ndó. ¹⁶Te duha càháⁿ-í chi dava ñáyiú cùnuu ndecu ichi Yá Ndiöxí vitna sáá nduu te vá cúnùu vihi-gá-yu dàtná cúnùú-yu vitna, te dava ñáyiú ñá túú cùnuu vitna sáá nduu ìo cunùú-yu. Te ío cuéhé ñáyiú càháⁿ ñáhá Yá Ndiöxí xií-yu dico sacú-ni-yu nduu táhú-yu cundecú-yu ndíhi-gá —cächí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Jèsús càháⁿ tucu-gá sá cáhni ñaha-güedé xii-gá

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷Te ñùhu Jesús ichi cuásaá-gá ñuú Jerusàlén ndíhi cue tée xica cuu ndíhi-gá, te ní cana ñaha-gǎ xii-güedé ní naníhí tnáhá-güedě ndíhi-gá, te ta ndàtnúhu ndíhi ñaha-gǎ xii-güedé cuáháⁿ, te xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé:

18—Vitna ñuhu-o ichi cuásaá-ó ñúú Jerusàlén, te yacáⁿ cuáha cuèndá ñáhá-güedě xii yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo núú cuè tée cùu dútú cùnùu, ndihi núú cuè tée dàcuaha ñaha xii ñáyiú nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés. Te diu cue tée-áⁿ cũñaha-güedě xii dava-gá cue tée sá cáhni ñaha-güedé xii-í. 19Te cuáha cuèndá ñáhá-güedě xii-í núú cuè tée ñá túú cùu cue tée isràél, te cue tée-áⁿ cudíquí ndeé ñáhá-güedě xii-í, te caniha-güedě ndihi ñii, te dătnùní cata caa ñaha-güedě xii-í núú cùrúxí te núú cùrúxí-áⁿ cuú-í, dico nduu úní sá cùú-í te ndoto-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

**Năná tĕ Jăcobó ndihĭ tĕ Juăă cuĭnĭ-aⁿ să
cùnùu-güedé ndihĭ Jĕsús**
(Mr. 10:35-45)

20Te cue déhe tĕ Zebèdeú tĕ Jăcobó ndihĭ tĕ Juăă ndécă ñaha nánă-güedě xii-güedé cuáhăⁿ núú ndécú Jĕsús, te òré ní quexìo-aⁿ ndihĭ-güedé núú ndécú-gă te ní ngüĩñĭ xítĭ-áⁿ nŭú-gă cuèndă cuĭnĭ-aⁿ ndàtnúhu ndihĭ ñaha-aⁿ xì-gă cuèndă să cúú-xí cuè déhe-aⁿ. 21Te cùmánĭ-gă cáhăⁿ-aⁿ te ní xícăⁿ tnúhú Jĕsús núú-aⁿ, te xăhaⁿ-gă:

—¿Nă cuĭnĭ-n? —càchĭ-gă xăhaⁿ-gă xii-aⁿ.

Te ní xăhaⁿ-aⁿ xì-gă:

—Véxi-í càhăⁿ ndàhú-í núú-n nŭu vă cúndĕe inĭ-n cùnucóo ĭĭⁿ déhe-í-a xio cùha-n, te ĭngă-dé cunucóo-dé xio dătnĭ-n na saá nduu cùnucóo-n nŭú táxĭ tnùnĭ-n —càchĭ-áⁿ xăhaⁿ-aⁿ xì-gă.

22Te Jĕsús ní xăhaⁿ-gă xii úú cue tée-áⁿ:

—Nchòhó, ñá túú cùtnunĭ váha inĭ-ndó năcuăa ndùu să xìcăⁿ-ndó nŭù-í. ¿Te năa cundee ĭnĭ-ndó dândoho ñaha ñáyiú xii-ndo dătnă dândoho ñahă-yu xii-í, te cundee tùcu inĭ-ndó càhni ñahă-yu xii-ndo dătnă cahni ñahă-yu xii-í-ăⁿ? —càchĭ-gă xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Te ní xăhaⁿ-güedě xii-gă:

—Cundee ĭnĭ-ndĭ yăha-ndĭ nchaa năcuăa càhăⁿ-n-ăⁿ —càchĭ-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gă.

23Te Jĕsús ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Ndăă să cúndĕe ĭnĭ-ndó ndòho-ndo nchaa nacuăa ndoho-í, dico să dúcăⁿ cuĭnĭ-ndó să ĭĭⁿ-ndó cùnucóo-ndo xìo cuha-í, te ĭĭⁿ-ndo cùnucóo-ndo xìo datni-í, te xĭăⁿ chi ñá díú yúhú tàú-í cachĭ-í nŭu să cúú cùnucóo-ndo àdi să vă cúú cùnucóo-ndo, chi mee Tătà-í Dútú Ndiöxĭ cachĭ-gă te núu ná cúú ñáyiú nduu táhú cunucóo dĭñĭ-í dăvă-áⁿ —càchĭ-gă xăhaⁿ-gă xii-güedé.

24Te òré ní níhĭ ŭxĭ-gă cue tée xĭca cuu ndihĭ-gă tnúhu năcuăa ndùu să cuĭnĭ cue tée úú-áⁿ, te ní cudééⁿ-güedě núú cuè tée úú-áⁿ. 25Te Jĕsús ní cana-gă nchaa cue tée xĭca cuu ndihĭ-gă, te ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Nchòhó xìní-ndó sã cuè téé yìndaha nacióⁿ quidé-güedě sá ïo cùnū-güedé, te nchaa dava-gá cue téé cùnū ndihí-güedé quidé-güedě tnàhá-güedé sá ïo cùnū-güedé. ²⁶Dico nchòhó chi vá dúcáⁿ càda-ndo, chi núu dava-ndo cuìní-ndó cùnū-ndo, te xini ñuhu-xi cunu cuechi núú tnàhá-ndó te vá cáda-ndó sã cùnū-ndo. ²⁷Te núu dava-ndo cuìní-ndó quène cáva-ndo, te cuu-ndo dàtná cue ñáyiú ñá túú tnàhí dàñá quee núú chíúⁿ pàtróóⁿ-xi cunu cuechi núú tnàhá-ndó. ²⁸Te cada-ndo dàtná quidé yúhú Téé cùu ñaní tnàhá-ndó nchaa-ndo, chi yúhú véxi-í ñuyíú-a dico ñá díú sã cùnú cuèchi ñáyiú núú-í chi véxi-í sá cùnú cuèchi-í núú-yu. Te cuú-í ñuyíú-a cuèndá vai-yu cácu nihnú-yu núú ùhú núú ndàhú —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

Jèsús quidé tãtna-gá núú ùú tnàhá cue téé cuàá

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹Te òré ní quee Jèsús ñuú Jericó ndihí cue téé xica cuu ndihí-gá, te cuéhé víhí ñáyiú nchìcúⁿ ñáhá xii-gá cuáháⁿ. ³⁰Te yuhu ìchi cuáháⁿ-gá xìnucóo úú tnàhá cue téé cuàá, te cue téé-áⁿ ñí cutnùní iní-güedé sá Jèsús ñúhú-gã ichi-áⁿ te ní ngüíta-güedé níhi càháⁿ-güedé, te xãhaⁿ-güedě xii-gá:

—ìYòhó Mèstrú, ñaní tnàhá ndíi Dàvií, cundàhú iní ñáhá xii-ndí!
—càchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

³¹Te cue ñáyiú tènáá ñáhã-yu xii-güedé, te xãhãⁿ-yu sá ná càdí-güedé yuhu-güedé, dico uuⁿ-gá níhi ní cáháⁿ-güedé, te xãhaⁿ-güedě xii-gá:

—ìYòhó Mèstrú, ñaní tnàhá ndíi Dàvií, cundàhú iní ñáhá xii-ndí!
—càchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

³²Te ní ngüíñí Jèsús te ní cana ñaha-gã xii-güedé, te ní xicáⁿ tnúhú-gã núú-güedě, te xãhaⁿ-gã:

—¿Ná cuìní-ndó càda ñaha-í xii-ndo-i? —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

³³Te ní xãhaⁿ-güedě xii-gá:

—Mèstrú, cuìní-ndí sá cáda tãtna-n núú-ndí cuèndá cundehe-ndí
—càchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

³⁴Te Jèsús ní cundàhú iní ñáhã-gã xii-güedé, te ní tendaha-gã núú-güedě. Te òré-ni ní ndúha núú-güedě, te nchìcúⁿ ñáhã-güedě xii-gá cuáháⁿ.

Jèsús cuánguihu-gá ñuú Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 ¹Te òré sa ta cùyatni Jesús ndihí cue téé xica cuu ndihí-gá ñuú Jerusalén, te ní quexìo-gá ndihí-güedé yatni víi-ñã ñuú Bètfaqé, te xíaⁿ cáá yùcu nani Olívú. Te ní ndatnúhu-gá ndihí úú cue téé xica cuu ndihí-gá, ²te ní xãhaⁿ-gã xii-güedé:

—Chí cuáháⁿ ñuú cáá yàtni yacáⁿ, te òré quexìo-ndo yacáⁿ te nanihí-ndó ìⁿ búrru òhí ndètní-di ndíhi déhe-di, te nandaxi-ndo-güèdi te candeca-ndo-güèdi quixi. ³Te núu ìó ñáyiú dàdahaⁿ ñaha xii-güedi, te cúñaha-ndo xíi-yu sá yúhú Yaá xícá cùu ndíhi-ndo xini ñuhu-í-güedi, te ndíhi-ni natendaha-í-güedi núhú-güedi cúñaha-ndo —càchí-gá xáhaⁿ-gá xii-güedé.

⁴Te ducaⁿ ñí cuu chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní chídó tnùní ìⁿ téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha nùú tütú-gá núu càchí-xi:

⁵Chí cùñaha cuè ñáyiú ñuú Sìón ná cádá cuèndá-yu, chi véxi téé yìndaha ñaha xíi-yu yòdo-dé ìⁿ búrru líhli déhe ìⁿ búrru quití sa xido,

te cùu-dé ìⁿ téé ío ndàhú iní-xi.

Duha ní chídó tnùní ìⁿ téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha nùú tütú-gá.

⁶Te cue téé xica cuu ndíhi-gá ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé, te ní quide-güedé nàcuáa ní xáhaⁿ-gá xii-güedé cada-güedé. ⁷Te ní ndexìo-güedé ndécá-güedé ìⁿ búrru òhí ndíhi déhe-di, te ní sacáⁿ ndodo-güedé dóo-güedé sátá-güedi, te dàtnùní cuásaá Jèsús sátá ìⁿ-di ní ngódó ñàha-gá xii-di. ⁸Te ío cuéhé ñáyiú ta sàcáⁿ-yu dóo-yu ichi cuáháⁿ-gá cuèndá núu dóo-yu-áⁿ yáha-gá ndíhi quití yòdo-gá. Te davá-yu xèndé-yu ndaha yùtnu ñúú tá sàcáⁿ-yu cuáháⁿ. ⁹Te nchaa ñáyiú yòdonuu núu-gá ndíhi nchaa ñáyiú nchìcúⁿ ndàa sátá-gá ní ngüíta-yu níhi càháⁿ-yu, te càchí-yu:

—Íío càhnu cuu Yaá cúú ñàní tnáhá ndíi Dàvíí! ¡Te Yá Ndiöxí ío na chìndee ñaha-gá chi cùu-gá Yaá ní tendaha Yá Ndiöxí véxi quide núu-gá! ¡Te ndéé nchaa sá ìó andíu na càchí-xi sá ìo càhnu cuu-gá! —duha càchí-yu.

¹⁰Te òré cuánguihu Jèsús ñuú Jerusalén, te nchaa ñáyiú ñuú-áⁿ ñí ngüíta-yu xícuáa-yu, te davá-yu ní ngüíta-yu xítnàhá-yu:

—¿Yoo cùu téé-áⁿ? —càchí-yu xítnàhá-yu.

¹¹Te davá-yu xítnàhá-yu:

—Téé-áⁿ cúú-dé Jèsús téé càháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí, te cùu-dé téé ñuú Nazàrét ñuú yíndèhu distritú Galileá —càchí-yu xítnàhá-yu.

Jèsús ñá túú tnàhá iní-gá nàcuáa xíquide ñáyiú xití veñúhu

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹²Te Jèsús cuánguihu-gá xití veñúhu càhnu sá ìo cùnuu, te xití veñúhu-áⁿ xíndecu ñáyiú quide ndáhú nádìcò-yu, ndíhi ñáyiú xísaaⁿ, te ncháa-yu ní queñuhu ñaha Jèsús xíi-yu quehé, te ní dándüá-gá mèsá nchaa ñáyiú dàma díhúⁿ, ndíhi nchaa xilé sácòo nchíhi ñáyiú dìcò lómá xíndecu xití veñúhu-áⁿ. ¹³Te ní xáhaⁿ-gá xíi-yu:

—Núú tùtú Yă Ndiöxí cãháⁿ-xi nàcuáa ní cãháⁿ-gá, te ní cachí-gá: “Vehe-í cúú-xí núú cãháⁿ ndihí ñaha ñăyiu xii-í”, duha ní cãháⁿ-gá cãchí-xi núú tùtú-gá. Dico nchòhó quídé-ndó vèhe-gá vehe ñadúhú —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-yu.

14Te xíaⁿ ndécú Jèsús ní quexìo cue tée cuàá ndihí cue tée yacua, te ní quide tátna ñaha-gã xii-güedé te ní ndúha-güedé. 15Te cue dútú cúnù ndihí cue tée dàcuaha ñaha xii ñăyiu nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndí Moisés ní xiní-güedé ní quide Jèsús sá vă yõo tnàhí ndàcu cada, te ndèdóho tucu-güedé níhi xícãháⁿ cue landú xití veñúhu cãhnu sá ïo cùnù-áⁿ, te cãchí-güexi: “Ío cãhnu cuu Yaá cúú ñàní tnáhá ndí Dàvíí”, cãchí-güexi. Te ní cudééⁿ-güedě, 16te ní xãhaⁿ-güedě xii Jèsús:

—¿Ndèdóho-n nàcuáa cãháⁿ cue landú-ăⁿ ñă? —cãchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

Te Jèsús ní xãhaⁿ-gã xii-güedé:

—Ndèdóho-í, te nchòhó náa ñá túú dàcuaha-ndo núú tùtú Yă Ndiöxí núú cãháⁿ-xi cuèndá cue landú-ăⁿ, te duha cãchí-xi:

Yòhó ní quide-n sã cuè landú vitna sàdi, ndihí cue dava-gá landú, chiñuhu ñaha-güexi xii-n nàcuáa tàú-xi cunduu.

Duha cãchí-xi núú tùtú-gá —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

17Te xíaⁿ ní dándõ ñaha Jèsús xii-güedé, te ní xica-gá cuáháⁿ-gá ñúú Bètaniá, yàcáⁿ ní xíndecu-gá niú-áⁿ.

Jèsús xãhaⁿ-gã xii yutnu ngüxí sá vă cúúⁿ-gã sávídí-xi

(Mr. 11:12-14, 20-26)

18Te nduu tnée-áⁿ nehé-ni cuáháⁿ tucu Jèsús ñúú Jerusálén, te ichi ñùhu-gá ní xíhí-gá docó. 19Te ní xiní-gá ïⁿ yutnu ngüxí nútní ïⁿ xio yuhu ìchi, te ní xica-gá cuáháⁿ ndéhé-gã ñú ndèe sávídí-xi, dico ñá túú ñă ndèe chi mee-ni ndàha-xi ndeé. Te ní xãhaⁿ-gã xii yutnu ngüxí-áⁿ:

—iVitna te vá ïⁿ ndùu-gá cuuⁿ sávídí-n! —cãchí-gá xãhaⁿ-gã xii-xi.

Te òré-ni-áⁿ ní yíchí yutnu ngüxí-áⁿ. 20Te sá dúcáⁿ ní cuu ní xiní cue tée xica cuu ndihí Jesús, te ío ní cuñúhu-güedé, te ní xícáⁿ tnúhú-güedě núú-gã, te xãhaⁿ-güedě:

—¿Ná cuèndá ndéé dàcáⁿ ío ndíhi ní yíchí yutnu ngüxí-ăⁿ-i?

—cãchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

21Te Jèsús ní xãhaⁿ-gã xii-güedé:

—Na cãchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã ñú nchòhó quíndáá ndisa iní-ndó Yă Ndiöxí, te vá cání ïⁿ cani úú iní-ndó, te ñá díú-ní sã ñí quide-í-a ní xiní-ndó ndàcu-ndo cada-ndo, chi ndéé tíndúú-a xocuñí-xi núú ndécú-xi te núú cúñaha-ndo sã xocuñí-xi te quíhíⁿ-xi quée-xi xití làmár. Te diu ducaⁿ càda-xi te núú na quèndáá iní-ndó. 22Te nchaa sá ná càcáⁿ-ndó núú Yă

Ndiöxí òré càháⁿ ndìhi-ndo-gă te taxi-gá te núu sàndáá ndisa iní-ndó sá táxí-gă sá xìcáⁿ-ndó núú-gă —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Jèsús ndécú ndìhi-gá tnúhu ndee ìní

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23Te Jèsús cuánguihu-gá xití veñúhu càhnu sá ïo cùnunu danehé-gá ñáyiu, te xíáⁿ ndécú-gă ní quexìo cue dútú cúnùu ndìhi cue tée cùu sacuéhé núú ñáyiu isràèl, te xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Cuìní-ndí cachí tnúhu-n xii-ndí nása ndùu tnúhu ndee ìní ndécú ndìhi-n núu quède-n nándi sá quídé-n, ¿te yoo ducaⁿ ñí taxi tnúhu ndee ìní-áⁿ xii-n-i? —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

24Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Yúhú tnàhá-í cuìní-í cacáⁿ tnúhu-í ìíⁿ sá càcáⁿ tnúhu-í núú-ndó, te núu na càchí tnúhu-ndo te cachí tnúhu-í xii-ndo yòo ní taxi tnúhu ndee ìní duha quède-í. **25**Te chí càchí tnúhu xii-í yoo ní táúchíúⁿ ñí dăcuándùte ndíi Juàá ñáyiu, ¿Yá Ndiöxí äⁿ cuè tée ñuyíú-a ní táúchíúⁿ dùcaⁿ ní quide ndíi?, te chí càchí tnúhu —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Te ní ngúíta-güedé xítnàha-güedé:

—¿Nása cúñaha-o? Chi núu na cŭñaha-o sá Yă Ndiöxí ní táúchíúⁿ dùcaⁿ ní quide ndíi Juàá ñá, te quesaha-dě: “¿Ná cuèndá ñá túú ní sàndáá iní-ndó tnúhu ní càháⁿ ndíi vâíⁿ?”, quesaha-dě. **26**Te núu na cŭñaha-o sá cuè ñáyiu ñuyíú-a ní táúchíúⁿ dùcaⁿ ní quide ndíi ña, te cudééⁿ ñáyiu núú-ó, chi nchaá-yu càchí-yu sá Yă Ndiöxí ní xăhaⁿ-gă xii ndíi sá càháⁿ ndíi tnúhu-gá núú ñáyiu —càchí-güedé xítnàha-güedé.

27Te ní xăhaⁿ-güedě xii Jèsús:

—Ñá túú xìní-ndí yoo ní táúchíúⁿ dùcaⁿ ní dăcuándùte ndíi Juàá ñáyiu —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

Te ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Te núu ducaⁿ te ni yŭhú vá càchí tnúhu-í xii-ndo yòo ní taxi tnúhu ndee ìní duha quède-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Cuèndá ìíⁿ tée ndìhi úú déhe-dé

28Te Jèsús ní xăhaⁿ tùcu-gá xii-güedé:

—Na càni-í ìíⁿ cuèndú núú-ndó năcuáa tecú tnùní-ndó tnúhu càháⁿ-í. ìíⁿ tée ndècu úú déhe-dé, te ní xăhaⁿ-dě xii déhe-dé tée sacuéhé-gă: “Yòhó déhe-í, véxi-í càháⁿ ndàhú-í núú-n núu vá cùndèe iní-n cuănùndaha ñaha-n xii-í cada chiúⁿ-o núú ñí xitu-í yoho yàha stilé”, càchí-dé xăhaⁿ-dě. **29**Te ní xăhaⁿ dēhe-dé xii-dé: “Vá quihíⁿ-í cada chiúⁿ-í núú chíúⁿ-n”, càchí-dé xăhaⁿ-dě xii tătá-dě. Dico cuèé ní nacani iní-dé te ní sáháⁿ-dé ní quide chiúⁿ-dé núú chíúⁿ tătá-dě. **30**Te tée-áⁿ ñí sáháⁿ tucu-dé ní xăhaⁿ-dě xii

déhe-dé té lĩhli-gá nõu vá cúndèe iní-dé cuánùndaha ñaha-dé, te ní xáhaⁿ dēhe-dé-áⁿ xii-dé: “Cuu cuánùndaha ñaha-í xii-n”, cächí-dé xáhaⁿ-dē. Dico ñá túú ní sáháⁿ-dé cada chiuⁿ-dé. **31**Te vitna chí cáháⁿ nõu ndēdacàa cue tée úú-áⁿ ñĩ quide-güedé sá cuiní tātá-güedē —cächí-gá xáhaⁿ-gã xii-güedé.

Te ní xáhaⁿ-güedē xii-gá:

—Tée cùu sacuéhé-gã, tée ní cáháⁿ ndĩhi-dé díhna —cächí-güedé xáhaⁿ-güedē xii-gá.

Te Jèsús ní xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Na cächí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã ncháá cuè tée cuihna ìní-xi quide cobrá ñáhá xii ñáyiu cuendá impuèstú, ndĩhi cue ñáyiu dñí xĩndecu ichi díí ìní yáchí-gá ndĩhu ndaha ñaha Yá Ndiõxí xii cue tée-áⁿ ndĩhi cue ñáyiu dñí-áⁿ dàcúúxí nchòhó. **32**Chi ndíi Juàá tée ní xóo dacuàndute ñaha xii ñáyiu ní cáháⁿ ndíi nàcuáa cadá-yu cundecú-yu, dico nchòhó chí ñá túú cuiní-ndó quìndáá iní-ndó nàcuáa ní cáháⁿ ndíi, dico cue tée cuihna ìní-xi quide cobrá ñáhá xii ñáyiu cuendá impuèstú, ndĩhi cue ñáyiu dñí xĩndecu ichi díí ìní, chí sàndáá iní-güedé ndĩhí-yu tnúhu ní cáháⁿ ndíi. Te nchòhó cuèi ndèhe-ndo sá sàndáá iní cue ñáyiu-áⁿ nchaa tnúhu ní cáháⁿ ndíi, dico ñá túú cuiní-ndó ndìxi cuèchi iní-ndó cuendá nchaa sá cuèhé sá dúhá quide-ndo cuendá tñi-ndo tñũhu ní cáháⁿ ndíi —cächí-gá xáhaⁿ-gã xii-güedé.

Cuendá cue tée cuihna ìní-xi

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33Te xáhaⁿ tucu Jèsús xii-güedé:

—Cundedóho-ndo na càni tucu-í ingá cuendú núú-ndó cuendá tecú tnùní-ndó tñũhu càháⁿ-í. ñⁿ tée ní nacúxi-dé mee-ni yòho yaha stilé núú ñũhú-dē, te ní chidoco-dē cuendá sá vã cúú dàñú, te ní cadúha-dé núú quíhñí-dē ndéhé yoho yàha stilé-áⁿ òré ná cùu, te ní cadúha-dé ñⁿ xító dùcúⁿ núú cáundòdo cue tée coto nchaa yoho yàha stilé-áⁿ.

”Te ní sáá ñⁿ nduu quèe-dé quíngaca cuu xica-dē te ní dándõ ndaha-dē sá ñĩ xitu-dé-áⁿ xii ñⁿ úú cue tée xìní tñáhá ndĩhi-dé cuendá cada chiuⁿ-güedé, te ní ndatnúhu-güedé sá òré ná cúú te cuu cuendá dava-güedé, te ducaⁿ te ní quee-dé cuáháⁿ-dé. **34**Te sátá ñĩ sáá nduu ñĩ cuu ndéhé nchaa yoho yàha stilé sá ñĩ xitu-dé-áⁿ, te ní xáhaⁿ-dē xii ñⁿ úú cue tée xínu cuechi núú-dē: “Chí cuáháⁿ cácaⁿ-ndó sã cúú cuendá-í núú cuè tée ní dándõ ndàha-í nchaa yoho yàha stilé sá ñĩ xitu-í”, cächí-dé xáhaⁿ-dē xii-güedé. **35**Te cue tée ní dándõ ndaha-dē nchaa yoho yàha stilé sá ñĩ xitu-dé-áⁿ ñĩ tñi-güedé cue tée xínu cuechi núú-dē-áⁿ, te ñⁿ-dé ní cani-güedé, te ñⁿ-dé ní sahani ñaha-güedē, te ingá-dé ní sãñaha-güedē yúú. **36**Te tée ní xitu yoho yàha stilé-áⁿ ñĩ tendaha-dē titní-gá tucu cue tée xínu

cuechi núú-dě cuáháⁿ-güedé cuángacáⁿ-güedé sá cúú cuendá-dé núú cuè téé ní dándóo ndaha-dě sá nǐ xitu-dé-áⁿ, dico diu-ni ducaⁿ nǐ quide ñaha cuè téé-áⁿ xii cue téé xínu cuechi núú-dě-áⁿ.

37 Te téé cùu xítóhó nchaa yoho yàha stilé-áⁿ nǐ sani iní-dé: “Váha-gá nǔu tendaha-ĩ déhe-í-a núhú-dé, chi òré quiní ñáhá-güedě xii-dé te canehe-güedé sá yínǔhu núú-dě”, duha ní sani iní-dé. Te ní tendaha-dě déhe-dé cuánuhú-dé. 38 Dico òré ní xiní cue téé quide chiuⁿ-áⁿ déhe téé cùu xítóhó nchaa yoho yàha stilé-áⁿ, te ní xítñaha-güedé: “Tée-ǎⁿ téé véxi nduu táhú ñuhu-a ndihi nchaa sá cáá nǔú-xi, dico cahni-o-dě te mee-o nduu táhú-ó sǎ ndúú tǎhú-dě”, cǎchí-güedé xítñaha-güedé. 39 Te ní tñii-güedé téé-áⁿ te ndéca ñaha-güedé cuáháⁿ ìⁿ xio yuhu ñuhu-áⁿ, te ní sahani ñaha-güedě xii-dé —duha cuáháⁿ cuendú ní cani Jèsús núú-güedě.

40 Te ní xáhaⁿ tucu Jesús xii-güedé:

—¿Te nchòhó sa cùtnuní iní-ndó ñasa cada ñaha xítóhó ñuhu-áⁿ xii cue téé-áⁿ ñǎ? —cǎchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

41 Te cue téé-áⁿ nǐ xáhaⁿ-güedě xii-gá:

—Tée cùu xítóhó ñuhu-áⁿ nǔhú-dé, te vá cúndàhú iní-dé cue téé cuihna ìní-xi-áⁿ chi cahni ñaha-dě xii-güedé, te dándóo ndaha-dě ñuhu-dé xii cue téé cùtnuní iní-dé cada ndáá cuendá ndi tnahá cúúⁿ nděhé nchaa yoho yàha stilé sá nǐ xitu-dé-áⁿ te cuáñaha-güedě xii-dé sá cúú cuendá-dé —cǎchí-güedé xǎhaⁿ-güedě xii-gá.

42 Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Te nchòhó, náa ñá túú dàcuaha-ndo núú tütú Yǎ Ndiöxí núú cǎchí-xi: Yúú sǎ nǐ dáquéé tǐhú cue téé dàcaa vehe, ní cuu-xi yúú cúnùu vitna.

Chi mee Dütú Ndiöxí ducaⁿ nǐ cǎchí-gá cunduu, te cùu-xi ìⁿ sá ìo cùnǔhu-o vitna.

Duha cǎchí-xi núú tütú-gá. 43 Te duha cǎháⁿ-í chi Yá Ndiöxí cada-gá te vá ñihí-ndó tñuhu ndee ìní cundecu ndihi-ndo cuendá ndíhu ndaha ñaha-gá xii-ndo, chi tñuhu ndee ìní-áⁿ cundecu ndihi cue ñáyiu cada ndáá cuendá ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiöxí xii-yu. 44 Te yúú sǎ cúnùu-áⁿ cúú-xí yǔhú, te nchaa ñáyiu ñá túú tñi tñuhu-í cùú-yu dàtná ìⁿ ñáyiu ndúá núú yǔú-ǎⁿ te tñàhnú duúⁿ-yu, àdi núu na tàú ñáhá-xí xii-yu, te dacàchi duuⁿ ñaha-xi —cǎchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

45 Te sá dúcáⁿ nduu cuendú ní cani Jèsús te cue téé cùu dütú cúnùu-áⁿ, ndihi cue téé cùu fariséú ní cutnùní iní-güedé sá cuendá-güedé ní cǎháⁿ-gá.

46 Te ní cuiní-güedé tñii ñaha-güedě xii-gá òré-áⁿ dico ñá túú ní cùyii-güedé, chi ní yùhú-güedé cue ñáyiu, chi ní cutnùní iní-yu sá cúú-gǎ ìⁿ téé cǎháⁿ tñuhu Yá Ndiöxí.

Cuëndá ìíⁿ vico tnǎndaha

22 ¹Te Jèsús ní ngúíta tucu-gá cání-gǎ ingá cuëndú núú-güedě, te xǎhaⁿ-gǎ:

²—Na càni tucu-í ingá cuëndú núú-ndó cuëndá tecú tnùnì-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xii ñáyiu. ìíⁿ téé yìndaha ñaha xii ñáyiu ní quide-dé ìíⁿ vico ní dátñandaha-dé déhe ducuⁿ-dé. ³Te ní tendaha-dě cue téé xìnu cuechi núú-dě cuáháⁿ-güedé cuángana-güedé cue ñáyiu sa ní cáháⁿ-dé cuhuⁿ vico, dico ñáyiu-áⁿ ñà túú ní cuìní-yu quíhíⁿ-yu. ⁴Te ní xáhaⁿ tùcu-dé xii dava-gá cue téé xìnu cuechi núú-dě: “Quíhíⁿ-ndó cǔñaha-ndo xii cue ñáyiu sa ní cáháⁿ-í cuhuⁿ vico sá sà ní quide túha-í sá cáxí-yu, te sa ní sahani-í ndicutu ndíhi nchaa dava-gá quiti ní dánúcuìhnu-í, te nchaa sa ní quide túha-í, te na quìxí-yu cuhúⁿ-yu vico càchí-í cúñaha-ndo”, càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii cue téé xìnu cuechi núú-dě-áⁿ. ⁵Dico ni ìíⁿ ñáyiu ní cáháⁿ-dé-áⁿ ñà túú ní cuìní-yu quíhíⁿ-yu cuhúⁿ-yu vico. Chi ìíⁿ-yu ní sáháⁿ-yu ní quide chìúⁿ-yu núú ñúhǔ-yu, te ingá-yu ní sáháⁿ-yu ní nadìcò-yu núú nándì cùu ndáhú quídě-yu. ⁶Te dava-gá-yu ní tñíⁿ-yu dava cue téé xìnu cuechi núú tēe quide vico-áⁿ, te ní canihá-yu ndéé ní sahani ñàhá-yu xii-güedé. ⁷Te téé yìndaha ñaha xii ñáyiu quide vico-áⁿ ñí cudééⁿ víhí-dě sá dúcáⁿ ñí quidé-yu, te ní tendaha-dě cue sandàdú-dé ní sáháⁿ-güedé ní sahani-güedé cue ñáyiu ducaⁿ ñí quide-áⁿ, te ní sahani-güedé nchaa vehe càa ñuú-yu. ⁸Te sátá dúcáⁿ te ní xáhaⁿ-dě xii dava-gá cue téé xìnu cuechi núú-dě: “Nchaa sa ndècu túha, te cue ñáyiu ní cáháⁿ-í cuhuⁿ vico-a ni cùu ñà túú-gǎ tàú-yu sá cùhǔⁿ-yu. ⁹Te chí cuáháⁿ ndèni ní cuu te cáháⁿ-ndó nchàa ñáyiu na nàníhí-ndó ìchi na quixí-yu cuhúⁿ-yu vico-a”, càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii-güedé. ¹⁰Te cue téé xìnu cuechi-áⁿ ñí quee-güedé cuáháⁿ-güedé, te ní cáháⁿ-güedé nchaa ñáyiu ní naníhí-güedě ichi, te cuèi ñáyiu váha iní-xi, te cuèi ñáyiu cuihna iní-xi, te ní chítǔ-yu núú cúú vico-áⁿ.

¹¹Te sátá dúcáⁿ te téé yìndaha ñáyiu quide vico-áⁿ ñí quíhu-dé xití vehe ní xíndéhé-dě cue ñáyiu ñùhu vico-áⁿ, te ní xiní-dé ìíⁿ téé ñùtnahá tnuú-yu te ñà túú càa dóó-dě dàtná cáá dǒó níhnú cuè ñáyiu ñùhu vico-áⁿ. ¹²Te ní xáhaⁿ-dě xii téé-áⁿ: “ìTǎta, nása ní cuu cuánguìhu-ǒ iha, te ñà túú càa dóó-n dàtná cáá dǒó níhnú cuè ñáyiu ñùhu vico tnándaha-i?”, càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii téé-áⁿ. Dico téé-áⁿ ñà túú ní níhí-dě tnúhu cáháⁿ-dé. ¹³Te téé yìndaha ñáyiu quide vico-áⁿ ñí xáhaⁿ-dě xii cue ñáyiu xìnu cuechi núú mèsá: “Chí tñí tēe-áⁿ te dacùtu-ndo-dé, te queñuhu-ndo-dě ná quíhíⁿ-dé cundecu-dé ìíⁿ xichi núú néé nǔú ìo ndoho-dé, te yàcáⁿ ìo ndáhyú-dé te dìcò rúhñú-nǎ cuu núhu-dé sá sàtú iní-dé sá ndóhó-dě”, càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii cue ñáyiu xìnu cuechi núú mèsá-áⁿ. ¹⁴Te òha ndùu cuendú càháⁿ-í chi

ío cuéhé ñáyiú càháⁿ ñáhá Yă Ndiöxí xií-yu, dico sacú-ni-yu nduu táhŭ-yu cundecú-yu ndihi-gá —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Cuendá impuèstú

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15Te cue téé cùu fariséú ní sáháⁿ-güedé ìⁿ xichi ní ndatnúhu-güedé nàcuáa cada-güedé datìcánuu-güedé Jèsús núú tnŭhu càháⁿ-gá cuendá ducaⁿ ñihí-güedě nàcuáa cada-güedé cacáⁿ cuéchi-güedé cuendá-gá. **16**Te ní tendaha-güedě ìⁿ ũú cue téé cùndihi-güedé, ndihi cue téé cùndihi té Hèrodés cuáháⁿ-güedé núú ndécú Jèsús. Te òré ní quexìo-güedé núú ndécú-gă, te ní xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Mèstrú, ñihí-ndí tnúhu sá ïo ndáá càháⁿ-n, te càháⁿ ndáá-n nàcuáa càháⁿ Yă Ndiöxí cundecu-o ñùyíú-a, te cuèi nděda-ni càa ñáyiú ìⁿ-ni càháⁿ-n ndihí-yu chi ñá túú quide cuendá-n cuèi ná ñáyiú cùú-yu. **17**Te cachí tnúhu xii-ndí, núú váha-ni quide-ndí sá chăhu-ndí té Cèsár téé ío cùnuu cuendá impuèstú áⁿ ñáhá —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

18Dico Jèsús ní cutnùnì iní-gá sá xító ndèè ñáhá-güedě xii-gá, núú ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Nchòhó cue téé dândahú mée-xí să quidé ndăá te ñá ndàá sá quidé ndăá-ndó, ìná cuendá xító ndèè ñáhá-ndó xii-í? **19**Chí dánèhé ñáhá xii-í ìⁿ díhúⁿ să chăhu-ndo cuendá impuèstú nŭu nása càa —cachí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Te ní dánèhé ñáhá-güedě xii-gá ìⁿ díhúⁿ să nánì dènariú. **20**Te òré ní xiní-gá díhúⁿ-ăⁿ te ní xícáⁿ tnúhú-gă núú-güedě, te xăhaⁿ-gă:

—Chí càchí tnúhu yoo núú-xi ndèè ndihi yoo òu-xi ndeé —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

21Te ní xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Núú tē Cèsár ndèè ndihi òu-dé —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Te núú ducaⁿ te chí nàcuăha té Cèsár sá cúú cuendá-dé, te sá cúú cuendá mée Yă Ndiöxí te xíăⁿ nacuáha-ndo-gă —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

22Te cue téé-áⁿ ïo ní cuñúhu-güedé sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ-gá, te ní natni-güedé ichi cuánuhú-güedé.

Cuendá cue ñáyiú ndoto

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23Te òu-ni nduu-ăⁿ ñí quexìo ìⁿ úú cue téé cùu saducéú núú ndécú Jèsús. Te cue téé-áⁿ ñà túú sàndáá iní-güedé sá ndótó cuè ñáyiú ní xihí, te ní xăhaⁿ-güedě xii-gá:

24—Mèstrú, ndíi Moisés ní cachí ndíi sá nũu ìíⁿ tée ndècu ñadìhí-xi cuú-dé te quendóo ñadìhí-dé, te núu ñá túú dèhe-dé ní xõo ndìhi-aⁿ te tée cùu ñanì-dé naqueheⁿ-dé ñaha ní quendóo quèé-áⁿ cuèndá coo déhe-dé ndìhi-aⁿ cuèndá ñanì-dé tée ní xíhí-áⁿ. 25Te ñuú-ndí-a ní xíndecu úsá tñàhá cue tée mee-ni ndì ñanì-güedé. Te tée díhna ní níhí ñadìhí-dé te ñá túú ní cùdìi-dé cundecu-dé chi ní xíhí-dé, te ni ìíⁿ déhe-dé ñá túú ní xõo ndìhi ñadìhí-dé-áⁿ. Te tée cùu uú ní nàqueheⁿ-dé ñaha ní quendóo quèé-áⁿ. 26Dico ní xíhí tucu-dé, te ni ìíⁿ tucu déhe-dé ñá túú ní xõo ndìhi ñaha-áⁿ, te diu-ni ducaⁿ ñí yáha tée cùu uní, te ní xínu ndì ùsá-güedé ní cándeca ñaha-güedě xii ñaha-áⁿ dico diu-ni ducaⁿ ñí xíhí-güedé. 27Te ndéé núú ñí ndìhi-ná te ní xíhí tñàhá ñadìhí-áⁿ. 28Te na sàá nduu ndòto-güedé ndìhi ñaha-áⁿ, ¿te ndèdacàa-güedé ñadìhí-güedé cuu-aⁿ-i? Chi ndì ùsá-güedé ní cándeca ñaha-güedě xii-aⁿ —càchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii-gá.

29Te Jèsús ní xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Ní xíta nchòhó tñúhu càháⁿ-ndó, chi ñá túú xíní-ndó nàcuáa càháⁿ Yã Ndiõxí núú tütú-gá, te ni ñá túú cùtnuní iní-ndó sã díú-gã ndácú-gã quídé-gã nchaandi túhú sá vãha. 30Te na càchí tñúhu-í xii-ndo sã òré ná sàá nduu ndòto nchaa ñáyiu ní xíhí, te dàvá-áⁿ vã yõo-gá dasaⁿ dèhe yoco-xi chi vá yõo-gá candeca tñàha, chi cuu-ná-yu dàtná cue espíritú xínú cuèchi núú Yã Ndiõxí. 31¿Te náa ñá túú quide cuèndá-ndó nàcuáa càháⁿ Yã Ndiõxí núú tütú-gá núú càháⁿ-gã cuèndá cue ñáyiu ní xíhí-áⁿ? Te duha càchí-gá: 32“Yúhú cùu-í Ndiõxí tẽ Àbrahám, ndìhi té Isàác, ndìhi té Jàcób”, duha càchí-gá núú tütú-gá. Te cue tée-áⁿ chi cuèi ní xíhí-güedé núú ñùyíú-a, dico sá cùú-xí Yã Ndiõxí chi ndècu vívú-ni-güedě. Chi diu-gá cùú-gã Ndiõxí mee-ni cuè ñáyiu xíndecu vívú, te ñá túú cùu-gá Ndiõxí cue ñáyiu ñá túú ndècu vívú —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

33Te sá dúcáⁿ ñí cáháⁿ-gá ní xii-gá cue tée-áⁿ, te ío ní cuñúhu nchaa ñáyiu cuèndá sá ìo vãha ndùu tñúhu ní cáháⁿ-gá.

Tnúhu sá ìo-gá cúnùu

(Mr. 12:28-34)

34Te cue tée cùu fariséú ní xíní-güedé ní sadí Jèsús yuhu cue tée cùu saducéú, chi ñá túú ní níhí-gã-güedé tñúhu cúñaha-güedě xii-gá, te cue tée cùu fariséú-áⁿ ñí natacá-güedé te cuáháⁿ-güedé núú ndécú Jèsús. 35Te ìíⁿ tée cùu fariséú-áⁿ ìo vãha cùtnuní iní-dé nàcuáa ndùu nchaa tñúhu ní chídó tñùnì ndíi Moisés te xìto ndéé-dé Jèsús, te xãhaⁿ-dě xii-gá:

36—Mèstrú, cachí tñúhu ndèdacàa tñúhu sá ñí chídó tñùnì ndíi Moisés ío-gá cúnùu cada-o —cachí-dé xãhaⁿ-dě xii-gá.

37Te Jèsús ní xáhaⁿ-gã xii-dé:

—Duha càháⁿ tnúhu sá ïo-gá cúnùu: “Cuu iní-ndó Dütú Ndiöxí Yaá cúú Ndiöxí-ndó nì yuhu nì iní-ndó, te cani iní-ndó càda-ndo datná cuìnì mée-gă, te mee-ni tnúhu váha cani iní-ndó nàcuáa cuu vii cuu váha-ndo nùú-gă”, ³⁸duha càháⁿ tnúhu sá ïo-gá cúnùu. ³⁹Te duha càháⁿ tucu ìngá tnúhu cùu uú sá ïo cùnùu, te sa yatni ìⁿ-ni cùu-xi ndìhi tnúhu díhna nuu, te càchí-xi: “Cuu iní-ndó tnàha ñáyiu-ndo dàtná cúú ìní-ndó mée-ndo”, duha càháⁿ tnúhu cùu uú-áⁿ. ⁴⁰Te cuèndá úú tnúhu-a ní cáá nchaa tnúhu ní cáháⁿ ndii Moisés nàcuáa cada ñáyiu, te diu-ni cuèndá úú tnúhu-a ní cáá tnúhu ní cáháⁿ nchaa cue téé ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Yoo cùu Xítohó Jesucristú

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹Te ndècu ducaⁿ-ni cue téé cùu fariséú núú ndécú Jèsús. ⁴²Te ní xícáⁿ tnúhú-gă núú-güedě, te xăhaⁿ-gă:

—Cuìnì-í cachí tnúhu-ndo yòo déhe-xi cùu Cristú Yaá tendaha Yă Ndiöxí quixi ñuyíú-a —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Te ní xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Déhe ndii Dàvií cúú Yàá-áⁿ —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

⁴³Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—¿Te nása càchí-tu-ndo să dēhe ndii Dàvií cúú Crístú Yaá tendaha Yă Ndiöxí quixi ñuyíú-a, te mee ndii Dàvií-áⁿ nì dácáhu ìní ñáhá Espiritú Yă Ndiöxí xii ndii, te ní cachí ndii sá Crístú Yaá tendaha Yă Ndiöxí quixi ñuyíú-a cùu-gá Xítohó ndii? Te duha ní cachí ndii:

⁴⁴Dütú Ndiöxí ní xăhaⁿ-gă xii Yaá cúú Xítohó-í:

“Ngóo xio cùha-í, te yúhú cada-í te nchaa sá cúú ũhú iní ñáhá xii-n canehe-xi sá yíñùhu núú-n.”

Duha ní xăhaⁿ Dütú Ndiöxí xii Yaá cúú Xítohó-í, càchí ndii. ⁴⁵¿Te nása cùu Crístú déhe ndii Dàvií, te mee ndii ní cachí ndii sá cúú-gă Xítohó ndii?

—càchí Jèsús xăhaⁿ-gă xii-güedé.

⁴⁶Te ni ìⁿ-güedé ñá túú-gă ní ñíhí-güedě tnúhu cúñaha-güedě xii-gá. Te ndéé nduu-ăⁿ ñà túú-gă ní cùyi-güedé ná tnúhu cácaⁿ tnúhú-güedě núú-gă.

Jèsús càháⁿ-gá cuèndá cue téé cùu fariséú ndìhi cuèndá cue téé dàcuaha ñaha xii ñáyiu

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 ¹Te Jèsús ní cáháⁿ ndodo-gá núú nchaa ñáyiu, ndìhi núú cuè téé xica cuu ndìhi-gá, te xăhaⁿ-gă:

²—Cue téé dàcuaha ñaha xii ñáyiu nchaa tnúhu ní chídó tnùnì ndii Moisés, ndìhi cue téé cùu fariséú ndécú ndìhi-güedé tnúhu ndee ìní

cáháⁿ-güedé nchaa tnúhu sá ñí chídó tnùní ndíi Moisés-áⁿ. ³Te cada-ndo nàcuáa dànehé ñáhá-güedě xii-ndo, dico vá cadá-ndó dàtná xíquide-güedé, chi tucu ndùu tnúhu càháⁿ-güedé, te tucu quide-güedé. ⁴Te quide-güedé dàtná quidé ñáyiú dácuido ìⁿ tnahá ñáyiú-xi ìⁿ sá ïo vée, te mée-yu ni lùha ñá túú cuíní-yu cuidó-yu. Te ducaⁿ sätnahá-xi cùu-güedé chi dànehé ñáhá-güedě xii-ndo nàcuáa cada-ndo, dico mee-güedě chi ni lùha ñá túú cuíní-güedé cada-güedé nàcuáa dànehé ñáhá-güedě xii-ndo. ⁵Te mee-ni ndùcu-güedé nàcuáa quide-güedé cuendá quiní ñáyiú sá ïo cùu cahnu-güedé. Te ndèè xindá sá ndèè ìⁿ úú tnúhu Yá Ndiöxí tneé-güedé ndìhi ndaha-güedé, te tnàhá iní-güedé sá ïo-gá cunduu quèhéⁿ xindá-áⁿ dàcúxí xindá dava-gá ñáyiú. Te tnàhá tucu iní-güedé sá ïo-gá cunduu nàni núú dõó sácúhnu-güedé dàcúxí dõó sácúhnu dava-gá-yu. ⁶Te ndi tnahá òré sácõo vico, òré quíhu-güedé mèsá caxi-güedé te ío-gá cúdñí iní-güedé cunucóo-güedé núú xilé núú sácõo cue tée cùnuu-gá, te ñi-ni ducaⁿ quide tucu-güedé cuèi xití veñúhu. ⁷Te nchaa núú xicá cùu-güedé cuíní-güedé sá ndìhi tnúhu yíñùhu càháⁿ ndìhi ñaha ñáyiú xii-güedé, te cuíní tucu-güedé sá cññàhá-yu xii-güedé mèstrú.

⁸Dico nchòhó vá cññaha-ndo xii ñáyiú sá cññàhá-yu mèstrú xii-ndo, chi nchòhó ìⁿ-ni cùu-ndo ndecu-ndo, chi ducaⁿ ìⁿdii-ni yúhú Yaá ní tendaha Yá Ndiöxí véxi ñuyíú-a cùu-í Mèstrú ndécú ndìhi ñaha-í xii-ndo. ⁹Te ìⁿdii-ni Dútú Ndiöxí Yaá ndécú àndiu cuu-gá Tătá-ndó, núú xíãⁿ vá càháⁿ-ndó sã dâva cue tée ñuyíú-a cùu-güedé tătá-ndó. ¹⁰Te ni vã cání iní-ndó càda-ndo nacuáa càháⁿ ñáyiú sá cúnùu-ndo, chi ìⁿdii-ni yúhú Crístú Yaá ní tendaha Yá Ndiöxí véxi ñuyíú-a cùnùu-í. ¹¹Te ñáyiú ío-gá cúnùu ndecu ndìhi-ndo, ñáyiú-áⁿ cúú-yu ñáyiú xínu cuechi núú-ndó. ¹²Te nchaa ñáyiú quide cahnu mee-xi ñáyiú-áⁿ vã cúú-yu ñáyiú cùnùu, te nchaa ñáyiú ñá túú quide cahnu mee-xi ñáyiú-áⁿ cunúú-yu.

¹³Te nchòhó cue tée dâcuaha ñaha xii ñáyiú nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, ndìhi nchòhó cue tée cùu fariséú, cùu-ndo cue tée ío dândahú méé-xí sã quidé ndãá te ñá ndàá sá quidé ndãá-ndó, te ndàhú ní cuu-ndo chi sàdí-ndó ìchi ñáyiú ñá dáñá-ndó ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiöxí xíí-yu, te ni mée-ndo ñá túú quide-ndo nacuáa ndíhu ndaha ñaha-gá xii-ndo, te ni dâva-gá cue ñáyiú cuíní sá ndíhu ndaha ñaha-gá xíí-yu ñá dáñá-ndó.

¹⁴Te nchòhó cue tée dâcuaha ñaha xii ñáyiú nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, ndìhi nchòhó cue tée cùu fariséú, cúú-ndó cuè tée ío dândahú méé-xí sã quidé ndãá te ñá ndàá sá quidé ndãá-ndó, te ndàhú ní cuu-ndo chi quèndeé-ndó vèhe cue ñáyiú quèé, te ío naha càháⁿ ndìhi-ndo Yá Ndiöxí cuendá cuíní-ndó sã vã yõo cutnùní iní-xi nàcuáa quide-ndo. Te sá dúcáⁿ quide-ndo te ío-gá ndoho-ndo nùú ùhú núú ndàhú dàcúxí dâva-gá ñáyiú.

15 Te nchòhó cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyiú nchaa tnúhu ní chídó tnùnì ndíi Moisés, ndíhi nchòhó cue tée cùu fariséú, cúú-ndó cuè tée ío dándahú méé-xí sǎ quidé ndǎá te ñá ndǎá sǎ quidé ndǎá-ndó, te ndàhú ní cuu-ndo chi sàhni iní-ndó cuǎháⁿ-ndó nděni ní cuu dàcaháⁿ-ndó ñáyiú cuèndá cuìní-ndó tñí-yu ichi ndècu-ndo. Te òré ná xínu iní-yu tñí-yu ichi ndècu-ndo-áⁿ te uuⁿ-gá cuíta nihnú-yu dàcúxí mèe-ndo.

16 Te nchòhó cúú-ndó dàtná cue ñáyiú cuàá, chi ñá cútnùnì iní-ndó nàcuáa canu ichi-ndo ñáyiú, te ndàhú ní cuu-ndo chi càchí-ndó: “**H** ñáyiú na càcunehe veñúhu càhnu sǎ ïo cùnuu òré cuìní-yu cutnùnì iní tnàha ñáyiú-yu sǎ ndǎá cadá-yu **ii**ⁿ sǎ sání iní-yu cadá-yu, te vá cúú cuèchi xií-yu cuèi vá cadǎ-yu. Dico núu na càcu nehé-yu díhúⁿ cuàáⁿ yíhí xítí veñúhu-áⁿ te cuu cuèchi xií-yu te núu vá cadǎ-yu sǎ ñí cachí-yu cadá-yu”, duha càchí-ndó.

17 **i**Nchòhó cúú-ndó cuè tée ío ñí dǐquí-xi, te cùu-ndo datná cue ñáyiú cuàá chi ñá tècú tnùnì-ndó! Te vá càchí-ndó sǎ ïo-gá cùnùu díhúⁿ cuàáⁿ dàcúxí veñúhu, chi dǐu cuèndá veñúhu-áⁿ ñí cuu íí dǐhúⁿ cuàáⁿ-áⁿ. 18 Te càchí tucu-ndo: “**H** ñáyiú na càcunehe xító núú sácòdó sǎ ndúú tǎhú Yǎ Ndiòxí òré cuìní-yu cutnùnì iní tnàha ñáyiú-yu sǎ ndǎá cadá-yu **ii**ⁿ sǎ sání iní-yu cadá-yu, te vá cúú cuèchi xií-yu cuèi vá cadǎ-yu, dico núu na càcu nehé-yu sǎ ndúú tǎhú Yǎ Ndiòxí yódó núú xító-áⁿ te cuu cuèchi xií-yu te núu vá cadǎ-yu sǎ ñí sani iní-yu cadá-yu”, duha càchí-ndó. 19 **i**Te cùu-ndo cue tée ío ñí dǐquí-xi, te cùu-ndo datná cue ñáyiú cuàá chi ñá tècú tnùnì-ndó! Te vá cánì iní-ndó sǎ ïo-gá nándǐhi sǎ ndúú tǎhú Yǎ Ndiòxí sácòdó núú xító núú sácòdó tnàhí sǎ ndúú tǎhú-gǎ-áⁿ dàcúxí mèe xító-áⁿ. 20 Chi nchaa ñáyiú ducaⁿ càcunehe xító-áⁿ, te tnàhá-ni sǎ yódó núú-xi càcu nehé-yu òré ducaⁿ càháⁿ-yu. 21 Te nchaa ñáyiú ducaⁿ càcunehe veñúhu càhnu sǎ ïo cùnuu te ñá díú mèe-ni veñúhu càcu nehé-yu òré ducaⁿ càháⁿ-yu, chi tnàhá-ni Yá Ndiòxí Yaá cúú cuèndá veñúhu-áⁿ cácu nèhé-yu òré ducaⁿ càháⁿ-yu. 22 Te nchaa ñáyiú càcunehe andiu cuendá cutnùnì iní tnàha ñáyiú-yu sǎ ndǎá cadá-yu **ii**ⁿ sǎ sání iní-yu cadá-yu, te ñá díú mèe-ni andiu cacu nehé-yu chi tnàhá-ni núú núcòo Yá Ndiòxí táxí tnùnì-gá cácu nèhé-yu òré ducaⁿ càháⁿ-yu, te tnàhá méé-gǎ cácu nèhé-yu òré ducaⁿ càháⁿ-yu.

23 Te nchòhó cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyiú nchaa tnúhu ní chídó tnùnì ndíi Moisés, ndíhi nchòhó cue tée cùu fariséú, cúú-ndó cuè tée ío dándahú méé-xí sǎ quidé ndǎá te ñá ndǎá sǎ quidé ndǎá-ndó. Te cuèi núú ùxí xichi yúcu mèntá ñíhí-ndó, te sǎñaha-ndo **ii**ⁿ xichi xii Yá Ndiòxí, te dǐu-ni ducaⁿ quide-ndo yúcu nání ànís, ndíhi yúcu nání còminú, dico ndàhú ní cuu-ndo chi ñá túú quide cuendá-ndó nàcuáa càháⁿ nchaa tnúhu sǎ ïo-gá cùnùu sanu ichi ñaha xii-ndo, te tnúhu-áⁿ càchí-xi sǎ ïo xìni ñuhu-xi cada

ndáá-ndó cùndecu-ndo, te cundàhú iní-ndó cuè tnaha ñáyi-ndo, te quindáá iní-ndó Yá Ndiöxí, te cada-ndo nchàa nacuáa ndùu tnúhu càháⁿ-ndó, te nchaa tnúhu-áⁿ cúu-xí tnúhu sá ïo cùnuu xini ñuhu-xi cada-ndo nacuáa càháⁿ-xi, dico vá dáñá ndèé-ndó càda-ndo nchaa dava-gá nàcuáa càháⁿ tnúhu sá sánú ìchi ñaha xii-ndo. **24**Te nchòhó cúu-ndó dàtná cue ñáyi-ndo, chi ñá túu cùtnuní iní-ndó nàcuáa canu ichi-ndo ñáyi, chi quide cuendá-ndó mèe-ni nchaa tnúhu sá ñà túu ïo cùnuu, dico nchaa tnúhu sá ïo-gá cùnùu xini ñuhu-xi cada cuendá-ndó ñà túu quide cuendá-ndó!

25Te nchòhó cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyi nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, ndíhi nchòhó cue tée cùu fariséu, cùu-ndo cue tée ío dándahú méé-xí sá quidé ndáá te ñá ndàá sá quidé ndáá-ndó. Te ndàhú ní cuu-ndo chi cùu-ndo datná cue ñáyi nàquete sátá-ni tàsáⁿ ndíhi sátá-ni còhó te xití-xi càndehe caduha-ni. Te ducaⁿ sàtnahá-xi cùu-ndo chi mee-ni sá ndécú ndíhi tnaha ñáyi-ndo ñuhu iní-ndó, te nándi dándahú-ndó-yu te quèheⁿ-ndo sá ndécú ndíhi-yu. **26**Te nchòhó cue tée cùu fariséu, cúu-ndó dàtná cue ñáyi-ndo, chi ñá túu cùtnuní iní-ndó nàcuáa ndùu sá quidé-ndó. Te ío xini ñuhu-xi sá cadá-ndó nàcuáa nduu ndoo nduu nine iní-ndó cuendá ndacu-ndo càda-ndo sá vaha, te xíáⁿ ñuu chí cadá dàtná xiquide ñáyi-ndo nàquete ndaa xití tàsáⁿ ndíhi ndaa xití cóhó.

27Te nchòhó cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyi nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, ndíhi nchòhó cue tée cùu fariséu, cùu-ndo cue tée ío dándahú méé-xí sá quidé ndáá te ñá ndàá sá quidé ndáá-ndó. Te ndàhú ní cuu-ndo chi cùu-ndo datná núu yíndüxi ndíyi núu nì cuáha vii te ní nacáhyú sá cuixíⁿ, dico xití yaú-áⁿ chí càndehe caduha chí mee-ni yiqui ndíyi ñuhu. **28**Te ducaⁿ sàtnahá-xi cùu-ndo chí sànuu sá cúu-ndó cuè tée váha dico iní-ndó chí mee-ni sá cuèhé sá dúhá ñuhu, te ío dándahú-ndó mèe-ndo sá quidé ndáá-ndó te ñá ndàá sá quidé ndáá-ndó.

29Te nchòhó cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyi nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, ndíhi nchòhó cue tée cùu fariséu, cúu-ndó cuè tée ío dándahú méé-xí sá quidé ndáá te ñá ndàá sá quidé ndáá-ndó. Te ndàhú ní cuu-ndo chí càdúha-ndo nchàa núu ñí nguíndüxi cue tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha, te ío vii quide-ndo nchaa núu sá ñí cuáha núu yíndüxi cue ñáyi ní quide váha ní xíndecu ñuyíu-a. **30**Te càchí-ndó: “Te núu dícó nchoo ní xíndecu-o cùtnahá ní xíndecu cue ñaní tnáhá-ó ndéé sanaha, te vá chítnahá-ó-güedě cahni-o cuè tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí dàvá-áⁿ ní cùu”, duha càchí-ndó. **31**Te sá dúcáⁿ càháⁿ-ndó, te xíáⁿ cùtnùní sá ííⁿ-ní cùu-ndo ndíhi cue ñaní tnáhá-ndó cuè tée ní xíndecu ndéé sanaha, cue tée ní sahani ñaha xii cue tée ní cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí dàvá-áⁿ. **32**Te núu ducaⁿ te chí dáxínu cava chiuⁿ ní tausaha-güedě.

33*i*Te nchòhó cúú-ndó cuè téé ío cuihna ìní-xi, chi cùu-ndo datná cóó dǎéⁿ! Te nchòhó vá ñihí-ndó nàcuáa cada-ndo cǎcu nihnu-ndo núú ùhú núú ndàhú. 34Te cuèndá xǎⁿ núu tendaha-í cue téé càháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí quixi núú-ndó, ndihí cue téé cùu mestrú danèhé ñáhá xii-ndo tnúhu-gá, ndihí cue téé ío váha cùtnuní iní-xi cuèndá cáháⁿ-güedé tnúhu-gá núú-ndó. Dico nchòhó chi da cùu úhú iní-ndó-güedě, chi dava-güedé cahni-ndo-güedě, te dava-güedé cata caa-ndo-güedě núú cùrúxí, te dava-güedé cani-ndo-güedě xití veñúhu, te ndi tnahá ñuú ndi tnahá ñuú quíhíⁿ-ndó nànducu-ndo-güedé cuèndá cada úhú iní-ndó-güedě. 35Te sá dúcáⁿ ná càda-ndo, te ndadíquí-ndó cuè téé ní quide ndáá ní xíndecu ní xíhí ní sahani ñaha cuè ñaní tnáhá-ndó. Te ndéé ndíi Àbél téé ío váha ní quide ndáá ní xíndecu ní sahani-güedé ndadíquí-ndó, ndihí nchaa dava-gá cue téé ní sahani-güedé, ndihí ndéé ndíi Zacàriá déhe ndíi Berèquiás téé ní sahani-güedé ndéé núú ñi ndihí-ná ndadíquí-ndó, te ndíi-áⁿ ñi sahani-güedé mei tnúú veñúhu càhnu sá ío cùnuu ndihí xító núú sácödó sǎ ndúú tǎhú Yá Ndiöxí, te nchaa cue téé-áⁿ ndadíquí-ndó chi dàtná tnúhu mee-ndo ñi sahani-ndo cuè téé-áⁿ, chi ñiu-ni ñaní tnáhá mèe-ndo ducaⁿ ní sahani ñaha xii-güedé. 36Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ nchàa cue téé ní quide ndáá ní xíndecu ní sahani-güedé, nchaa cue téé-áⁿ ndadíquí nchaa ñáyiu ndècu vitna —cachí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Jèsús càháⁿ-gá cuèndá ñáyiu ñuú Jerusàlén

(Lc. 13:34-35)

37Te xǎhaⁿ Jèsús xii ñáyiu ñuú Jerusàlén:

—Nchòhó ñáyiu ñuú Jerusàlén sàhni-ndo cue téé ní tendaha Yá Ndiöxí véxi càháⁿ tnúhu-gá núú-ndó, te mee-ni ndihí yúú sáhní-ndó dàva-güedé. *i*Te yúhú titní xito ní cuiní-í coto ñaha-í xii-ndo dàtná quidé nchùxi xito-güedi déhe-güedi sàquíhi-güedi xití ndíxíⁿ-güedi, dico nchòhó ñá túú ní cuiní-ndó, te ñiu-ni ducaⁿ sàni iní-í ndéé vitna! 38Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ sàá nduu te ío ndàhú yáha ñuú-ndó, te vá cùndècu-gá-ndó. 39Te na càchí tnúhu tucu-í xii-ndo sǎ vǎ quíní ñáhá-gǎ-ndó xii-í, dico sáá nduu quíní ñáhá tucu-ndo, te dàvá-áⁿ cachí-ndó: “Ío càhnu cuu Yaá ní tendaha Dütú Ndiöxí véxi”, duha cachí-ndó —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-yu.

Jèsús càchí-gá sá ngóyó vèñúhu

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

24 ¹Te Jèsús ní quee-gá veñúhu càhnu sá ío cùnuu, te mei òré ní queheⁿ-gá ichi quíhíⁿ-gá ñiⁿ xichi, te ní sàndehe yatni cue téé xica cuu ndihí-gá ñiⁿ-gá, te xǎhaⁿ-güedě xii-gá:

—Cundehe veñúhu-a nă ío váha ní sáá —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

²Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo să ncháá să ndéhé-ndó-á vîtna saá nduu te vá cündùu-gá-xi dàtná cáá-xí vîtna, chi ni ìⁿ-gá yúú vă códó nchìhi tnaha-xi chi ndìhi ngoyo —càchí-gă xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Nàcuáa cada-xi nduu ta cùyatni naa ñuyíú-a

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Te Jèsús ní sáá-gá ndìhi cue tée xìca cuu ndìhi-gá yucu Òlívú, te xíaⁿ nǐ ngóo-gá te núú núcõo-gá-áⁿ nǐ sáháⁿ cue tée xìca cuu ndìhi-gá, te dayuhu nǐ xáhaⁿ-güedě xii-gá:

—Cuíní-ndí cachí tnúhu-n nă nduu dùcaⁿ cada-xi ngoyo veñúhu càhnu sá ìo cùnuu, ndìhi nándi cùu sá cádá-xí òré sa ta cùyatni nduu quixi tucu-n ñuyíú-a, ndìhi òré sa ta cùyatni naa-xi —cachí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

⁴Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Ío quìhi iní-ndó cùndecu-ndo cuendá sá vă yõo dandàhú ñáhá xii-ndo.

⁵Chi ío cuéhé cue tée coo ñuyíú, te danàni-güedé méé-güedě dàtná nánì-í, te cachí-güedé: “Yúhú cúù-í Crístú Yaá ní tendaha Yă Ndiõxí véxi ñuyíú-a”, duha cachí-güedé. Te sá dúcáⁿ cǎháⁿ-güedé te ío vâi ñáyiu dandàhú-güedé.

⁶Te níhí-ndó tnúhu nàá-güedé nděni ní cuu, dico vá yùhú-ndó chi dacuitíí sǎ dúcáⁿ càda-xi, dico vátá sàá-gá nduu nàa ñuyíú òré ducaⁿ càda-xi. ⁷Chi cue tée ìⁿ nàcióⁿ nàá-güedé ndìhi cue tée ingá nàcióⁿ, te titní ñúú ngüíta-güedé nàá-güedé, te titní xichi ñuyíú coo tnamá, te titní tucu xichi ñuyíú quixi cuéhé, te titní tucu xichi ñuyíú ìo níhi tnáa. ⁸Te nchaa xǎⁿ cuu-xi tnúndòho sá vítná vâha váha quèsaha sá cúú-xí cuè ñáyiu xíndecu ñuyíú.

⁹Te cue ñáyiu na cùu úhú iní ñáhá xii-ndo cuáha cuendá ñáhă-yu núú cuè tée cùchiuⁿ cuendá caniha-güedě xii-ndo, te dava-ndo càhni ñaha-güedé, te nchaa ñáyiu cuu úhú iní ñáhă-yu xii-ndo sǎ cuendá-í. ¹⁰Te dàvá-áⁿ ìo vâi ñáyiu dàñá-yu sá sàndáá iní-yu Yá Ndiõxí, te ngóo-yu cuu úhú iní tnáhă-yu, te cuáha cuendá tnáhă-yu núú cuè tée cùchiuⁿ. ¹¹Te ío vâi cue tée cachí-güedé sá càháⁿ-güedé tnúhu Yá Ndiõxí te ñá ndàá sá càháⁿ-güedé tnúhu-gá, te ducaⁿ ìo vâi ñáyiu dandàhú-güedé. ¹²Te dàvá-áⁿ cunuu mēe-ni nchaa sá cuéhé sá dúhá càdá-yu, te vâi-yu vá cúú ìní-gá-yu tnàha ñáyíú-yu. ¹³Dico nchaa ñáyiu na càda ndee-ni iní canchicúⁿ nihnu ñaha-ni xii-í, ñáyiu-áⁿ naníhí tàhú-yu. ¹⁴Te níhí ñuyíú quǐhíⁿ ñáyiu cáháⁿ-yu tnúhu váha, tnúhu sá càháⁿ nàcuáa ndíhu ndaha ñaha Yá Ndiõxí xii ñáyiu, te sátá ná nìhí nchaa ñáyiu tnúhu-áⁿ te naa ñuyíú.

15^oTe ndíi Dániél tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndée sanaha nĩ chídó tnùní ndíi cuendá ìⁿ sá dáquèe tihú Yă Ndiöxí cundecu ìⁿ xichi núú nĩ cuu íí, te xiăⁿ cada-xi sá vă cündècu-gá ni ìⁿ ñáyiu xiáⁿ. Te cada cuendá váha-ndo nàcuáa ní cáháⁿ ndíi, chi nduu na quìní-ndó xiăⁿ cundecu-xi núú dúcáⁿ nĩ cuu íí, 16^ote dává-áⁿ nchaa ñáyiu xĩndecu distritú Jùdeá xíní ñùhu-xi cunú-yu quíhíⁿ-yu xití yucu. 17^oTe nchaa ñáyiu ndáa ndódó dǐquí vehé-xí vă ndǐhu-gá-yu vehé-yu quehéⁿ-yu ìⁿ ndachíúⁿ-yu canehé-yu quíhíⁿ. 18^oTe nchaa ñáyiu cuáháⁿ yucu vá nùhú-gá-yu vehé-yu cúnúquehéⁿ-yu dóö-yu. 19^oTe ndàhú ní cuu nchaa ñáyiu dǐhí ñùhú dēhe-xi, ndíhi cue ñáyiu dǐhí xĩndeca déhe vitna sàdi na saá nduu dùcaⁿ cada-xi! 20^oTe nchòhó, chí càcáⁿ táhú nùú Yă Ndiöxí cuendá sá vă dúcáⁿ ndòho-ndo yóo quídé vǐxiⁿ-xi, te ni vă dúcáⁿ ndòho-ndo nduu cuu-xi nduu ndetatú-ndó. 21^oChi dává-áⁿ coo tnúndòho cahnu vihi ñuyíú, te vátá ííⁿ ndùu-gá coo tnúndòho cahnu vihi-áⁿ ndèé cútnàhá ní ngáva ñuyíú, chi diu-ni dává-áⁿ coo tnúndòho cahnu vihi-áⁿ, te ni nùú cuáháⁿ núú vǐxi vá cóo-gă tnúndòho-áⁿ. 22^oTe Yá Ndiöxí càchí-gá sá vă ìo vài nduu coo tnúndòho cahnu vihi-áⁿ sǎ cuendá nchaa ñáyiu ní cáháⁿ-gá cundecu ndíhi-gá. Chi núú vài nduu na coo tnúndòho-áⁿ te vă yóo cácu nihnu. 23^oTe núú ìó ñáyiu càchí-yu xii-ndo: “Chí cündèhe iha, chi iha ní quexìo Cristú Yaá ní tendaha Yă Ndiöxí véxi ñuyíú-a”, àdi cachí-yu: “Chí cündèhe yacáⁿ chi yàcáⁿ ndécú-gă”, càchí-yu ña. Te vă quìndáá iní-ndó tnùhu càháⁿ-yu. 24^oChi coo cue tée cachí-güedé sá cúú-güedě Yaá ní tendaha Yă Ndiöxí véxi ñuyíú-a, te dava-güedé cachí-güedé sá cúú-güedě cue tée càháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí dico ñá ndàá sá cúú-güedě cue tée càháⁿ tnúhu-gá, te cada-güedé titní núú sǎ vă yóo tnàhí ndàcu cada cuendá dandàhú-güedé ñáyiu. Te cani iní-güedé dandàhú-güedé ndée cue ñáyiu ní cáháⁿ Yă Ndiöxí cundecu ndíhi-gá. 25^oTe duha ndùu tnúhu càháⁿ-í dátùha ñaha-ì xii-ndo. 26^oTe núú càchí-yu xii-ndo: “Xití yucu-ăⁿ ní quexìo Yaá ní tendaha Yă Ndiöxí véxi ñuyíú-a”, càchí-yu. Te vă quìndáá iní-ndó quíhíⁿ-ndó, àdi cachí-yu: “Vehe-ăⁿ ndécú Yáá ní tendaha Yă Ndiöxí véxi ñuyíú-a”, càchí-yu. Te vă quìndáá iní-ndó tnùhu càháⁿ-yu. 27^oChi dàtná xìní nchaa ñáyiu quide-xi oré sàá ndúté dǎyehé-xi ni càa xico ñuyíú ducaⁿ càda-xi oré quixi tucu yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo chi nchaá-yu quíní ñáhă-yu xii-í. 28^oTe nchòhó xìní-ndó sǎ ncháá nùú yúcu yèqui cuñú ní xíhí te yàcáⁿ tàcá nchaa ndixíí xéxi-güèdi.

Nàcuáa cada-xi òré quixi tucu Tée cùu ñaní tnáhá cuè ñáyiu

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29^oTe na yăha-ni coo tnúndòho cahnu vihi-áⁿ, te vă dáyèhé-gá nchícanhii, te ni vă dáyèhé-gá yóo, te ngoyo nchaa chódíní ndée andíu, te

quidi-xi andiu ³⁰nàcuáa cutnùní iní ñáyiú sá sà véxi yúhú Tée cùu ñaní tnáhă-yu nchaá-yu. Te cue ñáyiú nihî ñuyíú ndăhyú-yu sá ndîhú iní-yu òré ducaⁿ càda-xi, te nchaá-yu quini ñáhă-yu xii-í quee-í andiu quixi-í ichi xití vícô, te quini-yu sá ïo càhnu cuu-í, te quide-í nchaá sá văha. ³¹Te tauchìuⁿ-í cue espíritú xínú cuèchi núu-í níhi tiú-xi cútú nadatàcá-xi nchaá ñáyiú ní cáháⁿ-í chitnahá ñáhă xii-í xîndecu ni càa xico ñuyíú.

³²Te nchòhó sa xìní-ndó nàcuáa quide yutnu ngúxí, chi yutnu-áⁿ ndúú yùte núú dìté-xi te nàtáhú ndaha-xi. Te òré ducaⁿ quide-xi te càchí-ndó sá sà ní cuyatni nuu cahni. ³³Te diu-ni ducaⁿ sãtnahá-xi cada-xi ñuyíú-a òré ná quini-ndó càda-xi nchaá nacuáa ní cáháⁿ-í, te cutnùní iní-ndó sá sà ní cuyatni vií-nă nduu nàa ñuyíú. ³⁴Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sá òré vátá cùú-gá nchaá ñáyiú xîndecu ñuyíú-a vitna, te cada-xi nchaá nàcuáa ní cáháⁿ-í. ³⁵Te andiu ndîhi ñuyíú-a chi ndîhi nihnu-xi, dico tnúhu-í chi vá ndîhí nihnu-xi chi cùu-xi tnúhu ndáá cuiti.

³⁶Dico ñá túú cùtnuní ná nduu quixi tucu-í, te ni ñà túú cùtnuní ná òré chi vá yôo xìní, te ni cuè espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí ñá túú xìní-xi ná nduu quixi-í, te ni mèe yúhú Tée cùu Déhe Dútú Ndiöxí ñá túú xìní-í ná nduu quixi tucu-í, chi ìⁿdií díí-ni mee-gă xìní-gá nŭu ná nduu quixi-í.

³⁷Te nduu na quixi tucu yúhú Tée cùu ñaní tnáhă-ndó nchàa-ndo ñuyíú-a te cada-xi dàtná ní quide-xi cùtnàhá ní xîndecu ndîi Nöé. ³⁸Chi nchaá ñáyiú ní xîndecu dàvá-áⁿ òré vátá ndáá-gă ndute ñuyíú, te xèxí-yu xihí-yu quidé-yu, te davá-yu ió-yu vico tnăndaha, te davá-yu dásáⁿ-yu déhe yòcô-yu candeca ñaha tée, te ducaⁿ-ni xîquidé-yu ndéé ní sáá nduu cuănguee té Nöé xití bàrcú. ³⁹Te ñá túú ní cùtnuní iní-yu nàcuáa cada-xi ñuyíú ndéé ní sáá nduu nŭ ngüíta-xi ní cuuⁿ dáú nŭ ndaa ndute ñuyíú ní dánáá ñàha-xi xií-yu. Te diu-ni ducaⁿ sãtnahá tucu-xi cada-xi nduu na quixi tucu yúhú Tée cùu ñaní tnáhă-yu nchaá-yu ñuyíú-a, chi nduu ñà túú nă yíhí iní-yu te quixi tucu-í. ⁴⁰Te dàvá-áⁿ nŭu úú tnáhă cue tée yîhi-güedé xití yucu, te ìⁿ-dé ndanchita te ìⁿ-dé quendóo. ⁴¹Àdi úú ñáyiú dîhí nchícö-yu ìⁿ-ni vèhe, te ìⁿ-yu ndanchita te ìⁿ-yu quendóo.

⁴²Te duha ndùu tnúhu càháⁿ-í cuendá nchòhó cundecu túha-ndo, chi ñá túú xìní-ndó nă òré quixi tucu yúhú Yaá cúú Xïtohó-ndó. ⁴³Te nchòhó xìní-ndó sá nŭu ìⁿ tée cùu xïtohó vehe xìní-dé ná òré cúú-xí nŭu quíhu ñadúhú vehe-dé duhu-güedě, te quihí iní-dé cundecu-dé cuendá sá vă dăñá-dě quíhu ñadúhú-ăⁿ vehe-dé duhu-güedě, dico ñá túú xìní-dé. ⁴⁴Te duha càháⁿ-í chi nchòhó xìní ñùhu-xi cundecu túha-ndo, chi na cuáháⁿ òré ñá túú nă yíhí iní-ndó quèxio yúhú Tée cùu ñaní tnáhă-ndó nchàa-ndo.

Cuèndá ìíⁿ téé xìnu cuechi*(Lc. 12:41-48)*

45^oTe na càni-í ìíⁿ cuèndú núú-ndó. Ìíⁿ téé xìnu cuechi núú ìíⁿ pàtróóⁿ cúú-dě ìíⁿ téé ío váha tècú tnùnì, te quide ndáá-dé ndécú-dě. Te ìíⁿ xito ní dándõ ndaha ñàha patróóⁿ-dě xii-dé nchaa cue ñáyiu ndècu vehe-dé cuèndá coto ñaha-dě xií-yu cuáñaha-dě sá cáxí-yu òré tàú-xi caxí-yu, te téé cùu patróóⁿ-áⁿ ñí quee-dé cuáháⁿ-dè. 46^oTe váha táhú tée xìnu cuechi-áⁿ te núu ndècuu-dé quidé-dě nchaa nàcuáa ní xáhaⁿ pàtróóⁿ-dè cada-dé mei òré ní nasáá pàtróóⁿ-dè-áⁿ. 47^oTe na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã tée cùu patróóⁿ-dè-áⁿ cũñaha-dě xii-dé sá quíndàha-dé nchaa sá ndécú ndìhi-dé. 48^oDico núu téé xìnu cuechi-áⁿ ní cùu-dé ìíⁿ téé cuihna ìní-xi, te ngóo-dé cani ìní-dé sá cùyàa patróóⁿ-dè vá násàá ndìhi-dé. 49^oTe ngúíta-dé cani-dé nchaa dava-gá cue ñáyiu xìnu cuechi ndìhi-dé, te ngóo-dé caxi-dé coho-dé cada-dé ndìhi nchaa cue téé quihu. 50^oTe ìíⁿ nduu òré ñá túú yìhi ìní-dé nasáá pàtróóⁿ-dè, 51^ote ío dandõho ñaha patróóⁿ-dè xii-dé, chi daquìhíⁿ ñáhá-dě xii-dé núú xíndecu cue ñáyiu ní cachí sá ñí quide ndáá te ñá ndàa sá ñí quide ndáá-yu. Te ducaⁿ sãtnahá-xi dandõho ñaha Yá Ndiõxí xii ñáyiu, chi daquìhíⁿ ñáhá-gã xií-yu ìíⁿ xichi núú ïo ndohó-yu te yàcáⁿ ío ndáhyú-yu, te dicó rúhñú-nã cuu núhu-yu sá sàtú ìní-yu sá ndóhõ-yu —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

Cuèndá úxí ñáyiu òhí

25 ¹Te xãhaⁿ tùcu Jesús xii-güedé:
—Na càni-í ìíⁿ cuèndú núú-ndó nàcuáa tecú tnùnì-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiõxí xii ñáyiu. Te úxí tnàhá ñáyiu òhí ñáyiu cuechi ñí quehéⁿ-yu linterñá-yu, te cuáháⁿ-yu ìíⁿ xichi núú cóo víco tnándaha cuèndá cundetú-yu quexìo téé tnándaha. ²Te úhúⁿ ñáyiu cuechi-ãⁿ ïo váha cùtnuní ìní-yu, te úhúⁿ-yu ñáhá. ³Te ndi ùhúⁿ ñáyiu cuechi dùcaⁿ ñá túú cùtnuní ìní-xi-áⁿ ñà túú ní cãnehé-yu sá ndèe linterñá-yu. ⁴Dico ndi ùhúⁿ ñáyiu cuechi cùtnuní ìní-xi-áⁿ nêhë-yu sá ndèe linterñá-yu. ⁵Te téé tnándaha-áⁿ cùyàa-dé quexìo-dé núú ndétú ñáhá-yu-áⁿ, te nini dùcaⁿ cuyaa-dé ní tñi ñaha sàní xií-yu ní xídí-yu. ⁶Te cùu-xi datná dava niú níhi ní cáháⁿ dava-gá ñáyiu, te càchí-yu: “Sa véxi téé tnándaha, chí táquèe quehé queheⁿ cuèndá-ndó-dě”, càchí-yu. ⁷Te ndi ùxí ñáyiu cuechi-ãⁿ ñí ndacóo-yu quide túha-yu linterñá-yu. ⁸Te ndi ùhúⁿ ñáyiu cuechi ñà túú cùtnuní ìní-xi-áⁿ ñí xáhãⁿ-yu xii cue ndi ùhúⁿ ñáyiu cùtnuní ìní-xi-áⁿ: “Chí táxí nùu luha sá ndèe linterñá-ndó ná ndèe linterñá-ndí chi ñá cuìní-xi cáyú mee-ni ndàhvã”, càchí-yu xáhãⁿ-yu. ⁹Te cue ñáyiu cuechi cùtnuní ìní-xi-áⁿ ñí xáhãⁿ-yu: “Vá táxí nùu-ndí chi vá tnàhá canehe chiuⁿ”

mee-ndí, te váha-gá chí cuaháⁿ cuaaⁿ-ndo núú cuè ñáyiú xídícó cuendá sá vǎ cúmǎní xii-ndo, te vá cúmǎní xii nchúhú tucu”, cǎchí-yu xǎhǎⁿ-yu. ¹⁰Te nini cuaháⁿ ndi ùhúⁿ ñáyiú ducaⁿ ñà túú cùtnuní iní-xi-áⁿ cuǎnguaáⁿ-yu sá nděe lìntérnǎ-yu ní quexìo tée tnándaha. Te ndi ùhúⁿ ñáyiú cuechi cùtnuní iní-xi-áⁿ ñí queheⁿ cuendá ñáhǎ-yu xii-dé, te cuánguihu ndihi ñàhá-yu xii-dé núú cóo vico tnándaha, te sátá dúcáⁿ te ní nandedí yuyèhe. ¹¹Te òré ní nasáá cue ñáyiú cuechi ñáyiú ní sǎnguaaⁿ sá nděe lìntérná-xi-áⁿ, te ní ngúíta-yu cǎháⁿ-yu xǎnutnǎi-yu ndàa sátá yuyèhe ndaa quehé, te xǎhǎⁿ-yu xii tée tnándaha-áⁿ: “iTǎta, nacaáⁿ yuyèhe na quíhu-ndí!”, cǎchí-yu xǎhǎⁿ-yu xii-dé. ¹²Te tée tnándaha-áⁿ ñí xáhaⁿ-dě xíi-yu: “Na cǎchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ nchòhó ñà túú tàú-ndó quíhu-ndo vico-a, chi ñà túú tnàhá tnúhu ndihi ñaha-ndo xii-í”, cǎchí-dé xǎhaⁿ-dě xíi-yu —cǎchí Jèsús xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

¹³Te xǎhaⁿ tùcu Jesús xii-güedé:

—Ío quíhi iní-ndó cùndecu-ndo, chi ñà túú xìní-ndó ñà nduu, te ni ñà túú xìní-ndó ñà òré quixi tucu yúhú Tée cùu ñaní tnàhá-ndó nchàa-ndo —cǎchí-gǎ xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Cuendá cue tée ní ndóo ndaha díhúⁿ

(Lc. 19:11-27)

¹⁴Te xǎhaⁿ tùcu Jesús xii-güedé:

—Na cǎni tucu-í ìngá cuendú núú-ndó nàcuáa tecú tnùní-ndó nàcuáa cada-xi òré ndíhu ndaha ñàha Yá Ndiöxí xii ñáyiú. ñíⁿ tée sa ñihu ichi-ná-dé sá cǎcǎ-dě quíngaca cuu xica-dě, te ní cana-dé cue tée xínu cuechi núú-dě cuendá dǎndóo ndaha ñàha-dé díhúⁿ-dě xii-güedé.

¹⁵Te nàcuáa ndùu chiuⁿ quide ñíⁿ ñíⁿ-güedé te ducaⁿ díhúⁿ ñí sǎñaha-dě xii-güedé, te ñíⁿ-dé ní sǎñaha-dě úhúⁿ tnàhá díhúⁿ sǎ ïo yahu nàni talentú, te ìngá-dé ní sǎñaha-dě úú tnàhá díhúⁿ-ǎⁿ, te ìngá-dé ní sǎñaha-dě ñíⁿ díhúⁿ-ǎⁿ, te dǎtnùní ní quee-dé cuaháⁿ-dé. ¹⁶Te tée ní queheⁿ cuendá úhúⁿ tnàhá díhúⁿ sǎ nání tàlentú ní quide-dé ndáhú ndihi-xi te ní níhí tucu-dé úhúⁿ-gǎ tucu tnàhá díhúⁿ-ǎⁿ. ¹⁷Te ñíu-ni ducaⁿ ñí quide tucu tée ní níhí úú díhúⁿ sǎ nání tàlentú-áⁿ, chi ní quide-dé ndáhú te ní níhí tucu-dé úú-gǎ tucu tnàhá. ¹⁸Dico tée ní níhí ñíⁿ-ni díhúⁿ-ǎⁿ chi da ní chiváha-dé díhúⁿ pàtróoⁿ-dě, chi ní xete-dé ñíⁿ yaú te ní chindúxi-dé.

¹⁹Te ní cuu cuéhé nduu sá ñí quee pàtróoⁿ-güedě-áⁿ ní sǎngaca cuu-dé, te ní nasáá-dé te ní ngúíta-dé quídé ndáá-dé ndihi-güedé cuendá díhúⁿ sǎ ñí dǎndóo ndaha ñàha-dé xii-güedé. ²⁰Te tée ní quendóo ndaha úhúⁿ tnàhá díhúⁿ-ǎⁿ ñí xáhaⁿ-dě xii pàtróoⁿ-dě: “Pàtróoⁿ, náu úhúⁿ tnàhá díhúⁿ sǎ ñí dǎndóo ndaha ñàha-n xii-í-a, te ní sáháⁿ-í ní quide-í ndihi-xi ndáhú te ní chídó-xí úhúⁿ-gǎ tucu tnàhá, te náu-a naqueheⁿ cuendá-n”, cǎchí-dé

xăhaⁿ-dĕ xii pàtróóⁿ-dĕ. **21**Te tée cùu patróóⁿ-dĕ-áⁿ nĭ xáhaⁿ-dĕ xii-dé: “Ío váha ní quide-n, te vitna quide ñaha-í xii-n ìⁿ tée váha tée quide ndáá, te sá sàcú díhúⁿ nĭ dándõ ndaha ñaha-í xii-n te ní quide ndáá-n, te sá dúcáⁿ nĭ quide-n te vâi-gá taxi cuendá ñáhà-í xii-n. Te vitna cuu cundecu-n nŭú ndécù-í, te ío cudíí ìní-ó cundecu ndìhi tnaha-o”, cachí tée cùu patróóⁿ-dĕ-áⁿ xăhaⁿ-dĕ xii-dé. **22**Te sátá dúcáⁿ te tée ní quendóo ndaha ũú tnàhá díhúⁿ să nání tàlentú-áⁿ nĭ xáhaⁿ-dĕ xii pàtróóⁿ-güedĕ: “Pàtróóⁿ, náu úú tnàhá díhúⁿ să nĭ dándõ ndaha ñaha-n-a, te ní sáháⁿ-í ní quide-í ndìhi-xi ndáhú, te ní chídó-xí ũú-gá tucu tnàhá, te náu-a naqueheⁿ cuendá-n”, cächí-dé xăhaⁿ-dĕ xii pàtróóⁿ-güedĕ. **23**Te ní xáhaⁿ tĕe cùu patróóⁿ-áⁿ xii-dé: “Ío váha ní quide-n, te vitna quide ñaha-í xii-n ìⁿ tée váha tée quide ndáá, te sá sàcú díhúⁿ nĭ dándõ ndaha ñaha-í xii-n te ní quide ndáá-n, te sá dúcáⁿ nĭ quide-n te vâi-gá taxi cuendá-í. Te vitna cuu cundecu-n nŭú ndécù-í, te ío cudíí ìní-ó cundecu ndìhi tnaha-o”, cachí tée cùu patróóⁿ-áⁿ xăhaⁿ-dĕ xii-dé. **24**Te tée ní ndóo ndaha ìⁿ-ni díhúⁿ-ăⁿ nĭ xáhaⁿ-dĕ xii tée cùu patróóⁿ-dĕ-áⁿ: “Pàtróóⁿ, yúhú sa nàha-í sá yòhó cúú-n ìⁿ tée ndùcu mee-ni sá cúú-xí mèe-xi te tàhu-n chiuⁿ cuáháⁿ nchúhú cue tée xìnu cuechi núú-n sàcáⁿ-ndí trìú, te òré ná nàtaxi tnaha-ndí, te yòhó dícó-nă náquèheⁿ cuendá-n tàxúha-n. **25**Te núu xiăⁿ ní yùhú-í cada-í ndáhú ndìhi díhúⁿ-n, te ní sáháⁿ-í ní xete-í ìⁿ yaú te ní chindúxi-í, te náu díhúⁿ-n-áⁿ naqueheⁿ cuendá-n”, cächí-dé xăhaⁿ-dĕ xii tée cùu patróóⁿ-áⁿ. **26**Te tée cùu patróóⁿ-áⁿ nĭ xáhaⁿ-dĕ: “Yòhó cúú-n ìⁿ tée cuihna ìní-xi xìnu cuechi núú-í te cuhndu-n, te núu yòhó sání ìní-n să cúú-í ìⁿ tée tàuchiuⁿ cuáháⁿ-ndó sàcáⁿ-ndó trìú te òré nàtaxi tnaha-ndo, te yúhú dícó-nă náquèheⁿ cuendá-í nàtàxúha-í. **27**Te núu sàni ìní-n să dúcáⁿ quide-í, te dasaⁿ nùu-n díhúⁿ-í te cúñaha-n chăhu-yu díquí-xi ni cùu, te òré ndexìo-í te sa ngódó lùha-gá díquí-xi naqueheⁿ-í ní cùu”, cachí-dé xăhaⁿ-dĕ xii tée xìnu cuechi-áⁿ. **28**Te tée cùu patróóⁿ-áⁿ nĭ xáhaⁿ-dĕ xii dava-gá cue tée ndècu ndìhi-dé: “Chí quéndèe ìⁿ díhúⁿ să nání tàlentú néhé tĕe-áⁿ, te cuáha-ndo tĕe nèhe úxí tnàhá ðiu-ni díhúⁿ-ăⁿ. **29**Chi cue tée sa ndècu ndìhi te níhí-gă-güedé cundecu ndìhi-güedé, te ni vă nìhí-gá-güedé ndèe cundecu nchaa sá cùndècu ndìhi-güedé. Te cue tée ñá túú nă ndécú ndìhi vai, te nchaa sá ndécú ndìhi-güedé vá cùndècu ndìhi-gá-güedé. **30**Te tée xìnu cuechi ñá túú vĕdana nàndíhi-áⁿ, chí tníí-dĕ te daquìhíⁿ-ndó-dĕ ìⁿ xichi núú née nŭú ío ndoho-dé, te yàcáⁿ ndáhyú-dé, te dícó rúhñú-nă cuu núhu-dé sá sàtú ìní-dé sá ndóhó-dĕ”, cächí tée cùu patróóⁿ-áⁿ xăhaⁿ-dĕ xii-güedé. Duha sãtnahá-xi ndoho nchaa ñáyiú ñá túú quide váha —cächí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

**Cuendá cue ñáyu ní quide váha ndihi
cuendá cue ñáyu ñá túú ní quide váha**

31 Te xăhaⁿ tucu Jesús xii-güedé:

—Te nduu na quixi tucu yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo, te quixi-í ndihi nchaa cue espíritú xínú cuèchi núù-í, te nchaa ñáyu quini-yu sá ïo càhnu cuu-í, te dàvá-áⁿ cunucóo-í núú táxí tnùn-í, te ío cuñúhu ñáyu sá ïo càhnu cuu-í. **32** Te dàvá-áⁿ nataká nchaa ñáyu xĩndecu ni càa xico ñuyú cundecú-yu núù-í, te cada-í-yu dàtná quidé ìⁿ toli oré táú dèⁿ-dé nchaa mběé ndihi nchaa chivá chi dèⁿ taxi ndecu-dé nchaa mběé, te dèⁿ taxi ndecu-dé nchaa chivá. **33** Te ducaⁿ sãtnahá-xi cada-í chi nchaa ñáyu ní quide ndáá núù-í ñáyu-áⁿ taxi ndecu-í-yu xio cùha-í, te nchaa ñáyu cuihna ìní-xi ñá túú ní cuini cada ndáá núù-í ñáyu-áⁿ taxi ndecu-í-yu xio dàtni-í. **34** Te ducaⁿ te yúhú tée ío cùnuu cúñaha-ĩ xii ñáyu na cùndecu xio cuha-í: “Nchaa nchòhó ñáyu ní quide váha ñaha Tătà-í Dútú Ndiöxi, chí nèhé chi vitna ní sáá nduu cùndecu-ndo núú ndécú-gă táxí tnùn-í-gá, chí ndéé cútnhá ní ngáva ñuyú sa ndècu túha tnàhí núú ndécú-gă-áⁿ sã nchòhó nduu táhú-ndó cùndecu-ndo. **35** Te ducaⁿ chi òré xihí-í docó te ní taxi-ndo sã ñĩ xexi-í, te òré yìchí-í ndute te ní taxi-ndo ndùte ní xihí-í, te òré ñùhú-í ichi te ní taxi-ndo vehe ní ndetatú-í. **36** Te òré xíní ñùhu-í dóo cuihnu-í te ní taxi-ndo, te òré ní cuhú-í te ní quixi coto ñaha-ndo xii-í, te òré ní xihí-í vecaá te ní quixi tucu-ndo ñĩ quixi coto ñaha-ndo xii-í”, duha cúñaha-ĩ xii nchaa ñáyu-áⁿ. **37** Te nchaa ñáyu ducaⁿ ñĩ quide ndáá-áⁿ cùñahá-yu xii-í: “Yòhó Yaá cúú Xĩtohó-ndí, ni ìⁿ xito ñá túú ní tàxi-ndí sá cáxi-n òré xihí-n dòcó, te ni ìⁿ xito ñá túú ní tàxi-ndí ndute coho-n òré yìchí-n. **38** Te ni ñà túú ní tàxi-ndí vehe ndetatú-n òré ñùhú-n ichi, te ni ñà túú ní tàxi-ndí dóo cuihnu-n òré xíní ñùhu-n. **39** Te ni ñà túú ní quixi coto ñaha-ndí xii-n òré ní cuhú-n, te ni ñà túú ní quixi coto ñaha-ndí xii-n òré ní xihí-n vecaá”, duha quesàhá-yu cúñahá-yu xii-í. **40** Te yúhú tée cùnuu cúñaha-ĩ xii-yu: “Na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã ncháá sã vâha ní quide-ndo sã cúú-xí nchàa ñáyu xĩndecu ichi-í cuèi ío ndàhú xĩndáa-yu, te sá dúcáⁿ ñĩ quide-ndo sã vâha sá cúú-xí-yu, te cada iní-ndó sã mée-í ducaⁿ ñĩ quide-ndo ñĩ xito ñaha-ndo xii-í”, duha cúñaha-ĩ xii-yu.

41 Te dătnùn-í cúñaha-ĩ xii ñáyu na cùndecu xio datni-í: “Nchaa nchòhó ñáyu ní xíta nihnu chí xócuñí núú ndécú-í-a, chí nchòhó ní nduu táhú-ndó cùndecu-ndo núú ñùhú núú càyú, diu-ni núú ñĩ quide túha-í cundecu sácúhná ndihi nchaa espíritú cúndèhi-xi, te yàcáⁿ cundecu-ndo ñĩ caa ñĩ quíhíⁿ. **42** Chi yúhú òré xihí-í docó te ñá túú ní tàxi-ndo sá cáxi-í, te ni òré yìchí-í ndute te ñá túú ní tàxi-ndo ndute coho-í. **43** Te ni òré ní xúhuⁿ-í ichi ñá túú ní tàxi-ndo vehe ndetatú-í, te ni òré xíní ñùhu-í dóo

cuihnu-í te ñá túú ní tàxi-ndo, te ni òré ní cuhú-í te ñá túú ní quìxi-ndo quixi coto ñaha-ndo xii-í, te ni òré ní xíhi-í vecaá te ñu-ni ducaⁿ ñ quide-ndo ñà túú ní quìxi-ndo quixi coto ñaha-ndo xii-í”, duha cúñaha-í xií-yu. ⁴⁴Te ñáyiu-áⁿ cùñàhá-yu xii-í: “Yòhó Yaá cúú Xítohó-ndí ni ìⁿ xito ñá túú ní xìní-ndí òré xìhí-n dòcò cuendá taxi-ndí sá cáxí-n, te ni ìⁿ xito ñá túú ní xìní-ndí òré yìchí-n ndùte cuendá taxi-ndí ndute coho-n, te ni ìⁿ xito ñá túú ní xìní-ndí cuhuⁿ-n ìchi cuendá taxi-ndí vehe ndetatú-n, te ni ìⁿ xito ñá túú ní xìní-ndí òré xíní ñùhu-n dóó cuendá taxi-ndí dóó cuihnu-n, te ni ìⁿ xito ñá túú ní xìní-ndí òré cùhú-n cuendá quixi coto ñaha-ndí xii-n, te ni ìⁿ xito ñá túú ní xìní-ndí quihí-n vècaá cuendá quixi coto ñaha-ndí xii-n”, duha quesàhá-yu cúñàhá-yu xii-í. ⁴⁵Te yúhú cúñaha-í xií-yu: “Na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã sã cuendá sá ñà túú ní quide-ndo ìⁿ sá vãha sá cúú-xí cuè ñáyiu ndècu ichi-í cuèi ío ndàhú xíndáa-yu, te sá dúcáⁿ ñ quide-ndo ñà túú ní quide-ndo sá vãha sá cúú-xí-yu, te cada iní-ndó sã mèe-í ducaⁿ ñ quide-ndo ñà túú ní quide-ndo sá vãha sá cúú-xí-í”, duha cúñaha-í xií-yu. ⁴⁶Te nchaa ñáyiu-áⁿ quíhíⁿ-yu núú ùhú núú ndàhú ni caa ni quíhíⁿ. Te nchaa ñáyiu ní quide ndáá núú-í ní xíndecu ñuyíú-a, ñáyiu-áⁿ nduu táhú-yu ío váha cundecú-yu ni caa ni quíhíⁿ —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

Cue tée cùu úhú iní ñáhá xii Jesús ndúcú-güedě nàcuáa cada-güedé tñii ñaha-güedě xii-gá

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

26 ¹Te sátá ñ yáha ducaⁿ ñ cáháⁿ Jèsús, te ní xáhaⁿ-gã xii cue tée xica cuu ndihí-gá:

²—Nchòhó sa xìní-ndó sã cùmání úú-gá nduu te coo vico pàscuá, te càchí tnúhu-í xii-ndo sã yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo tñii ñaha-güedé xii-í, te cuáha cuendá ñáhá-güedě núú cuè tée cùu úhú iní ñáhá xii-í, te cata caa ñaha-güedě núú cùrúxí te núú cùrúxí-áⁿ cuú-í —càchí-gá xãhaⁿ-gã xii-güedé.

³Te ñu-ni òré càháⁿ ndihí Jèsús cue tée xica cuu ndihí-gá ní nataká cue tée cùu dútú cùnùu, ndihí cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyiu nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, ndihí cue tée cùu sacuéhé núú ñáyiu isràél. Te mei quèhé vehe núú cúú vèchiuⁿ té Caifás tée cùu dútú ño-gá cùnùu ní nataká-güedé. ⁴Te xíaⁿ ñ ndatnúhu-güedé nàcuáa cada-güedé dandàhú-güedé Jèsús cuendá tñii ñaha-güedě xii-gá, te cahni ñaha-güedě. ⁵Te ní xítnàha-güedé:

—Váha-gá sá vã tñí-ó Jèsús mei ndùu vico, chi núu ducaⁿ na càda-o te ío dusaⁿ càda ñáyiu —càchí-güedé xítnàha-güedé.

Īⁿ ñadìhí chíhí-áⁿ àcítí díquí Jèsús*(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)*

⁶Te ndècu Jesús ñuú Bètaniá vehe ĩⁿ té nàni Xímú, té ní tnahá cuéhé sǎ dátèhyú nihnu-xi yìqui cùñú-ó. ⁷Te xíaⁿ ndécú-gǎ ní quexìo ĩⁿ ñadìhí néhé-áⁿ ĩⁿ sǎ ñí cuáha yúú vǎha nàni alabastrú, te xítí xǎⁿ ñúhú àcítí sàháⁿ tnámí sǎ ĩo ndèyáhu. Te yìhi Jesús mèsá xéxí-gǎ, te ñaha-áⁿ ñí sáháⁿ-aⁿ ní sódó-aⁿ àcítí ñúhú xítí xǎⁿ díquí-gǎ. ⁸Te òré ní xiní cue té xica cuu ndìhi Jesús sǎ dúcáⁿ ñí quide ñaha-áⁿ te ní cudééⁿ-güedě, te ní ngüíta-güedé xǐtnàha-güedé:

—Ñá túú quide váha ñaha-ǎⁿ dàcáⁿ quidé-áⁿ dacuíta-aⁿ acítí-ǎⁿ. ⁹Chi váha-gǎ ñuú cuyáhu acítí-ǎⁿ ní cùu chi ío ndèyáhu, te díhúⁿ cuyáhu acítí-ǎⁿ cuu cuendá cue ñáyiu ndàhú ní cùu —cachí-güedé xǐtnàha-güedé.

¹⁰Te Jèsús ní cutnùnì iní-gǎ nàcuáa ndùu tnúhu xǐtnàha-güedé, núu ní xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Vá dásátú-ndó ìní ñadìhí-a, chi sǎ ñí quide ñaha-aⁿ xii-í cúu-xí ĩⁿ sǎ vǎha. ¹¹Chi cue ñáyiu ndàhú ducaⁿ-ni cùtnahá ñáyiu-áⁿ tnuú-ndó, dico yúhú chi vá ncháá ndùu cundecu ndìhi ñaha-í xii-ndo ñùyíu-a. ¹²Te sǎ dúhá ñí quide ñaha ñadìhí-a xii-í ní sódó-aⁿ àcítí díquí-í, te xǎⁿ cada iní-ndó sǎ sǎ quide túha-aⁿ yìqui cùñú-í cuendá nguíndüxi-xi. ¹³Te na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sǎ ndèni ní cuu nihí ñuyíu ná càháⁿ ñáyiu tnúhu-í, te càháⁿ-yu tnàhá cuendá ñadìhí-a cuendá quiní nchaa ñáyiu nàcuáa ní quide-aⁿ te ducaⁿ vǎ nàcuànaá-yu —càchí-gǎ xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Té Jùdás ndúcú-dě nàcuáa cada-dé cuáha cuendá-dé Jèsús núu cuè té cùu úhú iní ñáhá xii-gǎ

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴Te sátá dúcáⁿ te té Jùdás Iscàrioté ní sáháⁿ-dé ní ndatnúhu-dé ndìhi cue té cùu dútú cùnùu. Te núu tnàhá té Jùdás-áⁿ cúu ùxúú cue té xica cuu ndìhi Jesús. ¹⁵Te ní xáhaⁿ-dě xii cue té cùu dútú cùnùu-áⁿ:

—¿Ndědau cháhu ñaha-ndo xii-í te taxi cuendá-í Jèsús xii-ndo-i? —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii-güedé.

Te cue dútú-ǎⁿ ñí xáhaⁿ-güedě xii-dé sǎ cuǎñaha-güedě ócú úxí díhúⁿ cuixíⁿ, te ñu-ni ducaⁿ ñí sáñaha-güedě xii-dé. ¹⁶Te ndéé òré ní queheⁿ cuendá té Jùdás-áⁿ díhúⁿ, te ní ngüíta-dé ndúcú-dě nàcuáa cada-dé cuáha cuendá-dé Jèsús núu-güedě.

Cùdini Jesús ndihi cue tée xica cuu ndihi-gá*(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co.11:23-26)*

17Te ní sáá nduu nĩ quesaha vico xexi ñáyiú pàá sá ñà túú yìhi levadurá diu-ni vico pàscuá, te cue tée xica cuu ndihi Jesús ní sándehe yatni-güedé dñi-gá, te xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Mèstrú, véxi-ndí xicáⁿ tnúhú-ndí núú-n nũu ndèé cuiní-n càda túha-ndí cuendá cudini-o sacuaa nduu vico pascuá —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

18Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Chí cuáháⁿ xití ñuú-ăⁿ, te yacáⁿ naníhí-ndó ìⁿ tée cùtnuní iní-ndó sã sà xiní ñáhá-dě xii-o, te cúñaha-ndo xii-dé: “Yaá cúú Mèstrú càchí-gá sá sà ní cuyatni nduu vă cùndècu-gá ñuyíú-a, te vehe-n cuiní-gá cada-gá vico pàscuá ndihi cue tée xica cuu ndihi-gá”, duha cúñaha-ndo xii tée-áⁿ —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

19Te cue tée xica cuu ndihi-gá-áⁿ nĩ xica-güedé cuáháⁿ-güedé, te ní quide-güedé nàcuáa ní xáhaⁿ-gă xii-güedé, te ní quide túha-güedé sá cùdini-güedé ndihi-gá sacuaa nduu vico pascuá-áⁿ. 20Te òré sa ní cundiquiⁿ te cuánguihu Jèsús ndihi ndi ùxúú cue tée xica cuu ndihi-gá mèsá cuendá cudini-gá ndihi-güedé. 21Te nini xèxi-gá ndihi-güedé ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Na càchí tnúhu ndáá-í xii-ndo sã díú ìⁿ nchohó cue tée xica cuu ndihi-í cuáha cuendá ñáhá-ndó xii-í núú cuè tée cùu úhú iní ñáhá —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

22Te sá dúcáⁿ nĩ xáhaⁿ-gă xii-güedé te nchaa-güedé ní ngúíta-güedé cùndìyí-güedé, te da ìⁿ da ìⁿ-güedé ní ngúíta-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá:

—Mèstrú, ìñá díú yúhú ducaⁿ sàni iní-n càda-í-u? —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

23Te ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—Tée nacaxi ndihi-í ìⁿ-ni cóhó caxi-ndí, tée-áⁿ cuáha cuendá ñáhá-dě xii-í núú cuè tée cùu úhú iní ñáhá. 24Te yúhú Tée cùu ñaní tnáhá-ndó nchàa-ndo ñuhu ichi-í cuáháⁿ-í yáha-í nàcuáa càháⁿ-xi núú tütú Yă Ndiöxí, dico ndàhú ní cuu tée ducaⁿ na cuáha cuendá ñáhá xii-í núú cuè tée cùu úhú iní ñáhá, chi váha-gá sá vă cacú tée-áⁿ cundecu-dé ní cùu, te ñá díú sã nĩ cacu-dé te ducaⁿ càda-dé —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

25Te sátá dúcáⁿ te ní cáháⁿ té Júdás tée cuáha cuendá ñáhá xii-gá, te xăhaⁿ-dě:

—Mèstrú, ìte náa sàni iní-n sã yúhú cuáha cuendá ñáhá-í xii-n núú cuè tée cùu úhú iní ñáhá xii-n-áⁿ? —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Diu-n —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

26Te nini cùdini cue tée xica cuu ndihi Jesús ní queheⁿ-gá pàá, te ní ndacáⁿ táhú-gă núú Yă Ndiöxí, te dătnùní ní táhú cuèchi-gá te ní ngüíta-gá dăcãhñu-gá cue tée xica cuu ndihi-gá-áⁿ, te xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Chí quéhéⁿ pàá-a caxi-ndo, te cada iní-ndó sã yìqui cuñú-í cúú-xí —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

27Te ní queheⁿ-gá vàsú ñúhú ndùdí ndéhé yoho yàha stilé, te ní ndacáⁿ táhú-gă núú Yă Ndiöxí, te dătnùní ní ngüíta-gá sãñaha-gă xii-güedé cuendá coho-güedé luha luha sá ñúhú xití-xi, te xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Chí cóhó nchàa nchohó ndudí ndéhé yoho yàha stilé ñúhú xití vàsú-a.

28Te cada iní-ndó sã cúú-xí dàtná níñì-í sá cātí òré cahni ñaha-güedě xii-í, te sá dúcáⁿ cāti níñì-í xiãⁿ cutnùní ndáá sá Yă Ndiöxí cada-gá ingá núú sã văha sá cúú-xí vâi ñăyiu dàtná ní cachí-gá cada-gá, te ío vâi ñăyiu cada cãhnu iní-gá cuèchi-yu. 29Te na cãchí tnúhu-í xii-ndo sã vítná-nă duha xìhi ndihi ñaha-í xii-ndo ndùdí ndéhé yoho yàha stilé-a, te vá cóhó ndihi ñaha-gá-í xii-ndo, dico na sàá nduu nànihí tnáhá-ó nűú ndécú Tătà-í Dútú Ndiöxí táxí tnùní-gá te dāvá-áⁿ cada iní-ndó sã dàtná sá cóhó ndihi ñaha tucu-í xii-ndo chi ío cudíí iní-ó —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Té Pèlú cúñaha-dě xii ñăyiu sá ñà túú xìní-dé Jèsús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30Te Jèsús ní xita-gá ìⁿ ndudú ndihi cue tée xica cuu ndihi-gá, te dătnùní ní xica-gá cuáháⁿ-gá ndihi-güedé yucu Òlívú. 31Te yàcáⁿ ní xăhaⁿ-gă xii-güedé:

—Na cãchí tnúhu-í xii-ndo sã ncháá-ndó dândóo ñaha-ndo xii-í niú vitna, chi quee ndáá-xi năcuáa cãháⁿ-xi núú tütú Yă Ndiöxí núú cãchí-xi: “Yúhú cuáha-í tnúhu cahni-güedé tée cùu toli, te nchaa mběé-dě ndihi-güedi cuténuu”, duha cãchí-xi núú tütú-gá. 32Dico na ndòto-í te codonùu-í núú-ndó quǎhíⁿ distritú Galileá —cãchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

33Te té Pèlú ní xăhaⁿ-dě xii-gá:

—Te cuèi nchaa-güedé ná dândóo ñaha-güedě xii-n, dico yúhú chi vá dândóo ñaha-í xii-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

34Te Jèsús ní xăhaⁿ-gă xii-dé:

—Na cãchí tnúhu ndáá-í xii-n sã niú vitna cùmání-gă cana ìⁿ líhi, te úní xito cáháⁿ-n nűú ñăyiu sá ñà túú xìní ñáhá-n xii-í —cãchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

35Te té Pèlú ní xăhaⁿ-dě xii-gá:

—Cuèi na cùú ndihi ñaha-í xii-n dico vá cãháⁿ-í núú ñăyiu sá ñà túú xìní ñáhà-í xii-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

Te nchaa dava-gá cue tée xica cuu ndihi-gá diu-ni ducaⁿ nă xăhaⁿ-güedě xii-gá.

Jèsús càháⁿ ndihi-gá Yă Ndiöxí ìíⁿ xichi núú nání Gètsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36Te Jèsús ní quexìo-gá ndihi cue tée xìca cuu ndihi-gá ìíⁿ xichi núú nání Gètsemaní, te xíaⁿ nǐ xáhaⁿ-gǎ xii-güedé:

—Chí cúnúco iha cundetú-ndo na quíhíⁿ-í yàcáⁿ cáháⁿ ndihi-í Yă Ndiöxí —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

37Te ndèca-gá té Pèlú, ndihi ndi ndùú déhe té Zebèdeú cuáháⁿ, te ní ngüíta-xi sùúní ndìhú iní-gá. **38**Te ní xáhaⁿ-gǎ xii cue tée úní-áⁿ:

—Sùúní ndìhú iní-í dàtná sá cùú-í, te chí quéndöo nchòhó iha te vá cùdú-ndó chi yúhú vá cùdú-í —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

39Te sa ñùnchií luha ní xica ndehe Jèsús núú ndécú-güedě, te ní ngüíñí xítí-gǎ te ní nuu núú-gǎ ndàa núú ñúhú, te ní ngüíta-gá càháⁿ ndihi-gá Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí, te xǎhaⁿ-gǎ:

—Yòhó Tătá mèè-í, càháⁿ ndàhú-í núú-n nǔu vá cùndèe iní-n tàunihnu ñaha-n xii-í cuendá sá vǎ ndóhò-í ná sàá òré, dico vá cádá-n nàcuáa càchí iní mèè-í, chi cada-n nàcuáa càchí iní mèé-n —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí.

40Te sátá nǐ yáha ní cáháⁿ ndihi-gá Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí, te cuánuhú-gá núú nǐ dándöo-gá cue tée úní-áⁿ te xìxídí-güedé òré ní nasáa-gá, te ní xáhaⁿ-gǎ xii té Pèlú:

—¿Náa ñá cùndèe iní-ndó vǎ cùdú-ni-ndo cuèdìcò ìíⁿ òré nini càháⁿ ndihi-í Yă Ndiöxí-ǎⁿ? **41**Te chí quéndöo tucu te cuhuⁿ iní-ndó vǎ cùdú-ndó, te cáháⁿ ndihi-ndo Yă Ndiöxí cuendá sá vǎ dácàháⁿ ñáhá yùcu ñávǎha xii-ndo càda-ndo sá ñà túú tàú-ndó càda-ndo. Te xìní ndáá-í sá nchòhó cuìní-ndó càda-ndo nchaa nacuáa càháⁿ-í dicó-ni sá ñà túú ñihí ndéé-ndó —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

42Te xito cùu uú cuáháⁿ tucu Jèsús cáháⁿ ndihi-gá Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí, te xǎhaⁿ-gǎ:

—Yòhó Tătá mèè-í, te núú vá cùndèe iní-n tàunihnu ñaha-n xii-í cuendá sá vǎ ndóhò-í, te cada nàcuáa càchí iní mèé-n —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí.

43Te òré ní yáha ní cáháⁿ ndihi-gá Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí, te cuánuhú tucu-gá núú xíndecu cue tée úní xícá cùu ndihi-gá-áⁿ, te xídí-ni tucu-güedé òré ní nasáa-gá, te ducaⁿ nǐ quide-güedé chi sùúní ñùhu saní núú-güedě.

44Te ní dándöo ñaha tucu Jesús xii-güedé xíaⁿ, te cuáháⁿ tucu-gá xito cùu úní cáháⁿ ndihi tucu-gá Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí, te diu-ni tnúhu sá sà ní xáhaⁿ-gǎ xii Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí, diu-ni tnúhu-áⁿ nǐ xáhaⁿ tùcu-gá. **45**Te sátá nǐ yáha ní cáháⁿ ndihi-gá Tătá-gǎ Dútú Ndiöxí, te cuánuhú tucu-gá

núú ndécú cuè téé xìca cuu ndìhi-gá-áⁿ, te òré ní nasáá-gá, te ní xáhaⁿ-gă xii-güedé:

—¿Te náa xidí-ni tucu-ndo? Te sa ní sáá òré cuáha cuendá ñáhá-güedě xii-í núú cuè téé ndècu ichi cuehé ichi duha. ⁴⁶Dico vitna chí ndácõo na quihíⁿ-ó, chi sa véxi téé cuáha cuendá ñáhá xii-í núú cuè téé cùu úhú iní ñáhá —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-güedé.

Ní tñii-güedé Jèsús ndécá ñàha-güedé xii-gá cuáháⁿ

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷Te càháⁿ dúcáⁿ-ní Jèsús ní quexìo té Jùdás. Te núú tnàhá téé-áⁿ cúú ùxúú tnàhá cue téé xìca cuu ndìhi-gá ní cùu te ducaⁿ ñi quide-dé. Te ndìhi-dé vài cue téé ní quexìo te dava-güedé xînehe-güedé machítí, te dava-güedé xînehe-güedé carrutí. Te cue téé-áⁿ ñi tendaha ñàha cue dútú cúnùu, ndìhi cue téé cùu sacuéhé nùú ñăyiu isràél. ⁴⁸Te té Jùdás téé cuáha cuendá ñáhá xii-gá-áⁿ sa ní xítñuhu-dé cue téé-áⁿ nàcuáa cada-dé cuáha cuendá-dé Jèsús núú-güedě, te duha ní xáhaⁿ-dě xii-güedé:

—Cundehe-ndo tée na tèyuhu-í te téé-áⁿ tñii-ndo-dě chi téé-áⁿ cúú-dě téé ndèé iní-ndó —duha ní xáhaⁿ-dě xii-güedé.

⁴⁹Te sátá dúcáⁿ ñi xáhaⁿ-dě xii-güedé, te ní sàndehe yatni-dé núú Jèsús, te ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—iRacióⁿ Mèstrú! —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

Te ní teyuhu ñàha-dé xii-gá. ⁵⁰Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Yòhó téé ní chitnahá ñáhá xii-í, ìná cuìní-n nùu véxi-n nùu-í?
—càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

Te òré-ni-áⁿ ñi tñii ñàha cuè téé ndìhi té Jùdás-áⁿ xii Jèsús, te ndèca ñàha-güedé xii-gá cuáháⁿ.

⁵¹Te ìⁿ cue téé ndìhi Jèsús ní tava-dé machítí-dé, te ní xehndé-ni-dé ìⁿ xio lóho ìⁿ téé xìnu cuechi núú dútú cúnùu te ní quendeé duuⁿ lóho-dé.

⁵²Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii téé ducaⁿ ñi xehndé lóho téé-áⁿ:

—Nachìhi machítí-n ñi-xi, chi nchaa cue téé na nàá ndìhi machítí cahni-güedé tnàha ñăyiu-güedé te ñi-ni ndìhi machítí cuú méé-güedě tucu. ⁵³Te na càchí tnúhu-í xii-ndo sã nùu yúhú cuìní-í cácu-í te cáháⁿ ndìhi-í Tătà-í Dútú Ndiõxí, te tendaha-gă cuehé víhí espíritú xínú cuèchi núú-gă quixi-xi dàcácu ñàha-xi xii-í. ⁵⁴Dico núú ducaⁿ na càda-í te vá quéé ndăá-xi nàcuáa càháⁿ-xi núú tütú Tătà-í Dútú Ndiõxí núú ndèé tnuní sá dàcuítí xini ñuhu-xi nándi ndoho-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

⁵⁵Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii cue téé ducaⁿ ñi tñii ñàha xii-gá-áⁿ:

—Nchaa-ni nduu ní xini-ndó ñi xóo cunucóo-í xití veñúhu càhnu sá ìo cúnuu ní xóo danèhé-í ñăyiu, te ñá túú ní tñii ñàha-ndo xii-í, ìte ná cuendá vitna quide ñàha-ná-ndó xii-í dàtná quídé-ndó ìⁿ ñadúhú, nèhe-ná-ndó

màchití nèhe-ná-ndó càrrutí ní quexìo ní tñii ñaha-ndo xii-í-i? ⁵⁶Dico dacuitíí sǎ dúhá càda-xi nacuáa quee ndáá-xi nàcuáa ní cáháⁿ cue tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha ñí ngódó tnùní núú tütú-gá —càchí-gá xǎhaⁿ-gǎ xii-güedé.

Te nchaa cue tée xica cuu ndihi-gá ní xinu-güedé ní dándöo ñaha-güedé xii-gá.

Jèsús ndécú-gǎ jündá

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷Te cue tée ní tñii ñaha xii Jèsús ndécá ñàha-güedé xii-gá cuáháⁿ núú tǎ Caifás tée cùu dútú cúnùu-gá. Te núú ndécú dütú cúnùu-gá-áⁿ sa ní tacá cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyi u nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndíi Moisés, ndihi cue tée cùu sacuéhé núú ñáyi u isràél cuèndá cada-güedé jündá. ⁵⁸Te té Pèlú xica xica-ni nchicúⁿ ñáhá-dě xii-gá cuáháⁿ ní sáá-dé ndéé quehé vehe núú ndécú tǎe cùu dútú cúnùu-gá-áⁿ, te xíaⁿ ñí ngóo-dé ndihi cue tée cùu poleciá cuèndá cuìní-dé quiní-dé nása cada ñaha-güedé xii Jèsús.

⁵⁹Te cue tée cùu dútú cúnùu, ndihi cue tée cùu sacuéhé núú ñáyi u isràél, ndihi nchaa dava-gá cue tée xĩndecu jündá ndúcú-güedé nàcuáa cada-güedé dacàa-güedé iiⁿ cuéchi díquí Jèsús cuèi cùu-xi iiⁿ sá ñǎ ndáa cuèndá níhí-güedé nàcuáa cada-güedé cahni ñaha-güedé xii-gá. ⁶⁰Te vài cue tée ní ngúíta-güedé dacàa-güedé cuéchi díquí-gǎ, dico ñá túú ní cùndee tnúhu-güedé chi mee-ni tnúhu ndehnde cùu-xi. Te sátá dúcáⁿ te ní quexìo tucu úú tnàhá cue tée dàcuandehnde-güedé, ⁶¹te xǎhaⁿ-güedé xii nchaa cue tée xĩndecu jündá:

—Véxi-ndí càchí tnúhu-ndí xii-ndo sǎ tǎe-a càchí-dé sá dǎngòyo-dé veñúhu càhnu sá ïo cùnùu núú chíñùhu-o Yá Ndiöxí, te dandàa-dé ingá veñúhu saa, diu-ni núú cáá tnàhí veñúhu-ǎⁿ, te xití úní-ni nduu sa nadaxĩnu-dé, duha càchí-dé —càchí-güedé xǎhaⁿ-güedé.

⁶²Te tée cùu dútú cúnùu-gá-áⁿ ñí ndacuíñí-dé, te xǎhaⁿ-dě xii Jèsús:

—¿Ná cuèndá duha ndùu tnúhu càháⁿ cue tée-a cuèndá-n? Te cáháⁿ núu nása cunduu tnúhu cáháⁿ-n —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xii-gá.

⁶³Dico Jèsús ñá túú tnàhí ni cǎháⁿ-gá. Te tée cùu dútú cúnùu-gá-áⁿ ñí xáhaⁿ tucu-dé xii-gá:

—Yúhú, cǎcú nèhe-í Yǎ Ndiöxí chi cuìní-í sá càchí tnúhu ndáá-n xii-ndí núu sá díú Crístú Déhe Yá Ndiöxí Yaá ní tendaha-gǎ véxi ñuyíú-a cùu-n —cachí-dé xǎhaⁿ-dě xii-gá.

⁶⁴Te Jèsús ní xáhaⁿ-gǎ xii-dé:

—Diu Yaá-áⁿ cùu-í dàtná càchí-n-ǎⁿ, te na càchí tnúhu-í xii-ndo sǎ sàa nduu te quiní-ndó yǎhú Téé cùu ñaní tnàhá-ndó nchàa-ndo cunucóo-í xio cùha Dútú Ndiöxí Yaá ndácú quide nchaandi túhú sá vǎha. Te dàvá-áⁿ

quiní ñáhá-ndó xii-í quee-í andiu quèxi-í ichi xití vico —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

65Te dútú cúnùu-gá-áⁿ ñi ndátá-dě dóo níhnú-dě cuendá sá ñà túú ní tnàhá iní-dé nàcuáa ní cáháⁿ Jèsús, te ní xăhaⁿ-dě xii nchaa cue téé xĩndecu jùndá:

—Tée-a càháⁿ úhú-dé cuendá Yă Ndiöxí, te vitna ñá túú-gă xíní ñùhu-xi cue téé cáháⁿ ndáá nũu ndáá sá ndècuéchi-dé àdi ñá túú ndècuéchi-dé, chi sa ní tecú dóho-o nàcuáa ndùu tnúhu ní cáháⁿ-dé ní cáháⁿ úhú-dé cuendá Yă Ndiöxí. **66**Te nchaa-ndo chí càháⁿ vitna núu nása sàni iní-ndó cùnduu cuendá téé-a —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii nchaa cue téé-áⁿ.

Te cue téé-áⁿ ñi xăhaⁿ-güedě:

—Nchúhú càchí-ndí sá tàú-xi cuú-dé chi ndècuéchi-dé —càchí-güedé xăhaⁿ-güedě.

67Te ní ngüíta-güedé ní tiú díí ñáhá-güedě xii-gá te ní caniha-güedě, te tnàhá núú-gă ní cani-güedé. **68**Te ní cudíquí ndeé ñáhá-güedě xii-gá, te xăhaⁿ-güedě:

—Yòhó Tée càchí sá cúú Crístú Yaá ní tendaha Yă Ndiöxí véxi ñuyúú-a, cáháⁿ ná còto yoo ní caniha xii-n —cachí-güedé xăhaⁿ-güedě xii-gá.

Té Pèlú xăhaⁿ-dě xii ñáyiu sá ñà túú xíní-dé Jèsús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69Te ñini núcóo té Pèlú quehé, te ní sáháⁿ ìíⁿ xíchí xínú cuèchi vehe-áⁿ núú-dě, te xăhaⁿ-xi xii-dé:

—Yòhó tnàhá-n cùu-n téé xica cuu ndihi Jesús téé distritú Galileá —càchí-xi xăhaⁿ-xi xii-dé.

70Te té Pèlú ñá túú ní nũnuu-dé, te ndèdóho nchaa ñáyiu xĩndecu-áⁿ ñi xăhaⁿ-dě xii xíchí-ăⁿ:

—Yúhú, ñá túú cùtnuní iní-í nása ndùu tnúhu càháⁿ-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-xi.

71Te ní xica té Pèlú cuáháⁿ-dé ndàa nacuáa nchíi yuyèhe vehe-áⁿ, te ní xíní ñáhá tùcu ingá xíchí xínú cuèchi vehe-áⁿ, te xăhaⁿ-xi xii nchaa ñáyiu xĩndecu-áⁿ:

—Tée-a tnàhá-dé xicá cùu-dé ndihi Jèsús téé ñuú Nazàrét —càchí-xi xăhaⁿ-xi xii-yu.

72Te té Pèlú ní xăhaⁿ-dě:

—Nchàcuiti Yá Ndiöxí sá ñà túú xíní-í téé càcunehe-ndo-áⁿ —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-yu.

73Te tna tnaa-ni ní cuu, te dava ñáyiu xĩndecu xíáⁿ ñi xăhaⁿ tùcú-yu xii té Pèlú:

—Ndáá sá tnàhá-n xica cuu-n ndihi té ndèca-güedé cuánguihu-ǎⁿ, chi ñáyúhú càháⁿ-n —càchí-yu xǎháⁿ-yu xii-dé.

74Te té Pèlú ní xáhaⁿ-dë xií-yu:

—Nchàcuiiti Yá Ndiöxí sá yǎhú càháⁿ ndáá-í sá ñà túú xini-í té càcunehe-ndo-áⁿ —càchí-dé xǎháⁿ-dë xií-yu.

Te òré-ni-áⁿ ñi cana ñiⁿ líhi. 75Te ní ndacu iní té Pèlú nàcuáa ní xáhaⁿ Jèsús xii-dé sá cùmání-gǎ cana ñiⁿ líhi te úní xito càháⁿ-dé sá ñà túú xini ñáhá-dë xii-gá. Te ní quee-dé tnuú ñáyiu-áⁿ cuǎháⁿ-dé ñiⁿ xio ní ndáhyú víhí-dë ní ndixi cuéchi iní-dé.

Ndèca-güedé Jèsús cuáháⁿ núú tǎ Pilatú

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

27 1Te sátá ñi túndaá te nchaa cue té cùu dútú cùnùu, ndihi cue té cùu sacuéhé núú ñáyiu isràél ní ndatnúhu-güedé nàcuáa cada-güedé cahni-güedé Jèsús. 2Te ní dácútú ñàha-güedé xii-gá, te ndèca ñàha-güedé cuáháⁿ núú tǎ Pilatú té cùu gobiernú.

Ní xihí té Jùdás

3Te té Jùdás té ní sáha cuèndá ñáhá xii Jesús ní cutnùní iní-dé sá cáhni ñàha-güedé xii-gá, te ní ndixi cuéchi iní-dé sá ñà túú ní quide váha-dé sá dúcáⁿ ñi quide-dé ní sáha cuèndá ñáhá-dë xii-gá núú cuè té cùu úhú iní ñáhá, te ní xica-dé cuáháⁿ-dé danchòcáva-dé ócò úxí díhúⁿ cuixíⁿ núú cuè dútú cùnùu-áⁿ, ndihi núú cuè té cùu sacuéhé núú ñáyiu isràél, chi diu cue té-áⁿ ñi sáñaha-güedé díhúⁿ xii-dé. 4Te òré ní quexìo té Jùdás-áⁿ núú ndécú-güedé, te xǎháⁿ-dë xii-güedé:

—Yúhú, ñà túú ní quide váha-í sá dúcáⁿ ñi quide-í ní taxi cuèndá-í ñiⁿ té ñà túú tnàhí cuéchi-xi cahni-ndo-dë —càchí-dé xǎháⁿ-dë xii-güedé.

Te cue té-áⁿ ñi xáhaⁿ-güedé xii-dé:

—Nchúhú, ñà túú ñǎgá cuèndú cuèní-ndí càháⁿ ndihi ñàha-ndǎ xii-n, te mee-n ñàha núu nása sàni iní-n càda-n —cachí-güedé xǎháⁿ-güedé xii-dé.

5Te té Jùdás ní dǎngoyo-dé díhúⁿ-ǎⁿ xití veñúhu càhnu sá ño cùnùu, te ní xica-dé cuáháⁿ-dé ní dácuehné-dé mée-dë.

6Te cue dútú cùnùu ní naqueheⁿ-güedé díhúⁿ-ǎⁿ, te ní xitnàha-güedé:

—Díhúⁿ-a ní quéyǎhu cuèndá sá cùú ñiⁿ ñáyiu, núu xíǎⁿ vá cúú nàchihi-o xití càjá núú ñúhú sǎ cúú cuèndá Yá Ndiöxí —càchí-güedé xitnàha-güedé.

7Te ní ndatnúhu-güedé te ní cuu ñiⁿnuu-güedé cuèndá nacuaaⁿ-güedé ñiⁿ xichi núú cáá ñùhu danani-güedé Núú Cuǎha Nchaá Sá Cuǎha Ñuhu, te xíǎⁿ ñi saaⁿ-güedé cuèndá xíǎⁿ nguǎndǎxi nchaá ñáyiu véxi xica. 8Te ní nadáma diu ñuhu-áⁿ, te vitna dànani-güedé Ñuhu Yáhu Níñí, duha dànani-güedé. 9Te ducaⁿ ñi cuu chi ní quee ndáá-xi nàcuáa ní càháⁿ ndíi

Jeremiás tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndéé sanaha, te duha ní cachí ndíi: “Cue tée isràél ní cachí-güedé sá òcò úxí díhúⁿ cuixíⁿ cháhu-güedé cuendá ìⁿ tée queheⁿ cuendá-güedé. Te díhúⁿ-ăⁿ nàqueheⁿ-güedé, ¹⁰te cuaaⁿ-güedé ìⁿ xichi núú nání Núú Cuăha Nchaa Sá Cuăha Ñuhu, te ducaⁿ càda-xi chi ducaⁿ nǐ cachí Yă Ndiöxí cunduu”, duha ní cachí ndíi Jeremiás-áⁿ.

Jèsús ndécú-gă núú tǎ Pìlatú

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹Te Jèsús ndécú-gă núú tǎ Pìlatú tée cùu gobiernú, te tée-áⁿ nǐ xícáⁿ tnúhú-dě núú-gă, te xăhaⁿ-dě xii-gá:

—¿Ndáá sá díú-n cùu-n tée yìndaha ñaha xii ñáyiú isràél-ăⁿ? —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

Te Jèsús ní xáhaⁿ-gă xii-dé:

—Dìu-í yíndàha-í-yu —càchí-gá xăhaⁿ-gă xii-dé.

¹²Te cue dútú cúnùu ndíhi cue tée cùu sacuéhé núú ñáyiú isràél sàcáⁿ cuéchi-güedé núú tǎ Pìlatú cuendá Jèsús, dico mee-gă ni ìⁿ tnúhu ñá túú ní cǎháⁿ-gá. ¹³Te té Pìlatú ní xáhaⁿ-dě xii-gá:

—Cáháⁿ, ná cuendá ñá túú càháⁿ-n, te cundehe nă ndéé duha titní cuéchi dàcaa cue tée-a díquí-n —càchí-dé xăhaⁿ-dě xii-gá.

¹⁴Dico Jèsús ñá túú tnàhí ni cǎháⁿ-gá, te té Pìlatú tée cùu gobiernú-áⁿ ìo ní cuñúhu-dé sá dúcáⁿ nà túú tnàhí ni cǎháⁿ-gá.

Ní quide ndáá-güedé sá cǎhí-güedě Jèsús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵Te ndi tnahá nduu vico pascuá dácăcu té Pìlatú tée cùu gobiernú-áⁿ ìⁿ tée yìhi vecaá chi ducaⁿ tnàhí quide-dé, te mee ñáyiú càháⁿ-yu te núu ndědacàa tée yìhi vecaá-áⁿ căcu-dé te tée-áⁿ dácăcu-dé. ¹⁶Te dàvá-áⁿ yíhí ìⁿ tée nàni Barrabás vecaá, te tée-áⁿ ìo cuendú-dé sá ìo nèhé ní quide-dé. ¹⁷Te ní natacá nchaa ñáyiú, te té Pìlatú ní xícáⁿ tnúhú-dě núú-yu, te xăhaⁿ-dě:

—¿Ndědacàa núú ùú cue tée-a cuíní-ndó dácăcu-í-güedé-i? ¿Té Barrabás ăⁿ Jèsús tée nàni Cristú? —càchí-dé xăhaⁿ-dě xií-yu.

¹⁸Te ducaⁿ nǐ cáháⁿ té Pìlatú, chi ní cutnùní iní-dé sá dícó sá cuèdú iní-güedě ducaⁿ nǐ quide-güedé ní sáha cuendá ñáhá-güedě xii Jèsús núú-dě.

¹⁹Te nini núcóo té Pìlatú núú xèhndé-dé cuéchi ní tendaha ñàdihí-dé tnúhu cuáháⁿ núú-dě, te duha ndùu tnúhu ní tendaha-aⁿ: “Vá cání iní-n nă cada-n tée ní taxi cuendá ñáhá-güedě xii-n, tée ñá túú tnàhí cuéchi-xi, chi

icuiní ío nèhé ní dácótó ñàha saní-í cuendá-dé”, duha ndùu tnúhu ní xáhaⁿ-aⁿ xii té Pìlatú.

20 Dico cue tée cùu dútú cúnùu, ndihi cue tée cùu sacuéhé nùú ñáyiu isràél ní xáhaⁿ-güedě xii ñáyiu sá ná cǔñàhá-yu xii té Pìlatú dácácu-dé té Barràbás te cahni-dé Jèsús, te ní quidé-yu nàcuáa ní xáhaⁿ-güedě. 21 Te té Pìlatú-áⁿ ñí xáhaⁿ tùcu-dé xií-yu:

—¿Ndědacàa núú ùú cue tée-a cuíní-ndó dácácu-í? —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xií-yu.

Te ní xǎhǎⁿ-yu xii-dé:

—Té Barràbás dácácu-n —càchí-yu xǎhǎⁿ-yu xii-dé.

22 Te té Pìlatú ní xícáⁿ tnúhú-dě núú-yu, te xǎhaⁿ-dě:

—¿Te ná cuíní-ndó càda-í Jèsús tée nàni Cristú tée càchí sá Yǎ Ndiöxí ní tendaha ñàha xii-dé véxi-dé ñuyíú-a-i? —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xií-yu.

Te nchaá-yu ní cáháⁿ-yu, te xǎhǎⁿ-yu:

—Cata caa-dé núú cùrúxí —càchí-yu xǎhǎⁿ-yu xii-dé.

23 Te té Pìlatú ní xáhaⁿ tùcu-dé xií-yu:

—¿Te ná cúú cuěchi ní quide-dé nùu ducaⁿ cuíní-ndó càda-í-dé-i? —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xií-yu.

Dico nchaá-yu uuⁿ-gá níhi ní cáháⁿ-yu, te xǎhǎⁿ-yu xii-dé:

—iCata caa-dé núú cùrúxí! —càchí-yu xǎhǎⁿ-yu xii-dé.

24 Te té Pìlatú ní cutnùníní iní-dé sá vǎ nihí-dé nàcuáa cada-dé, chi uuⁿ-gá ní ngüíta ñáyiu xícuaá-yu, te xǎⁿ ní xícáⁿ-dé ndute ní ndáhá-dě núú nchàa ñáyiu, te ní xáhaⁿ-dě xií-yu:

—Tée-a cùu-dé ìⁿ tée ñá túú tnàhí cuěchi-xi, te nchòhó cuíní-ndó sǎ cùú-dé, dico ñiu-ni mee-ndo cuído yáhu-ndo-dě chi yúhú vá cuídó yáhu-í-dé —càchí-dé xǎhaⁿ-dě xií-yu.

25 Te nchaá-yu ní xǎhǎⁿ-yu xii-dé:

—iÑiu nchúhú ndihi cue déhe-ndí cuido yáhu-ndí-dé! —càchí-yu xǎhǎⁿ-yu.

26 Te sátá dúcáⁿ te té Pìlatú ní dácácu-dé té Barràbás, te ní táuchíúⁿ-dě ní cani-güedé Jèsús. Te sátá dúcáⁿ ñí quide ñaha-güedě xii-gá, te ní táuchíúⁿ-dě candeca ñaha-güedě xii-gá quíhíⁿ cata caa ñaha-güedě xii-gá núú cùrúxí.

27 Te cue tée cùu sandadú té Pìlatú ndécá-güedě Jèsús cuánguihu xití vehe càhnu cuu cuendá-dé, te cue tée cùu sandadú-áⁿ ñí cana-güedé dava-gá cue sandadú núú dúcáⁿ ndèca-güedé Jèsús cuánguihu-áⁿ. 28 Te xíaⁿ ñí taunuu-güedé dóó-gǎ, te ní dácúíhnú ñàha-güedé xii-gá ìⁿ dóó tícuèhé víhí. 29 Te ní cadúha-güedé ìⁿ coróná ñnu ní chihi-güedé díquí-gǎ, te ní chitní-güedé ìⁿ carrutí ndaha cùha-gá, te ní ngüíñí xítí-güedé núú-gǎ cúdíquí ndeé ñáhá-güedě xii-gá, te xǎhaⁿ-güedě:

—Ío cànno cuu yohó tée yìndaha ñaha xii ñáyi isràél! —càchí-güedé xäháⁿ-güedé xii-gá.

30Te ní tiú díí ñáhá-güedé xii-gá, te ní queheⁿ-güedé carrutí sá ñí sáñaha-güedé xii-gá te ní ducuⁿ-güedé díquí-gă. **31**Te sátá ñí yáha ní cudíquí ndeé ñáhá-güedé xii-gá, te ní nataunuu ñaha-güedé xii-gá dóo tícuèhé víhí sã ñí dáciuhnú ñaha-güedé xii-gá, te ní dándĩúnuu ñaha-güedé xii-gá dóo méé-gă, te dătnùní ndécá ñaha-güedé cuáháⁿ núú cátá cã ñaha-güedé xii-gá núú cùrúxí.

Sàta caa-güedé Jèsús núú cùrúxí

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32Te ñùhu-güedé ndihi-gá ichi, te ní naníhí-güedé ìⁿ tée ñúú Cìrené nání-dě Xímú, te tée-áⁿ ñí quide yica-güedé ní xido-dé cùrúxí sá nchídó Jèsús.

33Te ní sáa-güedé ndihi-gá ìⁿ xichi núú nání Gölgotá, te tnúhu-áⁿ quée-xí: Núú nání yìquí díquí ndíyí, duha quèe-xi tnúhu-áⁿ. **34**Te xíaⁿ sáñaha-güedé ndudí úa coho-gá ní cùu, te ñá túú ní xìhi-gá chi dico-ni ní xito ndée-gá.

35Te ní sata caa ñaha-güedé xii-gá núú cùrúxí, te sátá dúcáⁿ te cue tée cùu sandadú-áⁿ ñí xito ndée-güedé ñúu ndédacàa-güedé cuu cuèndá-güedé dóo-gă. Te ducaⁿ ñí cuu chi ní quee ndáa-xi nàcuáa ní cáháⁿ ìⁿ tée ní xóo cáháⁿ tnúhu Yá Ndiöxí ndée sanaha yòdo tnuní núú tütú-gá, te duha càchí-xi: “Ní xito ndée-güedé ñúu ndédacàa-güedé cuu cuèndá-güedé dóo-gă”, duha ní cachí tée-áⁿ te ducaⁿ ñí ngódó tnùní núú tütú-gá. **36**Te sátá dúcáⁿ ñí quide-güedé, te ní ngóo-güedé ndèé ñáhá-güedé xii-gá. **37**Te ní taxi ndecu-güedé ìⁿ sá ndèé lètrá ndàa díquí-gă. Te lètrá-áⁿ cãháⁿ-xi ná cuèndá ducaⁿ ñí quide ñaha-güedé xii-gá, te duha cãháⁿ lètrá-áⁿ: “Tée-a cùu-dé tée yìndaha ñaha xii ñáyi isràél”, duha càchí-xi. **38**Te tnàhá úú cue tée cùu ñadúhú ñí sata caa-güedé ñi-ni núú cùrúxí tucu, te ìⁿ-dé ní sata caa-güedé xio cùha-gá, te ingá-dé ní sata caa-güedé xio dätñi-gá. **39**Te nchaa ñáyi yáha yatni núú táca-gá-áⁿ, te dàcuicó-yu díquí-yu ndèhe ñahá-yu xii-gá, te xícuèhé ñahã-yu. **40**Te xähãⁿ-yu xii-gá:

—Yòhó càchí-n sã dàngoyo-n veñúhu cànno sá ño cùnno, te dandàa-n ingá veñúhu saa, te xítí úní-ni nduu sa nadaxínu-n, te vitna tanùu núú cùrúxí-áⁿ dàcácu-n mèe-n te núu ndisa sá Dèhe Yá Ndiöxí cúú-n —càchí-yu xähãⁿ-yu xii-gá.

41Te ñi-ni ducaⁿ cùdíquí ndeé ñáhá cuè tée cùu dútú cùnno xii-gá, ndihi cue tée dàcuaha ñaha xii ñáyi nchaa tnúhu ní chídó tnùní ndí Moisés, ndihi cue tée cùu fariséú, ndihi cue tée cùu sacuéhé ñúú ñáyi isràél, te xítnàha-güedé:

42—Tée-a ní ndacu-dé ní dácăcu-dé dava ñáyiú, te mee-dě ñá ndácú-dě dácăcu nihnu-dé mée-dě. Te núu ndisa sá cúú-dě té yíndaha ñaha xii ñáyiú isràél, te na cùndehe-o nuu-dé núú cùrúxí-a cuendá quíndáá iní-ó-dě.

43Te cächí-dé sá sàndáá iní-dé Yă Ndiöxí, te mee-gă ná dácăcu ñaha-gă xii-dé te núu cùndahú iní ñáhá-gă, chi mee-dě cächí-dé sá Dêhe-gá cúú-dě —cächí-güedé xítnàha-güedé.

44Te ndéé tnàhá cue téé cùu ñadúhú tácaà xio xio diñi-gá xícüehé ñáhá-güedě xii-gá.

Ní xíhí Jèsús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45Te òré ní cuu cuádava nduu te ní cunee nihí ñuyíú, te ducaⁿ-ni càa ní cuu caá úní sacuaa. 46Te òré sa ta cùyatni cuu caá úní sacuaa-áⁿ, te níhi ní cáháⁿ Jèsús, te cächí-gá:

—Èlí, Èlí, ìláma sabàctaní? —cächí-gá.

Te tnúhu-áⁿ quée-xí: Ndiöxí mée-í, Ndiöxí mée-í, ìná cuendá ní dáñá ñaha-n xii-í?, duha quèe-xi tnúhu-áⁿ.

47Te dava cue téé xíndecu yatni núú tácaà-gá-áⁿ ñí tecú dóho-güedé nàcuáa ní cáháⁿ-gá, te ní xítnàha-güedé:

—Tée-a càna-dé té Èliás —cächí-güedé xítnàha-güedé.

48Te òré-ni-áⁿ ñí quene cunu iiⁿ cue téé xíndecu-áⁿ ñí queheⁿ-dé luha cächí, te ní chindóyo-dé xití ndudí íá, te ní chinenu-dé díquí iiⁿ yutnu càni te ní ndocani-dé ní chihi-dé yuhu-gá. 49Te dava-güedé ní xáhaⁿ-güedě xii téé-áⁿ:

—Cundetú tnaa na cùndehe-o nacoto núu quixi té Èliás dácăcu ñaha-dě xii-dé —cächí-güedé xăhaⁿ-güedě xii téé-áⁿ.

50Te Jèsús níhi ní cana saa-gá, te ní xíhí-ni-gá. 51Te sátá dúcáⁿ te ní ndátá dđó cúú còrtiná xití veñúhu càhnu sá ïo cùnuu ní quée dava ndáá, te ndàa núú ñínu ní ngúíta-xi ní ndátá, te ní tnáa, te dava cava nàhnu ní táhú.

52Te dava yaú núú yíndüxi ñáyiú ní xíhí ní sándáá iní ñáhá xii Yá Ndiöxí ní nacaáⁿ te ní ndotó-yu. 53Te sátá ñí yáha ní ndoto Jèsús, te cue ñáyiú ní ndoto-áⁿ cuănguihú-yu xití ñúú Jerusalén, te cue ñáyiú ñúú-áⁿ ïo vâi-yu ní xiní-yu cue ñáyiú ducaⁿ ñí ndoto-áⁿ.

54Te sá dúcáⁿ năndi ní quide-xi, ndihí sá dúcáⁿ ñí tnáa xíáⁿ ío ní yùhú téé cùu capitáⁿ ndihí nchaa dava-gá cue téé ndècu ndihí-dé ndèè-güedé yiqui cùñú Jèsús, te ní xítnàha-güedé:

—Sá ndàá ndisa sá díú tée-a cùu-dé Déhe Yá Ndiöxí ní cùu —cachí-güedé xítnàha-güedé.

55Te xica xínutnîi vâi ñáyiú dîhí ndéhě-yu nchaa nàcuáa ní quide ñaha-güedě xii Jèsús, te ñáyiú-áⁿ cúü-yu ñáyiú ní chindèè-yu Jèsús, te ndéé

distritú Galileá ní chinchícúⁿ ñáhă-yu xii-gá. ⁵⁶Te tnuú ñáyiú-áⁿ tnàhá tá Màriá Magdalèná, ndihi tá Màriá năná tĕ Jàcobó ndihi té Chèè, ndihi năná cue déhe té Zebèdeú.

Chìndúxi-güedé Jèsús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷Te ndècu ììⁿ tée cuica nàni-dé Chèé te cùu-dé tée ñuú Arimàteá, te tnàhá-dé ní tnàhá tnúhu-dé ndihi Jèsús. Te òré sa ní cuaa, ⁵⁸te ní sáháⁿ-dé núú tĕ Pilatú, te xăhaⁿ-dĕ nŭu vá cùndèè iní-dé daña-dĕ chindúxi-dé yiqui cùñú Jèsús. Te té Pilatú-áⁿ ñĭ sáha-dé tnúhu, te ní táúchíúⁿ-dĕ sá cuăha cuèndá-güedé té Chèè-áⁿ yiqui cùñú-gá. ⁵⁹Te té Chèè-áⁿ ñĭ queheⁿ cuèndá-dé yiqui cùñú-gá, te ní chidúcúⁿnuu-dé ììⁿ dóó cuìxíⁿ dóó cándò. ⁶⁰Te sa nchìí ììⁿ yaú sáá ñĭ caáⁿ té Chèè-áⁿ ììⁿ yiqui naha cáva te xíáⁿ cúú cuèndá-dé, te yaú-áⁿ ñĭ chihi-dé yiqui cùñú Jèsús, te dătnùní ní sadí-dé ììⁿ yúú cáhnú yŭú quèhéⁿ yuhu yàú-áⁿ, te ní xica-dé cuánuhú-dé. ⁶¹Te tnàhá tá Màriá Magdalèná, ndihi ingá xíchí nání Màriá ní quexió-yu ní ngóo-yu yatni núú nchìí yaú-áⁿ.

Cue tée ndèè yaú núú yíhí yìquì cuñú Jèsús

⁶²Te sátá ñĭ yáha ní quide túha ñáyiú nchaa sá nándĭhi-yu nduu tnĕé nduu ndètátú-yu-áⁿ, te diu-ni nduu ndètátú-yu-áⁿ ñĭ sáháⁿ cue dútú cúnùu, ndihi cue tée cùu fariséú ní cáháⁿ ndihi-güedé té Pilatú. ⁶³Te xăhaⁿ-güedĕ xii-dé:

—Yòhó tée cùnùu, véxi-ndí càchí tnúhu-ndí sá ñĭ ndacu iní-ndí sá tĕe ndehnde ñĭ xíhí-ăⁿ càchí-dé òré ndécú-gă-dé sá ndùu úní sá cùú-dé, te ndoto-dé. ⁶⁴Te tendaha-n cuè tée na quíhíⁿ-güedé cundeé-güedé yuhu yàú núú ñĭ chihi-güedé yiqui cùñú-dé, chi na cuáháⁿ quíhíⁿ cue tée ní xica cuu ndihi-dé duhu-güedĕ yiqui cùñú-dé, te cúñaha-güedĕ xii ñáyiú sá ñĭ ndoto-dé. Chi núu ducaⁿ na càda-güedé te ío-gá dandàhú-güedé cue ñáyiú dàcúxí dàtná ní quide mee tĕe ní xíhí-ăⁿ —càchí-güedé xăhaⁿ-güedĕ.

⁶⁵Te té Pilatú ní xăhaⁿ-dĕ xii-güedé:

—Náu cue sandàdú-a candeca-ndo-güedĕ quíhíⁿ, te cadí váha-ndo ndihi-güedé yuhu yàú-áⁿ nàcuáa tàú-xi cunduu, te na cùndeé-güedé nàcuáa sàni iní-ndó cùnduu —cachí-dé xăhaⁿ-dĕ xii-güedé.

⁶⁶Te cue tée-áⁿ ñĭ xica-güedé cuáháⁿ-güedé, te ní tee-güedé ììⁿ sĕná yúú ndèdí yĕhe yaú-áⁿ, te ní dándòo-güedé cue sandàdú-áⁿ ndèè-güedé yaú-áⁿ, te ducaⁿ ñĭ quide-güedé cuèndá sá vă yòo quíhíⁿ nacaáⁿ yaú-áⁿ.

Ní ndoto Jèsús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

28 ¹Te sáta nǐ yáha nduu ndètatú ñáyiú, te ndumìngú nehé víhí-ní nǐ xica tá Màriá Magdalèná ndihí ingá xíchí nání Màriá cuángotó-yu yaú núú nǐ chihi-güedé yiqui cùñú Jèsús. ²Te uuⁿni níhi vìhi ní tnáa, te òré ducaⁿ nǐ quide-xi chi ñⁿ espíritú xínú cuèchi núú Yă Ndiöxí ní quexìo-xi núú dúcáⁿ nchìi yaú núú nǐ chihi-güedé yiqui cùñú Jèsús, te ní xócání espíritú-áⁿ yǔú ndèdí yèhe yaú-áⁿ te ní ngóo-xi núú yǔú-ăⁿ. ³Te dàtná dátăsaⁿ-xi òré sàá ndúté dùcaⁿ datăsaⁿ-xi núú espíritú-áⁿ, te dóó níhnú-xí cuixíⁿ quiyí. ⁴Te òré ducaⁿ nǐ quide-xi te cue sandàdú ndèè yaú-áⁿ nǐ quidi ñaha-xi xii-güedé sá nǐ yùhú-güedé, te ní nduá-güedé, te ní xíta sá xìnì tnùnì-güedé. ⁵Te espíritú-áⁿ nǐ xáhaⁿ-xi xii cue ñáyiú ñhí cuángoto yaú-áⁿ:

—Nchòhó ñáyiú ñhí véxi coto yaú-a, vá yùhú-ndó chi yùhú cùtnùnì iní-í sá nchòhó véxi-ndo nànducu-ndo yiqui cuñú Jèsús Yaá ní xíhí núú cùrúxí. ⁶Dico Yaá-áⁿ chi ñá túú-gă ndécú yiqui cuñú-gá iha, chi sa ní ndoto-gá, te ñhi ducaⁿ nǐ cachí-gá sá ndótó-gă cùtnàhá vátá cùú-gá, te chí táquixi cundehe-ndo núú nǐ sacáⁿ-güedé yiqui cùñú-gá ní cùu te quiní-ndó ñă ñă túú-gă. ⁷Te vitna ío ñhí chí cuàháⁿ núú xĩndecu cue téé ní xica cuu ndihí-gá, te duha cùñaha-ndo xii-güedé: “Ní ndoto Jèsús Yaá ní xíhí ní cùu, te codonùu-gá núú-ndó quǐhíⁿ distritú Galileá te yàcáⁿ quiní-ndó-gă”, duha cùñaha-ndo xii-güedé. Duha ndùu tnúhu ní cachí tnúhu-í xii-ndo —càchí espíritú-áⁿ xăhaⁿ-xi xii cue ñáyiú ñhí-áⁿ.

⁸Te cue ñáyiú ñhí-áⁿ nǐ natnì-yu ichi, te sùúnì ñhí cuánuhú-yu núú xĩndecu cue téé ní xica cuu ndihí Jèsús cuèndá nacani tnúhu-yu núú-güedé nàcuáa ní xáhaⁿ espíritú-áⁿ xií-yu, te cuèi ní yùhú-yu dico sùúnì cùdífì iní-yu. ⁹Te ichi ñhú-yu cuánuhú-yu, te na iní-yu ní quexìo Jesús núú-yu ní dándácõ váha ñaha-gă xií-yu. Te ñáyiú-áⁿ nǐ ngüñí xítì-yu núú-gă, te ní numi ñàhá-yu xii-gá, te ní chiñuhu ñàhá-yu. ¹⁰Te ní xáhaⁿ-gă xií-yu:

—Vá yùhú-ndó, chí cuàháⁿ cùñaha-ndo xii cue téé ní xica cuu ndihí-í sá ná quèhíⁿ-güedé distritú Galileá, te yàcáⁿ quiní ñàhá-güedé xii-í —càchí-gá xăhaⁿ-gă xií-yu.

Nàcuáa ndùu tnúhu ní nacani cue sandàdú

¹¹Te ñini ñhú cue ñáyiú ñhí-áⁿ ichi cuánuhú-yu, te dava cue sandàdú cue téé ndèè yaú-áⁿ ní cùu ní xica-güedé cuánuhú-güedé ñuú cuèndá nacani tnúhu-güedé núú cuè téé cùu dútú cùnùu nacuáa ní cuu. ¹²Te cue téé cùu dútú cùnùu-áⁿ nǐ quide-güedé jùndá ndihí cue téé cùu sacuéhé nǔú ñáyiú isràél, te ní ndatnúhu-güedé nàcuáa cada-güedé, te ní quide

ndáá-güedé ndihi cue sandàdú-áⁿ sã cuãñaha-güedě vãi díhúⁿ cuendá dacuàndehnde-güedé. **13**Te ní xáhaⁿ-güedě xii cue sandàdú-áⁿ:

—Cuini-ndí sá vã cãháⁿ ndáá-ndó nũú ñãyiu nàcuáa ní cuu, chi cúñaha-ndo xii-yu sá òré xidí-ndó nĩ quixi cue téé ní xica cuu ndihi-dé ní dúhú-güedě yiqui cùnú-dé néhé-güedě cuáháⁿ, duha cúñaha-ndo xii-yu.

14Te núu na nihí té Pilatú téé cùu gobiernú tnúhu nàcuáa cúñaha-ndo xii ñáyiu, te nchúhú cada ndáá-ndí ndihi-dé cuendá sá ñà túú ñã cada ñaha-dě xii-ndo —càchí-güedé xãhaⁿ-güedě xii cue sandàdú-áⁿ.

15Te cue sandàdú-áⁿ nĩ queheⁿ cuendá-güedé díhúⁿ, te ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé te ní cáháⁿ-güedé nàcuáa ní xáhaⁿ cuè téé-áⁿ cãháⁿ-güedé. Te nchaa ñáyiu isràel ní nihí-yu tnúhu ní cáháⁿ-güedé-áⁿ, te diu-ni tnúhu-áⁿ cãháⁿ-yu ndéé vitna.

**Jèsús xãhaⁿ-gã xii cue téé ní xica cuu ndihi-gã nàcuáa ndùu chiuⁿ
cada-güedé**

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16Te ndi ùxí ìⁿ cue téé ní xica cuu ndihi Jèsús ní xica-güedé cuáháⁿ-güedé ìⁿ yucu càa distritú Galileá núú nĩ xáhaⁿ-gã naníhí tnáhá-güedě ndihi-gã. **17**Te òré ní xiní-güedé Jèsús te ní chiñuhu ñaha-güedě xii-gã, dico dava-güedé sàni ìⁿ sani úú iní-güedé nũu diu-gã àdi ñã díú-gã. **18**Te Jèsús ní sãndehe yatni-gã ndéé núú-güedě, te ní xáhaⁿ-gã xii-güedé:

—Yúhú ndécú ndihi-í tnúhu ndee ìní táxí tnùn-í cuèi andiu te cuèi ñuyú-a. **19**Te vitna tàuchiuⁿ-í sá quèhíⁿ-ndó nihí ñuyú cãháⁿ-ndó tnũhu-í núú ñáyiu cuendá tuha ñàhá-yu xii-í, te dacuàndute-ndó-yu. Te òré ducaⁿ càda-ndo, te cacunehe-ndo tãtá-ó Dütú Ndiöxí ndihi yúhú Yaá cúú Dèhe-gã ndihi Espiritú-gã. **20**Te cúñaha-ndo xii-yu sá ná càdá-yu nchaa nàcuáa sa ní dánèhé ñàhà-í xii-ndo càda-ndo. Te na càchí tnúhu-í sá cùndècu ndihi ñaha-ni-í xii-ndo ñuyú-a ndéé ná sàá nduu nàa-xi —cachí-gã xãhaⁿ-gã xii-güedé. Te ducaⁿ na cùnduu.